

Életmesék

avagy

szülők, nagyszülők, dédszülők történetei

Mosolyvirág

Nagycsaládosok Debreceni Egyesülete

Debrecen, 2011

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	5
Zsúri	6
Ha én nem lettem volna.....	7
Emlékekből játékok.....	8
Legjobb dolog a fürdés.....	9
Veszélyes út	10
Fordítottan.....	11
Egy fagyalt ára	12
„Sepertem már eleget, seperjen már más is...”	13
Egy kispapa naplója	14
A mennyországban van játszótér?	68
A háromszögletű kockasajt... ..	79
Amikor... ..	81
Falusi kisközösségek mindennapjai	97
Az élet fintora, avagy hogyan vált valóra egy édesanya kérése	123
Az egypengős fénye	127
Csillagszemű	134
Egy (kicsit) korababa naplója.....	140
Betlehemi csillag.....	190
Vera mama háborús története.....	191
Amikor kicsi voltam / amikor kicsi voltál.....	192
Az én történetem... ..	195
Sztálin születésnapja	197
Drága kisfiam, anyád jövője.....	199
Feketét, feketén?	200
Maradandó emlék.....	203
Ha ismerhettem volna a nagyapámat	205
Az unokatábor	213
Díjazottak névsora.....	216
2011-ben pályázatot beküldők	217
Köszönet a tanító, és tanár néniknek!.....	219

ISBN 978-963-08-1545-1

Bevezetés

Nemcsak a mesében, de egy civil egyesület életében is mesés szám: a három. Harmadszor is sikerült egyesületünknek, a „Mosolyvirág” Nagycsaládosok Debreceni Egyesületének Életmese pályázatát nemcsak meghirdetni, hanem összefogással a termést is betakarítani, azaz megjelentetni a kiadványt.

Az idén viszonylag kevesebben ragadtak tollat, küldtek e-mailt, de negyvennégyen megtették, és tették ismét szerte az országból, sőt határainkon túlról is. Viszont a beküldött pályaművek terjedelme jóval meghaladta több esetben az ötven, de a száz oldalt is. Több pályázó tucatnyi fejezetből álló értékes gyűjteményét küldte el. Terjedelmi okokból sajnos most sem tudjuk minden pályázó összes munkáját megjelentetni. A zsűri válogatása alapján kerültek be a kiadványba a legjobbak. A színvonalra ismét nem lehet panaszkodni; most is sírtunk, derültünk, el-elgondolkoztunk.

Az idén pályázatunk - s vele a kiadványunk is -, új tartalommal bővült. Nemcsak szülők, nagyszülők, dédszülők élettörténeteit vártuk, hanem „Amikor kicsi voltál, amikor kicsi voltam” címmel kismamák, kispapák írásait is. Legnagyobb örömünkre ilyen írások is érkeztek. S nem is akármilyenek!

Idei pályázóink közül idézném Kormos Albert Endre sorait, mely tökéletesen találkozik mind a mi, de reményeink szerint kötetünk olvasóinak gondolataival is:

„... talán az emlékezés kapcsán előttem is elvonultak életem átélt szakaszai, hiszen sok azonosság van az életutakban. Az emlékezés életszükségletünk, mert sokszor ad tanácsot, bölcsességet, sőt, megfiatalító vidámságot és elkerülhető cselekvést, magatartást.

„... szerettem volna törekvéseim célját betölteni azért, hogy kellemesen teljenek el átolvasott perceid, óráid.”

Ehhez mit is tehetnénk hozzá: Úgy legyen!

Debrecen, 2011.

Radnainé Filep Ildikó
egyesületi elnök

Zsűri

Vagyas Zsuzsanna magyar nyelv és irodalom - ének-zene szakos tanár. A debreceni Vörösmarty Mihály Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézményben tanít alsó és felső tagozatos gyerekeket. Szabadidejében szívesen foglalkozik a magyarság történetével, a népköltéssel, népzenevel, nyaranta ismert és kevésbé ismert erdélyi tájak felfedezésével.

Dr. Huszti László - művész tanár. Rajz, művészettörténet, művészet ismeret, mozgókép- és média ismeret, drámaszakos végzettséggel tanít a debreceni Szent József Gimnázium és Kollégiumban, a DE Zeneművészeti karán, valamint az MBE Miskolc művészettörténet tanára is egyben. Több önálló és csoportos kiállításon vett részt, emellett könyveket is illusztrált.

Kricsfalussy Istvánné - Ibolya 36 éve szerezte meg a népművelő-könyvtáros diplomát. Évekig dolgozott iskolai könyvtárosként egy szakmunkásképzőben. 1980 óta a Debreceni Városi Könyvtár munkatársa, ahol jelenleg a Központi Olvasóterem vezetőjeként dolgozik.

Ha én nem lettem volna

Akkor is szeretnél volna?

Kilenc éves, átlagos kislány vagyok, szeretek meséket, történeteket írni és olvasni, táncolok, szavalok. Sokszor kérdeztem édesanyámat, mi volt azelőtt, hogy én megszülettem volna, és mi volt, amikor én még kicsi voltam.

A legszebb és legérdekesebb történetek mégis csak azok, amiket édesanyám mesélt rólam, tehát én voltam a szereplője.

Szinte lehetetlen, hogy ilyen dolgok megtörténtek velem és még csak nem is emlékszem rájuk. A legeslegérdekesebb mind közül talán az, amit most elmesélek és megosztok veletek.

Talán két éves lehettem, amikor egy alkalommal apukámnak kellett elvállalni a felügyeletemet.

A mindig csendes, magában játszó gyerekkel sok dolga nem volt apukámnak, így nyugodtan kedvenc időtöltésének, a számítógépezésnek szentelhette minden idejét és figyelmét.

Aznap is így történt: én békésen játszadoztam a szomszédos szobában, míg apukám csak úgy kattogtatta a gépet. Minden ment rendjén, míg egyszer apukámnak szükséges dolga akadt máshol és én a szabadon hagyott számítógépre vettem magam. Honnan- honnan nem, apró papír fecnik akadtak a kezembe, és a számítógép lemezlejátszó részébe dugtam bele. Csendes foglalkozásnak tűnt, így nem szúrt szemet apunak. Mire apu végzett, én is...és ezzel a mondattal, hogy :- Apu!Jött a postás bácsi és sok levelet hozott,- visszafordultam eredeti játékomhoz. A dolog nem tűnt egyértelműnek addig, míg a lemezt meg nem akarta hallgatni édesapám. A lemez ugyanis nem ment bele a résbe és ekkor jött rá a papa, hogy ide jött a postás a sok levéllel. Volt sok dolga apukámnak, míg egyenként szemhéjcsipesszel kiszedte a sok „levelet”. Ezután ha csendben voltam, és ő ügyelt rám, mindig utánanézett, hogy mivel is foglalkozom, mert ha a gyerek „túl csendben van, biztosan valami rosszat tesz.”

Érdekesnek és nevetségesnek tűnt ez a történet, amikor elmesélték a szüleim, és el se tudom hinni, hogy én voltam és én cselekedtem mind ezt.

Biztosan van még olyan történet, ami még mosolyra derítene sok embert, de engem még ma is nevetésre készítet, ha a számítógépre nézek, hisz tudom, hogy „ide is jöhet a postás sok-sok levéllel”.

Dániel Boglárka

Emlékekből játékok

Amikor mi kicsik voltunk a nővéremmel, sokat játszottunk boltocskát. Most a húgom 3 éves, és persze az ő egyik kedvenc játéka is a boltocská. A színes bábparaván elé áll valamelyikünk, aztán mindent megvásárolunk, és megyünk főzni belőle. A boltos újra meg újra összekészíti, amit szeretnénk venni, amíg csak el nem fogynak a színes fakockák. (Építőkocka az áru).

Ilyenkor mama mindig azt kérdezte, hogy enged-e belőle a boltos, azt mondta a vásárban engedni, kell az árból. Megkértük, hogy meséljen nekünk a vásárról, és annyira tetszett a meséje, hogy azóta is sokat játszunk vásárosat a testvéreimmel.

Mesélte, hogy gyerekkora kedves emléke a vásárra való menés. „Kelj fel kislányom, - mondta korán hajnalban az édesapja, - megyünk a vásárba”. (korán kellett érkezni, hogy mindenből bőséges legyen a választék.)

Mama kipattant az ágyból, öltözött nagy sebbel-lobbal, lovas szekérre ült, és elindultak. - Mit veszünk a vásárban?- kérdezte az édesapjától, és ilyenkor az apukája azt mondta: - „Valami szép ruhát neked a gyolcsosoknál” (már azt is tudom, hogy gyolcsosnak hívták akkor a kereskedőt, aki anyagokkal foglalkozott.) A vásárban tarka-barka ruhák közt válogattak, hogy találjanak egy szép ruhát. A vásáros nem adta drágán, de az édesanyja mégis alkudozott.

„Magyar ember alkuszik a vásárban”- mondta dédipapa. Mikor megalkudtak, nem pénzzel fizetett, hanem búzával, mert régen így vásároltak az emberek ha, lehetett cserébe.

A gyolcsos után megkeresték a mézeskalácsos sátorát, de itt már nem lehetett búzával fizetni, ki kellett nyitnia dédinek a pénztárcáját, hogy megvásárolja a mézeskalácsot mamának. A baba alakú, tükrös, írással díszített volt a kedvence. Aztán a fazekashoz mentek, - és a mama azt mondja, - gyönyörű edények csillogtak a szekerük előtt. Tálak, tejes és lekváros csuprok, tésztaszűrők. (Egy nagy fekete lábas még ma is megvan, amit akkor vettek, mama húst szokott benne készíteni a kukoricatörésre.)

Aztán haza indultak, és mama legnagyobb öröme az volt, ha kevésbé forgalmas helyeken édesapja odaadta neki a gyeplőt, és ő irányította a lovakat, Csillagot és Hókát.

Mióta ezt elmesélte mama, mi is megyünk játékból a vásárba, árulunk és alkudunk, elkérjük anyától a színes kendőket, fazekakat is kapunk, vásárolunk.

Rezessy Júlia

Legjobb dolog a fürdés

Vezendi Alexandrának hívnak, 11 éves vagyok, és nagyon szeretem azokat a történeteket, amelyek kiskoromról szólnak.

Legtöbbet édesanyám mesél nekem, mivel ketten élünk. Anya szerint mikor kicsi voltam a fürdést vártam a legjobban. Egyébként ezt videó felvételek is bizonyítják, így ha kedve tartja, meg is nézhetem. A fürdés igazi szertartásként zajlott nálunk. Apukám előkészítette a videokamerát, hogy operatőri tehetségét fejlessze. Persze előtte a szobámban egy kis plusz meleget varázsolt. Anyukámmal elkészítették a fürdővizet, ezt én a kiságyban vártam végig. Türelmetlenségemnek és örömömnek kifejezésekként érdekes, rendkívül acsarkodó hangokat adtam. Édesanyám ölébe artista ugrással repültem, így jelezve, hogy fürödjünk már. Anya sokszor mondta: - Gyere holovác!- amit már tudok, melyik filmből idézett. (Égig érő fű) Vetkőzés és végre megszabadultam a fránya pelustól. A vízben volt nagy öröm, sikítottam és sajátos módon énekeltem. A hőmérő volt a kedvenc eledelem, mivel a fogaim nagyon korán kibújtak nyomait a mai napig viseli. Következett a habfürdős doboz, mindennél többet ért nekem. Anyukám közben puha ruhácskával tisztogatta a testem, s a pancsizás rejtelseire tanítgatott. Apukám biztatására később a szoba is úszott. Tetszett nekem, ahogy csapkodtam a vizet minden felé. A hajmosást már akkor is gyűlöltem.

Mint minden jó, a fürdés is véget ér egyszer. Anya kivett a vízből és szárazra törölte gombócka testem. Következett a testápolás hol testápolóval, hol babaolajjal kenetetett. Ezt a részt is szerettem, mert masszírozással egybe kötötte. Látványosan élveztem, bár néha próbáltam a fürdőkád felé venni az irányt. Közben persze babanyelven mondtam a magamét. Imádtam a kamerát, ezt a szüleim is megjegyezték. Apa sokszor közel is tartotta hozzám, így az objektívet is meg tudtam markolni. Ezt mosolygással viszonyoztam.

Vezendi Alexandra

Veszélyes út

Mikor nagymamám kisgyermek volt, minden nap kiment dolgozni a földjükre. Mesélte is nekem, hogy unalmas volt folyton korán reggel felkelni, aztán a lovas szekérrel kimenni a görögdinnye vagy szőlőföldre. Egész nap szedni a termést, utána pedig hazamenni.

Így volt ez, egy szeptemberi napon is. Nagymamám és az ő bátyja, öccse, barátnője és édesapja a rengeteg görögdinnyét feltették a szekérre, ezután felszálltak ők is rá és elindultak. Esteledett, az út pedig göröngyös és hepehupás volt, ráadásul előző nap esett az eső, így az úton voltak kátyúk, amelyek megteltek vízzel és sárral. a lovak egyszer csak megálltak és nem mozdultak, de sajnos ezzel a cselekedetükkel a szekér kereke elsüllyedt a vízben. Szinte a kerék feléig ért a víz, s a lovak akkor se akartak elindulni, hiába noszogatta őket dédnagyapám. Nagymamámék persze nagyon megijedtek, mivel besötétedett és egy teremtetett lélek se volt már olyankor kint, így senkitől se kérhetek segítséget. Kérdezte is nagymamám az édesapját, hogy leszállnak, és majd tolják a szekeret, de papám csak legyintett egyet és leszállt a szekérről, bele a térdig érő vízbe és odament a szekér előtti rúdhoz. Elkezdett beszélni a lovakhoz, de hiába, ugyanis a lovak semmi pénzért se mozdultak volna el. Dédnagyapám nem akart ostort használni, hisz sose volt panasz rájuk, ha valamit mondott nekik, akkor ők megcsinálták azt. Mondta is a két lónak, hogy „menni kéne már, mert különben oda a vagyonuk”. Tudniillik dédnagymamám ment a piacra minden reggel árulni, amit éppen kellett. Viszont, ha nincs mit eladni, akkor éhezni fognak. Végül a két ló megadta magát és elkezdtek mocorogni és addig csinálták ezt, amíg ki nem értek a hatalmas kátyúból.

Innen már könnyű volt az út hazafelé, de még a mai napig emlékszik rá nagymamám, hogy mennyire féltek, hogy talán ott ragadnak abban a bizonyos „völgyben”.

Kátay Dominika

Fordítottan

A tegnapi nap folyamán anyukámnak segitettem a könyveket sorrendbe szedni, mivel egész nap a lakást takarítottuk, s ezt se hagyhattuk ki. Mikor már meg voltam a rendszerezéssel és elkezdtem visszapakolni a könyveket szépen sorjában, egyszer csak anya rám szólt annyit mondott, hogy már megint fordítva csinálom a dolgokat.

Mindig ezt szokta mondani, hogy ha valamit rosszul vagy másképp, azaz fordítva csinálok. Állítólag ez amiatt van, mert koraszülött vagyok, és mindent fordítva csinálok. A délután során miután végeztünk a takarítással megkérdeztem anyát, hogy kiskoromban is ilyen voltam-e? Elkezdte mesélni, miket csináltam, mikor még kicsi voltam. Jókat nevettem azon, amiket mesélt nekem anyu. Például az is kiderült rólam, hogy kicsi koromban nem előre felé, hanem pont ellenkezőleg hátrafelé kezdtem el mászni. A pudingos tálkát a pudinggal együtt a fejemre tettem és úgy kezdem el enni kiskanállal a pudingot a fejemről. Azt is megemlítette, hogy akkor régen is ugyanolyan ügyetlen voltam, mint még ma is néha. Hozzátette azt is, hogy nagyon sok vázáját és a kis nippjeit is eltörtem régen.

Ezekkel a velem született adottságokkal nem nagyon tudok mit kezdeni, erre anya csak annyit szokott mondani, hogy majd felnőtt koromra kinövöm. A mai napig is olyan ügyetlen és figyelmetlen vagyok, mint kiskoromban csak annyit azért változtam, hogy a pudingos tálkát nem teszem minden étkezés alkalmával a fejemre, és nem mászkálok hátrafelé.

Persze valóban igaz, hogy ügyetlen vagyok. Ez azzal bizonyítható, hogy pár nappal ezelőtt anya szólt nekem és hirtelenjében nyitottam volna ki az ajtót és ügyesen lefejeltem, de úgy, hogy majdnem a szememet is baleset érte. Emlékszem az is megesett már velem, hogy az ágyból akartam fel kelni és kiestem belőle.

Elég sok ilyen apróbb eset történt már velem, bár az orvosok azt állítják, hogy ezeket a rossz tulajdonságokat jó pár év múlva ki fogom nőni. Remélem, hogy igazuk lesz! Addig viszont nagyon oda kell figyelnem magamra, hogy ezeket a kisebb baleseteket megpróbáljam elkerülni.

Molnár Melinda

Egy fagylalt ára

Nagymamám az 1950-es évek első felében volt kb. olyan idős, mint én most. A Református Kollégium épületében lakott, ahol sok hasonló korú gyerek volt, mint a testvére.

Nyaranta általában csapatban jártak ki a strandra. A szülők kiszámolva adták a pénzt a strandbelépőre és két villamosjegyre.

Akkor még megállt a Kálvin-téren a villamos, - mesélte a nagymamám, - nagyjából ott, ahol most a Csokonai-szobor áll. Igen ám, de ha itt szálltak fel, vonaljegyket kellett fizetni, ami 80 fillérbe került. Ha viszont elgyalogoltak egy megállót az Egymalom utcáig, elég volt a szakaszjegy, ami 50 fillérbe került.

Menetben is, jövetben is megtették ezt a távot. Így maradt 60 fillérjük. Az akkori Református Gimnáziummal szemben (ma Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola) volt egy cukrászda –Ungvári cukrászdnak hívták. Ott eldorbézolták a megspórolt pénzt, tudtak venni egy gömb fagylaltot, ami akkor 50 fillérbe került.

Öt strandlátogatás után összejött egy plusz fagylaltgömb ára a tíz fillérből. Egy fagylalt ára így csak egy kis gyaloglás volt, ami kellemes baráti társaságba igazán nem megerőltető.

Fodor Boglárka Anikó

„Sepertem már eleget, seperjen már más is...”

Nagymamám elmesélte, hogy ők az 1940-es évek közepétől 1960-ig a Református Kollégium épületében laktak. Ugyanis a második világháborúban lebombázták a lakásukat. Mivel az édesapja - az én dédpapám - kollégiumi tanár volt, ott kapott három diákszobát a harmadik épületrészben, ahol most a gimnázium működik. Többen jártak abban az időben így, úgyhogy nagyon sok hozzá hasonló korú gyermek lakott ott akkor. Volt alkalmuk megfigyelni a diákok életét.

Kezdődött azzal, hogy augusztus végén szekérrel hozták be az iskolába a legtöbb diákot. Nem volt még akkor tömegközlekedés, mint ma. Konrád György, egy híres író feljegyezte, hogy Berettyóújfaluból hat óra hossza alatt értek be a Kollégiumba ökrös szekérrel – és a szülőknek még vissza is kellett menni. Ma ez autóbusszal egy szűk óra.

A megérkező diákok egy-egy szalmazsákot kaptak üresen. Addigra már szalmával megrakott szekerek jöttek és egy fedett lépcsőházban, lepakolták a rakományt. Ebből a szalmából kellett minden diáknak megtölteni a kapott zsákot. Az elkészített művén – amit egy vaságyba tehetett bele – aludt tíz hónapig. Nagymamáék ebbe a szalmába ugráltak bele egy lépcső tetejéről, amíg el nem fogyott. Estére csupa karcolás volt a bőrük, de másnap újra kezdték.

A diákok maguk takarították a szobájukat. Ezért énekelték lelkesen, amikor ballagtak, hogy „sepertem eleget, seperjen már más is...”

Fűteni is maguk fűtöttek a szobákban található vaskályhákba –ha volt mivel.

Étkezni abba az épületbe jártak át az első kettőből – az udvaron keresztül – ahol a nagymamáék laktak. Ott volt a „konviktus”, ma úgy mondják: menza. Azt ették, amit évente kétszer a környező falvakból begyűjtöttek. Ezekért, az adományokért teherautó ment érte. A lakosság pedig, adta, amit adni tudott: kolbászt, szalonnát, zsírt, hüvelyeseket, lisztet, száraztésztát. Ebből próbálták élelmezni a diákságot. A reggeli nagyon „változatos” volt: egyszer rántott leves, amit a diákok „zunának” neveztek, máskor pótkávé, vagy tea 1-1 szelet kenyérrel. Az ebédek és vacsorák sem voltak sokkal gazdagabbak.

Ennek ellenére rengeteg kiváló ember lett azokból a diákokból, akik sokszor éhezve szívták magukba a tudást.

Fodor László Bálint

Egy kispapa naplója

BEVEZETŐ - KISPAPA? AZ MEG MI?

Jogos a kérdés. Egy hölgy, aki magzatot hord a méhében, vagy épp újszülött porontyát neveli, az ugye kismama. Ezt mind tudjuk. De hogy hívják az adott hölgy társát, aki maga is kiveszi részét a gyermekvárásból és a gyermeknevelésből? Én tréfásan kispapának neveztem magam, amikor ilyen helyzetbe kerültem.

Valljuk be, talán kicsit féltékeny is voltam az anyukákra, hiszen egy nő, aki valaha gyermeket hozott a világra, olyasmivel büszkélkedhet, amivel egy tudós, kiművelt, tetterős, hősies, magasztos, izmuktól dagadó férfiú sem. Egy anyának nem kell keresgélnie az életben, hogy mi az, ami sosem lett volna, ha ő nincs. Mi férfiak egész életünkben ezt keressük. Ha egy férfi valami nagy tettet hajt végre, nagyot sóhajt: „Most már nyugodtan halhatok meg, volt értelme az életemnek.” Egy anya sosem aggódik emiatt. Ő pontosan tudja, hogy egy olyan társaság tagja, ahol mindenki egyenlő Évától Máriáig.

Nem kis irigységgel és nem szűnő várakozással lestem tehát feleségem növekvő pocakját. A szülésnél is ott voltam, és a kezdetektől kivettem a részem mindenből, amiből ki lehetett. Hiszen például szoptatni nyilván nem tudtam a babát, de gyakran magamhoz öleltem, hogy az én szívhangomat is megismerje.

Aztán a Jóisten adott sok problémát, hogy megtanuljunk mindegyiken felülemelkedni. Voltunk betegek, munkanélküliek kisgyermekkel, tanácstalnok és mindebből megerősödve kerültünk ki. Amikor a fiam is megszületett, nejem ismét a munkanélküliség problémájával találta szembe magát, de ez is olyan rossz volt, ami mindössze előkészített egy sokkal jobb dolgot, életem legszebb évét. Ugyanis jött egy állásajánlat. Nejem munkába tudott állni, sőt, jobb fizetéssel, mint nekem valaha volt. Adódott tehát, hogy én maradjak otthon a gyerkőcökkel. Éreztem is magamban ehhez elhivatottságot, szakértelmet, és erőt, hiszen informatika és nem mellékesen pedagógia szakot végzett tanárember vagyok, tehát ismerem a gyermekek lelkét. Főzni mindig szerettem, a házimunka pedig sosem volt a családomban a nők kiváltsága. Szóval belevágtunk.

Az első nap estéjén leírtam barátaimnak, hogy mi történt aznap. Tetszett nekik, másnap megint kérték, hogy írjam le mi történt, aztán harmadnap is. Végül született egy kispapanapló.

A most mellékelt anyag az eredeti naplóm néhány válogatott fejezete képekkel illusztrálva. A teljes napló meglehetősen nagy terjedelmű lenne, arról

nem is beszélve, hogy ez igazából egy végtelen történet. A legújabb lapjain már mi is nagycsaládként szerepelnénk, hiszen időközben új szereplője is lett a történetnek, a harmadik gyermekünk, Gáborka. Kacérkodom a gondolattal, hogy vele is otthon maradjak, ha áttér anyatej üzembről pépekre, hiszen főállású kispapaságom életem egyik legszebb élménye volt.

2008. 06. 16. A NAPLÓT MEGNYITOM

Ott kezdem, hogy nem is ott kezdem, ill. nem a mai napon. Ez a feleségem első munkanapja, kispapaságom első napja. Hogy mi vesz rá egy férfit a XXI. században, XX. századi értékrenddel, hogy otthon maradjon pelenkát cserélni? Nos, erre nem lehet egy mondatban válaszolni. Talán még egy regényben sem. A lényeg az, hogy mindenkinek így tűnt a legjobbnak. A feleségemnek is, nekem is... Na jó, a gyerekeknek nem, de annyira nem vagyunk demokratikusak, hogy ilyen kérdésekben a három éves lányom és az egy éves fiam döntsön.

Szóval az asszonykám is biztosan sokallta már, mennyit emlegetem, hogy én már tíz évet dolgoztam fiatal életemből, ő meg még csak kettőt. Alaposan túl voltam terhelve. Alig néhány napja fejeztem be az egyetemet, ahol visszaképeztem magam informatikus mérnökből pedagógussá. (Szoktam említeni, hogy továbbtanulhatnék könyvtárosnak is, akkor még kisebb lenne a fizetésem.) Ezzel éppen kilenc évet tanultam végig munka mellett – hiszen az első diplomámat is távoktatásban szereztem –, és 29 évesen elmondhattam, hogy hat éves koromtól folyamatosan tanulói jogviszonyban álltam valamely intézménnyel. Közben műtöttek, született két gyermekem és annyiszor váltottam munkahelyet, hogy nem is számolom. Voltam többek között tévészerelő, technikus, mérési koordinátor, tanár... és egyszer rejtvénymegfejtés is. (Ezt talán majd később elmesélem.)

Az utolsó öt évet tanárként töltöttem különböző iskolákban. Ennek eredményeként megjelentek az első ősz szálak a szakállamban, elhíztam és tikkes lettem.

Ekkor jött a lehetőség. A feleségem szolid extanárnőként egy menő pénzintézetnél kapott menő állást. Csütörtökön jött a hír, hogy hétfőn kezdhet. Pénteken közöltem az igazgatómmal, hogy hétfőtől GYED-re szeretnék menni. És most itt vagyok.

ELSŐ REGGELEM KISPAPAKÉNT

A feleségem 6:30-kor felkeltette Gergő fiamat szopizni. (Hamarosan 14 hónapos lesz a pici, de az anyatej sosem árt. A lányom 20 hónapos koráig szopott.) Mivel általában jóval később ébred, eszméletlen bömbölésbe kezdett. Ezt abbahagyta, amikor kapott egy kekszet. Aztán a félig rágott keksszel a szájában újra bömbölni kezdett. Természetesen a keksztől közben majdnem megfulladt. Szopizni nem szopizott, az feleségemnek, Katának viszont mennie kellett. Közben főztem pár virslit reggelire. Hárman Vera lányommal három részletben megreggeliztünk. A család alfa hímként megint Gergő kapott elsőnek enni. Egy fél virslit az én adagomból is elkunyerált, de sebai, mert Vera alig evett, úgyhogy megehettem az ő alig nyálas maradékát is.

Reggeli után Vera fogadkozott, hogy szépen fog öltözni, ha közben nézhet mesét. Belementem. Ennek az lett az eredménye, hogy félpucéron, bugyi nélkül bevitte a tiszta ruháit a szennyesbe, és amikor rákérdeztem, csodálkozva mondta, hogy felöltözött. Elmagyaráztam neki a tényállást. Szemmel láthatóan megértette, így elvihettem Gergőt tisztába tenni. Mire vele elkészültem, Verának nagy nehezen sikerült felvennie a pólóját a pizsamafelsőjére. Ezután felöltöztettem én, amiért nagyon megsértődött, hiszen tud ő egyedül öltözni. Gergőt viszonylag könnyen felöltöztettem, csak egy üveg ásványvizet és néhány törölkendőt kellett a kezébe adnom. Éljen. Ezután indultunk a bölcsibe.

Gergő már a lakásban lerúgta kétszer a bal és egyszer a jobb cipőjét, az úton ezt még vagy háromszor megismételte, mire az egyik cipőjét zsebre vág-tam. Ennek eredményeként minden szembe jövő hölgy figyelmeztetett, hogy elhagytam a gyerek fél cipőjét. Szerencsére Gergő hamarosan a másikat is lerúgta, így azt is eltettem. Nem is értem, minek rá, ha úgyis babakocsiban ül.

Vera az úton észrevett egy kiskutyát és odarohant megsimogatni; ill. rohant volna, mert közben hasra esett és éktelen bömbölésbe kezdett. Jellemző, hogy máskor ilyenkor feláll és lesepri magát. Most meg... Egy fél óra után megnyugtattam azzal, hogy milyen ügyes volt, hogy kitette a kezét, így legalább a fogainak nem lett semmi baja. Persze a bölcsődében azonnal leült pihenni, és elmesélte a gondozó néniknek, hogy azért pihen, mert nagyon fáj a lába.

Egyébként ura vagyok a helyzetnek. Még a postára is be tudtam menni Gergővel csekket befizetni. Ja, azt kihagytam, hogy amikor a feleségem felhívott, hogy megkérdezze, hogy boldogulok, kiderült, hogy a három éve megbízhatóan működő telefonom bedöglött.

HÁZIMUNKA

Minden nő azt hiszi, hogy a férfiak nem értenek a házimunkához. Minden férfi azt hiszi, hogy amit egy nő meg tud csinálni, azt egy férfi is. Minden férfi szeretné, ha a felesége azt is hinné, hogy ő nem ért a házimunkához, hiszen akkor biztos nem is bízna rá.

Nos velem kicsit nyakatekert a helyzet. Én ugyanis tényleg értek valamicskét a házimunkához. Annyit nem, hogy édesanyám azt gondolja, hogy rendet tudok tartani – hiszen szerinte ez már a feleségemnek sem sikerült. De annyit mindenképpen, hogy kedves feleségem, Kata rám merje bízni a házat. Valamiféle perverzióm is van, mert a mosást és a mosogatást határozottan élvezem. Főleg ha nagy részét a mosógép, meg a mosogatógép végzi. Valahogy olyan remek dolognak tartom, hogy egy csomó, ragacsos, testnedves, bűdös és minden esztétikát nélkülöző valamit beteszek egy ketyerbe, és kijön ragyogó tisztán és helytel-közzel jó illatúan. A padlómosással és a porszívózással viszont ki lehet kergetni a világból. Már csak azért is, mert az én derekam sem húsz éves már, és ezeknek a munkáknak megvan az a bökkenője, hogy nem lehet elvégezni őket, ha egy egyéves totyogó az ember talpa alatt lófrál. Marad tehát az altatási idő, de ugye este nem szabad hozzá villanyt gyújtani, mert felébred a pici. A porszívó meg hangos, tehát nappal sem könnyű időt és alkalmat találni a porszívattyúzásra. A legjobb megoldás, ha az ember párja elviszi a munkálatok alatt a gyerkőcöt. Na ja, de az ember párja épp dolgozik, tehát a gyereket nem viszi el. A szőnyeg, meg a padló tehát egy gigantikus méretű szalvétához vagy szakállkához hasonlítható, amelyen minden foltnak külön története van. Hasonlóképp a lakás falairól is csak a legvájtabb szemű szakértők mondják meg, hogy három éve meszelték őket, de többé nem is lesznek meszelve, hiszen hüen őrzik mindkét gyermekünk első rajzait. Kezdetben figyeltünk rá, hogy ne maradjon a kezük ügyében ceruza, de Veronka megoldotta a problémát: egy popsikrémes tubussal karcolt rajzot a falra... (A popsikrém szót egyébként ki nem állhatom. Mindig viszkennem kell tőle. Hívjuk inkább farpamacsnak!)

Mivel minden ismerősömet jó előre megnyugtattam, hogy a háztartással nem lesz gond, sőt, jobban fogom csinálni, mint a feleségem, nekikezdttem. Amikor Gergőt sikerült letennem aludni, kiborítottam a szennyestartót, kiválogattam a valamikori fehér ruhákat, hogy reményeim szerint újra fehérre tegyem őket. Naná, hogy egyik sem tiszta fehér, mert legalább egy lökött felirat kellett rájuk valahol, tehát vegyes mosásra állítottam csodálatos mosógépünket, ami naponta hálát duruzsol, hogy még egy nappal túlélte garanciaidejének lejártát.

Persze nem először mostam ezzel a géppel, de a tét nem annak bemutatása volt, hogy a filmbeli férfiakkal ellentétben tudom, nem szabad összerosni a

rózsaszín trikót a fehér ingekkel, hanem, hogy bebizonyítsam: jobban és gazdaságosabban tudom mindezt, mint oldalbordám. Szóval a már előre hígított öblítőt felengedtem még egy kis langyos vízzel, a mosóporból meg fele adagot öntöttem be. Miattam ugyan ne szennyeződjének a folyók! Az eredmény egész meglepő: a kezdeti stádiumnál alig tisztább, de sokkal vizesebb ruhákat kaptam. Sebj, jó ez így, úgylis nyár van. Majd ráfogjuk, hogy beleizzadtunk.

A mosogatást már rutinos öreg rókaként intéztem. Az asszony este kérdezte is, hogy hogyan lettem kész Gergő mellett. Nos, Gergő az etetőszékbe szíjazva szenvedte végig a műveletet. Több házimunka nem nagyon fért bele, mert még a suliba is be kellett mennem, végrehajtani az utolsó simításokat osztályom bizonyítványain, hiszen azért még tanár vagyok, legalábbis bizonyítványosztásig. Közben Gergőt nagypapa szervizébe vittem. Édesapám azt mondta, segített neki megjavítani egy videót. (A munkálatok közben fejfel lefelé lógva keresgelte az alkatrészeket nagypapa táskájában.)

EBÉD

Mielőtt bármit tehettem volna, Gergő első fogásként megevett valamit, amit a földön talált. Megállapítottam, hogy ezt már én sem ettem volna meg, és nagyon büszke voltam rá, hogy az én fiam igazi vasgyomrú férfi.

Persze Katival nem beszéltük meg, hogy mit adjak enni a gyerekek, így a hét végi borsólevesből adtam neki zöldségeket egy piros tálkában. Sajnos némi levét is lötytyintettem alájuk. Ennek Gergő nagyon megörült, mert kaján vigyorral az arcán csapkodhatott bele két kézzel, úgy, hogy az étel jelentős X, Y és Z irányú szóródásával kellett számolni. Gergő hamarosan le is lökte a tele tálkát a földre. Gondoltam: rendben, fiam, ami az etetőszéken maradt, azt megeheted. Gergő így is tett. Az etetőszék táblájáról szépen a szájába gyömöszölte a „szent maradékot”.

Magamnak Almási-féle vegyestálat csináltam, ami évtizedek óta készülő szakácskönyvem legimpozánsabb étele. Izgalmas és mindig van valami újdonság benne. Nem lehet megunni. A recept a következő: „Nézz be a hűtőbe! Vegyél ki mindent, amit ehetőnek vélsz és öntsd egy tálba! Most épp milánói makaróni és rakott krumpli maradványok képezték az étel gerincét. Gergőnek ebből nem akartam adni, de olyan sóvárogva nézte, hogy kapott egy kis tésztát; ezt jóízűen elrágcsálta.

Ebéd után a szennyezett területekre koncentrálni kezdtem a padlót. Ebben sajnos Gergő is segített. Élvezte, hogy szétnyomizta, amit én épp összeszedtem, aztán elégedetten végignyúlt a félig még lucskos kövön. Sebj, megszáritottam hajszárítóval. Gondoltam, hogy le kellene venni a ruháját, de így egyszerűbb volt, és Gergő nem panaszkodott. Az eredmény jobb lett, mint

amikor Veronka nadrágját szárítottam az egyetemen a férfi wc kézszáritójával. Természetesen Vera is benne volt a nadrágban.

Később, amikor nyüglődött, furulyáztam kisfiamnak; szemmel láthatóan élvezte. Ez némi aggodalomra ad okot, mivel egyáltalán nem tudok játszani. Aztán ő is fújta egy kicsit. Határozottan jobban, mint én.

Délután átjöttek a szüleim. Anya mondta, hogy holnap hoz töltött paprikát (pedig nem is olvasta a naplómát). Verát is segített hazahozni a bölcsiből. Aztán megérkezett Kati és minden ment tovább a normális kerékvágásban.

2008.06.17. ZENE ÉS SAJTÓ

Reggel Kati ébredt először. Hamar rendbeszedte magát, aztán elrohant. Azért a gyerekeknek készített ki ruhát és adott nekik tejszeletet, Gergőnek még friss anyatejet is. Mivel a tejszeletet nem tekintem reggelinek, sütöttem három tükörtojást, amiből két és felet én ettem meg egy kis olvasztott kenyérrel (a kenyeret a fagyasztóban tartjuk, különben mindig ránk szárad, vagy megpeénsszedik, így meg kiveszek a fagyasztóból egy szeletet, egyet köröztetem a mikróban és kész).

A keddi reggeli program mindig zenefoglalkozás. Ez 8:15-kor kezdődik, ezért nagyon nyüstöltem a gyerekeket, hogy gyorsan induljunk. Vera teljesen egyedül fel is öltözött. Miután a fordítva felvett ruhadarabokat lefejtettem róla, megdicsértem, hogy a bugyit jól vette fel. Az újbóli öltöztetéssel 8:20-ra készültem el. Szép... Első napom a zenefoglalkozáson és máris elkésem. Felhívtam Katit, ő mondta, hogy 9:15-kor van az újabb foglalkozás, ahhoz is csatlakozhatok. Jó – gondoltam -, akkor még van időnk sétálni egyet. Szép komótosan ballagtunk a kis katolikus templom felé, ahol a foglalkozásokat tartják, mikor rám köszönt egy anyuka (naná, hogy a gyerekeket ismerte fel) és megkérdezte, hogy megyek-e foglalkozásra. Mondtam, hogy majd a következőre, erre majdnem elnevette magát, hogy menjek csak erre a foglalkozásra vele. Nem akartam vitatkozni, hát elmentem. Az óvónő, aki a foglalkozást tartja, közvetlenül utánam érkezett a többi anyukával. Kiderült, hogy egy percet sem késtem. Ezt a pontosságot még szoknom kell.

A foglalkozáson persze én voltam az egyetlen férfi. Ez nem is lett volna baj, ha húsz éves lettem volna, húsz kilóval könnyebb és nőtlen. Így elég érdekes volt. Ráadásul a „lányok” azzal kezdték, hogy vegyük le a cipőnkét. Én próbáltam felidézni, hogy reggel ünnepi zoknit vettem-e föl, vagy lyukaszt. Nos, nem volt semmilyen ünnep, de azért elment a zoknim, alig foszladozott.

Mivel nyolc éve énekelek kórusban – megtanultam énekelni, hogy elnyerjem feleségem kezét apósoméktól - gondoltam ezek a gyerekdalok nem jelentenek majd nekem problémát. De olyasmiben nem veszek részt, amihez tornázni, vagy mutogatni kell. Természetesen csak olyan dalok és mondókák voltak, melyekhez kötelezően hozzá tartozott egy-két ugrálás, guggolás, tapsikolás, stb. Vera kedvéért mégis igyekeztem ezeket is megcsinálni, úgyis rám fér egy kis aerobic. Közben az a régi csoki-reklám jutott eszembe, amelyben egy szakállas, dagadt motoros izzad csini tornadressesz lányok között, úgyhogy a magam százkitudjahány kilójával ugrás helyett inkább léptem.

A nők variálásának ismét én lettem az áldozata. Édesanyám kitalálta, hogy mégis jobb lenne, ha szeptembertől Veronika abba az óvodába járna, ahol a zenefoglalkozást tartó Éva néni dolgozik, majd feleségem fejét is telebeszélte ezzel, így meg kellett várnom, míg Éva néni végez. Addig a gyerkőcökkel a templomkertben játszottunk (itt gyönyörű játszótér van berendezve fából készült játékokkal). Vera fogott egy fürkészdarazsát, és mutogatta az anyukáknak, hogy milyen gyönyörű, többekre szívbajt hozva ezzel. Szerintem is szép kis darázs volt. Gergő közben egyedül felmászott a mókuserékre, majd összeveszett egy kislánnyal egy motoron. Most olyan korszaka van, hogy minden motort meg kell néznie, és lehetőleg legalább egyszer fejre kell állítania, hogy megforgassa a kerekeit. Persze ezt egyelőre csak a kis kék műanyag motorokkal tudja megtenni, de edz szorgalmasan. A múltkor egy játszótéren talált cigi csikkel a szájában ült fel egy motorra. Nagyon vagány volt, és rögtön fedezte is az éves bacilusbevételének háromnegyedét.

Mikor Éva néni végzett, elmentünk vele az óvodába. A gyerekekre innentől kezdte aligha vigyázott valaki, mert minden óvónő azon törte a fejét, hogy vehetnék fel Verát jóval beiratkozási határidő után teljes létszám mellett, pláne, hogy egy másik óvodába már be van iratkozva. Abban maradtunk, hogy csütörtökön újra jelentkezem. Bár ismernek minket és megvan a szükséges protekciónk, felírták az adatainkat. Veronika szépen bediktálta a nevét és a lakcímét, majd a csodálkozó óvónő közölte velünk, hogy ezt a nagycsoportosok sem tudják ilyen szépen elmondani. Naná, az én lányom.

11 órára már a bölcsődébe is beértünk, de Vera nagyon megéhezett, úgyhogy evett egy müzli-szeletet az ajtóban, hogy a többiek ne kívánják meg tőle. Csak utána jutott eszembe, hogy mindjárt ebédelni fognak, azaz, ahogy ismerem, Vera már nem.

Gergőt hazahoztam, próbáltam etetni, de álmosabb volt, mint éhes, úgy-hogy kiköpte nagymama töltött paprikáját. Bontottam neki egy bébiételes üveget is, amiben valami répa vagy sütőtök volt májjal. Iszonyatos szaga volt, a gyerek is csak három kanállal evett belőle. Én meg azon morfondíroztam, hogy miért nem hívják ezt narancssárga babahizlancsnak, vagy egyszerűen sárga trutymónak. Gondolom a májhoz annyi köze lehet, hogy egyes rosszmájú apukák szerint nincs benne egy szem máj sem.

Ebéd után letettem Gergőt aludni. Egy ideig még játszott a szandáljával, amit lusta voltam levenni róla, aztán elaludt.

Nem adom fel! A mai mosásnál ismét próbálkozom. A piros ruháknál be kell jönnie a fél adag öblítő-fél adag mosópor módszeremnek.

DÉLUTÁN:

Miután gyakorlatilag Gergő teljes alvásidejét naplóírással töltöttem, kapkodva bepakoltam a pirosakat a mosógépbe, az edényeket és tányérokat meg a mosogatógépbe. Közben próbáltam magammal elhitetni, hogy a gyerekszobából érkező hangok egyáltalán nem azt jelentik, hogy fiacskám felébredt és tisztába kell tenni.

Mikor elkészültem a tisztogatással, benéztem a gyerekszobába és kiderült, hogy a fiam felébredt és tisztába kell tenni. Ekkor döbbsentem rá, hogy lassan elfogynak a pót pótpelenkák, azaz nem ártana újakat vásárolni. Az utolsó pelust azzal a megnyugtató tudattal adtam Gergőre, hogy vészhelyzet esetére ott vannak Veronka éjszakai pelenkái és a tavalyi fürdőpelenkák is.

Gergő pelenkázó helyét a fürdőszobában a mosógép tetején alakítottuk ki, a mosógépet azonban pár perce indítottam be, tehát az ágyat választottam a feladatra. Van néhány alátétünk, amit ilyenkor az ágyra lehet teríteni, de mi szükség van rá, ha valaki határozott, erős kézzel megfogja a gyereket? Gergő tehát egy csavarodással kifordult a kezemből, összekakizva ezzel az ágyhuzatot. Mindeközben bemutatta a popsitörlő kendő többféle felhasználási lehetőségeit, úgymint nyaksál, ill. táplálék. Pelenkázás után rájöttem, hogy gyereknyállal átitatott poszitörlővel remekül ki lehet venni a kakafoltot az ágyhuzatból.

Ekkor néztem az órára. Kiderült, hogy húsz percem van a bölcsődébe érni. Turbo üzemmódba kapcsolva végül még üldögélhettem is egy kicsit a bölcsi előterében, miközben Gergő egy szürke műanyag motorral játszott.

Mikor eljött a „szabadulás”, Veronka olyan örömjongással szaladt felém, hogy ettől egészen meghiúsultam. Pláne mikor eszembe jutott, hogy amikor Kata mesélte neki: holnaptól ő fog dolgozni, hogy mondta neki Vera, hogy: „Hiányozni fogsz.”

A két gyerkőccel elindultunk a varrónőhöz, beadni felaljaztatásra Kata egyik új nadrágját (üzletasszonyként vennie kellett két új nadrágot). Útközben

elhaladtunk egy fagyizó előtt, ahol Vera fejét vállára hajtva, szoknyája szélét ujjai közé csippentve, olyan tekintettel, amely már-már kimerítette az „üzlet-szerű kéjelgés” fogalmát, megkérdezte, hogy: „Megettem az ebédet?”. Ica néni, a bölcsődei gondozónő előtte világosított fel, hogy Vera az egész ebédet bekanalazta (úgy látszik, a müzli meghozta az étvágyát), úgyhogy nem volt mit tenni, vettem két mézes körte fagyaltot, meg egy édes tölcsért Gergőnek, és leültünk a fagyizó előtti padra dédimama mellé. Azon meg sem lepődtem, hogy nagymamám itt üldögél, hiszen már szinte kötelező alkotóeleme a fagyizó előtti padnak. Ő errefelé mindenki „Ida mamája”, aki a magaféle „vén trottyokkal” nemigen barátkozik, de a fiatal srácokat mindig megnézi magának. A volt káplánunk távozásába például szinte belebetegedett.

Csakhamar csatlakozott hozzánk a szuperdögös szösz fagyizós lány is, akit szintén levettek lábáról gyermekeim. Az ilyen lányok sosem álltak velem szóba, mielőtt a kicsik megszülettek. Ki érti ezt? Aztán otthagytam a nyitott boltját a közeli pipereboltosnő is, hogy Verával és Gergővel haverkodjon. Szóval a padon több hely nem maradt. Ám ekkor eszembe jutott, hogy szombatra el kell készülnie a kis plébániai újságunknak is. Ebben van egy rovat, ahol a plébániánkat látogató híveket mutatjuk be. Most épp kifogytunk az emberekből, de nyolc év telt el az újság beindítása óta, tehát elkezdtünk egy olyan rovatot, hogy: „Telnek az évek, mi újság az XY családban.” A következő számban épp a pipereboltosnőt, Líviát és a férjét kell újra bemutatni. Sajnos megint dolgoznom kell ezen az újságon, holott én csak esszéket szeretek írni bele. Eddig a plébániai sajtócsoporthoz öröklött és választott vezetőjeként kiosztottam a plébániai sajtócsoporthoz legfőbb mindenesének, a feleségemnek, hogy szerkessze ő az újságot. Elöttem egyébként anyósom volt a sajtófőnök, tőle öröklöttem a posztot, amikor Egerbe költözött, de azóta letelt egy ciklus és ismét megválasztottak a feladatra. Így lettem öröklött és választott sajtóreferens.

Líviától elkértem a telefonszámát és megbeszéltük, hogy mikor mehetek hozzá interjút készíteni. Valószínűleg mégis Katit fogom küldeni, mert az interjú nagyon nem az én műfajom.

Gergőt otthagytam az összegyűlt nősereggel, Verával meg elsétáltunk a varrónőhöz, aki jövő hét szerdára vállalta a nadrágot. Ennyi idő alatt talán még én is felaljaznám, de azért kedves volt. Vera még egy tej-karamellát is kapott tőle.

Mikor visszaértünk a fagyizóhoz, dédimama figyelmeztetett, hogy itt a fagyizó tulajdonosa, úgyhogy gyorsan leléptünk, nehogy Barbinak, a dögös fagyizós lánynak baja legyen abból, hogy egy egész sereg üldögél a fagyizó előtt összesen két fagyival. Pláne, hogy Gergő közben kicsalt Barbitól még egy tölcsért, amit a lány nem engedett kifizetni.

A gyerekekkel elsétáltunk a játszótérre, de elkezdett dörögni az ég, úgy-hogy spuriztunk haza. Hamarosan anya is hazajött a munkából, rajtakapva minket, hogy Verával tátott szájjal bámuljuk Spongya Bobot a TV-ben. (Nem szabad hagyni, hogy a gyerek egyedül nézzen ilyen hülyeségeket a TV-ben. El kell neki magyarázni, ha valamit nem ért. Mondjuk múltkor a sógorommal úgy jártunk, hogy a gyerekek kedvéért kapcsoltunk be mesét, és csak a mese végén vettük észre, hogy már csak ketten nézzük, a gyerkőcök rég játszanak valahol. Az ő kislányuk, Panni, nyolc hónappal fiatalabb Veránál.)

Anyával négyesben szépen megvacsoráztunk. Gergő most sem ette a töltött paprikát, de jó étvágygal megette anya munkahelyi ebédjének a maradékát, amit elhozott egy dobozban.

Aztán fürdés, mese, közös ima és alvás... Illetve Vera még húzta egy darabig az időt, de aztán viszonylag hamar elaludt.

Erről jut eszembe a legkedvesebb esti időhúzás sztorim Veráról: Amikor Kata Gergőt szülte, kicsit elkényeztettük, kaphatott rácsálnivalót lefekvés után az ágyba. Egyik este behívott, hogy kér kekszet. Mire én: Háztartási kekszet vagy hernyó-kekszet? Válasz semmi. Behozok az ágyba egy háztartási kekszet. Vera: De hernyó-kekszet kérek. Én: Vaníliásat vagy csokisat? (Semmi válasz.) Behoztam egy vaníliás hernyó-kekszet, erre Vera: De csokisat kérek! Oké, kimentem, kivittem a vaníliásat, behoztam egy csokisat, erre Vera kiböki: Meg vaníliásat is...

2008. 06. 18. EGYETEMEM ÉS PANNIKÁM

A rutin átka, hogy reggel olyan gyorsan elkészültünk, hogy cammogva kellett menni a bölcsődébe. Veronka látta a tegnapi éjjeli eső nyomait és lelkesen keresgélt fáról leesett, döglött fiókákat. Nagyon könnyen elfogadta, hogy az élőlények egy idő után nem működnek, és csak a Jóisten tudja őket megjavítani.

Találkoztunk a sárga kutyával is, akivel nem barátkozunk, mert nincs gazdája. A kutyákkal mindig óvatosnak kell lenni. Veronkára közben rájött a pisilhetnék. Egy barátomtól tanultam egy nagyon jó módszert, hogyan lehet a lányokat úgy pisilteni, hogy ne pisiljék le a nadrágjukat. Megfogtam hát a hónalja alatt, meg a két térd alatt, és tűz, ill. víz. A módszer további előnye, hogy így a lányok pisijét is lehet célozni. Verával rendszerint hangyára vadászunk. Most nem volt túl jó a találati arányunk, mert a hangyák elbújtak az eső miatt. Viszont a sárga kutya odajött megszagolni a pisit és ez majdnem akkora öröm volt, mintha levizeltünk volna egy egész hangyabojt.

Az ominózus eset után Vera tolta tovább Gergő babakocsiját, Gergő meg rámosolygott minden szembejövőre. Egy néni meg is jegyezte, hogy kora reggel ilyen vidám és jól nevelt gyerekeket még nem is látott. Hmm... délutánra igyekszem én is elrontani őket. :)

A bölcsődéhez érve megcsodáltunk egy kék Smart autót. Épp akkor indította be a gazdája, de elég sokáig elbogarászott vele, míg a kis autó beindult. Vera csalódottan szemlélte, hogy ez nem zenél és nem nyitogatja az ajtaját, mint a játék Smart egri nagymamáéknál. Közben megérkezett Bogi is a szülei-vel. Vera hangosan kiáltott (nehogy már Bogi szülei ne hallják), hogy ott van rossz Bogi. Kérdeztem, hogy miért rossz? Az a neve? Vera felvilágosított, hogy igen, így hívják és a hangja is olyan.

Gergő becammogott Verával a bölcsődei csoportba és leült játszani. Gondolkodtam rajta, hogy feltűnne-e valakinek, ha itt hagynám, de azért inkább elhoztam magammal. Az úton ropit adogattam a kezébe. Az egyik péppé rágott sós rudacska valahogy az orrába került. Remélem, hogy kívülről tömködte bele, mert kitűszszenteni a megrágott ételt nagyon kellemetlen és gusztustalan is. Édesapám még a kocsiból is észrevette. Épp mellettünk hajtott el leparkolt, hogy szóljon, töröljem meg a gyerek orrát. Mondom, hogy nem takony, ropi. Erre legyintett egyet, de úgy, hogy ebben a legyintésben több évtizedes elkeseredés volt. Akkor legyintenek így az apák, amikor egyetlen fiukról kiderül, hogy homokos. „Istenem, hol rontottam el!”

Miután nagypapa tovább hajtott, felszálltunk a 26-os buszra és irány az egyetem. A nyelvvizsgám még hiányzik, de legalább egy tanúsítványt szerettem volna kapni, hogy elvégeztem a pedagógia szakot is.

Körülbelül azon a helyen, ahol 15 évvel ezelőtt végignéztam, hogyan húzák rá Berényi nagyapám holttestére a fekete zsákot, Gergő elaludt a buszon. Ezt eddig nem produkálta, már csak azért sem, mert eddig nemigen utazott buszon. Ráadásul olyan mélyen elnyomta az álom, hogy az egész egyetemi hercehurcát átaludta, pedig a hű de akadálymentesített központi épületben vagy háromszor kellett lépcsőznöm vele (meg a babakocsijával) azzal együtt, hogy négy év gyaloglás után végre kipróbáltam a liftet. Gergőnek még álmában is nagyobb a karizmája mint nekem, mert mindenfelé vigyorgó bakfisok fordultak utánunk (hihetetlen, milyen fiatal gyerekeket felvesznek az egyetemre) és még a mindig goromba tanulmányi osztályos nénit is kenyérre lehetett kenni, mikor meglátta. Ettől még ijesztőbb lett, és nem tudott érdemben segíteni. Azt mondta, hogy majd jövő hónapban jöjjenek... Eddig meg de sürgős volt minden... Jó, tartoztunk egy úttal az ördögnek. Hazafelé Gergő végre felébredt, így bementünk a boltba venni egy kis tejet, kólát az éjszakai naplóíráshoz, fagyasztott tőkehalat meg négy tasak gyorsrizst, amikből egy amőba is tudna valami ebédet készíteni. A hal persze pénteki kaja, de ahogy elnézem

azt az üstöt, amit anya hozott tegnap, a töltött paprika addig ki is tart. A hozánk legközelebb eső bolt egyébként olcsó és jó, csak épp ide ették fel az összes öskommunizmusból még nem nyugdíjazott bolti eladót, akiknek még senki nem magyarázta el, hogy a vevő nem azért van, hogy hátráltasson minket a munkában. Így elég sok ideig tartott, amíg összebarátkoztunk velük, de ez is megoldódott. A szőke pénztáros nő most is megkérdezte, hogy: „Mi a helyzet, Gergely?”. Gergely nem akart válaszolni, ezért segítettem neki: „Ott-hon vagyunk apával.” A pénztárosnő felhúzta a szemöldökét: „Miért, beteg?”. Már a számon volt, hogy „igen, beteg, azért nem ment ma dolgozni”, de inkább elkezdtem magyarázni a jelenlegi családi felállásunkat. A sorban mögöttem állók ennek felettébb örültek, úgyhogy mondat közepén elmenekültem.

Gergő otthon szopizta az ujját, jelezve, hogy még álmos. Letettem aludni. El is aludt, amikor megpittyent a telefonunk. Gyorsan felvettem, de nem szólt bele senki. Azért Gergőt sikerült felébresztenie.

Apa informált, hogy a telefonom kimúlt, de kapok egy másikat. A szervizekben mindig marad annyi alkatrész, amiből össze lehet tákolni egy működő készüléket. Azért nagyon sajnálom. Jó telefon volt. Lehet, nem kellett volna hagynom, hogy Gergő szopogassa.

A webböngészőmet elindítva, egy hirdetésről egy két éve végzett diáklányom mosolyog rám. Legalább egy diákom vitte valamire. No, nem az eszéből akar megélni...

Délutánra azt terveztük, hogy átmegyünk játszani a nővéremékhez. A nővérem kislánya, Panni mindig nagyon örül Verának. Ebből a programból viszont nem lett semmi. Egyrészt azért, mert a nővéremék épp a Balaton mellett nyaralnak, amiről persze megfeledeztem, másrészt úgy zuhogott az eső, hogy ki sem mertem vinni Gergőt az épületből. Nagypapát hívtam fel, hogy hozza el Veronkát a bölcsődéből autóval. Papa ismét túlteljesítette az öt éves tervet, mert nemcsak Verát hozta, hanem egy működőképes telefont is, ami ráadásul az előző telefonom gyermekének tekinthető, hiszen alkatrészei jelentős százaléka ebből lett kimentve. A hangszórója ugyan egy kicsit fémes hangot ad, de működik és használható, s főleg ingyért van. A feleségem már fel is hívott rajta, hogy este még elmegy interjút készíteni, meg kozmetikába. Amíg telefonáltunk, Gergő kicsit nyüglődött, de nem volt vészes. Csak akkor kaptam frászt, amikor a gyerekszobába lépve felfedeztem, hogy fiam Veronika ágyának végén áll feltartott kézzel, szemmel láthatóan halálugrásra készülve. Gyorsan elkaptam, és hogy lecsillapítsam a kedélyeket, adtam a gyerkőcöknek enni. A vacsorát nem nagyon ették, ezért bontottam nekik krémtúrót. Ezt Gergő részben kanállal, részben kézzel, de egyedül ette meg. Vera pedig kitálalta, hogy mégis töltött paprikát kér, de csak a levét kanalazgatta, úgyhogy a húst én lapátoltam a szájába.

Amikor anya hazaért, megfürdette a gyerekeket. Ezután Vera közölte, hogy ő nagyon éhes. Szóval a gyerkőcök megvacsoráztak anyával másodjára is.

Sajnos anya általában este hat után érkezik haza... Ennek nem örülök. Amikor én tanítottam, csak egy nap volt egy héten, hogy ilyen sokáig maradtam, de aznap szabad volt a délelőttöm. Szóval mostanában nem túl sokat látjuk egymást a nejemmel. Ráadásul eddig mindig 8 körül keltünk fel, tehát este sokáig „bulizhattunk”, miután a gyerekek lefeküdtek. Most viszont anya viszonylag hamar lefekszik. Majd megszokjuk ezt is. A jövő héttől félek egy kicsit, mert akkor Kati Budapesten lesz, hét végén meg családotól Szegedre megyünk a sógoromékhöz, akiknek három fiuk van. Anyósomat kértem, hogy utazzon hozzánk pár napra segíteni. Közben szerkeszteni kellene az újságot szombatra, és augusztusra el kellene készíteni egy évkönyvet is, mert 10 éves lesz a templomunk. Anyósomat, Margitkát próbálom arra is rávenni, hogy az évkönyvben segítsen, hiszen eredetileg az ő ötlete volt. Na, megyek Veronkát lefektetni, mert jelenleg úgy néz ki a szoba, hogy Kati alszik az ágyon, én pötyögök a gépen, Vera meg a lábunknál játszik a biciklis bácsival, akinek már nincs feje. Jó éjt!

FÓRUM:

A naplóm egy internetes fórumon is közzé szoktam tenni. Egy fórumozó aggodalmaskodott, hogy jó-e a gyerekeknek, ha az apja van vele otthon. Ezt válaszoltam neki:

„Gyökössy Endre ír erről szépen egy könyvében (tartalmilag idézem): A legjobb az, ha a családban a nő a szív, a férfi a fej, de ez nem mindig van így. Az sem baj, ha fordítva van. Az már baj, ha a családnak nincs feje vagy szíve.” Attól, hogy Kati nő én meg férfi vagyok, nem változik, hogy Kata határozottabb, magasabb végzettségű és okosabb nálam. Kitűnő szervező készsége van, ami belőlem teljesen hiányzik, ráadásul tökéletesen beszél németül, de más nyelveken is megérteti magát, míg én leginkább csak magyarul. Szóval ő játszva talál állást, míg nekem mindig olyan pozíciókat kellett betöltenem, ahol nem becsültek igazán sem anyagilag, sem egyébként. Tegyük még hozzá, hogy költő vagyok, több, mint hatvan versem jelent meg nyomtatásban... Szóval jelentősen érzékenyebbnek tartom magamat, mint a feleségemet. Ő inkább racionális, ő matematikus, én inkább művész vagyok a mérnöki diplomám ellenére is.

Sokszor mondogatom, hogy ha ő férfi testbe születik, én meg nőibe és úgy találkozunk, sokkal egyszerűbb lenne az életünk, de ez semmit nem változtat. A gyermekeinknek nem okozott gondot az átállás, mivel eddig is mindketten részt vettünk a nevelésükben. Fórumainkon országszerte több százan tanúsítják, hogy gyermekeink kiegyensúlyozottak és életvidámak, talán nem ne-

veljük őket rosszul. Öt év tanítás illetve négy év pszichológia, neveléstörténet, módszertan, fejlődéslélektan és szociológiatanulás után viszont állíthatom: tökéletes nevelés nincs. Ajánlom mindenki figyelmébe Bruno Bettelheim: „Jó szóval oktasd, játszani is engedd...!” című kötetét. Ebben azt próbálja megértetni, lehetetlen, hogy valaki mindig jó szülő legyen (ebbe felőrlődne, beleőrülne), de ha arra törekszünk, hogy „elég jó szülők legyünk”, már szinte mindent megtettünk azért, hogy a gyermekneveléssel töltött éveink a lehető legharmonikusabb évek legyenek.

A feleségemmel nem vagyunk tökéletes szülők, de remélem, elég jó szülők vagyunk. Hozzáteszem még, hogy négy éve hererákkal műtöttek. Mindkét gyermekem ez után született. Az orvosok pedig azt mondták, hogy nem lehet már gyermekem, vagy csak nagyon kis eséllyel. Ezután mindkét gyermek a lehető legjobb 10-es apgar értékkel született. Mindenki kész csodának tartotta. Az is. Biztos vagyok benne, hogy a Jóistentől kaptuk őket, tehát mindent megtennénk értük. Úgy szeretnék atyjuk lenni, mint ahogy a mennyei Atya a mi Atyánk. Ő ugyanis egyben anyánk is.

2008.06.19. CSAPJUNK A LECSÓBA!

Gergő reggeli szopija után a család együtt enni adott Tekinek, a teknősünknek. A kis páncélos eléggé ki lehetett éhezve, mert csak úgy kapkodta befelé a teknőstápszert. Ezen Gergő is jókat kacarászott, Vera is élvezte. Reggelire a gyermekek krokodilos gyerek-virslit kaptak. Ezt is nagypapáéktól kaptuk. Mi sohasem adnánk ki pénzt ilyesmire. A virsli egyébként gumyszerű volt. Gergő a többi virslit simán elmajszolja, ezt fel kellett szeletelnem neki. De aztán örömmel pakolgatta a szájába. Vera a virslije felénél közölte, hogy neki fáj a hasa. Mostanában gyakran panaszkodik hasfájásra. Ez egy kicsit aggaszt, de addig azt hiszem, nem vészes, amíg ez a hasfájás opcionális. Rögtön elmúlik, ha megemlítem, hogy akkor ma nem kap édességet, hogy pihentesse a hasát.

Anya közben elviharzott. Ma sajnos arra sem maradt ideje, hogy ruhát készítsen ki. Elmagyarázta ugyan, hogy a szekrényben hol milyen ruhát tart, de annyit sem jegyeztem meg, hogy melyik a Vera szekrénye. Benéztem a szekrényekbe, és kivettem néhány ruhadarabot, amit méretre is jónak láttam, meg időjáráshoz is alkalmasnak tűnt. Végül levettem néhány ruhát a ruhaszáritóról is. Ami ott van, azt nemrégiben hordta a gyerek, tehát biztos jó rá. (Később senki nem lett rosszul, mikor meglátta a gyerekeket, tehát gondolom elment az öltöztékük.) Vera örömtől ragyogó arccal mutatta, hogy sikerült egyedül begombolnia a felsőjét. Persze össze-vissza gombolta, de nagyon megdicsértem, hogy milyen ügyes, hiszen a gombolás egyáltalán nem könnyű dolog, finom kézmunka kell hozzá. Aztán mondtam neki, hogy egy kicsit még igazítok rajta, és gyakorlatilag újragomboltam.

Még ettünk egy kis cseresznyét. Gergőnek kimagoztam őket az egyik odvas fogammal. Közben a fiam kipakolta az edényeket a konyhaszekrényből. Egyet-kettőt a kezembe is adott.

Indulás előtt kicsit összeveszttem Verával, mert úgy elpakolta a szandálját, hogy sehol sem találtam. Vera váltig állította, hogy ő is keresi és benézett mindenhová, de nem lett meg, úgyhogy ráadtam a régebbi szandálját, amit egy kicsit már kinőt. Gergő valahogy megérezte, hogy szandált keresünk, mert közben előbányászta a sajátját és diadalmasan járkált vele körbe-körbe. Mire a lábára került a lábbeli, elmúlt kilenc óra, ráadásul ma még az óvodába is be kellett mennünk bölcsi előtt. A ház előtt Vera talált egy muskátlivirágot. Biztos valamelyik erkélyről esett le. Ennek nagyon megörült, és mutogatta, hogy milyen gyönyörű rózsája van. Biztosított róla, hogy ezt nem adja oda senkinek, csak nekem. Ezzel a reggeli vitát hivatalosan is lezártuk. Bocsánatot kértem tőle, hogy morogtam rá, hiszen nem ő tehet róla, hogy nem találtuk a szandált.

Út közben egy terjedelmes pocsolyában fürdőző verebeket vettünk észre. Pont a napokban néztük, ahogy a verebek porban fürdenek. Most azt is megfigyelhettük, hogyan fürdenek vízben. Még ittak is. Gyors magyarázkodás következett, ugyanis Verát otthon többször figyelmeztetni kellett, hogy a fürdővíz nem ivóvíz. Erre ezek a szentelen verebek...

Vera persze nem akarta, hogy a verebek megszakítsák a toalettjük készítését, úgyhogy vártunk, amíg végeznek. Ám ekkor újabbak érkeztek. Na, ezt már nem akartam megvárni, azért lassan ellopakodtunk mellettük, hogy el ne ijesszük őket. Közben Vera zoknija picit vizes lett, de hétágra süttött a nap. Mondtam, hogy menjen a napos részeken, akkor hamar megszárad.

Mire az oviba értünk, meg is száradt. Az óvodában ismét magyarázkodás következett a vezetőnőnek, hogy miért is variálunk, és hogy ez a körzetes óvodánk, ugyan vegye már fel a gyereket. Nem értünk el eredményt. Azt mondta, jöjjünk augusztusban. Azért kicsit tesztelgette Verát. A muskátli egy szirma leesett, azt kislányom a vezetőnőnek adta, az meg mondta neki, hogy cseréljük el arra, és a Vera kezében lévő virágra mutatott. Vera csodálkozott, milyen buta ez a néni, aztán értésére adta, hogy szó sem lehet róla. A vezetőnő elégedetten bólogatott. A mennyiségfogalmai már rendben vannak a gyerekeknek. Egyébként ő is dicsérni kezdett azzal, amivel már sokan, ti., hogy milyen ügyesek vagyunk, egy fiú, egy lány. Sohasem állom meg, hogy rá ne vágjam, még szeretnénk kettőt. Legtöbben szemlátomást nem hiszik el.

Az oviból átsiettünk a bölcsődébe. Már a tízórait is lekéstük, úgyhogy a bölcsőde előtt megint piknikeztünk egy kicsit. Két traktor is dolgozott a közelben. A parkokat rendezték. Ennél jobb szórakoztatást nem is rendelhattunk volna.

Gergőt a gyerekek háromnegyede végigsimogatta Vera bölcsődei csoportjából, de ő nem bánta. Így én sem.

A délelőtt még három projekt várt ránk, férfiakra: PVL, azaz pelenka, varrónő, lecsó. Először pelenkáért mentünk be. A bolt előtt találkoztunk Ludmann nénivel, aki szintén pedagógus volt. Megboldogult férjével faiskolat vezettek. Persze Ludmann néni azt hitte, hogy Kati van bent a boltban és őt várjuk. Kicsit csodálkozott, mikor megtudta, hogy nem. Nála már csak a pénztárosnő csodálkozott jobban, amikor egy elefánt adag pelenkát, meg egy éves kisfiút feltettem a szalagra a pénztár előtt. Kicsit fanyalogva kérdezte, hogy gyűjtünk-e kupont. Naná. Az elefánt adag pelenkáért három kupont kaptunk, tíz után már kapunk egy füzetecskét, amiben egy csomó kedvezmény van, például egy termék árából elengednek 50%-ot. Naná, hogy pelenkát szeretnék majd féláron venni. Egyébként van egy üzlet a város másik végén, ahol nagyon olcsón lehet kapni használható, jó minőségű selejt pelenkákat. Egyáltalán nem izgat, hogy lemaradt róla a kicsi dinoszaurusz, vagy épp fejfelé van, de oda most nem volt kedvem kibuszogni. Ebben a boltban meg nem volt olyan pelenka, amilyent venni szoktunk. Vettem tehát olyat, ami 7-18 kg-ig jó. Csak tudnám miért rózsaszín a csomagolása! Otthon rögtön ki is próbáltam. Remek. Pont megfelel.

A következő nagy harci feladat megvesztegetni a varrónőt, hogy gyorsabban legyen kész anya nadrágjával. Jövő héten ugyanis tréningre utazik Budapestre és ezt a nadrágot is szeretné magával vinni. A varrónő be volt zárva (így nem csoda, hogy egy hét alatt aljaz fel egy nadrágot), viszont a fagyizó előtt megint találkoztunk dédimamával, meg a másik fagyizós lánnyal, akinek nem tudom a nevét, de ő is szőke és ő is dögös. Gergő ezt a lányt is megkedvelte, mert tőle is kapott ingyen ostyát. Én meg dédimamának adtam nagy piros pontot, mert mikor meghallotta, hogy én szeretnék főzni, adott egy szatyor ételt. Ebből megebédeltettem Gergőt, aztán lefektettem. Azért, hogy ne vesszen kárba a sok zöldség, feltettem a lecsót főni. Most kint rotyog a konyhában. Időnként felpattanok a gép elől megkeverni.

Puff, azt meg kihagytam, hogy még a templomba is beugrottunk Imréhez, a sekrestyéshez, hogy mondjon adatokat az újsághoz. (Kit kereszteltek, temettek, hány esküvő volt, stb.) Ez elég lapos újság lesz. Az összes esemény egy darab keresztelő volt. Majd írunk valamit a nemrég lezajlott családi napról, meg arról, hogy májusban két embert is kitüntettek a plébániánkról.

2008. 06. 18. DÉLUTÁN:

Gergőt tisztába tettem és elmentünk Veronkáért a bölcsődébe. Ott azzal fogadtott a gondozónő, hogy történt egy kis baleset. Jesszus, mikor legutóbb ezt mondta, két öltéssel kellett összevarrni Vera állát. De most csak arról volt

szó, hogy a délutáni alvásnál bepisilt és nem is vittünk be váltás ruhát, tehát egy bölcsődei ruhát adtak rá. A gondozónő rémült arccal magyarázta, hogy ilyenkor nem szabad nagyon összeszidni a gyereket, mert ez megesik. Eszembe sem jutott volna, hogy ezért összeszidjam a lányomat. Mondtam a gondozónőnek, hogy az éjszakai alváshoz még pelenkát adunk rá. Majd leszokik róla. Ami késik, nem múlik. Vera rengeteget iszik, elaludni sem hajlandó a pohár teája nélkül, de a pisilhetnékre nem mindig ébred fel. Amíg szobatiszta nem lett, tartottam tőle, hogy valami baj van a veséjével. A feleségem is valami vese-rendellenességgel született, emiatt műteni is kellett. Most olyat játszottunk Verával, hogy reggelente megdicsérvük, ha nincs pisi a pelenkában. Ilyenkor nagyon büszke magára.

Egyébként a bölcsiben egy baromi idétlen kezelőbást adtak rá, amibe bele volt hímezve, hogy B. Majd kimosom és visszaviszem. Holnapra készíttettem össze Katival váltás ruhát is.

A bölcsőde előtt a traktorok reggeli pusztításának nyomait fedeztük fel. Egy öreg japán akácot, ami már a lakótelep megépülése előtt itt állt, kivágtak és feldaraboltak. Tényleg nagyon beteg, gyakorlatilag kiszáradt fa volt. Az ágai közt találtunk törött madártojást, a törzsében pedig egy akkora lárvát, amekkorát még én sem láttam soha. Valószínűleg egy cincéré volt. Tűnődtem, hogy vigyük-e haza egy kis forgáccsal, felnevelni, de láttam, hogy megsérült és úgyis elpusztulna, hát otthagytuk a madaraknak. A szomszédos eperfa terméséből meg mi lakmároztunk.

Vera talált egy ősőreg barackmagot, amit mindenképpen el akart ültetni, hogy legyen barackfája. (Otthon már ültettünk narancsmagot, babot, paradicsomot, dinnyét, lila akácot, platánt, makkot, virághagymákat, stb., nagy részük ki is hajtott. Most is van egy kis tölgyfánk cserépben.) Végül sikerült lebeszélni, de jól összesározta magát. Mivel nagypapa szervize a közelben van, elindultunk oda kezét mosni. Ha már úgyis koszos volt a keze, Vera útközben megsimogatott még néhány kutyát és fogott egy katicabogarat, ami beszélni is tud. Magyar hangja Almási Gábor. Mielőtt a katicabogarat elengedtük, addig gyönyörködött benne, hogy rájött a pisilés, így futottunk papa szervizéhez, de félúton csak megálltunk hangyatömegeket oszlatni vízágyúval.

A lépcsőház, amiben nagypapa a szervizhelyiséget bérlí, szintén nincs akadálymentesítve. Egy néni, mikor látta, hogy a babakocsit kézben viszem fel a lépcsőn, szólt, hogy lakógyűlésen vessem fel a problémát. Jó, majd ha ideköltözünk.

A szerviz igazán varázslatos hely. Nagypapa az ajtó mellé rögtön tett két vénséges Junoszty tévét, amelyből annak idején én is megszereltem pár tuca-t azon elmélkedve, hogy hogyan mehettek a szovjetek a világűrbe ezzel a technikával. Ugyanakkor a Junoszty jó cégérnek is. Az ötven forintot érő

szakadt hordozható rádiómat csak olyan szervizbe vinném, aminek Junoszty van az ajtajában. Ilyen szerviz pedig csak egy van Debrecenben.

Papa épp egy darabokra szedett 70-es évekbeli NDK-s ipari monitort járatott, a másik asztalán egy trafós táppal szerelt Samsungot, amelyik már akkor vénségnek számított, amikor én tíz éve ilyeneket bütyköltem. A harmadik asztalon egy gigászi méretű plazmatévé volt szétszedve. Darabokban még nem is láttam ilyet. Verát az egyik DVD lejátszó kötötte le, amelyet épp egy mesefilmmel tesztelt nagypapa, majd egy TV tetején észrevett egy műanyag pukkasztós izét, amit azért tett rá nagypapa, hogy ne sérüljön. Erre én is rákattantam. Pukkasztottuk egy kicsit. Gergő is elkérte, de ő határozottan megakart enni. Nem voltam biztos benne, hogy jót tesz az emésztésének, ezért kicseréltem ropira. Vera közben megitta majdnem az összes otthonról hozott bodzaszörpöt. Csak egy kortyot hagyott Gergőnek.

Neki ez nem volt elég, ezért kapott vizet ugyanabban az üvegben. Az első korty után rájött a turpisságra és olyan képet vágott, mintha porított oposzsumepét kevertem volna a vízbe. Egyébként közben a babakocsiban Gergő alatt találtunk egy marék gyöngyöt. Rejtély, hogy került oda és hogy hányat evett meg belőle.

Nagypapától a kosárhintás játszótérre mentünk. Egy kedves kislány rögtön átengedte nekünk a hintát, amit Vera szépen megköszönt és később ő is átengedte a játékot az utána jövőnek. Hintázás után a homokozóba mentünk. Kikapoltuk a homokozó játékokat. Három anyuka már ott játszott a gyerekeivel. Ilyenkor természetes, hogy ha a gyerekek elkérnek egy játékot, odaadjuk. A másiké úgyis érdekesebb. Általában gyakorlatilag cserélünk. Gergő is élvezte a homokozást. Öt perc múlva úgy nézett ki, mint egy arab tevehajcsár, már ami a ráragadt homokmennyiséget illeti. Még jó vizes volt a homok az előző napi esőzésektől.

Miután Gergő kilapította egy három év körüli kisfiú homokfagyiját, a fiú fél óráig ordított. Később figyeltem még ezt a gyereket. Szinte mindenért percekig ordított. Verától elvette a játékait, de a sajátját nem adta oda akkor sem, amikor Vera szépen kérte. Kicsit arrébb húzódtunk, és azt játszottuk, hogy elefántok vagyunk. Építettünk homokházat magunknak. Mondjuk inkább mélygarázsra emlékeztetett. Közben megbeszéltem Verával, hogy a kisfiú nem viselkedett szépen és megdicsértem, hogy ő viszont okos volt.

Lejött a játszótérre egy fiatal PhD-s hallgató is, aki a neveléstudományi tanszéken előadásokat tartott nekem. Jól szemügyre vettem, hogy a másfél éves fián mennyire látszik a neveléstudor nevelése. Szerencsére nem nagyon. Egész életrevaló volt a gyerkőc. Azért nekem sincs okom panasza.

Kati a munkahelyéről értünk jött a játszótérre. Hazavitt minket kocsival, ill. előbb még beugrottunk a boltba egy kis innivalóért. Otthon egy tepsi

meggyes pite várt minket az asztalon. Biztos én sütöttem, csak tudnám mikor! Jó, majd megköszönöm édesanyámnak.

Vacsorára megettük a lecsót, amit délben főztem. Semmi ereje meg sava nem volt, hogy Vera is ehessen belőle, így nem igazán voltam elégedett magammal, de Kata azt mondta, hogy nagyon jól esett neki. Közben az asztalon ott volt egy vázában a reggeli muskátli, egy tő papsajt, (ennek a termését megettük) meg egy csokor virág, amit Vera választott anyának a bolt előtt áruló néniknél. Este anya mondta a mesét Verának. Gergő már a mese előtt elaludt, miután szopizott egy jót. Az egyik egyetemi évfolyamtársam holnap vizsgázik. Érte ajánlottam az esti imát. Nagy szüksége van rá.

2008. 06. 20. BIZONY, BIZONY...

Mozgalmas délelőttünk volt, de nálunk ez a megszokott. Tegnap, amikor Katival és a gyerekekkel bevásároltunk, mondtam, hogy vegyünk tejet, de Kata emlékezett rá, hogy van otthon egy bontatlan. Volt is, de ma reggelre a felirata szerint 21-ig jó tej megaludt a hűtőben. Kata így nem tudott tejet inni. Mondta, hogy visz be magával a munkahelyre joghurtot. Ajánlottam, hogy vigyen aludttejet.

Vera közben elcsúszott a fürdőszoba reggeli zuhanytócsáktól nedves kővén és megütötte magát. Csak úgy lehetett meggyógyítani, hogy visszatettem az ágyba és engedtem mesét nézni. A gyógykezelés eredményes volt. Öt perc múlva már szólt, hogy meggyógyult.

Vera szandálja még mindig nem került elő, mégis megoldódott a szandál-rejtély. Tegnap előtt nagypapa hozta el Verát a bölcsődéből - tévedésből a benti szandáljában.. A jó szandálja tehát a bölcsődében lesz valahol.

A mai reggeli igencsak pénteki volt. Kata joghurtozott, én kihagytam a reggelit, a gyerekek meg tejszeletet ettek.

Ma Vera teljesen jól öltözött fel, csak a nadrág felvételénél segítettem. Gergővel volt egy kis morcogásunk, mert Gergicseknek mostanában az a mániája, hogy - amint nyílik a fürdőszoba vagy a wc ajtaja - ő rögtön megjelenik és ráveti magát a használt pelenkagyűjtő vödörre, vagy a szennyes ruhára, vagy bármire, amire nem szabad. Szerencsére el lehet terelni a figyelmét bármivel, ami szétszedhető (legalább egyszer) és lehetőleg össze is rakható. Egyszer a kakaócsigára is megpróbálta visszatenni a falatot, amit letört belőle. Ha valamit lehet szerelni, azzal elvan fél óráig.

Újabb öreg készülékünk tért nyugovóra. A videómagnóm, ami végigkísérte gyermekkoromat, amivel suhancként titokban vettem fel korhatáros filmeket, amelyen a lányom először látott jelenetet a Star Wars-ból (vagy ahogy ő nevezi: a lépegető robotos meséből), amelynek a feje olyan érzéketlen volt már, hogy pálinkával is nyugodtan lehetett tisztítani,... szóval ez a kedves

öreg lakótárs végleg felmondta a szolgálatot. Egy ideje már csak az órája működött, de megtartottuk, mert világított és látszott a sötétben. A tegnapi áramszünetet azonban ez sem élte túl. Majd elviszem nagypapához, hátha tudja használni alkatrésznek.

Bölcsődébe indulás előtt mindkét gyermekünk megfésülködött anya fésűjével (Gergő ebben is utánozza Verát), Vera pedig segített nekem feladni Gergő szandálját, ugyanis nekem elég nehéz lehajolnom. Vera megvigasztalt, hogy még nem vagyok olyan kövér, mint dédimama. Ez tényleg megnyugtató, még van hová hízzak.

Az úton Vera újabb dalt költött. A dallama ismert Halász Judit előadásában, de a szöveget kislányom aktualizálta: „Boldog, boldog, boldog bölcsibejárást...”. Nagyszerű meséket és dalokat talál ki. Perceken keresztül bír olyan szöveget énekelni, ami épp eszébe jut. Az egyik kedvenc dalom, amelynek Vera ezt a címet adta: A felfújhatós Volkswagen Bogár kippukant. Sajnos nem volt nálam semmi, amivel fel tudtam volna venni és Vera költeményei egyelőre megismételhetetlenek. De ha megtanul írni. :) Az én egyik gyerekversemet is egy olyan antológiában adták ki, amelyben egyetemisták és főiskolások írtak. Anyósom szerint a fantáziáját tőlem örökölte. Szerencsére a zenei érzékét és a nyelvérzékét nem. Bár apósom szerint (aki annyi nyelvet beszél, hogy a 2001-es népszámláláskor nem fért ki az adatlapjára), olyan, hogy nyelvérzék nem is létezik, csak érdeklődés és kíváncsiság. Mondjuk az ő elméletei alapján engem nehéz hová tenni, ugyanis szerinte a pedagógia nem tudomány, angolul meg mindenki tud. Erre itt vagyok én, aki azért nem vehettem kézbe a pedagógia szakos diplomámat, mert nincs meg a szükséges nyelvvizsgám. Ettől függetlenül nagyon jól kijövünk egymással, főleg, mióta apósomék Egerbe költöztek és több hordónyi boruk áll a pincében. (Az orvos vörösbort írt fel nekem.)

Úton a bölcsibe Vera feldobott egy botot egy fán ülő balkáni gerlének „Nesze te galamb!” felkiáltással. Kérdeztem tőle, hogy miért akarja bántani, de elmagyarázta, hogy nem akarta bántani, csak le akarta bökní a fáról. Erről eszébe jutott egy történet a galambokról. Már mesélte egy ideje, amikor kicsit ellankadhattam, mert rákérdezett: „Ez érdekes történet, meséljem tovább?”. Természetesen bólintottam, tehát folytatta: „...a vakondot nem eszik meg a madarak, csak a kukacot...”. Aztán azt játszottuk, hogy ő sasanyuka én meg a sasfióka és hozott enni nekem, de én nem kértem kukacot, inkább egeret, pockot, nyulat. A kukacot egyék a rigók!

Bementünk egy pékségbe venni valami rágcсálni valót. Vera egy ivólevet választott, Gergő meg leszedett magának egy zacskó földimogyorót, de azt kicseréltem két zacskó ropira. Az egészset Vera kezébe adtam, hogy adja oda az eladó néninek. Vera örvendezve mutogatta, hogy ez mind az övé. Egy néni

kedvesen mosolygott rá: „Meg a két szép kék szemed is a tiéd.” (Később észrevette, hogy a Gergőé is olyan, meg az enyém is. Nem akartam én előhozakodni ezzel...)

A bolt előtt egy lócára ültünk ropizni és ivólevezni. Vera rögtön megállapította, hogy milyen ízesítésű az ivólé: almás és csőrikés. Kételyeimnek adtam hangot, szerintem ugyanis Csőrikét csak rárajzolták a dobozra. Nem valószínű, hogy kicsibéket facsartak bele.

Közben elkövettem egy gyilkosságot. Véletlenül eltapostam egy futrinkát. Vera ezt nagyon nehezményezte, bár mentegetőztem, hogy csak véletlen volt. Hogy helyrehozzam hibámat, a döglött bogarat egy hangyabolyba tettem, így a gyilkosság ártminősült hangyaetetéssé.

A volt általános iskolám előtt is elhaladtunk. Innen épp most vitték el a szemetes-konténert. Az pedig köztudott, hogy mindig és mindenféle kukásautó tevékenységét végig kell nézni. Ez különösen érdekes volt, mert olyan kukásautót, ami konténert szállít, még nem láttunk felpakolni. Gergő is nagyon nyújtogatta a nyakát, hogy jobban lásson. Közben egy kutyát sétáltató tinilány is mellettünk haladt el óvatlanul. Vera megkérte, hogy hadd simogassa meg a kutyáját. Nagyon kedves kutya volt, csak nagyon fiatal, fiatalabb Gergőnél is. Vera teljesen jól utánozta a vonyító hangját. Mivel a lány pont a bölcsőde felé sétáltatta a kutyát, mentünk utána. Szegény állat egész úton kapkodta a fejét, hogy milyen kutya vonyít mögötte, de amikor hátrafordult, csak egy nagy, meg két kicsi embert látott. Ráadásul az egyik kicsinek kerekai is voltak.

A bölcsiben megint Gergő kötötte le az összes gyerek figyelmét, csak Veráét nem. Az övét egy ugrálólabda. Mondtam is a gondozónőknek, hogy édesanyám szívbajt kapna, ha meglátná, hogy Vera ilyenén lovagol. Amikor elmentem és benéztem a kerítésen, akkor már motorháton kergetőztek társaival az udvaron.

Gergővel elindultunk a buszmegállóhoz. A belvárosba kellett mennünk elintézni pár dolgot a GYED-del kapcsolatban. Gergő a megállóban kikacagott két emós srácot. Egyébként le nem vette róluk a szemét. Elég érdekes jelenségek voltak, az tény. A buszban viszont már csak a nyitható tető érdekelte, amelyet pont a szeme láttára nyitott fel egy srác. Fiamnak egyébként egy zokszava nem volt, amíg elértünk a Magyar Államkincstár épületébe. Itt is ki kellett próbálnom a liftet a babakocsi miatt. Az első liftre ki volt írva, hogy nem üzemel, a másodikba meg beragadtam egy eszméletlenül gyönyörű nővel együtt. A gyereket és a babakocsit leszámítva ez klasszikus vígjátéki elem. Ha nem velem történik meg, azt hinném, hogy csak kitaláltam, hogy felturbózzam a naplót. Egyébként már csak azért sem tennék ilyet, mert a vígjátékoknál a klasszikus szó azt jelenti, hogy unalmas. A fórumomban valaki azt

írta, hogy tetszik neki, hogy lényegre törő és érzékletes a stílusom. Ez általában igaz. A hölgy lábáról viszont tudnék egy romantikus regénybe illő, több oldalas leírást adni. Nem teszem, mert a feleségem is olvassa a naplót (így is ki fogok kapni, hogy miért írok ilyeneket, meg azért is, hogy miért írom, hogy ki fogok kapni... Tudom, igaza van.).

A liftből meglepően hamar kiszabadultunk (persze ilyenkor mindig) és hamarosan szembesültem vele, hogy kevésbé szép nénik is dolgoznak itt. Az ügyintéző jól letolt, hogy miért csak most jövők, és miért nem hoztam ilyen, meg olyan papírt és most már csak félhavi GYED-et fogunk kapni, meg stb. Nagyon elnézést kértem hanyagságomért, és fületem behúзва elkotródtam.

Az épület előtt találkoztam Ákossal, régi barátommal, akinek már rég megbocsátottam, hogy középiskolás korunkban lecsapott egy lányt a kezemről (egyébként a lány nem is tetszett), de azóta is csak egy égetett cserépedényhez szoktam hasonlítani. Tetoválásait elnézegetve mondtam is neki, hogy a lányom épp tegnap tolt le egy bácsit, amiért olyan buta volt, hogy összefirkálta magát. Ákos eldicsekedett vele, hogy nemrégiben új céget alapított, én meg mondtam, hogy otthon vagyok a gyerekekkel... Néha elég bosszantó, hogy az összes barátom, akinek rosszabb volt nálam az átlaga közepsuliban, cégvezető vagy politikus lett, aki meg jobban tanult nálam, az mind doktorál... vagy a pszichiátrián kezelik.

Gergő akkor kezdett nagyon nyűglődni, amikor Ákossal beszéltem. Ákos – szintén tapasztalt két gyermekes családapaként –, ajánlotta, hogy adjak neki cumit. Kikértem magamnak, hogy nekünk olyanunk soha nem volt. Erre azt tanácsolta, hogy szaladjak vele, a szaladás megnyugtatja. Igen, meg a fogára tapadó muslicák.

Azért elköszöntem és mentünk tovább. Érdekes, hogy Ákossal még mindig nem békültem meg igazán, pedig egy másik barátom, akivel szemüvegtörésig menő vitánk is volt, ma a keresztfiam.

A buszon hazafelé beszélgettünk egy kedves bolonddal, akinek mindenkihez volt egy jó szava. Ha valaki felszállt, hangosan köszöntötte: „Szia, Karcsi bácsi!”

Ebédre még maradt lecsó, de inkább valami gyümölcsös bébikaját ettünk. Gergő az én számba lapátolta a kanálkájával, én meg egy másikkal az övébe.

Kati azt mondta, a halat majd ő megcsinálja vacsorára, én ugyanis délután évváróra megyek, ő meg péntekenként csak fél háromig dolgozik.

Gergő az ebédhez piskótát is kért. Mutatta a piskótás tálat és mondta, hogy „tota”. Rendes segéderőként közreműködött a mosogatógép és a mosógép bepakolásában. A fürdőszobában jeleneteket adott elő a Lord of the dance-ből, aztán adogatta nekem a ruhákat a szennyestartóból. Játsszani akart a fésűvel, de elcseréltem valami másra, mondván: ezt kapod helyette. Gergő vala-

mit gügyögött, amit úgy lehetett érteni, hogy „ez jó”, és tényleg azt jelenthette, mert új szerzeményével nagyon jól eljátszott.

Most alszik, még a szandálját is levettem.

2008. 06. 20. EGY NEHÉZ NAP DÉLUTÁNJA:

Délután be kellett mennem az iskolába kiosztani az osztályom bizonyítványait. Épp félpucéron tébláboltam azon töprengve, hogyan tudnék lezuhanyozni úgy, hogy közben Gergőre is vigyázok (mert közben felébredt a bitang), amikor csengettek. Kérdeztem, hogy ki az (csak idegenek csengetnek nálunk, ismerősök kopognak vagy van kulcsuk), de nem jött válasz. Felkaptam egy pólót és ajtót nyitottam. A postás állt ott és kárörvendő mosollyal adott át egy ajánlott levelet. Ezen nagyon felhúztam magam. Azóta is ideges vagyok miatta, főként a hangneme miatt, de azért is, mert hibáztam/tunk, s emiatt kaptunk büntetést. Mindig nagyon bosszant, ha valami buta hibát követek el. Most is töröm a fejem, hogyan hozzuk helyre. Már megtettem az első lépést: szóltam Katinak, hogy intézze el. Sajnos neki a határidő egy olyan időpontot jelent, amit illik legalább egy héttel átlépni. Az új munkája biztosan változtatni fog ezen a szokásán. Már látszanak a kedvező hatások.

Szegény Kati meg akart lepni egy pizzával, ezért bekopogott az ajtón. Kérdeztem, hogy ki az, de ő sem válaszolt, majd amikor ismét megkérdeztem, elváltoztatott hangon mondta, hogy a pizza. Én meg ráfordultam, hogy nincs vicces kedvem. Ezt igazán nem érdemelte meg.

Zuhanyoztam, felvettem az öltönyömet, ami plusz harminc fokban keltezőgépként is tökéletesen használható lenne. Ennek eredményeként egy percen belül úgy leizzadtam, hogy nyugodtan letagadhattam a korábbi zuhanyt. Felszálltam a buszra, és irány a sulis. A zakót közben levettem, de ez már nem változtatott semmit kipárolgásaimon. Eldöntöttem, hogy az érzékeny orrú kolléganőktől távolabb fogok állni. Végül is a 99 fős tantestület alig több, mint 70 százaléka nő.

Az elmúlt egy hét alatt még a szokásosnál is feszültebbek lettek kollégáim. Én szinte kívülről éreztem magam közöttük. Az érettségi körüli felhajtás nagyon megtépázta az idegeiket, így nem sokat beszéltem velük. Megnéztem az ünnepség menetrendjét. A szokásos. Az ünnepély előtt tizenharmadikos diákjaim egyenként ólálkodtak be hozzám kényelmes utcai ruhában, hogy nekik sürgősen menni kell, adjam oda a bizonyítványukat. Aláírtam velük, hogy átvették és mehetek Isten hírével. Egy idő után viszont megsokalltam. Lehet, hogy nekik dolguk van, de nekem is lenne mit csinálnom. El sem tudtam volna jönni, ha Kata ma nem végez hamarabb. Bezártam a bizonyítványokat a szertárba és lementem az aulába. Innentől bárki jött kunyerálni, megmondtam, hogy csak az ünnepség végén kaphat bármit. Az ünnepség

hamar véget ért. A diákok nagy része el sem jött, én meg zakóban álltam a tűző napon verejtékező homlokkal és egyéb testrészekkel. Az az eset jutott erről eszembe, amikor Cantonigròsban a Monteverdi kórossal 36 fokban énekelünk állig szmokingban és csokornyakkendőben.

Az ünnepség után kiosztottam a bizonyítványokat. Kiderült, hogy 11 diákom nem ért rá valamiért. Mondjuk egyikük néhány napja jött ki az intenzív osztályról. Az ő alibijét elfogadom... Három srác évismétlésre bukott. A tizenharmadik évfolyamot nem nagyon szokták ismételni, inkább másik iskolába mennek, vagy dolgozni, szóval rájuk nem is számítottam bizonyítványosztásnál. Egy diákom nem volt osztályozható hiányzásai miatt. Róla is gondoltam, hogy nem fog jönni. Maradt tehát hat, akiről nem tudom felfogni, miért nem érdekli az éves teljesítménye. Egyébként 38 ember fordult meg az év során az osztályomban. Év végén a létszám 34 volt és 22 nem bukott semmiből. Ráadásul ezzel még messze nem a legrosszabb átlagú osztály lett az enyém az iskolában. Remélem, sokan átmennek a pótvizsgán és szereznek szakmát, de főként munkát.

Ennyi elég is volt a pénteki böjtölésből. Anya a két gyerekkel és a Suzukinkkal értem jött. Elmesélte, hogy délután elmentek egy új üzletbe, ahol vettek is egy ruhát Verának, hajtogattak papír hattyút, Vera meg kért háromszorsültet Katitól. Az biztos finomabb, mint a kétszersült.

Eldöntöttük, hogy ma este bulizunk. A bulizás nálunk bármi lehet, amit együtt csinálunk és mindenki élvezi, tehát lehet egy kiruccanás, vásárlás, étterem, egy jó film, akármilyen. Mára több ötletünk is volt. Először megnéztük anya új munkahelyét. Olyan, mint egy üdülő. Szívesen laknék is ott. Az épület modern, de izléses, a park gondozott, a környék csendes. Kata irodája tágas, kényelmes. A gyerekeknek is nagyon tetszett. Vera gyűjtött egy-két tobozt is a parkból. Cserébe meg is locsolta a fenyőt. Sajnos bugyin keresztül. Szoknya volt rajta, így levettük a nedves ruhadarabot és Verát megkértük, hogy ne billegesse a szoknyáját. Kati az autóban bekapcsolta a szellőzést, hogy annál majd megszáritjuk a balesetet szenvedett ruhadarabot. Tehát úgy autóztunk, hogy Kati vezetett én meg az anyósülésen ülve egy nedves bugyit tartottam a műszerfal felé és ha lentebb engedtem, Kati rám szólt, hogy így nem éri a levegő és nem szárad meg. Közben a fűtést is bekapcsolta a gyorsabb száradás érdekében, de ezt ő is viccnek szánta és egy perc múlva már ki is kapcsolta. Egy bevásárlóközpontba mentünk. A parkolóban, béreltünk egy bébi taxit, amibe beültettük a két gyereket, és vettünk mindenféle élelmiszert. Közben nagyon elment az idő. Gergő már nyugós volt az éhségtől. Ahogy kifizettünk mindent, bekapott egy tejszeletet. Ezután leültünk egy helyre, ahol a gyerekeknek volt játszótér, mi pedig vehettünk valami készételt. Anya lasagne-t vett én meg a szomszédos kínai büféből hoztam szecsuani csirkét,

mint mindig, amikor itt eszünk. A szecsuanai egyre csípősebb lesz, ahogy eszi az ember (legalábbis itt), de Gergő és én szeretjük. Már régebben észrevettem, hogy Gergő kedveli a kínai konyhát. Kezdetben csak rizst adtam neki, majd néha belekerült olyan szem is, amire szósz tapadt, majd még több szósz, egy kis zöldség és így tovább. Gergőnek egy szava sem volt a csípős étel miatt. Mára odáig jutott a dolog, hogy a tál szecsuanai csirkéből egy falat apáé, egy Gergőé, és ha néhány másodpercnél hosszabb ideig nem rakok falatot a szájába, Gergő követeli az adagját. Most is annyit evett, hogy féltem, kipukkan. Vera közben mászkázott és csúszdázott. Néha odajött hozzánk, bekapott egy falatot és ment tovább. Mostanra Gergő rendszerint jóval többet eszik nála. Hiába, ő fiú.

Mire megvacsoráztunk, jó késő lett (és én még mindig öltönyben voltam), de Katinak eszébe jutott, hogy megbeszélte Líviával (a pipereboltossal), hogy felugrunk hozzá fényképért, hogy betehessük az újságba. Fel is mentünk mind a négyen. Lívia csodálkozott is. Mondtam neki, hogy moziba szeretnének menni és megkérnék, hogy addig vigyázzon a gyerekekre. Persze csak vicceltem, de látni kellett volna az arcát. Amíg Livi fényképet keresett (az egyetlen közös képük a férjével az esküvői fotójuk volt, az meg – fogalmazzunk úgy –, már nem éppen aktuális), bekopogtunk a közvetlen ajtószomszédjához, dédimamához. Dédi épp a TV-t nézte, de nagy sokára kicsoszogott a fájós lábán. Gergőnek adott pogácsát és almát. Szóltam dédikének, hogy a gyerek annyira tele van, mint a duda, de Gergő rám cáfolt, mert még itt is evett egy jót, a maradékot meg a számba tömködté. Közben olyan jókat kacagott dédi huncutságain, hogy rájött a csuklás.

Este már nem találtunk a házunkhoz közel parkolóhelyet, kicsit messzebb álltunk meg. Két részletben hordtuk haza a gyerekeket és a vásárolmányokat. A sötétben rám köszönt egy diákom, ami megerősítette bennem, amit mindig is gondoltam, hogy nem szívesen futnék vele össze sötétedés után (pláne egy szűk sikátorban).

Otthon Gergő kiegészítette a vacsoráját egy kis zsírkkrétával (jellemző mondat lefekvés előtt Katitól: „Nem, nem, nem, Gergő, nem eszünk zsírkkrétát!”) és fogkrémmel, hogy arról a kürtös kalácsról ne is beszéljünk, amit a bevásárlóközpont előtt egy kalácssütőnél vettünk és amit az autóban rágsáltak a gyerekek. (A kürtöskalács vásárlásban Vera döntött. Kati kérdezte, hogy diósat vegyünk, vagy fahéjasat? Mire Vera kis habozás után: kókuszosat!)

Gergő megint elaludt szopi után. Verával gyertyát gyújtottunk, énekeltünk, imádkoztunk. Ma én olvastam fel neki azt a mesét, amit már tegnap kiválasztott. Egy éneklő varjúról szólt. Említettem Verának, hogy egy ismerősöm is írt mesét egy varjúról.

Vera ma esti időhúzása az volt, hogy nem akart normálisan mesét választani holnapra. Végül egy üres oldalra mutatott a mesekönyvben. Jó – mondtam –, akkor ezt olvassuk neked holnap. Később odasompolygott hozzám Vera a nyitott mesekönyvvel.

- Becsaptál! – mondta.

- Miért?

- Ott nincs is mese.

- Magadat csaptad be – feleltem –, te választhattál.

Aztán Vera mutatott egy mesét a mesekönyvben és megegyeztünk, hogy mégis azt fogja holnap hallani. Kaptam tőle keresztet a homlokomra, vonakodva bár, de puszit is. Anyát is megpuszilta és ment aludni.

2008. 06. 21. EGY NAP A PIHENÉSRE

Tűz és jég:

Avagy hiszti, harag és fagyalt. Ezek határozták meg a délutánt. Pedig jól indult. Együtt ebédelt a család. Kati elmesélte, hogy amikor tegnap Veráért ment a bölcsődébe, megmutatta, hol találtuk a cincérlárvát és epret is ettek a fáról. Amikor pedig hazaértek, Gergő keresett engem. Mondogatta, hogy „apa, apa”.

Az étel remek volt, ebéd után pedig Vera öt ujját mutatva kiáltotta nekem, hogy ennyiszer szeret. A konyhában még vívtunk egy légkard párbajt. Vera lány volt én meg gonosz. Úgy tettem, mintha két kézzel fognám egy kard markolatát, de Vera rám szólt, hogy egy kézzel kell. A múltkor egy üzletben kipróbáltunk egymás ellen két játékkardot, de nem vettem meg őket, azért ne tanítsuk már rosszra a gyereket. (Vagy legalább ne legyen róla tárgyi bizonyíték.) Persze Gergővel egészen más lesz, ő már most nagyon jól birkózik, de ha nagyobb lesz, igazán összemérjük az erőnket. Verát szoktam hagyni, hogy nyerjen, nemcsak a légkardban, hanem futóversenyben is. Memóriajátékban és kirakóban minden tudásomat bevethetem nyugodtan, ezekben sokkal jobb nálam. Kirakóból a 160 darabosat is kirakja egyedül. Számítógépen szoktunk hangmemóriát játszani. Itt azt kell megjegyezni, hogy egy-egy ábrára kattintva milyen hangot hallunk. A számítógépet egyébként remekül használja a kis hölgy. A múltkor mondta, hogy kikapcsolta a gépet. Katival megkérdeztük, hogy megnyomta-e a gombot. Vera a fejét rázta: Dehogy! Rá kellett kattintani kétszer az x-re, aztán a zöldre... Tehát a gyerkőc három évesen szabályosan kilépett az alkalmazásokból, majd menüből állította le a gépet. Ha Zsuzsa mamáék vigyáznak rá, szoktam nekik mondani, hogy ha valamelyik gépet nem tudják kezelni, szóljanak Verának.

Ebéd után anya elpakolta a ruhákat, amelyeket én egész héten mostam, és már egész jópofa kupacot sikerült raknom belőlük. Nem akartam megbolygatni Kata rendszerét a szekrénybe rakásnál, meg lusta is voltam. Ja, és Kata a lelkemre kötötte, hogy addig meg ne írjam a naplót, ameddig fel nem mossa a konyhát. Most épp a konyhában dolgozik, tehát „határeset, belefér”. A lényeg, hogy tényleg szorgosan elvégezte azokat a házimunkákat, amikhez nekem nem fűlt a fogam.

Vera játékosan birkózott Gergővel. Ráadta a lecsúszott zokniját (nekünk sem könnyű munka), majd a ráadott zoknit levette róla. Szerintem már nagyon várja, hogy Gergő igazi játszótársa legyen, mint Ákoska a bölcsődében. Próbáltam is bevonni Gergőt a közös játékainkba, nem túl szerencsésen. Vera kitalálta, hogy legyek én a vadász, ő meg a vadászkutya és keressük meg a fehér kakast. Magamban rögtön azonosítottam, hogy ez a Vukból van. A fehér kakast meg kell találni, és haza kell vinni a baromfiólba, ezért úgy tettem, mintha puskát kanyarintanék a vállamra és némi keresgélés után rámutattam Gergőre:

- Ott a fehér kakas.

- Nem, ez egy baba – javított ki Vera -, fűj, nem lövünk le egy babát.

Én igazából a fehér kakast sem akartam lelőni. A róka miatt hoztam a puskát.

Később Vera előszedett egy kisautót, amire felülve tucatszor végigszáguldott a lakáson. Gergő mindenhová követte némi fáziskéséssel. Soha nem érte utol, ettől elkeseredett és legörbült a szája. Figyelmeztettem Verát, hogy ebből előbb-utóbb baj lesz, abba kell hagyni a lakásban kocsikázást. Vera nem hallgatott rám, Gergőnél meg eltörött a mécses, ezért a kiskocsit feltettem a futópad tetejére, ahol nem érhatték el. (A futópadot használtan, újszerű állapotban vettük, hasonló állapotban eladó).

Csodák csodája, délután mindkét gyerkőc elaludt. Vera kb. fél órával később, mint Gergő, de később is ébredt fel. Ébredés után mindkettő bögött. Vera azért, mert fájt a hasa, Gergő meg azért, mert Vera bögött. Ha Vera sír, Gergőre is mindig átragad. Fordítva ez szerencséire nem igaz, bár Gergő nagyon nyugodt gyerek. Többet hallani a kacagását, mint a bögését.

Vera hasfájása ismét elég érdekesnek bizonyult, mert kisvártatva átment lábujjfájdalomba. Engem nagyon felidegesít, ha egy gyerek bög (szerencséire nálunk tényleg ritka), ezért Kata próbált Vera lelkére hatni, hogy mondja el, mi baja van, mi fáj és miért.

Egy idő után ő is feladta. (Még azt sem hagyta, hogy kenőcsöt kenjünk a fájós részre.) Megegyeztünk, hogy egyikünk elmegy Gergővel a főtérre korzózni, a másikunk pedig marad Verával. Vera emlékezett, hogy múlt héten a korzón csúszkálhatott egy nagy felfújhatós bálnán. A lehetőség, hogy a bálna

ismét ott lesz, hamar meggyógyította. Már sántikált is a fájós lábán, hogy felvegye a szandálját. Ismét nagy szandálkeresés következett. Kata mondta Verának, hogy segítsen ő is keresni, de Vera kikérte magának: „De hát én fogom felvenni!”. Egyes kultúrákban ez a kettő nem zárja ki egymást. Egyéb-ként én sem sokat segítettem. A hétre elegem volt az eltűnő szandálokból. Végül Kati találta meg a vendégszobában a földön egy plédbe csavarva. Nem is tudom, hogy nem néztem ott előbb.

A korzóra kocsival mentünk. Az autóban Vera ecsetelte nekünk, hogy a csúszkálós gumibálna gumibálnalány, mert szép a szeme. Gergővel ketten – mi szép szemű férfiak –, nem éreztük túl hízelgőnek a megjegyzést.

A korzón már annyira megfélemedezett Vera a ki tudja, mi okból fájós lábáról, hogy a főtér összes galambját és verebét elkergette, holott ez előtte egy vadul száguldozó biciklisnek sem sikerült. Nem számoltam, hogy hány torna-termi kört futhatott le, de tesitanár kollégáim meg lettek volna elégedve a teljesítményével.

Katival szerettünk volna enni valami hizlalót és egészségtelent nulla tápértékkel. Hamburgerre gondoltunk, de Vera inkább fagylaltra vágyott. Akkor már legyen kanalas fagylalt. Beültünk egy előkelőnek számító cukrászdába. Katinak és a babakocsinak utat adott egy ripacs színész, akit felismertem, de nem adtam meg neki azt az örömet, hogy ezt észre is vegye rajtam. (Ahogy láttam, a járókelők sem, pedig pont úgy ült, hogy mindenki jól láthassa, aki erre jár.) Egy fiatal lány felvette a rendelésünket. Ám évszázadokig tartott, mire kihozott három fagylaltkelyhet. Máshol, ha ablaknál kéri az ember, pikk-pakk a kezébe nyomják. Biztos nehezebb helyre tenni a gombócot. Gergőnek közben adtunk egy száraz kiflit, mert már kinézte mások szájából az ételt, ráadásul az asztal tetejére akart mászni és hangosan dobolni rajta. Végül kerítettünk neki valami ropit is. A lány végre valahára kihozta a fagyinkat. Ugyan nekünk sem azt hozta, amit kértünk, meg a szomszéd asztalnál ülőknek sem, nem vitakoztunk vele. Olyan jól kiéheztetett minket, hogy alig vártuk, hogy rávethessük magunkat bármi ehetőre. Vera ismét tanúbizonyságot tett arról, hogy tisztában van a mennyiségek közti különbséggel. Ő ugyanis csak egy gombócot kapott, míg én hármat. Rávett hát, hogy cseréljünk. Belementem. Gondoltam megkóstolja, aztán visszacseréljük. Tévedtem. Igaz, az alján még hagyott nekem és Gergőnek adta az ostyáját meg némi tejszínhabot. A gyümölcsdíszítés egy részét is Gergő ette meg.

Eddig még hellyel-közzel elégedettek is lettünk volna, hanem a számlát csak nem akarták hozni (a szomszéd asztalnál már másodjára kértek vizet, de még senki nem adott nekik). A gyerekek meg egyre nyűgösebbek lettek. Elvittem őket magammal. Locspocsoltak a szökőkútnál, ittak az ivókútnál (Vera a ruháját is összevizezte), aztán Vera megöntözött egy fát a Tourinform bódé

mögött, miközben Gergő gyönyörködött az elrobogó villamosban (a villamos utasai meg Vera fenekében).

Feltételeztem naivan, hogy Kati már égen-földön keres minket, hát viszontmentünk a cukrászdához, de út közben kezett mostunk a szökőkútban. Kati még mindig a számlára várt. Ekkor döntöttük el, hogy ide sem jövünk többet. Amikor megláttuk a számla végösszegét, azt is eldöntöttük, hogy az ismerőseinket is lebeszéljük arról, hogy valaha ide jöjjenek. Bosszúból Vera csökkentette egy kicsit a forgalmukat azzal, hogy olyan hangerővel közölte Katával, hogy pisilt és kezett mosott, hogy azt még a Nagytemplom mögött is hallották.

A cukrászdából kijöve megcsodáltuk a pár éve sok millió forintból felállított hőmérsékletjezős-harangjátékos-mechanikus-digitális órát is. Épp harangozott valamit, amiről Verának az volt a véleménye, hogy altató zene. Hogy felpezsdítse magát, elkergette a galambokat, amiket egy kislány épp megfigyelt az anyukájával. Én kértem elnézést helyette.

Hazafelé Vera újabb okosságaival és butaságaival szórakoztatott minket. Elmesélte az éjszakai álmát: „Azt álmodtam, hogy a gyerekek elvették a tűzoltóktól mind az összes fát, amit felhordtak a ház tetejére, mert házat akartak építeni a gyerekeknek...”.

Otthon egy gyermekjáték rugalmas tartórúdjaiból horgászbót csináltunk, amire csalinak egy plüss csikóhal van felrakva. Ezzel Kati kihorgászta párszor Verahalat, majd belökte a fürdőkádba, hogy házi halacsánk legyen.

Gergő nyugovóra tért, Verának meg elolvastam a mesét, amiért tegnap megküzdött, ill. a háromnegyedét elolvastam, mert onnantól Vera akarta olvasni. Győzködött, hogy mondjam el, hogyan kell olvasni. Mondtam, hogy a betűket meg tudom mutatni, de olvasástanulással még ráér, hiszen azért fog iskolába járni. (Néhány betűt és számot már jól felismer és le is rajzolja őket. Ha lát egy hármast valahol, rögtön mondja, hogy ő ennyi éves. A kezén is mutatja a hármast.). Vera nem hagyta annyiban. Azért is elolvasta a mesét, bár a végleges verzióra a meseíró sem ismert volna rá.

Ima után még nem akart aludni. Sokáig kint volt édesanyjával a konyhában. Segített neki.

2008. 06. 22. „AZ ÚR NAPJÁT SZENTELD MEG!”

A vasárnap maradt a régi, semmiféle munkahely nem férközhetett bele. A vasárnap kell a feltöltődéshez. Ilyenkor együtt kell lennünk akkor is, ha idegeire megyünk egymásnak (dehogyan megyünk, egy fél nap után már hiányérzetünk lenne).

Kati ilyenkor kántorkodik a Szent Család templomban, ezért mindig időben oda kell érnünk, ami nem is olyan könnyű két gyerekkel. Ha késésben

vagyunk, Kati szól is nekünk, hogy megint az lesz a bevonulási ének, hogy „Futva jöttem elibéd szentélyedbe, Isten...”.

Vasárnap már csak azért is korábban kelek fel, mert ilyenkor van a nagy heti borotválkozás napja. Igaz, szakállam van, de egy kis részt minden héten leborotválok, hogy kevésbé nézzek ki farkasembernek, és hogy érzékeljem az idő múlását. Meg azért is, mert nincs szívem kidobni az arcszeszeket, meg borotvákat, amiket enyhe célzásként ismerőseimtől szoktam ajándékba kapni. (A tulipiacnál – a zsibit nevezi így Kata családja, mert általában tülekedés van - egyszer egy beás vagy oláh nő fűröt akart nekem eladni gyanúsan olcsó áron. Mikor meggyőztem, hogy barkácsolási antitalentum vagyok, próbálkozott egy borotvakészlettel is, aztán elnevette magát.)

Borotválkozás közben eljutott hozzám néhány hangfoszlány a szobából, például: „Anya, tanítom jární!” vagy a következő párbeszéd:

- Elvetteee!

- De az az ő keksze volt.

Kati később mondta, hogy buta ez a gyerek. Adott neki egy háztartási kekszet, erre azt mondja (mármint Gergő), hogy „jó bő”.

Ahogy befejeztem, kiscatyában rohanhattam a szobába megnézni, hogy miért bömböl Vera:

- Gergő megharapott! – mutatta az oldalát a szóban forgó helyen. Felhúztam rajta a ruhát. Egy diónyi piros folt látszott, de fognyom egy sem, tehát nem volt vészes. Azért nyugtáztam magamban, hogy Gergőnek több reggelit kell adnunk, vagy felfal minket.

Csakhamar előkerült Gergő és a világ legtermészetesebb gesztusával egy csizmát tett az ölembe. Ezt honnan szerezte? Egy fél perc múlva megismételte a műveletet egy lakkcipővel. Na, mondom, ha most kihúz egy nyulat az ingujjából, már meg sem lepődöm. De megint kevesebb lett egy illúzióval. Kati a tegnapi szandálvadászatnál vette elő a cipős zacskót, azt ürítette Gergő.

Raktunk oda a gyerekeknek kekszet, banánt, bodzaszörpöt, plüss játékokat, amikkel nem lehet zajongani (emiatt nem is érdekesek, de próbálkozik az ember). Egyébként Gergőnek a kólás üveg a kedvenc játéka. Egyszer egy szőlőleves üvegre akartuk kicserélni a kólását, de nyüsztített. Visszaadtuk a kólás üveget és kivirult az arca. Ha felvettük volna videóra már egy vagyont fizetett volna a kólagyár a reklámért. (Amúgy tudják, hogy a kóla, sör, bor felnőtteknek való, őket még nem mérgezzük.)

Vera ma sehogy sem akart felöltözni, pedig szép ruhát vehetett fel. Az ünnepi szandálja aztán jobb belátásra bírta. Annyira megörült neki, hogy még később sem vette le, amikor hazaértünk a templomból.

Vera a ház előtt megint talált három muskátlit. Javasoltam, hogy rejtjük őket el a bozótban, és felvisszük, ha hazajöttünk. Közben egy fiatal akáchoz

támaszkodtam, amelyből egy jatagánnyi túske fűrődött a hüvelykujjamba. Mutattam is Verának. Ő rákontrázott: „Nekem meg majdnem egy légy szállt a fülembe.” De még ezt is tudta fokozni: „Nekem meg a szám fáj belül alul, ahol nincs fogam (ergo a nyelve alatt).”

Az úton találtunk egy döglött verebet. Vera sajnálta, de érdekelte a dolog, úgylát még több dögöt akart keresni. (Otthon később azt játszotta, hogy a marionett madara megdöglött.) A döglött verébről újabb történet jutott eszébe: „Amikor még élt, felfújta magát, aztán megdöglött. Majd odamennek a hangyák, és hamm bekapják. Megeszik sokan.” ...

(Eszembe jutott, hogy mit mondott, amikor először találtunk egy döglött galambot: „Milyen szép lehetett ez, amikor odafönn szállt.” Katinak az esetet úgy mesélte, hogy találtunk egy döglött sast. Vera már most is kész költő. Jobb, mint sokan, akik köteteket adnak ki...)

Az úton én voltam az oroszlán, akinek fáj a mancsa. A túske még az ujjamban volt. Vera kérdezte, hogy mit segíthet. Mondtam, húzza ki a tüskét. Széttárta a karját: „De nálam csak csirkecomb van és galambhús.” Legalább jóllakottan kapok vérmérgezést...

... Jóval lefekvésesi idő után értünk haza. Gergő szopizott, aludt. Mindketten ugyanarra gondoltunk Katal: Talán ez volt az utolsó szopija. Vajon hogy fogja viselni, hogy az elkövetkező napokban nem kap anyatejet... hogy nem kapja meg anyját. Katit nyugtattam, hogy helyt fogok állni, de nem vagyok magamban teljesen biztos. Emlékszem azokra a napokra, amikor Kata (Gergő születése miatt) kórházban volt, és egyedül voltam itthon Verával. Minden éjjel remegve ébredt az anyját keresve. Most Kata olvasott Verának mesét és megbeszéltük vele, hogy hármat kell úgy aludni, hogy nem lesz itt anya. Aztán megyünk együtt Szegedre, ahol ott lesznek az unokatestvérei és egri mamáék is. Addig pedig egri mama is nálunk fog egyszer aludni. Azt is megígértük Verának, hogy alhat a szülői ágyban apával. (Így, ha Gergő felébred éjszaka és nyugós lesz, nem kelti fel Verát... reméljük.)

Kati a fiatalabbik bátyjáéknál, Béliéknál fog lakni Budapesten. Remélem, jól alakulnak a dolgok nála is, nálunk is!

2008. 06. 23. „ÉS ESTE LETT ÉS REGGEL...” A MÁSODIK HÉT

Gergő hajnalban magától felébredt szopizni. Valamit megérezhetett a közelgő eseményekből. Szopizás után szépen visszaaludt. Verát nem ébresztette fel, engem viszont igen. Mióta itthon vagyok a gyerekekkel, alig alszom. Mondjuk erről nagyrészt a napló tehet, de idáig is voltak éjszakába nyúló elfoglaltságaim, csak én későbbre jártam dolgozni, mint most Kata, tehát eddig reggel volt egy-két plusz óránk pihenésre.

Anya hatalmas hátizsákkal elviharzott az állomásra. A gyerekek mindketten aludtak, amikor elment. Vera ébredéskor a plafont nézte, és síri hangon mondta: „Túl sokan vannak ezek a pöttyök.” Időnként fényes pöttyöket lát. Ilyenkor mindig a frászt hozza rám. El fogom vinni szemészetre. Bár van, aki szerint ez teljesen normális (csak jó a fantáziája, vagy látja rajtam, hogy megijeszt és ezzel manipulál), mások szerint magas vagy alacsony vérnyomás okozza, megint mások szerint a szem romlása. Jobb, ha látja egy orvos. Gergőnek is aktuális már a szemészeti kontroll. Egyébként délután Gergőt viszem védőnőhöz. Tőle is megkérdezem majd, hogy mi a véleménye a dologról.

Gergő egyébként vidáman ébredt, csak abból lehetett sejteni, hogy valami nem tetszik neki, hogy felmászott a szopis párnájára, és ott várakozott. Adtam neki teát. Rengeteget megivott belőle. Ezzel el is rendezte magában a dolgot. A tea és a reggelire kapott virsli elég volt neki. Persze hajnalban még volt szopi is. Most már ki kell bírnia néhány napot enélkül, végtére holnap lesz 14 hónapos.

Vera megint alulmúlta magát, már ami a reggeli elfogyasztását illeti. Egy virsli harmadát ette meg összesen. Mondtam is neki, hogy kilátszanak a bordái, de megnyugtattott: „Ezek nem bordák, csak piszkok rajtam.”

Gergő a reggeli után pakolt kicsit a konyhaszekrényben. Most hagytam neki, hiszen egy teljes hetem sincs, hogy elkényeztessem.

Bölcsődébe menet Vera kitalálta, játszunk azt, hogy ő Robin, a titán, én meg át tudok változni állatokká. Így aztán én sassá változtam, ő meg a köpenyével repült és repülve, azaz szaladva mentünk a Forrás klubig. Szükséges is volt, hogy repüljünk, mert a titánautónkkal túl gyorsan hajtottunk és széttört az eleje. Az autót tehát éppen a robotunk javította a garázsban. A Forrásnál már gyülekeztek a gonoszok, akiket le kellett győznünk. Megbeszéltük, hogy én orrszarvúvá változom és felöklelem őket. Sajnos az egyik gonoszról kiderült, hogy ő Imre bácsi, a sekrestyés a templomból, így ahelyett, hogy legyőztük volna, köszöntünk neki és megbeszéltük, hogy holnap meglátogatjuk őket a gyerekekkel és Margitkával, az anyósommal, aki megígérte, hogy holnap eljön segíteni. Imre megkérdezte Verától, hogy hozza-e Gergőt is. Határozottan nem volt a válasz. Jó, akkor majd viszem én.

Azért, ha igazi gonoszok lettek volna, biztos legyőztük volna őket.

Verának a fejébe nyomtam egy rózsaszín kalapot. Nem illett a lila ruhájához és a kék zoknijához, de legalább védte a naptól. Az árnyékos helyeken viszont inkább levette és hozta a kezében. Út közben egy banánt is elmajszolt. Legalább van valami laktató a hasában. Gergő ugyan jó sokat reggelizett, de azért folyamatosan adagolnom kellett neki a ropit.

Egy anyuka elhaladt mellettünk egy babakocsival, amire ráfért volna, hogy megkenjék három bálna zsírjával.

- Ez a babakocsi nyikorog? – kérdezte tőle Vera.

- Még dudál is – válaszolt az anyuka mosolyogva.

Verával beszélgettünk arról, hogy ő szeretné-e, hogy Gergő babakocsija is nyikorogjon és dudáljon. Szerette volna. Majd azon leszek, hogy nyikorogjon.

A bölcsődébe érve Vera rögtön rohant a társaihoz játszani. A gondozónőnek szoltam, hogy az édesanyja elutazott, ezért lehet, hogy a héten nyugósebb lesz. Visszahoztam nekik kimosva a bugyit és a zoknit, amit múlt héten adtak Verára. Kiderült, hogy a bugyi és a zokni a miénk, viszont a body és a kezeslábas nem, ezeket viszont nem hoztam vissza.

A gondozónők ajánlották, hogy a rózsaszín kalapot adjam Gergőre, mert nagyon le van izzadva. Meghagytam őket ebben a hitben. Most mondjam meg nekik, hogy csak a reggeli egy részét kente a hajára? A száradt ketchup jobban tart bármilyen hajszelénél.

ANYÁTLANOK

Hazaérve megtartottuk a teknős-pucolás ünnepét. Teki számára mindenképp ünnep volt, hogy kicseréltem az aquaterráriumában azt a vizet, amibe már belerohadt egy fiatal homoki angolna feje.

Gergő magától felmászott Vera ágyára, lefeküdt, bekapta az ujját, jelezve, hogy álmos, és onnan nézte, hogyan takarítom ki a teknősolat. Miután végeztem, le is fektettem aludni. Kicsit nyuglódott, de elaludt.

Pont akkor ébredt fel, amikor anyával beszéltem telefonon. Odatartottam a füléhez a készüléket, de meghallva Kati hangját nagyon elpityeredett. Ez persze lehetett attól is, hogy nem adtam oda a telefont, hogy játszhasson vele, és lehetett ébredés utáni nyugósság is. A friss vízben vidáman úszkáló Teki látványa mindenestre egy csapásra felvidította. Összességben ma Gergő egy kicsit odabújósabb volt. Gyakran jött hozzám, hogy átölelje a lábamat. Egy kicsit a franciaágyba is befektettem, és puszilgattam a hasát, amin percekig hahotázott...

... Még sokat sétáltunk a Holló László sétányon. Közben Vera süttött darazsat a hangyáknak, és ásott nekik új hangyabojt, valamint majdnem megharaptatta magát egy zsebkutyával. Ebből legalább okult. Mindig mondom neki, hogy idegen kutyákkal legyen nagyon óvatos.

Otthon többször is beszélt Katival telefonon. Egyszer 11 percig. Miután elmesélte a napját Kata le akarta tenni, de Vera nem hagyta:

- Van még egy nagyon fontos dolog, amit el kell mesélnem. Van nekem egy teknőcöm. Úszkál a vízében, és csak egyszer lehet etetni naponta.

Ha nem állítjuk le, talán még mindig mondaná. Azért úgy búcsúzott Kati-tól, hogy: „hiányozni fogsz”.

Épp fürdetés közepén voltam, amikor átjött édesapám segíteni. Épp jókor érkezett, mivel Gergő csak hiányolta az esti szopit. Kellett valaki, aki csak

vele foglalkozik. Nagypapa tehát Gergőzött, én meg Verát rendeztem. Sehogysem akart kimászni a kádból. Mindig azt mondogatta, hogy még nincs kész a haja (épp haját mosott). Végül arra kijött, hogy észrevettem, amint a lemenő nap sugarai megtörnek a teknős üveg akváriumán, s a mini szivárványt mindenképp látni akarta. Sajnos addigra lentebb ment a nap. Próbáltuk az esetet egy játék projektorral rekonstruálni, sikertelenül. Vera sajnálta, hogy nem volt nálunk szivárványtartó.

Fürdés, vacsora, mese és ima után mindkét gyermekemet megpróbáltam ágyba dugni - eredménytelenül.

Este 22 óra 39: Sokadjára hiszem azt, hogy a lányom végre elaludt. Az imént suttogott valamit. Bementem hozzá, hogy megkérdezzem, mit. A fülemben duruzsolta: „Korán reggel ritkán rikkant a rigó.”

Ma mindkettő tíz után aludt el. (Egyébként nagyon vidáman viháncoltak.) Én meg most rögtön... megyek, lefekszem a lányom mellé a franciaágyba.

2008. 06. 24. ANYÓS A HÁZNÁL, ÖRÖM A HÁZNÁL

... Még elküldtem egy pár levelet a számítógépen. Gergő addig valószínűleg a konyhaszekrényben pakolt, mert egy edénnyel a fején jött be. Ezen nevettem egy jóízűt, ami tetszett Gergőnek, úgyhogy vagy ötször egymásután levette és felvette a pitlit. Miután ezt megunt, egy játékkrokodillal ijesztgetett: „Ahr, ahr...”

Eliszkoltunk Veráért. A bölcsiben a gondozónő azt mondta, hogy vidám volt, bár emlegette, hogy hiányzik az édesanyja. Eszegettünk egy kicsit a szomszédos eperfáról, míg megérkezett nagymama Egerből. Vera nekem adta az utolsó szem epret. Kedves lány.

Egri mamának természetesen nagyon örült. Egy kicsit beszélgettünk, közben elsétáltunk egy közös barátunkhoz, akit régen nem látogattunk meg. Már előbb megbeszéltük vele, hogy ha Margitka mama ügyis itt van Debrecenben, kihasználjuk az alkalmat egy kis tolakodásra.

Margitka elújságolta Verának, hogy valami különleges állatuk lesz. Kérte, hogy találja ki, micsoda. Megelőztem:

- Hol fogtok ti tevét tartani? Nem fogja az magát jól érezni.

Egész közel jártam a valósághoz. Nem tevét, hanem kecskét tartanak majd, mégpedig kettőt. A fűnyírás ugyanis sokba kerül vagy fárasztó. Margitka reménykedve kérdezte:

- Tudok én szerintetek kecskét fejni?

- Hogyne – bizonygattam -, és ezentúl boltba sem kell járnotok. Lesz kecsketej, kecskehús, nadrágot meg készítenek kecskeszörből.

Margitka egyszer összeszámolta, hogy egy nap alatt tízszer sértettem meg. Valószínűleg gyenge napom volt, amikor formában vagyok, többre vagyok

képes. Még szerencse, hogy rájött, hogy csak azokkal csinálom ezt, akiket igazán kedvelek és akik közel állnak hozzám. Az „ellenségeimet” inkább elkerülöm, nem keveredek velük szópárbajba. (Amúgy jó keresztényként az úgymond ellenségeimnek is igyekszem a legjobbat kívánni...) Egyébként tényleg igaz, hogy párválasztásnál érvényesíteni kell a „nézd meg az anyját...” elvet. Megette a fene, ha a szülőkkel nem lehet szót érteni. Ráadásul az emberek zöme sokkal inkább követi a szülei értékrendjét, mint gondolná. Ez a mai fiatalokra halmozottan igaz. A szüleink baby bumm generációja sokkal lázadóbb volt a maga módján, de még ők is felfedezik magukon idősödő fejjel, hogy olyanokká váltak, mint szüleik. Azt teszik, amiről fiatalon megfogadták, hogy ők sohasem fogják tenni. Észreveszik magukon szigorú apjuk gesztusait és rájönnek, hogy pont úgy bántak ők is gyerekeikkel, ahogy velük bántak a szüleik. Kivétel persze mindig van szép számmal, de ez csak erősíti a szabályt. A legtöbb élethosszig tartó házasságnál az anyós és az após a vej és meny barátja. Ha nem bírunk velük jól kijönni, a házastárssal sem fogunk, mikor rájövünk, hogy tisztára olyan, mint az anyja vagy az apja. (Ilyenkor szokta az anekdotákban az ifjú férj a nejét hazaküldeni az anyjához.) Nekünk is megvoltak a magunk játszmái, míg az Almási család befogadta Katát, a Németh család pedig engem, de nem voltak ezek vérre menő játszmák. Az eredmény viszont megérte. Ha nem segít minket mindkét család, talán már egymás torkának estünk volna Katival, így meg Margitka ma is megjegyezte, hogy nálunk mindig olyan nyugalom van. Ezt egyébként Katinak mondta a telefonba, majd felénk nézve megakadt benne a szó, mikor meglátta, hogy Vera épp a vállamon állva próbálja bemutatni az Almási és lánya formáció egyik új tornászmutatványát.

...Visszatérve a nap folyásához: közös baráti látogatásunk jól sikerült: Gergő lepakolta az összes polcot, és amit csak meg tudott rágni, azt megette, függetlenül attól, hogy csigaház volt vagy mandula. Vera meg avantgard rajzokat készített. Nagy, durva vonalakkal kezdte, majd ahogy lecsillapodott, egyre inkább figyelt a részletekre. Végül alkotott egy képet a jelenlévőkről, csak Gergőt hagyta ki. Amikor megkérdeztük, hogy miért, azt felelte, hogy Gergő épp otthon alszik.

Hazafelé elkapott minket egy nyári zápor. Egy kapualjba kellett behúzódnunk néhány sorstársunkkal. Itt Vera kiszemelt magának egy srácot, akinek nagyon bizonygatta, hogy ők ketten mennyire hasonlítanak. Olyan a cipőjük is (a srác sportcipőben volt, Vera szandálban.) Apaként nem támogatom kettejük kapcsolatát a kb. 15 évnyi korkülönbség miatt. Pedig Vera már be is mutatott választottjának: „Hoztam az apámat is.”

A tévéhíradóból kiderült, hogy máshol komoly vihar volt. Négy gólya temét mutogatták. Ezen Vera elszomorodott. Este nagyon sokáig nem akart elaludni, az ágyra ült és nézte, ahogy nagymama olvas, én meg gépelek. Próbáltunk rá hatni mindenféleképp, de hajthatatlan volt. Egyszer aztán megszólalt:

- Tudod, véletlenül elaludtam.
- Szoktál véletlenül elaludni? – kérdezte egri nagymama.
- Véletlenül is, meg jószágból is. – Azt is előadta, hogyan szokott horkolni Gergő (aki amúgy persze nem horkol).

Egyébként este felhívtuk anyát telefonon. Vera részletesen elmesélte a nap eseményeit. Nagymama hallotta a beszélgetésüket és elismerte, hogy mindent teljesen pontosan mondott. Hogy bírja ez a gyerek az egész nap legjelentéktelenebb eseményeit így megjegyezni? Ezt biztos Katától örökölte... (ide egy nevető pofa kívánczik...)

2008. 06. 26. „Ó JÖJJ, Ó JÖJJ...”

Érdekes, hogy a bölcsődébe vezető úton semmi agresszió nem volt még Verában. Találkoztunk Zsuzsa mamával, az édesanyámmal, aki elkísért minket. Még piskótát is hozott. Ebből bekaptam egy falatot, aztán az út felét végigköhögtem, mert félrenyeltem, bár attól tartok más miatt is. Mostanában előfordul velem ilyesmi. Kezdődő allergia? Vera végig szépen viselkedett. Nem is parancsokkal értük ezt el nála, hanem hogy magunkra nézve is kötelezőnek érezzük azokat a szabályokat, amiket neki be kell tartania. Mivel olykor velünk is előfordul, hogy valamit elnézünk, ilyenkor Vera ránk szólhat, és elnézést kérünk tőle, majd próbáljuk a hibát javítani. Ha látja, hogy ezt tesszük, legközelebb ő is így fog viselkedni. Így is szokott. A szabályainkat akkor is betartja, amikor mi nem vagyunk ott. Egy vendégségbe elvitték a szüleim, és már mindenki evett az asztalnál, csak ő nem. Kérdezték tőle, hogy miért nem eszik, nem szereti az ételt? Ő azt válaszolta, hogy még nem imádkoztunk. Mindenkinek a kezében megállt a kanál, amíg Vera elmondta az asztali áldást. Hozzá kell tennem, hogy aznap Szenteste volt, azért engedték el Verát édesanyámékkal ebédelni, mert közben otthon feldíszítettük a karácsonyfát. Vera az egész akcióról nem tudott semmit, de este a karácsonyfa volt neki a legnagyobb meglepetés és a legszebb ajándék. Nem tudom, hogyan gondolhatták valaha is azt az emberek, hogy minden gyermek eredendően rossznak születik, vagy akár azt, hogy tiszta lapnak. Szerintem eredendően mindegyik egy szent, de elvétele marad közülük az is valaki. Szabályokról írtam, pedig Vera képes felül is emelkedni a szabályokon. Aki mereven ragaszkodik a szabályokhoz, az dogmatikus. Aki képes a szabályokon felül emelkedni, az szent. „A betű öl, a lélek él.” (2Kor 3,6b)

Vera képes meg is nevezni a dolgokat. Egy narancssárga lepkét láttunk elrepülni.

- Az nem káposztalepke – állította Vera.
- Nem, nem az, de nem tudom, hogy hogyan nevezik.
- Hívjuk akkor narancslepkének!

Aztán figyeltünk, hogy látunk-e még narancslepkéket. Több nem repült erre, viszont sár volt elég az úton. Meg is jegyezte Veronka:

- Fúj, nem szeretem a sarat megenni, a követ meg pláne nem.
- Teljesen megértem, én sem szeretem.

DÉLUTÁN: KITÖR A VULKÁN

Valószínűleg sokkal több feszültség gyűlt bennünk az elmúlt napokban, mint amennyi látszott és érdekes módon az egész akkor tört fel, amikor Kata hazajött.

Vera mindenkitől elbúcsúzott a bölcsiben, no nem volt ez túl könnyes búcsú. Nagy derűt keltett, hogy Gergő megint beült a többi gyerek közé játszani. Olyan jól „beszokott” a csoportba, hogy majdnem otffelejtettük. Ő még egy évig biztos nem lesz bölcsis. Lehet, hogy két évesen ide fog majd járni. Jobb, ha itt ismerkedik meg alapvető társas formulákkal és alapvető baktériumtörzsekkel, nem az óvodában.

Összeszedtük Vera minden holmiját és hármásban sétáltunk egy nagyot a bőrrákérlelő kora délutáni napsütésben. Elmentünk Pannikáékhoz, de ők nem voltak otthon. Útközben megnéztük a frissen kivágott fák tönkjeit. Ezekért a fákért tényleg nem volt kár. Korhadtak voltak, betegek, kidöntötte volna őket az első valamirevaló vihar. Van a közelben egy magányos gesztenyefa, amelyet megcsavart a vihar, de állva maradt és minden évben kihajt azóta. Egy fiatal, egészséges fa sok mindent kibír, ahogy egy fiatal és egészséges ember is. Azért a korábbi sérülések mindkettőn nyomot hagynak, aztán ha vájni kezdi valaki a régi sebeket, odú lesz belőlük, üresség, ami legyengít, támadási felületet ad mindenféle szélnek, aztán: reccs.

Nagypapa szervize közel van Pannikáék lakásához, hát beugrottunk hozzá egy kicsit. Egyébként a lakótelepen minden közel van mindenhez. Ez egy falu a városon belül. Mondjuk egész Debrecenben alig van olyan utca, ahol végig tudnánk úgy menni, hogy nem botlunk ismerősbe. Pont ezt szeretem ebben a városban. Úgy nagyváros, hogy határozottan kisvárosias.

A szervizben mindkét gyerkőcöt elkapta a szerelési láz. Öltre mentek a csavarhúzóért, de mindet feledték, amikor meglátták a nagy piros elektromos csavarhúzót, melynek ereje felér egy fűróéval, és tökéletesen alkalmas arra, hogy egy átlagos gyermek a legkülönbébb sérüléseket okozza vele magának. A baj fokozódik, ha ketten is ezt a szerszámot akarják megszerezni.

Végül Vera győzött, Gergő nem kis bánatára. Nagypapa adott egy rossz panelt kislányomnak, amit nyugodtan megszerelhet, ő pedig rózsaszín ruhácskájában egy kezdő ügybuzgalmával és egy szaki magabiztosságával kezdett a jobb sorsra érdemes készülék szétberheléséhez. Időnként megkérdezte nagypapától:

- Kedves vagyok, hogy mindent megszerellek helyetted?

Nagypapa szemernyit sem haladt a munkáival, míg ott voltunk. Folyamatosan Gergőt és Verát fürkészte, hogy nehogyan áramba nyúljanak, vagy egyéb módon okozzanak kárt magukban. Szerencsére Gergő is elfoglalta magát a járatott készülékek kapcsolgatásával. Gyönyörű gyermekkorom élményei tódultak fel bennem, amikor édesapám egyszerre négy tévét járatott odahaza. Szerencsére akkoriban alig volt gyermekszemnek nézhető műsor. Ha annyi rajzfilmsatorna lett volna, mint manapság, talán sohase veszek könyvet a kezembe. Így is felrémlik, hogy a kedvenc játékaim egyike egy kiégett elektroncső volt. Annál nagyszerűbb úrrakétát egy játékgyártó sem tud piacra dobni. Azért örülök, hogy az elektroncső korszaknak vége. Ki tudja, mennyi katódsugárzást nyeltek le, akik sokszor érintkeztek velük? Talán Almási nagypapám igen korai halálát is ők okozták. Nagypapa csöves rádiókat szerelt. Édesapám apja egyébként jóval születésem előtt meghalt. Apa még szinte gyerek volt, a testvérei még fiatalabbak. Megérne egy transzgenerációs vizsgálatot, hogy ez az esemény mennyire nyomta rá a bélyegét családunk több nemzedékére. Tudnék is erről remek tanulmányt írni, de most nem teszem, várhatóan a jövőben sem. Hogy miért? Csak azokat érdekelné, akiket érzékenyen érint.

Elindultunk Gergővel, mert Vera többszörös invitálásra sem akart jönni. Nem mondtam neki, hogy itt hagyom, mert olyat nem mondok neki, amit nem teszek meg, de elindultam és toltam magam előtt a babakocsit. Már a kijáratnál jártunk, amikor Vera utánunk szaladt:

- Már éppen végeztem.

- Ez nagyszerű – örvendeztem -, pont készen lettél, mire indulunk.

Így aztán jó szájízzel jöttünk el. Vera sem mondhatta, hogy elrángigáltam. A panel mondjuk egészben maradt, de Vera mégis úgy érezhette, hogy elkészült vele, hiszen ő maga definiálta késznek.

„Munka” után a kosárhintás játszótérre mentünk. Egy árnyékot adó fa alatt Gergőt és Verát is hintába ültettem. Gergő azon kacagott, hogy amikor közelebb ért felém a hinta, fölé hajoltam, vagy megérintettem őt. Vera meg azt játszotta, hogy fészekben himbálózik. Később rájött, hogy a kosárhinta inkább nagy színes pelusra hasonlít.

Meglátogattuk Ildit, az unokahúgomat is, aki a napokban kapta meg érettségi bizonyítványát és óvónőképzőre jelentkezett. Helyes. Édesanyám bizto-

san sokat fog tudni neki segíteni, talán egy-két dologban én is. Értelmes, gyerekszerető lány, a zenéhez is konyít, jó óvónő válhat belőle.

Vera felvitte Ildiékhez a katicabogarát is, amelyet lent találtunk. Javasoltam, hogy engedje el, jobb úgy a katicának, de mindenképp meg szeretne volna tartani. Hát próbáltunk jó körülményeket teremteni a bogárkának. Egy kis műanyag edénybe tettük és az úton végig levéltetves ágat kerestünk neki, hogy legyen mit ennie. Sajnos valami résen mégis kiszökött, Vera nagyon szomorkodott. Épp a katicát kerestük, amikor Kati telefonált, hogy hazaért, de nem tud bemenni a lakásba, mert nem vitt kulcsot. Verának valószínűleg azt mondhattam, hogy Kati vár minket a kapuban (máskor anyának hívom előtte a feleségem), ő meg katicának érthette, mert futottunk hazáig. Felkiáltott, amikor meglátta Katit, de amikor nejem kitárt karral leguggolt hozzá, Vera elszaladt mellette, mint abban a régi reklámban: „Ugyan már, királylány...”, és szipogva kérdezte, hogy hol a katica. Ez némileg rontotta Kata hazajövetelének örömét.

A gyerekekből egyébként is kitört a kisördög. Egész este hangosabbak, nyugösebbek voltak a szokottnál. Én is sokkal ingerültebb voltam, mint eddig bármikor hivatásos kispapaságom megkezdése óta. Azt hiszem, tudat alatt mindhárman haragudtunk kicsit Katira, pedig nem tehetett ő semmiről, de mégis... Ő nekünk kell, nem a főnökeinek.

Gergő azért maradt humoránál. Vacsora után dinnyenyomizósat játszott az asztalon. Maga elé tett egy darabot és teljes erővel rácsapott, hogy repüljön minden irányba. Ezen óriásit hahotázott. Kati megpróbált túljárni az eszén. A darabokat rögtön a szájába tette. Gergőt viszont nem lehetett ilyen könnyen eltéríteni ötletétől. A falatokat kivette a szájából, az asztalra tette őket és úgy csapott rájuk. Ezt még jobban élvezte, mint az előző játékot...

2008. 06. 29. VASÁRNAP

Rejtő Jenő szépirodalmat írt? Kit érdekel, szeretjük. Egy barátom ismét bírált, hogy tudnék én ennél a naplónál jobbat is írni. Lehet, hogy tudnék, sőt, biztosan, de most örülök, ha ezt megírom. Lázár Ervinről olvasok most egy nagyon érdekes könyvet. Nagyon jó és nagyon életvidám ember volt, szerettem. Az írók engem amúgy is jobban érdekelnek, mint a műveik, mert amelyik rossz ember volt, az nekem ne írjon semmit, úgysem olvasom el. Amelyik meg jól írt, de rossz emberként élt, az biztos hazudott. Minek olvassak én hazugságot? Néha már az is gyanús, ha valakit valahol valakik, valamely korban szerettek. Ha nem feküdt le nekik, miért hagyták írni? Érdekes módon a kedvenc íróim nem voltak egészen normálisak. Nem tudom például, miért szeretem Franz Kafkát. Őrült kamaszkoromon mindenesetre átsegített örültségével. Normálisnak tűnő dolgokat ír le lázálomszerűen. Nem szeretnék az ő világában élni, de

valamikor hasonlóban éltem és ő segített ki belőle. Aztán megtaláltam Rejtőt, aki meg szörnyű dolgokat is úgy ír le, hogy azon röhögni kell. Elmegy egy ember meghalni a légióba. Ebből más monodrámát írna, Rejtő meg...

Amikor sugárkezelést kaptam, megfogadtam, hogy soha többé nem leszek ideges, és hogy élvezni fogom az életet, amíg lehet (természetesen azóta annyit idegeskedtem már, hogy a szívem szeretne nyugdíjba menni). Ahogy egy kedves tanárom mondta: „körüljártam a tepsit”, de nem feküdtem bele. Heteken keresztül napi három órát vártam a kezelésre. Előtte már fél órával bevettem az adag hányinger-csillapítót, amit csak úgy fű alatt kaptam és állítólag valami lovaknak szánt adag volt, aztán elővettem egy Rejtő könyvet, vagy Nóti Károly bohózatait és jókat nevetve vártam a soromra, míg mellettem csontsovány felnőttek arról beszélgettek, hogy aki egyszer ide került, az csak a koporsóban kerül ki. Elöttem pedig egy tizenkét éves forma lányka üldögélt a szüleiével. Gyakran gondolkodom rá, hogy mi lehet vele azóta. A kopaszra borotvált fejére rajzolták a sugárgép pozicionáló keresztjeit, amiket rám is minden este visszarájzolt odahaza a feleségem... Szegénynek mindig végig kellett néznie azon a megcsontkított testen, amire én akkoriban nem tudtam sajátként gondolni. Leborotválták az egészet combközéptől az államig, mint valami rossz hímrinyónak és vastag fekete cérnaszálak lógtak ki a még alig behegedt műtéti hegéből. Emberi test ez, amit így lehet varrni, vastag fekete cérnával? Dehogy az, agyonnyúzott plüssmackó.

Szóval vártam a kezelést egy rongyos, szőrevesztett plüssmackó testében, közben meg kacarásztam Rejtőn, meg Nótin, a halálváró roncs emberek mellett meg el sem tudták képzelni, hogy mi bajom. Gondolom, feltételezték, hogy megőrültem, de ezen a helyen szabad volt örülni lenni.

Tulajdonképpen nagyon sokat köszönhetek a ráknak, mivel belehaltam és újjászülettem. Újjászületésem után a testem sem volt már ugyanaz és a személyiségem sem, de nem bánom. Jobb így. Ráadásul azóta minden nagyobb kihívás előtt eszembe jut az az este, amikor beadtak nekem két nyugtatót, megvárták, hogy hasson és beküldtek egy fiatal dokit, hogy magyarázza el a műtéti kockázatokat és írassa alá velem, hogy lehet, hogy nem ébredek fel, vagy ha igen, hát eltorzítva.

Kicsiny, törekeny ember, mit gondoltál te magadról? Örülj, hogy élsz! Adj hálát minden napért! Hogy nem te vagy a legfontosabb? Örülj, hogy egyáltalán vagy!

Többé nem akarok fontos lenni. Ezt a naplót szívesen írom, ha valakinek tetszik, az külön öröm. Ha valakinek nem, akkor is megérte.

Éljenek örökké a mesélők és a nevetetők, a komolyak meg emlékezzenek!

Ma ünnepelt a családunk. Egyrészt megünnepeltük az Úr napját, a vasárnapot és elmentünk misére. Ma különösen csendesek voltak a gyerekek, pedig egy másik fiatal család is feljött a karzatra a másfél év körüli kislányukkal.

A mise után Vera választott egy csokor virágot édesanyjának. Mi pedig kifizettük a virágáros néninek. Vera büszkén lóbálta a csokrot hazafelé és énekelt egy dalt, amit maga költött. Időnként az elhaladó autókat is belevette:

„Virágot, virágot
Viszek, viszek.
Kék a kocsi,
Viszem, viszem,
Fehér a kocsi,
Viszem, viszem.”

Egy kis dallamot is kitalált hozzá. Lehet, hogy elfogult vagyok, de szerintem zseniális. Ez a lány jó dolgokat fog írni, ha hagyom, hogy gyerek maradjon. Azon leszek.

Ma egész nap pihentünk. Édesapám – áldja meg érte az Isten, mindig gondoskodni szeretne rólunk -, hozott ebédre túrós csuszát marhapörkölttel, ami annyira fenomenális volt, hogy leírhatatlan. Ha lenne egymillió dollárom és felbérelhetném a világ legjobb szakácsait, hogy a legnagyobb és legfinomabb alapanyagokból készítsenek ételt nekem, akkor sem ehetnék ilyen jól. A gyermekeim ugyan inkább a csuszát értékelték, de a pörkölt is egy költemény volt, zaftos, fűszeres, pikáns, a legjobb dolog, ami a marhával történhetett. Háromszoros vivát a szakácsnak, bár bevallom, nem tudom, édesanyám főzte, vagy édesapám, mert mindketten remekül forgatják a fakanalat. Az, hogy a kelleténél súlyosabb vagyok, nagyrészt az ő lelkükön szárad, de sebj. Verával a kínai üzletben nemrégiben vettünk egy olyan övet, amire lyukat kellett fúrnom és kb. kétszer körbeér. Azóta vékonyabbnak érzem magam.

Délután elmentünk a katonazenekari fesztivál záró koncertjére. Nyolc évvel ezelőtt épp a katonazenekari fesztiválon melegedtünk, ill. fagyunk össze Katával egy hűvös júniusi estén. Még verset is írtam róla, hogy takargattam be a kabátommal. Szegény egész este vacogott, de nem merte bevallani, mert

azt hitte, akkor hazaviszem. Ettől a naptól számítjuk kapcsolatunk kezdetét, de emlékszem, másnap már arról beszélgettünk, hogy hol fogunk lakni és hány gyereket szeretnénk. Ma is szinte ugyanúgy érzek iránta, és ma is elvenném feleségül.

Ez a fesztivál más volt, mint a nyolc évvel ezelőtti. 30 fok volt árnyékban és ott voltak a gyerekek is, de annál inkább élvezték. Ráadásul találkoztam egy katona barátommal és a feleségével is. Az ő gyermekük 10 hónapos. Ez azt jelenti, hogy 10 hónapja szeretnénk hozzájuk elmenni babanézőbe, de eddig nem volt rá alkalom. Más barátainkkal is összefutottunk. Az idő jó volt, kedves ismerőseim, barátaim, rokonaim vettek körül, a kút vize jó játszóteret adott a gyerekeknek, egy kellemes kis étterembe is beültünk. Mi kell több?

Csak Vera lógatta az orrát hazafelé menet, hogy már megyünk is. Azért otthon is akadt szórakozása. Egy madzagot kötött Gergő derekára és sétáltatta, mintha kutya lenne. Gergő teljesen belement a játékba. Négykézláb ment Vera után, és amikor az levette róla a madzagot, megpróbálta visszatenni a derekára. Annyira beleélte magát a kutya szerepébe, hogy meg is harapta Verát.

Estére jól elfáradtak mindketten. Végre sikerült őket időben lefektetni.

2008. 07. 02. ÖRDÖGÜZÉS

A pokol legbitangabb ördögei versenyt rendeztek, hogy melyikük tud leginkább belebújni egy ártatlan gyermekbe. Az első két helyezett pont az én csöppségeimet találta meg.

Az első rossz ómen az volt, hogy Vera bekiabált nekem a vécébe: „Gergő késsel játszik.”. Aki ismer, tudja, hogy van néhány kényszeres szokásom: megkopogtatom a hűtő ajtaját, hogy be van-e rendesen zárva; ha valaki az asztal szélére tesz tányért, akkor bentebb tolom; a mosogatóba teszem a késeket, akárhol találok egyet; az elküldendő borítékokat kinyitom lezárás után, hogy megnézzem, tényleg beléjük raktam-e a levelet. Nem csoda, hogy nem értem, mi a poén a „Monk, a flúgos nyomozó” című sorozatban, míg a feleségem jókat derül rajta. Amikor Vera bekiabált nekem a mellékhelyiségbe, teljesen nyugodtan végeztem tovább a dolgomat. Egy Almási mellett nem fordulhat elő, hogy a gyerekek véletlenül kés kerüljön a kezébe. Arra számítottam, hogy egy játék kést talált meg. De nem. Gergő valóban egy éles késsel hadonászott. Valahogy annyira kába lehettem tegnap éjjel, hogy a számítógépasztalon felejtettem egy dinnyehéjat, benne azzal a késsel, amivel a diny-

nyét felaprítottam. Finoman kicsavartam Gergő kezéből a „gyilkot” és a mosogatóba tettem. Komolyan nem értem, hogyan történhetett meg ez. Szerencsére nem történt semmi baj.

Úgy látszik, minden napnak megvan a maga karaktere, mert ez a mai továbbra sem akart javulni. Sajtos omlettet szerettem volna készíteni reggelire, de a sajtok megpenészedett. Én még csak megettem volna, de a gyerekeknek nem adhattam, kidobtam a szemétkébe. Helyette pirított sonkakatonákat kevertem a tojásba, de közben Gergő a lábaim közt kipakolta a konyhaszekrényt, terítve az edényeket a padlón, Vera meg azzal nyüstölt, hogy vegyem ki a muslicát az ivólevéből. Ahelyett, hogy örült volna, hogy hús is van benne... Végül egy kicsit odaégettem a rántottát, pedig ha egy ételt igen, akkor rántottát tudok készíteni.

Gergő így odaégetten is megette az eredményt, főleg ketchuppal, de Verának két csipős megjegyzése is volt rá. Először azt mondta, hogy nem tojás íze van, hanem mogoró, később pedig azt, hogy olyan, mint a rágó. Ettől még igazán megehettem volna, hiszen a mogoró is finom, meg rágózni is szokott eléggé elítélhető módon. Azzal ideologizáljuk, hogy ugyan a rágó édesség, de nem hízik tőle és nem rontja a fogakat. Ha már rágó, legalább cukormentes.

Az is igaz, hogy Vera mihamarabb le szeretne tudni a reggelit, mert megígértem neki, hogy reggeli után megyünk Pannikáékhoz. Amikor evés után a konyhában pakoltam, többször bejött nyaggatni:

- Mehetünk?

- Igen – mordultam rá -, tessék, menj!

- Nem akarok nélküled – mondta némi gondolkodás után.

- Akkor várd meg, míg elkészülünk Gergővel! – javasoltam. Ezután csendben volt indulásig. Addig pár rutinfeladatot elláttam. Tisztába tettem és felöltöztettem Gergőt, kiszórtam a ropit a cipőmből, meg ilyenek.

Végre elindultunk. Vera a szomszéd erkélyére mutogatott:

- Nézd, milyen szép muslicák!

Szépek vagy nem, engem a muslicák nem igazán vonzanak, de Vera csak erősködött, hogy nézzem, milyen szépek. Tényleg volt valami szép az erkélyen.

- Vera, nem a muskátlikra gondolsz véletlenül? – Azokra gondolt. Vannak ilyen szavak, amiket olykor összekever az ember. Én is néha azt találok mondani outdoor tréning helyett, hogy kirándulás.

Vera közben fájlalni kezdte a fogát. Nem tudtam vele mit kezdeni, de pont volt a számban egy mentolos rágó, ami jól kiegészíti, vagy tűrhető módon helyettesíti a reggeli fogmosást, ezt odaadtam neki. Már eléggé kirágtam belőle a mentolos ízt, amit Vera ki nem állhat, így nem köpte ki. Pár perc múlva jelentette, hogy elmúlt a fájdalom. Lehet, hogy csak placebo volt a rágó, de

bevált. Mikor megunta rágni, Vera figurákat gyúrt a rágóból. Az egyik pont olyan lett, mint egy baromfi lábszárcsontja.

- Nézd – mutatta Vera -, csináltam egy elvágott kakasnyakat.

- Aztán hol láttál te olyat? – érdeklődtem kíváncsian.

- Ez csak a csontja – magyarázta -, megette a török császár.

Nem igaza van? Minek kínlódik az a török császár azzal a kiskakással? Eszik egy jó kakaspörköltet, és még a gyémánt félkrajcár is megmarad.

Nagypapa szervize elé értünk. Kérdeztem Verától, hogy menjünk-e be.

- Ne – válaszolta határozottan.

- Pedig örülne.

- Nem baj – rázta a fejét Vera.

- Jó – cseleztem -, én bemegyek Gergővel, te meg várj meg itt!

Még fel sem értünk a lépcsőn, amikor Vera már a sarkamban volt:

- Én is bemegyek, majd ott pisilek.

Így is tett. Nagypapánál viszont nem sokat időzhettünk, mert címre kellett mennie. Átsétáltunk hát nővéremékhez, Zsuzsáékhoz, akiknek egy kislányuk van. Panni nyolc hónappal fiatalabb Veránál, de nem jár bölcsibe, ezért neki sokkal nagyobb élmény az, kisgyerekek jönnek hozzájuk látogatóba. Legalább hasonzorúekkel lehet. Ebből szoktak bajok lenni, ugyanis ilyenkor annyira örülnek egymásnak a gyerekek, hogy túlpörgetik magukat, és úgy ugrándoznak, mint akikbe száz kisördög bújt bakkecske képében. Zsuzsa épp ebédet főzött, ezért dédimama vigyázott Pannikára. Ahogy beléptünk, átvettem tőle a feladatot. Egy profi pedagógusnak három gyerek nem okozhat problémát... De okozott. Eleinte még csak-csak tudtam terelgetni, irányítani őket, de az ebéd végére úgy begerjedtek egymás mancoztatásába, hogy meg kellett kérjem Verát, vegye a szandálját és induljunk, hogy Gergőt otthon, nyugodt körülmények közt tudjuk lefektetni. Vera viszont megmakacsolta magát. Ellenkezni kezdett velem, nagyon szemtelen stílusban. Szóltam neki másodjára is, hogy vegye a szandált. Toporzékolt, hogy nem teszi. Figyelmeztettem, hogy tudja mi lesz, ha harmadjára is szólnom kell. Tovább folytatta, erre megmarkoltam a karját és rá akartam csapni a fenekére, de végül nem csaptam, mert már attól ordítani kezdett, hogy megfogtam. Ráadtam a szandált és kivittem Gergöstül. Egy félreeső helyen hagytam, hogy kiordítsa magát, aztán lehiggadt és magától jött oda hozzám bocsánatot kérni:

- Bocsánatot kérek! – mondta, majd a kezét nyújtotta, mint a templomban, amikor békességet kívánunk egymásnak. – Béke?

- Béke – fogtam kezét vele -, nem haragszom rád, de ígérd meg, hogy ezentúl szót fogadsz!

Megígérte és estig úgy is tett. Szépen jött mellettem hazáig, úttesten megfogta a kezem, megvárta, míg zöldre vált a lámpa. Otthon letettük Gergőt

aludni. Nagyon kimerült volt, délután négyig aludt. Vera viszont pont akkor aludt el, amikor Gergő felébredt, addig játszott, pihent. Egy paplanból házat készítettünk magunknak és abban bujkáltunk.

Gergő nagyon nyugősen ébredt. Egy ideig megnyugtattam egy fogkr mes tubussal, de ezt el kellett vennem, amikor elkezdte kiszívni a tartalmát. Aztán adhattam bármit a kezébe, semmi nem volt jó. Végül néhány magozott meggynek  r lt meg annyira, hogy abbahagyta az ordítást. A meggy lev t akkurátusan beled rzs lgette p l j ba, amit ebéd után Zsuzsától kaptunk kölcsön, mert Gergő f   nagy n  sszemasztolta az ingecsk j t. Állítólag a meggyfoltot ki lehet szedni valahogy, de szerintem egyszerűbb, ha az egész pólót meggyle be áztatjuk, akkor is szép színe lesz...

2008. 07. 04. KUTYAGUMI

Mármint kutya dolog gumit vásárolni az aut nkra és kutya dolog kuty ba sem venni a másik embert. Ma mindkettőben volt részünk.

Merthogy azt, hogy a csotrog nyra négy gumi, meg négy felni majdnem annyiba kerül, mint amennyiért egy bar t nk nemrégiben autót vásárolt, ezt még megértem, de a kislányommal nagy n  sszeveszttem egy reggeli kutyás besz l sa vagy elszólása miatt.

Reggeli előtt ugyanis kitalálta, hogy játékból legyek  n Vera,   meg apa lesz. Belementem. Az ilyen szerepcser s játékokkal gyakran  zen nekem valamit. Most is ezt tette. Egy madzagra kötve húzta be maga után az egyik játék kutyus t és ide adta nekem:

- Nézd, Vera, vettem neked egy kiskutyát. Pont ilyen kutyára v gyt l?

Természetesen, Vera, mint a legtöbb gyerek, szereti az állatokat. A s t k alkalmával minden lehetőséget megragad, hogy megsimogathassa a környék kuty it. Többször célzott is rá, hogy szeretne egy igazi kutyát. De az észérvek eddig nem sokat segítettek.  gy tettem h t, mint aki nagy n örül a kutyának.

- De jó –  leltem magamhoz a h  m bet -, igen, pont ilyenre vágytam. De hol fogjuk tartani?

- Itt a lakásban. – Mondta Veronka apa szerepében.

- Jó, de hol van itt neki hely?

- Itt n . - Mutatott egy tekn sakv riumnyi területre a kettes számú ruhasz r t nk mellett.

- De a kutya nem marad meg ennyi helyen. Rohang lni fog, idepiszk t, hullajtja a sz r t. Nem inkább kertes házba való? Mi lesz, ha elutazunk valahová? Nem vihetjük mindenhová magunkkal. Ki fogja etetni, sétáltatni? Tekit elég egy nap egyszer megetetni, arra megkérhetjük nagymamát, de egy kutyával sokat kell foglalkozni.

Végül abban maradtunk, hogy ha majd lesz kertés házunk, akkor tartunk kutyát, ill. majd egri mamáéknál lesz kutya, mert nekik van kertjük. De addig is kihozta Vera a kutyusát a konyhába, hogy reggelizzen velünk, és a pórázát az egyik szék lábához kötötte. (Valahogy rájött, hogyan lehet egy madzagot oda-kötni valahová. Persze a csomói egy rántást sem bírnak ki, de azért ügyes).

Mivel a kutya ezáltal szerelhetővé vált (hozzá lehet szerelni a székhez), Gergő érdeklődését is nyomban felkeltette. Vera viszont nem hagyta, hogy piszkálja. Minduntalan arrább lökte tőle Gergőt, erre rászóltam, hogy vigyázzon, nehogy fellökje, és akkor szaladt ki a számon véletlenül az egyik olyan kérdés, amit nevelőnek hasonló szituációban soha nem szabad megkérdeznie:

- Most mi a fontosabb neked: a kutya vagy Gergő?

Lehetett sejteni, hogy mi lesz a válasz, de valahogy Verától nem vártam és nem ilyen gyorsan:

- A kutya.

Persze, hogy a kis három éves fejecskejét most teljesen kitölti a kutya, ráadásul egy kis egészséges rivalizálás felfedezhető nála Gergővel szemben, de annyira leforrázott ez a válasz, hogy jól összeszidtam, amivel többet ártottam, mint használtam. A kutyára mindenesetre rá sem bírtam nézni innentől. Meg is mondtam Verának, hogy nincs kedvem a kutyával játszani. Vera ellenkezett egy darabig, aztán békejobbot nyújtott és magától, kérés nélkül eltette a kutyát. Kezet ráztam vele, de megmondtam, hogy nagyon nem volt szép ez a mondása. Vera ezután erősen bizonygatta, hogy mennyire szereti Gergőt, de nem tűnt hitelesnek. Az eset az egész délelőttünkre rányomta a bélyegét.

A nővéremmel most sokkal jobb a kapcsolat, mint gyermekkoromban. Két egészen eltérő temperamentumú és életfelfogású ember, akik egyazon hajlékban nőttek fel. Ezek vagyunk, összeköt a vérünk, de gyermekként rengeteget vitáztunk, olykor meg is cibáltuk egymást és rettegve vártam haza minden nap késő estig dolgozó édesapámat, aki utólag megregulázott minket ezért. Vera és Gergő ez ideig szépen megvoltak egymással. Nem szeretném, ha romlana a viszony köztük, de azt hiszem, nincs ok aggodalomra...

2008. 07. 10. TYÚKANYÓ VAGY GONDATLAN?

Avagy a számár vigye a málhát vagy mi cipeljük? Üljön fel a gyerek a számára vagy jöjjön mellette? Ülünk fel mi a számára és cipelje a gyerek a málhát? Hogy is volt ez pontosan? A mese lényege, hogy akárhogy is csináljuk, mindig lesz valaki, akinek nem tetszik. Jó lenne mindenkinek megfelelni és valóságosan szenvedek tőle, hogy ez lehetetlen. Réges-rég, még általános iskola felsőben, grafitceruzával egy kemény kartonpapír hátára írtam egy rövid kis írást egy fiúról, akinek több arca van, és mindenki felé azt fordítja, amelyik annak szimpatikus. Az ötlet nem eredeti, illetve nekem akkor ez eredeti ötletem volt,

de sokan mások kitalálták már. Talán néhány szerencsétlen vagy szerencsés ember tudathasadását is ez a kényszer okozza. Olyan jó lenne belelátni mások fejébe, tudni, hogyan működnek. Gondolhatja bárki a világon azt, amit én, lát-hatja bárki azt, amit én? Ha eléd teszek egy almát, te miért ilyennek fested le, én meg miért olyannak? Isten tudja, remélem, Ő tudja. Az egyetlen válaszom sok-sok bizonytalanságomra az, hogy nála van válasz mindenre. Máskülönben meg épp azért kezdtem gyerekként történeteket kitalálni és azért lettem közép-iskolásként szerepjátékos, mert rengeteg személy bőrébe bele szerettem volna bújni. Lehetek képzeletben lovag vagy barbár, kobzos vagy pap, kitagadott korcs és a rend magasztalt bajnoka, vagy akár cyberware-ekkel teletűzdelt mutáns szörnyeteg egy távoli univerzumban. De egy ezek közül kevés. Egy emberélet kevés arra, hogy megismerjünk mindent. De akkor miért strapáljuk magunkat? Miért van benne mindannyiunkban a megismerés vágya? Nem lett volna jobb Leena Krohn pelikánjának, ha pelikán marad, ugyanolyan pelikán, mint a többi? Nem, ő emberruhát húzott és ember lett belőle és rájött, hogy meg fog halni, valamint arra is, hogy ezzel egyetlen pelikán sem törődik, ők úgy élnek, mintha örökéletűek lennének. Ez a pelikán végül levette az emberruhát.

A keleti ember azt mondja, tanuld meg a formát és lépj túl rajta. Lehet, hogy ezt kell tennünk? Ezért kell minél többet megismernünk a világból, hogy továbbléphessünk rajta? De hová? Meddig folytatódik ez az út? Olyan jó lenne megállni, azt mondani, hogy megérkeztem. Ez vagyok én (karakterlapom):

Név: Almási Gábor

Foglalkozás: apa, író, tanár

Értékrend: Isten, Haza, Család (néha sajnos Isten, Család, Haza)

Eddigi teljesítmény: 2 gyermek, 4-5 könyv (ahogy vesszük), kb. 60 nyomtatásban megjelent vers és egyéb írás, néhány száz megírt vers (nagy részük elveszett); Kórusban „filhallás” alapján éneklő elfogadható basszus. 10 év munka kb. 5 munkahelyen, 5 év tanítás.

Nem elég ennyi? Nem lehet itt megállni? Ha egy nagy falra feltűzném ezt a karakterlapot a többi néhány milliárd ember karakterlapja mellé, azért nem maradnék szégyenben.

Megint eltértem a tárgytól, ugye? Mi váltotta ezt ki? Két vita egy nap alatt. Az elsónél megmaradtam embernek, a másodiknál agyarak nőttek a szemfogaim helyén, szemem savózölddé változott, hátam csigolyáiból pedig acélke-ménységű tüskék nyúltak ki, kezemen az ujjak kampókká olvadtak össze. Végül be kellett vennem egy nyugtatót, aminek egyébként semmi hatása nincs, egy olcsó placebo csupán, amit recept nélkül vettem a patikában. Általában csak arra gondolok, hogy van egy doboz ilyenem, és az is megnyugtat.

Szóval, ha az ember mélyre turkál magában vagy másokban, olyan élménye lehet, mint a bűvárnak, akit nem elégít ki a felszínen ugránczó delfinek játéka, hanem mélyre süllyed, odalenn pedig rémisztő szörnyeket talál, akik lámpást lógatnak hatalmas pofájuk elé, hogy azzal csalogassák be a gyanútlan áldozatot. Jó mélyre túrni?

Reggel még nem foglalkoztattak ilyen gondolatok. Reggel még több részletben bár, de sokáig aludtam. Vera ugyan fel akart ébresztetni, de kértem, hogy hagyjon aludni legalább addig, míg Gergő felébred. Veronkám odabújt mellém és ő is elaludt. Majdnem fél tíz volt, mikor felkeltünk. Nem is tudom, mikor aludtunk eddig utoljára. Most is Gergő ébresztett minket. A sok alvás közben annyit pisilt a pelenkájába, hogy nedves lett a ruhája, sőt, az ágyneműje is. A pisis holmit gyorsan betettem a mosógépbe, Gergőre meg száraz pelenkát adtam. Kicsit merészen Verára hagytam Gergőt és gyorsan lezuhanyoztam. Zuhanyozás közben vettem észre, hogy az egyik lábujjam megké-
kült, a másik meg fáj. Ezt hogy hozták össze?

Ahogy jöttem ki a fürdőszobából, Vera egy Gergő méretű plüss delfint hozott elé:

- Nézd, mekkora halat fogtam!
- Ez nem hal, hanem delfin.
- De a delfin is hal – kötekedett Vera.
- Nem – javítottam ki -, a delfin emlős, szoptatja a gyerekeit.
- De vízben él – védte Vera az álláspontját.
- Attól még szoptat. A halak nem tesznek ilyet.

Azt nem kezdtem magyarázni, hogy mit jelent, ha egy halra azt mondják, hogy tejes. Majd ha nagyobb lesz. Jobb, mint a méhecskés-virágos szöveg.

Reggelire a gyerekek krémtúrót ettek, én light-os töltött káposztát. Gergőt alapban pucéron hagytam, illetve pelenkában. Jól tettem. Néhány perc alatt a szemöldökétől az ágyékáig krémtúros lett.

- Úgy néz ki, mint egy szakállas Mikulás, pucér Mikulás. – nevetett Vera.

Szerintem inkább úgy nézett ki, mint egy guale indián, aki épp csatába készül törzse összes harci testfestésével feldíszítve.

Reggeli után írogattam valamit a számítógépen, de abbahagytam, mert zavart, hogy a gyerekek nagyon csendben vannak. Igazam volt. Vera rajzolt a másik szobában, míg Gergő az asztal alatt majszolta a zsírkrétait. Minden rajzeszköz szétszórva hevert a földön. Verát megkértem, hogy szedje őket össze egy dobozba. Amikor végzett, megdicsértem, de ő szerénykedett:

- Nem volt nehéz munka.

Később megjegyezte:

- Szeretlek apa, akkor is, ha mérges vagy.

Nem tudom, hogy miért mondta ezt épp akkor, amikor megdicsértem. De sejtem.

Gergőnek húztam tiszta ágyneműt és tartottam egy amolyan közepes mosást, kimostam két részletben a kékeket és a pirosakat. Gergő lepedője is kék volt...

2008. 07. 12. BARÁTOK KÖZT, DE NEM A SOROZAT

Reggel megint beugrott hozzánk édesapám. Már meg sem kérdeztem, hogy mit hozott. Ha az így megy tovább, kórosan el fogok hízni egész családommal egyetemben. Lehet, hogy a zsírfelesleg-halmozásnál is károsabb folyománya ezeknek a reggeli látogatásoknak, hogy hihetetlenül elkényelmesedünk. Már csak a gyerekekben és Kata főnökében bízhatok, hogy kondícióban tartanak minket.

Kata remekbeszabott gyurmazsiráfot készített Verának, el is tettük, hogy kiszáradjon, amint azt a gyurmafát is, amit Vera készített a zsiráfnak. Én mindeközben versenyeztem Gergővel. A feladat az volt, hogy kivegyek hat tojást és némi sonkát a hűtőből, mielőtt Gergő odaér. Nem sikerült. Gergőnek van egy olyan speciális képessége, hogy a világ bármely pontjáról egy másodperc alatt ott terem, ha valaki kinyitja a hűtőajtót, illetve a wc vagy a fürdőszoba ajtaját. Most is úgy csapott le, mint egy éhes megalodon az ősvilág tengerében. Egy tubus ketchupöt zsákmányolt, ezt kinyitotta, és kedélyesen kiiszogatta a tartalmát. Mivel a rántottára mi is szerettünk volna ketchupöt tenni, elvettem tőle, de ez sem hozta zavarba, megszerezte a hűtőből a másik tubust. Ezt viszont nem sikerült kinyitnia, hát még ahhoz is volt képe, hogy idenyújtsa nekem, hogy nyissam ki. Mivel gyermekkorom rajzfilmhősének, a Kisvakondnak teljes szókészletét felhasználta kéréséhez („tada, tada nem uda”), engedtem neki.

A sonkás rántotta igazán finomra sikerült, Gergő be is kebelezett belőle vagy háromtojásnyit. Vera inkább másra használta a száját, ezért javasoltam, hogy játszunk evés közben csendjátékot. A nyertes, azaz Kata, kapott barackot (igazit). Vera szólalt meg elsőnek, aztán Gergő, aztán én szóltam valamiért rá a gyerekekre. Kata örült, hogy ilyen könnyedén legyőzött minket. Kezülgette a nevetés, amikor mesélte:

- Gondolkoztam, hogy szóljak-e Gergőnek, hogy vigyázzon, mert forró, de a barack fontosabb.

Elég sokáig előgyelegtünk ennél a közös szombati reggelinél, de azért meglepett, amikor Kata az órára nézett és felpattant, hogy készüljünk, mert a budapesti barátainkkal megbeszélte találkozót lekéssük. Gyorsan összepakoltunk és kicsíptük magunkat. Én kigombolt ingben és fiúbandásra belőtt séróval álltam Kati elé:

- Mehetünk? Jó leszek így?

Inkább várt még egy percet, míg megjön az eszem. Aztán elindultunk a kocsinhoz. Én vittem a gyerekeket és végül persze még mi vártunk egy picit Katira, mert valamit még megnézett, és visszament az ajándéknak szánt csokiért, amit tegnap megolvasztottunk az autóban és éjszaka újrászilárdítottunk a hűtőben. A paneltömb egyik ablakából hard rock bömbölt, Vera erre csápolt, amíg Kata megérkezett. Érdekes volt időt és pénzt ölni a zenei nevelésébe. Hogy ne legyen túl gyors az átmenet a komolyzene világába, a kocsiban Verával egymásnak felelgetve énekeltük, hogy „I feel good, I knew that I would, now... So good, so good...” A szöveget meglehetősen foghíjasan tudtuk, ezért a kelletténél többször ismételtük az ismertebb részeket, főleg azt, hogy „Whoa-oa-oa!”

Végül megérkeztünk a régi csónakázó tóhoz, amit Vera most átkeresztelt „hajóstóra”. Megint Kata vezetett, én meg féltettem az életünket (bár még mindig kevésbé, mintha én vezettem volna) és amikor szembejött egy autó, eltorzult ábrázattal kérleltem:

- Ne menj neki! – Kata vérnyomása ettől vagy tíz ponttal megemelkedett és rám mordult:

- Nem megyek, ő jön.

Végül sikerült épségben leparkolnia. Az autóból láttuk, hogy barátaink, akik egyébként valami konferenciára érkeztek és csak néhány órájuk volt rájuk, rossz irányba mennek, ezért rájuk telefonáltunk, hogy a hotelnél állunk. Persze legalább három hotel volt a környéken és ők egy másik felé indultak el. Végül nagyjából annál a fánál találkoztunk, amit a kocogók a kör végén mindig megpaskolnak. Én is végigcsináltam már a nagy kört az erdőben, persze nem mostanában, de akkor sem voltam fényes kondiban. Amikor célba értem, megpaskoltam a fát, majd nekidőltem és majdnem elhántam magam. A többiek gyorsan megnézték a pulzusomat és leültettek. Akkor mondták, hogy azért van a fára vésve, hogy 8848, mert a Csomolungma ennyi méter magas és ehhez a fához elérni legalább akkora teljesítmény nekünk, mint felmászni a Csomolungmára.

A barátaink mindketten orvosok, egy kedves fiatal házaspár. Találkoztunk már velük kedélyesebb és kevésbé kedélyes pillanatokban is. Náluk aludtunk, amikor a versfesztiválról üres kézzel jöttem haza és ők segítettek átvészelni egy nagyon nehéz időszakot, amikor mint orvostól kértem tőlük tanácsot. A doktornővel a feleségem még diáklányként ismerkedett meg. Azon kevés emberek közé tartoznak, akikről – a borúsabb találkozásaink ellenére is – csak jó benyomásaim voltak eddig. Most is örültem ittlétüknek és nem bántam, hogy a mára tervezett nánási utunkat egy nappal el kellett csúsztatnunk.

Mivel kevés időnk volt, olyan helyet kerestünk, ahol nyugodtan lehet beszélgetni és a gyerekek is tudnak játszani. Néhány lépésre volt a jubileumi játszótér, hát ide mentünk. Sajnos hamar elrepült velük az idő, ráadásul ennek a rövid időnek nagy részében is a gyerekek után futkostunk. Vera egyszer egész messze elbóklászott tőlünk. Utána szaladtam és kérdőre vontam, miért ment el:

- Csak megyek a barátom után – válaszolta. Pillanatok alatt elcsavarta a fejét egy kisfiú. Jó lesz vigyáznom! Akkor már inkább az a brit srác, akit két évesen szedett fel.

Gergő lerombolta egy kisfiú homokvárát, majd hogy személyisége szelídebb oldalát is megmutassa, teájával megöntözött néhány kókádó gazit.

Elkísértük a dokikat a konferencia színhelyére és beültünk az autókba. Vera beadagolta nekünk, mi mindent szeretne hazahozni:

- Hazavihetem ezt a két szép kőt, meg a tobozt? – kérdezte.

- Igen.

- Ezt a kis bodobácsot meg majd otthon elengedem.

A bodobács még nem is sejtette mi minden vár rá az úton. Egy autó ugyanis valamiért túl gyorsan fékezett le előttünk és Kati a fékre lépett, hogy ne rohanjunk belé. Vera autós ülése pedig kiszabadult és előre bukott a vezetőülés hátának. Vera kisebb sokkot kapott, de gyorsan hátra nyúltam, és megtartottam, Kati pedig oldalra húzódott a kocsival, megálltunk, megnyugtattuk, megmutattuk neki, hogy rögzítettük az ülést. Szerencsére nem ütötte meg magát, csak megijedt. Amikor azt mondta, hogy most már indulhatunk, folytattuk az utat. Hazáig már nem történt semmi, csak én paráztam a szokásosnál többet. Kata szúrós szemmel nézett rám:

- Mondták már neked, hogy idegesítő vagy?

Erre csak Ben Elton bugyuta hősének, Lord Percy-nek a hasonló kérdésre felelt válaszát tudtam válaszolni: „De hányszooor.”

Délután Katinak kántori teendői voltak, egy esküvőn és egy misén kellett orgonálnia és énekelnie. Esküvőket nagyon ritkán tartanak a templomunkban (annál több temetésre hívják sajnos, Katámat, bár mi még jól állunk), így ez különleges alkalomnak számított. Később Kata mesélte, hogy ez a pár sem volt az a hű de katolikus, sem a fiatalok, sem a rokonságuk nem mondta az ismert imákat. Bár a káplánunk azt mondta, hogy rendszeresen jártak felkészítésre és látszott, hogy nagyon szeretik egymást. Ja, kérem, dicséretes, hogy a pozitívumokat nézzük, de a szeretetnél jóval több kell a szentségi házassághoz. Kell hozzá Szentlélek és kell hozzá elkötelezettség. A mi esküvőnkön három pap koncelebrált és négy kórus énekelt, de nem is ezek voltak a legszembek benne (bár, amikor az összesített kórus rázendített Rachmanyinov Bogorogyice Gyevo-jára, az sem volt kutya), hanem az, hogy Katával egy-

másnak szolgáltatott ki a házasság szentségét. Azóta egyek is vagyunk. Nem tudok rá másként gondolni, mint valakire, aki egy test és egy lélek velem. A FELEségem.

Igaz, ezt a rövid verset már az esküvőnk előtt megírtam neki:

Csendben nézlek

Úgy gondolok rád,
Mint magamra,
Tested sem külön.

Minden vonásod ismerem,
Lélegzetedtől az én mellem dagad.

Azt is tudom,
Most mire gondolsz,
Hogy kitalálsz gondolatomat.

Lehet, nem kellett volna ide beszúrnom, de valamiért sokan kedvelik ezt az írást. Egy blogon megtaláltam egy női akt mellett. Jót derültem rajta. Mondjuk találtam már versem mellett húsvéti nyuszis képet is.

Míg Kata kántorkodott, Gergővel aludtunk egyet. Arra ébredtem, hogy Vera szipog. Bepisilt a konyhában, félt, hogy leszidom. Ha ilyen baleset történik, tényleg neheztelni szoktam rá, de most olyan ártatlanul állt ott. Megvigasztaltam, adtam rá száraz ruhát, és megkértem, hogy máskor jobban vigyázzon. Közben a jégnyalókája, amiért a konyhába indult, megolvadt. Szerencsére belerakta egy műanyag edénybe, így megehetette kanállal. De az evés lehetőségére Gergő is felébredt. Neki krémtúrót adtam, majd átmentünk a templom játszóterére. Itt Verát elültettem a homokba. A lába nem is látszott ki, verafa lett. Majd néha meglocsolom, ha arra járok. Na jó, nem is, hiszen utána kiástam és galambbá változott. Kata közben végzett a templomban, odajött hozzánk és együtt mentünk haza. Vera viszont nem változott vissza emberré, hát Kata felajánlotta neki:

- Gyere galambom, lakhatsz nálunk.

Vera rátromfolt:

- Ez az én lakásom, ti lakhattok nálam.

Vacsorára többféle finom házas ételt is feltettünk az asztalra, de a gyerkőcök mindketten bébiételt kértek. Legyen nekik, hadd fogyjon!

Vacsora után Gergő többször odahozott hozzám egy játék oroszlánt. Gondoltam, adok-kapok játékot szeretne játszani, de nem. Az oroszlán egy gomb

megnyomására zenél. Gergő értésemre adta, hogy zenéltessem, de nem fogtam fel, hogy mit akar, hát benyomta ő a gombot és a vacak gépzenére rázni kezdte a fenekét.

Édesanyám szerint a határozottságát apósomtól örökölte Gergő, ő is olyan, hogy nemigen téríthető el szándékától. Ezt ma este is mondta anya a telefonban:

- Nem is baj, hogy apósodra ütött, nem lesz olyan lelki beteg, mint te.

A pozitív megerősítés még felnőtt korban is mennyire jól tud esni a szülőktől...

A gyerekek lefektetése most is elhúzódott. Eddig az volt a gyakorlat, hogy Gergőt korábban fektettük, hogy ne zavarják egymást Verával elalvás előtt, de ma Gergő nem volt hajlandó elaludni, amíg Vera le nem feküdt. Mostanában szinte mindenben Verát utánozza. Amikor Vera a kezét rázza, vagy repked, Gergő pontosan lemásolja. Ma meg Vera egy manócskát táncoltatott, miközben adta neki a ritmust:

- Tetetete tette.

Gergő egy vakondfigurával utánozta:

Tett tett tett.

2008. 07. 13. A HETEDIK NAPON...

A vasárnap mindig különleges. Életem első húsz évében nem jártam templomba, de ha egy kiránduláson, vagy egy ismerős esküvőjén beléptem egybe, összereztem. Mindig tudtam, hogy hív valaki egyre beljebb, invitál, hogy maradjak. Aztán, amikor igent tudtam mondani a meghívásra, volt, hogy minden nap a templomba mentem munka után, vagy munka előtt surrantam be, mint egy titkolt szeretőhöz. Sohasem értettem, hogy miért pont én érzem ezt a borzongató vonzalmat és a többiek miért nem, de akit tudtam, hoztam magammal. Sokakat csak a lelkemben vonzok oda az Oltáriszentség elé. Külön kegy volt, hogy az atya megengedte, hogy a kántornak, azaz legtöbbször Katinak, felvigyem az Oltáriszentséget a karzatra, mivel orgonálás közben nem tud lejönni áldozni. Összeillesztett kezeimbe tette az ostyát én meg próbáltam úgy felvinni, hogy közben le sem vettem a szemem róla. Legtöbbször azt éreztem, hogy nem én viszem a szentséget, hanem Ő engem. Valósággal húzott maga után. Mi egy ember, hogy Krisztust hordozhassa? A karzaton megálltam az orgona mellett, megvártam, amíg Kata befejezte az orgonálást és átadtam neki: „Krisztus teste”.

Mostanában a gyerekeket viszem magammal áldozni. Volt, hogy egyik kezemben ült Vera, a másikkban Gergő, manapság Vera szépen megy előttem. Fiatal még, hogy áldozzon, de a pap mindig megáldja, ahogy Gergőt is.

Sokszor a lelkiismeretemmel küszködve járulok az oltár elé: „Nem vagyok méltó, de hadd hozzam ide ezeket a gyerekeket!” Ma is úgy mentem oda:

„Telve vagyok mindenféle rosszal, ha akarod, egy suhintással elveheted az életem, de ha akarsz, meggyógyíthatasz!”. Keresztet vetettem, a pap a nyelvemre rakta az Oltáriszentséget, én meg úgy éreztem, valaki szíven csapott egy kalapáccsal és sorra pattognak le rólam a nehéz súlyok, amiket a hét során magamra aggattam...

2008. 07. 16. EGY HÓNAP ELTELT

Ma lett egy hónapos a naplóm, ma lettem egy hónapos kispapa. A korábbi életemre már alig tudok visszaemlékezni. Voltam én tanár? Jártam egyetemre? Milyen lényegtelen dolgoknak tűnnek most ezek. Pedig az egyetemről jó lenne nem megfélekezni, míg hozzám nem vágnak egy diplomát. Addig meg nyelvet kellene tanulnom. Még hozzá kettőt. Az írásbelim megvan mindkét nyelvből (angol, német), de nem merek idegen nyelven megszólalni, így nehéz lesz leraknom a szóbeli vizsgákat. Nem lehet részképeség-hiányra hivatkoznom? Manapság mindenki azt teszi. Hallottam már olyat is, hogy diszlexiás végzett magyar szakot. Kár, hogy a nyelvek fontosságát csak később ismertem fel. Pedig már általánosban nyelvszakos osztályba jártam, de ez csak arra volt jó, hogy elvegye a kedvem minden nyelvtanulástól. Még büszke is voltam rá, hogy mekkora magyar vagyok, nem tanulok idegen nyelvet. Középiskolában még rá is tettek egy lapáttal: „Ti gépészek lesztek, nem kell nektek nyelveket tudni.” Aztán kiderült, hogy kell a nyelvvizsga a diplomához. Szerencsére az első diplomám műszaki jellegű volt és ezen a területen jóval kisebbek a nyelvvizsga követelmények.

Szóval egy hónapja vagyok itthon és egyesek szerint már produkálom azokat a tüneteket, amelyek a gyerekeikkel tartósan összezárt anyákra jellemzőek. A végén még megváltoztatják a személyi számom. Mit lehet tudni manapság?

(Helyhiány miatt itt a napló válogatásának első felét közöltük.)

Almási Gábor

A mennyországban van játszótér?

avagy

Néhány humoros pillanat egy héttagú család életéből

ELŐSZÓ

Nincs mit szépíteni rajta: én egy teljesen átlagos tizenkilenc éves fiú vagyok, akire ritkán figyelnek fel. Nem vittem véghez semmilyen nagy tettet és nincs semmilyen különleges testi adottságom sem. (Na jó, eltekintve attól, hogy egy helyett két forgóm van, de ebből csak az származik, hogy az ideálisnál jóval gyakrabban hallom azt a mondatot, hogy „Fésülködtél már, Zsolti?”)

Mindössze három dolog van, amire a többi ember felkapja a fejét, ha magamról mesélek, nevezetesen: a) a Fazekasba jártam, b) december 31-én van a születésnapom és c) négy húgom van. Na, ez utóbbi az igazán különleges, az igazán „ütős”. Igen, tisztelt Olvasó, írd és mondd, engem 4 azaz négy húggal áldott (vagy inkább vert...) meg a sors. Ők Csilla (17 éves), Márti (14), Zsófi (10) és Viki (1).

Tudom, hogy keveseknek adatik meg hogy hét (vagy esetleg még több, te jó ég...) tagú családban nőjenek fel. Akik nem voltak ilyen szerencsések, azoknak elmondhatom, hogy sok mindent rá lehet fogni életem első két évtizedére, de azt, hogy unalmas volt, semmiképp sem.

Azt hiszem, minden család életében vannak olyan pillanatok, amiket évek múlva is szívesen emlegetünk, és ez egy akkora famíliára, mint a miénk, különösen igaz. Nos, én ebben a rövid írásomban ezeket próbáltam összegyűjteni a teljesség igénye nélkül, bízva abban, hogy azok is jót derülhetnek rajta, akik nem tartoznak közénk. Tehát jó szórakozást kívánok!

De előtte talán ejtek néhány szót a családuk történetének kezdetéről, a szüleim megismerkedéséről. Apa, miután udvariasan felkérte anyát táncolni azon a bizonyos decemberi napon, a második mondata ez volt leendő feleségéhez:

- Lépd már ki!!

Erre gondolva, szinte csoda, hogy mi öten létezőnk. De ez van. Szerencsére.

NYELVI NEHÉZSÉGEK

Gyermekkorom egyik nagy élménye volt, amikor szüleimmel és Mártival Franciaországba utaztunk két hétre. Hét éves voltam, és persze nagyon érdekelt a francia nyelv. Egy alkalommal például, még otthon, mindent, amit csak láttam a fürdőszobában, lefordítottam anyával franciára.

- És hogy van a fogkefe franciául? - kérdeztem.

- Az most nem jut eszembe.

Ekkor azt hiszem korszakalkotó, nyelvtanárokat megszégyenítő ötletem támadt:

- Nem baj, anya, majd lefordítod betűnként! Hogy van az „f” franciául?

Grenoble-ban, egy családi házban laktunk, ahonnan a lakók ott tartózkodásunk idejére kiköltöztek. A szüleink büszkék lehettek ránk, mivel itt is betartottuk, amit otthon tanítottak nekünk. Például egy telefonhívás alkalmával egy francia a vonal másik végén igencsak meglepődhetett a készüléket felvevő három éves Márti hangját hallva:

- Halló, Benedek lakás!

Ezután Márti tágra nyílt szemekkel, csodálkozva közölte:

- Letette.

Hát igen, akkor még arról sem volt fogalmunk, mennyibe kerül egy távolsági hívás. Amikor Zsuzsa mama felhívta a grenoble-i ház számát, Mártival felvettük a telefont, majd csak ennyit mondtunk, mielőtt ő bármit is szólhatott volna:

- Szia mama, jól vagyunk! - azzal lecsaptuk a kagylót.

Tartalmas, kimerítő beszélgetés lehetett...

Egyébként a nyelvek iránt később sem lankadt az érdeklődésem.

A gyermekvasút jubileumi kiállítását néztük éppen, kilenc éves lehettem. Az „Éljen a Szovjetunió” táblát látva megkérdeztem:

- Apa, te tudsz szovjetunióiul?

KICSIK VOLTUNK...

Tudom, hogy nehéz egy kisgyerekkel boldogulni. Fáradt, álmos, nyűgös, sír, bömböl, ordít, stb. Mi nehezebb ennél? Hát két kisgyerekkel boldogulni! Én két éves voltam, Csilla pedig egy, amikor valamivel nagyon kiakasztottuk anyát. Ekkor ő kifakadt:

- Veletek nem lehet felnőtt módra beszélni!!

Egy szülőnek mindig nagy segítség, ha a nagyobb gyerekek segítenek a kisebbek körüli teendőkben. Például az öltöztetésben. De az azért egy kicsit túlzás volt, amit a négy éves Csilla művelt egy forró nyári napon. Bevitte a garázsba az egy éves Mártit és felöltöztette – overallba! Teljes téli menetfelszerelésbe! Anyának persze nem az volt az első gondolata, hogy „Milyen ügyes ez a Csilla!”, amikor meglátta Mártit, aki persze egy szó nélkül tűrte, hogy „sapkát, sálát, nagykabátot”, mindent ráadjanak.

A keresztszüleimmel, unokatestvéreimmel és Csillával együtt, még óvodás korunkban elmentünk Ausztriába, a szafari parkba. Száguldunk vagy száz-hússzal az autópályán, amikor egyszer csak Csilla megszólal:

- Keresztanyu, a mennyországban van játszótér?

A keresztanyukám csak ennyit mondott:

- Lassíts, Jocó...

CSILLA. NA IGEN...

Tény és való, hogy Csilla és az ő beszólásai nélkül a család élete sokkal sivárabb lenne. Nem csak azért, mert ő olyan szavakkal színesíti a beszélgetéseket, mint a „hopszika” és a „bigyusz”. A legtöbb poént ő mondja, még ha nem is szándékosan. Mondok egy példát. A francia forradalomból kérdeztem ki hetedikes korában. Nagyon jól tudta az anyagot, de a végére azért becsúszott egy kis baki:

- És Danton azt mondta, miután lefejezték, hogy...

Már Csilla egy éves korában megmutatkozott, hogy egyenes útja van a Fazekas természettudományi tagozatára. Az állatkertben nézte a zsiráfokat, és alig néhány szóból álló szókinséssel megpróbálta elmondani, mit lát:

- Baba!

Ő is rájött, hogy talán ez nem a legmegfelelőbb kifejezés, úgyhogy kijavította:

- Cica!

Valljuk be, az ő szókinséssel rendszertanilag tökéletesen besorolta a zsiráfot.

Na jó, azért neki is akadtak nehézségei az állatok bonyolult világával, ami az alábbi mondatából is látszik:

- Ugatott a cica!

Félreértés ne essék, Csilla nagyon okos lány. De már felsős volt, amikor a következő történet megesett.

Családi kiránduláson hajóztunk a Margitsziget felé, amikor feltűnt egy ismerős épület.

Apa: - Na Csilla, mi az?

Csilla: - A Nemzeti Színház! Ja, nem... A Nemzeti Múzeum! Dehogyan, a Nemzeti Bank, a NEMZETI BANK!!

Márti: - Az nem a Parlament?

Azt hiszem erre szokták mondani, hogy no comment...

KEGYTÁRGYAK

Zsófinak egészen kicsi, három-négy éves korában volt egy párnája, amit a mintája után egyszerűen csak „Macipárnának” hívtunk. Annyira hozzá nőtt, hogy ezen és csak ezen volt hajlandó elaludni. Amikor egy este arra mertem vetemedni, hogy erre a szent ereklyére támaszkodtam (vagy inkább csak rá-tettem a kezemet), Zsófi felháborodva felkiáltott:

- Azt hiszed te, hogy az egy kerítés!?

Amikor új házba költöztünk, nem találtam meg egyik játékomnak, egy dínótojásnak az egyik felét (szét lehetett szedni). Később Márti meglátta a hiányzó darabot egy dobozban, és örömmel újságolta:

- Megvan Zsolti tojásának a tetejének az alja!

A gyülekezetünk ifjúságának a farsangi mulatságára Csillával, Mártival és néhány barátunkkal érdekes műsorral készültünk: előadtuk a Jancsi és Juliska parodizált változatát. Mézeskalács ház helyett drog ház, vasorrú bába helyett drogbáró szerepelt (képzelem, mi most az Olvasó benyomása, de egész jó, vicces kis darab volt). Mielőtt elindultunk a templomba (igen, kedves Olvasó, tudom, hogy ez nem éppen templomba való előadás, de ott volt a farsang), anya figyelmeztetett minket, nehogy otthon hagyjuk a kellékeket:

- Jól van gyerekek, itt a drog meg a pisztoly, ne felejtsetek el!

Pár perc múlva visszarahantam:

- Jaj, anya, a cigi itthon maradt!

(Persze itt cigirágóra kell gondolni.) Te jó ég, hogy ha valami kívülálló hallotta volna ezeket a mondatokat, mit képzelt volna rólunk? Micsoda egy romlott család...

KÉTBALKÉZ

Megjegyzés a következő történet előtt: az Olvasó ezt a sztorit étkezés közben lehetőleg ne olvassa, de főleg ne emlegesse! Tapasztalatom szerint ugyanis az anyukák allergiásak rá...

Nagyon fontos, hogy a gyerekek korán beletanuljanak a rendrakásba, takarításba. Egy remek példa erre a kétéves Zsófi esete. Kiöntött a kamrában egy doboz tejet, de nem pánikolt, nem esett kétségbe, nagyon ügyesen megpróbált önállóan intézkedni. Fogott egy szelet párizsit(!), és elkezdte vele feltörölni a tejpocsolyát.

Anyának itt sem a „Milyen ügyes ez a gyerek!” volt az első gondolata...

A kisgyerekek nagyon szeretik a mondókákat, dalocskákat. Csilla az egyikbe azonban talán túlságosan is beleélte magát.

A régi házunk kertjében állt egy facsemete. A kis Csilla megfogta (a növény még olyan kicsi volt, hogy a húgom átérte a markával a törzsét), és elkezdte rángatni a vékony, gyenge, hajlékony fácskát. Jobbra, balra, jobbra, balra. És közben ezt a dalt énelkelte:

- „Hajlik a meggyfa...”

Kiskorunkban a ma már legegyszerűbbnek tűnő mozdulatok is nehézséget okoztak, ez természetes is. De amint az alábbi esetből látszik, az, hogy nagyobbak lettünk, nem feltétlenül jelenti, hogy ügyesebbek is.

Ez csupán néhány éve történt. Csilla és Márti álltak Julcsi mama lakásának bejárata előtt. Márti szemüvege koppant az ajtón és Csilla azt hitte, kopognak. Megpróbált hát ajtót nyitni. Talán nem volt biztos benne, hogy kifelé vagy befelé nyílik, mindenesetre egyszerre húzta a kilincset és tolt a ajtót. És akárhogy erőlködött, akármeddig próbálkozott, nem nyílt ki...

ÉRTELMESES PÁRBESZÉDEK ÉS BESZÓLÁSOK

Csilla: Márti, van lapod?

Márti: Nincs.

Csilla: Az is elég lesz.

Márti: Csilla, kérsz banánt?

Csilla: Mi az a banán?

Csilla magyarázata: Jól van na, éppen a Harry Pottert olvastam, és pont akkor kérdezte ezt tőlem Márti, amikor ott tartottam, hogy Harry megkérdezi: „Mi az a sárvérű?”. Ezért ez jött ki. Nem értitek?

Nem vagyunk szappanopera-rajongók, de néha – minden tiltakozásom ellenére – a lányok átkapcsolnak a Barátok köztre. Azt azért mégsem hittem volna, hogy egy családi ebédnél valaha is elhangzik a következő párbeszéd. Úgy kezdődött, hogy valaki szóba hozta a Gézát játszó színészt.

- Melyik is az a Géza?

- Hát aki megcsalta Kingát a Zsófiával!

- Ja, már eszembe jutott!

Márti: Zsolti, odaadod azt a bigyót?

Én: Migyót?

Márti: Agyót.

- Úgy bánsz velem, mint egy banya a sárkányával! (Zsófi mondta nekem, amikor egyszer leszidtam)

- Harc nélkül nincs kegyelem. (Csilla, amikor egy filmből megpróbálta idézni a „Háború nélkül nincs béke” mondást)

- Úgy meghíztam, mint egy gödöly. (Csilla csodálatos hasonlatainak egyike)

EGYEBEK

Tény, hogy minél több gyereke van az embernek, annál gyakrabban téveszti el a neveket. De azért az csúcs volt, amit anya művelt, mikor meg akarta szólítani az egyik húgomat. Egyszer csak ezt hallom:

Zso...Csi...Má...Vagy ki vagy már...ZSÓFI!!

Egy időben kedvelt játékunk volt a családban a „Mi a közös...?”. Például azt kellett kitalálni, hogy mi a közös apában és Mártiban (csak ők születtek páros évben – ez az én feladványom volt, jó, mi? ☺). A kis Zsófinak is nagyon tetszett a játék, és megpróbált bekapcsolódni:

- Mi a közös az asztalban és a székben?

Találgattunk párat, de nem sikerült rájöttünk a megoldásra. Végül Zsófi elárulta:

- Hát az, hogy nem tányér meg nem pohár!

Apa régebben az Integration nevű cégnél dolgozott. Vásárolni az Intersparba jártunk. Nem csoda, ha az alsós Csilla fejében kissé összekavarodtak a dolgok...

- Na, Csilla, hol dolgozik apa?

- Auchan!

A szüleim csodálkozó pillantására Csilla gyorsan helyesbített:

- Ja nem, Tesco!

Amikor Csilla először ment szemüvegben oviba, az óvó néni hosszan bátorította, hogy milyen jól áll neki és hogy milyen okos lány is ő. A három éves Márti ezt hallva gyorsan letisztázta:

- Én is okos vagyok, csak jó a szemem!

Negyedikes voltam, amikor először olvastam a Harry Potter első részét. Nagyon izgultam, mi lesz a vége, és az olvasáson kívül nem nagyon törődtem mással, az iskolában is az összes szünetben a könyvet bújtam. Mikor befejeztem, a tanító néni ébresztett rá, mit is csináltam izgalomban olvasás közben. Rángattam a függőnyt. A padom melletti ablaknál már nem tartotta semmi...

Nyolcadikos koromban az iskola énekkara előadta „A dzsungel könyve” című musicalt. Én játszottam az egyik kiscarkast. Nem volt valami nagy szerep, csak ugrabugrálni kellett egy kicsit Akela (farkasvezér) előtt.

Éppen ebben az időben hordtam fogszabályzót. Az előadáson anya majd' lefordult a székeről, amikor Akela megdicsérte a kiscarkast:

- Foga mint az acél...

Csillának kis korában nem igazán ment a színek felismerése. Amikor egyszer megkérdezték tőle, hogy „Milyen színű az ott?”, rendkívül találékony választ adott: - Háát...Színű!

A kis Zsófi nehezen fogadta el, hogy rajta kívül is léteznek Zsófik, ezért elég sokáig valamilyen rejtélyes okból Vikinek hívta Csilla egyik barátnőjét, Katona Zsófit. Amikor végre belenyugodott a helyzetbe, megkérdezte a „névrokonát”:

- Téged hogy hívnak?

- Zsófi.

- Na végre már hogy nem vagy Viki!

Márti: Anya, eléneked az Éliás, Tóbiás, egy tál dödöle, ettél belőle, kertbe mentek a tyúkok, mind megették a magot...

Apa: Című dalt.

Catant játszottunk Csillával és Mártival. Ebben a társasjátékban nyersanyagokkal kereskednek a játékosok egymás között. Amikor egy ajánlatomra senki nem jelentkezett, Márti csak ennyit mondott:

- Cirip-cirip! (Utánozva a filmekben effektként bevágott tücsökciripelést, amikor néma csend van). Csillának ez nagyon tetszett, majd a következő hasonló szituációnál megszólalt:

- Mogyoró! Vagy mit is szoktál ilyenkor mondani, Márti?

Na mármost, nekem fogalmam sincs, Csilla hogyan jutott el a cirip-ciriptől a mogyoróig, de hogy úgy mondjam, Csillánál már megszokhattuk. És ezzel még nem volt vége. Pár perc múlva Csilla azt mondja:

- Márti, megint elfelejtettem, mit szoktál mondani, ha senki nem ad semmit. Azt, hogy ribizli?

Itt már kész voltunk Mártival, alig kaptunk levegőt a röhögéstől. De azért valljuk be, a ribizli közelebb volt a cirip-ciriphez...

Egy beszélgetéskor szóba hoztam, hogy nem szabad kis, zárt térben nyomtatni, mert kis eséllyel mérgezést lehet szenvedni. Csilla ennek valószínűségét egy meglepő hasonlattal próbálta érzékeltetni:

- Akkor te ennyi erővel ne aludj, mert rád dobnak egy atombombát!
- Hirtelen csak ezt tudtam válaszolni:
- Mert ébren olyan sokat tehetek ellene...

JÖN VIKI

Ismeri az Olvasó azt a poént, hogy „addig röhögtünk a főnök viccén, amíg ki nem derült, hogy az az aznapi feladat”? Na, valami hasonló esett meg velem 2009 egy átlagos, szép tavaszi délutánján. Addigra már (akkor még „csak”) háromszoros bátyként elég sok mindent megéltem (néhányszor Disney hercegnőkkel díszített rózsaszín hátizsákokkal mentem végig a Kölcsey utcán, de semmi gond, megszokja az ember...), de ami akkor történt, azt álomban sem hittem volna.

A szüleim mindenkit behívtak a nappaliba, mondván, hogy valami fontos bejelentenivalójuk van. Te jó Isten, mi történt? Külföldre költözünk? Nem. Sokkal rosszabb...

Amikor mindenki összegyűlt, Csilla csak úgy viccből megkérdezte:

- Mi az, anya, terhes vagy?

Jót nevettünk, aztán vártuk a hírt. És igen, jól sejti az Olvasó. Ez volt a hír. Poénnak jó volt, na de úgy igazából...

Majdnem tizenennyolc éves voltam, amikor megszületett a negyedik húgom. Mert hogy három lány után milyen nemű gyerek is jöhetne..?

VIKIRŐL MONDTÁK:

Olyan családba érkezett, ahol már kinn volt a „Megtelt” tábla. (Anya)

Számolási hiba. (Csilla lényegre törően fogalmazott...)

De hát a ti hibátok, hogy Viki létezik! (Csilla, amikor a szüleim megkérték rá, hogy foglalkozzon Vikivel egy kicsit)

Anya, nekem is ideadod Vikit? - (Zsófi, Viki néhány napos korában)

Anya, vidd már innen Vikit! - (Zsófi, Viki néhány hónapos korában)

A TECHNIKA ÖRDÖGE

Családunk történetében elég sok technikai berendezés fordult meg a házunkban. TV, rádió, hi-fi, videomagnó, DVD-lejátszó, háztartási gépek... Megannyi csodálatos dolog. Igen, sok van, mi csodálatos, de az ilyen készülékek hibáinak sokszínűségénél azt hiszem nincs semmi csodálatosabb.

Kezdjük egy ollóval. Igen, kedves Olvasó, egy ollóval. Nagyon hasznos tárgy. Vágja a papírt, a kartont, a teljes dobozt, a körmöt... És be lehet vele indítani a mosogatógépet, ha annak elveszett a tekerőgombja. Sőt, még a tévé hangerősabályzójaként is alkalmazható a szabványos berendezés hiányában. Egyszerűen az olló két szára közé kell fogni egy kiálló kis botocskát (amihez a tévé fénykorában egy gomb csatlakozott), és tekergetni kell. Természetesen tapasztalatból beszélek.

A módszer hátránya, hogy így a televízióknak csupán két hangerőfokozata nyerhető: 1. OLYAN-HANGOS-HOGY-MAJD'-MEGSÜKETÜLSZ-A-HÁZ-LEGTÁVOLABBI-HELYSÉGÉBEN-IS hangerő, illetve 2. majdnem-0-alig-hallasz-valamit hangerő. Ez a korszak szerencsére nem tartott örökké, apa beszerezett egy új tévét a lenti nappaliba, ezt meg kihajítottuk.

Az új tévének nagyon örültünk, de kisvártatva kiderült egy –azért valljuk be, egész elviselhető - hibája. Nagyon szeszélyes. Ha bekapcsoljuk, ő dönti el, hogy húsz másodperc vagy húsz perc múlva lehet filmet nézni (előbb „Be kell melegednie”). De semmi gond, nagyon jól elbeszélgetünk, amíg nem tudunk mást bámulni, csak a néma, fekete képernyő alatt sárgán-zölden villogó LED-et. De most nem is ez a legnagyobb gond. A távirányító szépen, lassan szét-esik. Először csak a „fel” csatornaváltó gomb jött le. Csilla hozta a formáját: „Nem baj, majd ha a 7-esre akarok kapcsolni, benyomom a 8-ast, aztán a lefelét”, mire Márti: „Vagy megnyomod a 7-est...”. Vicces, nemde? És valósággá vált, mivel kisvártatva a 7-es gomb is tönkrement. Egyszerűen élmény lent tévézni. De nem baj, van egy tévénk fent is.

Hol is kezdjem? A fenti televízióknak nem az a legnagyobb hibája, hogy néha elmegy az egyik alapszín, és vörösben látunk mindent. Nem is az, hogy öreg, és már csak egy videomagnó segítségével tud csatornákat fogni. (Az említett videomagnó egyébként már évek óta nem képes videót lejátszani. Ne hibáztassuk, elég sok dolgot el kellett tőrníe – egy javítás alkalmával kiderült, hogy a kis Zsófinak valahogyan sikerült belevarázsolnia egy zoknicímkét és egy 20 centis gallyat(!).) Ez a két dolog mind semmi ahhoz képest, hogy szinte lehetetlen bekapcsolni. Az esetek durván 99 százalékában az történik, hogy a bekapcsológomb megnyomása után a tévé bedöglik és elkezd vagy 150 decibellel zúgni. Ekkor be kell nyomni kétszer a készüléken (NEM a távirányítón) lévő ki-be kapcsolót és lehet újra próbálkozni...

Térjünk át korunk egyik legnagyobb találmányára, az Internetre! Talán az Olvasó emlékszik az egyik internetszolgáltató egy kifejezetten jól sikerült reklámjára. Ül egy férfi a számítógépe előtt, és bejön a lakásába egy turistacsoport.

Idegenvezető: - Íme az ember, aki még a betárcsázós internetet használja. Már nem sokan maradtak...

Kínai turista: - És mit eszik?

Idegenvezető: - Ugyanazt, mint mi. Tényleg.

Na, ezen jól neveltünk. Merthogy ebben az időben nekünk... még mindig betárcsázós internetünk volt! Emlékszem, mikor Csillával először akartunk Honfoglalózni, fél óráig tartott, amíg a csík a képernyő alján végigment (tudja az Olvasó, loading...). Közben unalmunkban elénekeltük kb. az összes népdalt, amit ismerünk.

Most jöjjön a telefonálás! Egész 2010-ben, ha megszólalt a telefon, a következő volt a család reakciója: a készülékhez legközelebbi ember profi atlétákat megszégyenítő léptekkel rohant, hogy még a harmadik csörgés előtt felvegye. És nem, nem azért, mert nem akartuk, hogy Viki felébredjen a csörgésre. Azért, mert a második csörgés után egyszerűen megszakadt a vonal. Akárki hívott. Így szerintem nem hivatalosan a Benedek család tartja a világcsúcsot távolugrásban, hármassugrásban, valamint 10 m-es síkfutásban.

De a poén nem ez. Hanem hogy mi okozta ezt a hibát. Az, hogy az internet és a telefon csatlakozását felcseréltük. Pedig nem lett volna nehéz: DLink feliratú kábelt a DLink feliratú dugóba. Képzelem, a szerelő mit gondolhatott, amikor meglátta...

KI ITT BELÉPSZ, HAGYJ FEL MINDEN REMÉNNYEL...

Az ajtók. Olyan természetes részei az életünknek, hogy szinte nem is veszünk tudomást róluk. Kivéve, ha...

A házunk kapuja, mielőtt lecseréltük, rendkívül magas fokú védelmet nyújtott. Kettőre zárva is ki lehetett nyitni egy erőteljesebb rántással. Vagy azzal, hogy valaki nekimegy görkorival. Amikor kirúgtam a labdát a kertből, majd bolond voltam a kulccsal vacakolni...

A házon belül sem rózsásabb a helyzet. Zsófi tartja a rekordot: sikerült már bezárnia magát az emeleti WC-be, a fürdőszobába és a szüleim hálósobájába. Pusztán azzal, hogy becsukta maga mögött az ajtót (igen, kedves Olvasó, nem kulcsra zárta, csak becsukta). Egy időben komoly szabály volt nálunk, hogy a fürdőszobaajtót NEM szabad becsukni, ha az illető nem akar benn ragadni. Ez utóbbi olyan sokszor esett meg, hogy Márti egyik specialitásával vált az, hogy egy nagy csavarhúzóval kinyitja a beragadt ajtót.

A legemlékezetesebb eset mégis az volt, amikor Zsófi és Csilla benn ragadtak a szüleim hálósobájában. Az ajtó sehogy sem nyílt ki, pedig próbáltuk kézzel, lábbal, késsel, csavarhúzóval... Apa persze épp nem volt otthon. Na mármost, a szobának van egy másik „kijárata”, egy kis ablak. Alatta lépcső. 3 méter mélyen. Fogtuk magunkat, és odahordtunk minden elérhető ágyneműt a házból (közben poénkodtunk, hogy ha ott kell aludniuk, majd beadunk egy vödröt...). Zsófi és Csilla arra ugrottak le. Tisztára olyan volt az egész, mint a Tűzoltóság egy mentőakciója.

UTÓSZÓ HELYETT...

...néhány részlet a Murphy szülők törvénykönyvéből (Bruce Lansky írása). Csak hogy átérezzük, mi mindent kellett megélniük a szüleinknek két évtized alatt.

A szülők munkaköri leírása

A gyermeknevelés napi 24 órás munkakör fizetés, fizetésemelés, előléptetés nélkül és nagyon kevés szabadsággal.

Mindenért, ami a gyerekekkel történik, kizárólag a szülők a felelősek.

A büntudat és az önvád munkakörrel járó kockázatok.

Nyereségrészesedésre, más, béren kívüli juttatásra pedig ne számíts.

Nem lehet nyugalomba vonulni, hiába kapacitálnak a gyerekeid.

Ne számíts megbecsülésre, csak ha eltemettek, de az már úgyse számít.

Választási lehetőségek csecsemősírássra

Csitítgasd, valahányszor felsír, megerősítve magát a szokást, s ezáltal fokozva a sírás gyakoriságát.

Eredmény: Egyik szülő sem tud aludni éjszaka.

Hagyd sírni, abban bízva, hogy egy idő után kimerültségében magától elalszik.

Eredmény: Egyik szülő sem tud aludni éjszaka.

A szelektív emlékezés törvénye

Ne várd, hogy gyereked elmondja, mi történt az iskolában. Nem fogja elmondani.

Ne légy meglepve, ha töviről hegyire elmeséli, mi történt kedvenc tévésorozata legújabb epizódjában.

Utastéri nyilatkozatok

Az utazás mindaddig nem is lehet valóságos, amíg el nem hangzanak a következő mondatok:

- Vécére kell mennem.
- Éhes vagyok.
- Már ott vagyunk?
- Mikor érünk oda?
- Átjött az én felemre.
- Folyton nyúlkal.
- Megmondalak.

Benedek Zsolt

A háromszögletű kockasajt...

Édesanyám sokszor mesélte, hogy mikor két éves voltam és elvitt a boltba, mindig kockasajtot kértem. Akkor még lehetett darabra kapni minden üzletben. Most csak kisebb boltokban adódik erre lehetőség, mert nagyobb áruházakban egy egész dobozzal meg kell venni.

Szóval én csoki helyett mindig egy kockasajtot kaptam s miután kifizette, megehettem rögtön ott a boltban. El is nevezték a „Sajtos Gabinak”.

Ezt a gyerekkori történetet én hitetlenkedve hallgattam, és épp ezért gyakran elmeséltettem édesanyámmal.

Miért?

Iskolás koromban, alsó tagozatban napközis voltam. Sokszor volt uzsonnára kockasajt kiflivel.

Jó étvágyú, kissé dundi kislány voltam. Mindenevő! Két dolgot kivéve, amit nem ettem meg. A kockasajtot és a tejet. Még a szagát sem bírtam egyiknek sem. Ha délután az uzsonna kockasajt volt, rendszerint eltettem és otthon odaadtam anyának. Ilyenkor meghallgattam a történetet arról, hogy: „Pedig amikor kicsi voltál, hogy szeretted. Te voltál a boltos néniknek a Sajtos Gabika...”

Sok év telt el, férjhez mentem, elköltöztem.

Egy alkalommal vásárlás közben megakadt a szemem a hűtőpultban a kockasajtos dobozokon. Szép, színes, kerek dobozok. Különböző ízesítésű sajtok.

Miért is nem szeretem én a sajtot?! – gondoltam. Anya szerint kiskoromban imádtam. De rég nem mesélte... De régen nem kértem, hogy ezt a „Sajtos Gabi történetet” elmesélje nekem!

Hirtelen jött ötlettől vezérelve vettem pár darabot. Otthon kíváncsian kóstoltam meg. Emlékeimben egy kemény, furcsa illatú kis háromszög alakú sajtocska derengett fel. Amit a kezemben tartottam csak ránézésre volt ilyen. A kis háromszög puha, kenhető és tényleg finom ízű volt. Kellemesen csalódtam.

Azóta ismét szeretem a kockasajtot. Persze nem veszek minden alkalommal mikor boltba megyek – mint régen édesanyámmal –, de ha időnként megkívánom már nem idegenkedem tőle és megeszem. Nem mondom, hogy „sajt-imádó” lettem mint kétévesen. Sőt nagyon is kevés sajtot fogyasztok, de már elmondhatom, hogy újra megbarátkoztam vele...

A tejjel is hasonló viszonyom volt, csak fordított értelemben. Állítólag csecsemőként egyáltalán nem ittam meg és kisgyerekként sem.

Pedig iskolás koromban a tízórai általában tej volt valamilyen péksüteménnyel. Csodáltam osztálytársaimat, hogy a tízóraitra kapott dobozos tejet, hogy tudják ilyen jóízűen meginni. (Érdekes módon a „bolti” dobozos kakaót - ami néha a tejet helyettesítette -, azt szerettem.)

Ha nem emlékeznék magam is rá, hogy nem ittam meg gyerekként, nem hinném el ezt a történetet sem a „tej-utálatomról”.

Miért?

Mert felnőtt fejjel elmondhatom, hogy imádom. Sőt nem tudom elkezdni a napot anélkül, hogy meg ne innék reggelente egy bögre forró tejet vagy kakaót. De sokszor este is így fekszem le. Nemcsak forrón, hidegen is imádom, főleg nyáron melegben esik jól egy pohár tej.

Mikor szerettem meg arra már nem emlékszem pontosan. Azt hiszem úgy gimnazista koromban. Talán akkor, mikor édesanyám a csarnokból kezdte hordani a tejet.

Akkor még sok embernek volt a faluba tehene és a tejet leadták. Itt - mielőtt a tejszállító autó elvitte volna -, lehetett vásárolni is. Ma már ilyen nincs, de még egy-két háznál lehet tejet venni. (Ízre a különbség a bolti és az igazi fejt tej között ég és föld. Aki kóstolt már frissen fejt és felforralt tejet az tudja, miről beszélek...!!!) Talán így barátkoztam meg vele s lett egy életre szóló kedvencem.

Ezért a gyerekkori történetek néha hihetetlenek, de elgondolkodtatóak is.

Furcsa az emberi természet, az emberi ízlés. Amit szeretünk gyerekként felnőttként már nem biztos, hogy igen. S fordítva, amit nem bírunk megenni gyerekként, azt felnőttként szinte kívánjuk és ragaszkodunk hozzá.

Jó hallgatni a gyerekkorunkról szóló szülői elbeszéléseket, anekdotákat mert olyan dolgokra derülhet fény, amit nem is sejtettünk magunkról. Hisz gondoljunk bele, milyen kevés emlékünkszámunk marad meg hét-nyolc éves korunk előttről...

Soós Gabriella

Amikor...

Amikor reászántam magamat, hogy városi diák legyek

Én biza nem sokat teketóriáztam, amikor végleg reászántam magamat, hogy a Bolyai Líceumban folytassam középiskolai tanulmányaimat. Éppeg a Nyárád martjának selymes fővenyén heverésztem, amikor drága jó édesanyám hátrakiáltott, hogy menjek hamar elé, mert érkezgetnek lassacsán az úri vendégek.

Mivel e találkát már úgysem lehetett lekésni, nagy nyugton még egyszer belévetettem magamat a hús folyóvízbe, arra gondolva, hogy örökkéig tisztára mosott testtel illik fogadni a magas rangú, nagyvárosi vendéget és a mindig jó illatú, szépen kifestett, miniszoknyás, líceumos fehérnépet.

Lelkemet is készítgettem egy cseppet. Ezért egy szikrányt megpöccintettem annak a kicsi kalitkának az ajtóját, amelyik siheder, szőrtelen mellem megett rostokolt. Azt a kicsi tákolmányt, amelyik hol hátravágott ajtóval, hogy bézárt horgolóval várakozott bennem. Éppeg aszerint, hogy én milyen főhíreket kaptam arról az iskoláról, ahová titokban, s néhanapján már nyíltan is vágyódtam.

Mikor édesapám magyarul írt bizonyítványát nézegettem, mint kicsi madár a kövéres búzaszemeket, biza meg-meglibbent bennem a lélek, s a jól végrevágott kalitkaajtón máris repült volna a város felé. Amikor azonban bátyó hazavágyó, mély sóhajtásait meghallgattam, amely levegőbévétel akkora volt, hogy ejszen kétrét lehetett volna túrni vele a Nyárád marti fűzfákat, hamarjában visszarebbent helyére süldő madárlelkem.

Így mozgott bennem a szufla, miközben lábaimat is rakosgattam ügyesen eléfelé. Mert, ha már az én testvérbátyám kihívta mihozzánk kedvenc osztálytársait, én se bújhatok el napestig a szalmakazlak meg, ameddig ők itt vannak, és éppeg arról az iskoláról beszélgetnek, ahová én is vágyódom, és amelyik agytágító házról én is minél többet kellene megtudjak, hogy oda biztosan béjussak.

Mivel agyam akkorákat gyötrődött, hogy avval a gonddal tíz évig is el lehetett vezetni Előre nevű kollektív gazdaságunkat, arra se maradt erőm, hogy kicsit megpiszkáljam házi sortársaimat. Úgy térültem elé a pajta megül, hogy rá se mekkentem Malvinára, aki éppeg egy zsengébb akácfa kéregnadragját rágta lefelé egykedvűen, mint öt éves tervét unottan teljesítő kolhoztag.

Bögyire se morogtam rá, pedig ott sündörgött körülöttem, s tágra meredt szemmel vette tudomásul, hogy oldalba se rúgom most barátilag. Eléfelé jövet ezúttal rekedt bégetésem sem vettem elé, pedig avval örökkéig sikerült

egy-két – báránya nélkül maradt – könnyes szemű anyajuhot fájnyul megbőgetni. A tyúkokat se bosszantottam kárálással, annál is inkább, hogy vendégek voltak már az udvaron.

Szerencsére ügybe se vettek, annyira el voltak foglalva a nézelődéssel. Nem sokat járhattak falun, sze' annyira megbámultak mindent, hogy az kész csuda. Görbe kútágasunkat vették leghamarébb szemügyre, pedig annál fájnyabbakat láthattak volna faluszerthe. Sze' a miénknek annyira elrothadt már a lába, hogy édesapám két oldalról két kemény vaslappal kellett azt lapockába tegye, nehogy kitörjék véletlen.

Az öreg kőkútunkba is belekukkantottak, gondolom, azért olyan óvatosan, nehogy a rokkant víztermelőnk málló kőfalai egy szúrósabb tekintettől béomoljanak. Arcukat szépen visszamosolyogta a vénséges bútor, amelyik rengeteg drága jó vizet adott fel kisebb és nagyobb marháinknak. És nekünk, ha ügyeltünk, s úgy merítettük belé a vedret, hogy az ne érje a kútfeneket, nehogy felzavarodjék.

Szépségesek voltak a városi lányok, s ezt nemcsak a kút tükre igazolta. Az én arcomat is ellepte a kamaszos pír, ami úgy ömlött reám, hogy azt semmiképpen sem tudtam hamar eltüntetni róla. Ezért is örvendtem annak, hogy alig vesznek észre, s a kicsi csirkékkel bíbelődnek és csórénnyakú tyúkjainkat nézegetik, mely csodatyúkok napégette veres nyakával az én pirulós arcbőröm éppen akkortájt vetekedett.

Amikor végül udvarunkon szemeikkel jól megtapogattak már mindent, és kezeikkel kajtár macskánkat is igyekeztek megsimogatni, (ha az nem szökik fel a szénacsűr eresze alá) szép lassan bétérültek a házba, ott is a közepső szobába, hogy az élet cseppet se könnyű dolgairól beszélgessenek. Nekem nem adtak szót, de nem is bántam, inkább nyitott fülekkel és nyitva felejtett agyfazékkal iparkodtam, minél többet összegereblyélni azokból a fájin gondolatokból, amik ott éppen elhangzottak.

A fájin, városi tudást kicsi buglyákba raktam agyam mély rekesztékeibe. Egyikbe azt pakoltam belé, hogy mit is kell énnekem tennem ahhoz, hogy abba a híres tudásházba békerüljek? Mivel tanulásban sohase izzasztottam le magamat, hamar rájöttem, hogy legjobb lesz, ha a sportosztályba felvételizek mert, ahogy nálunk mondták akkoriban: „akinek nincsen meg a fejében, legyen meg a lábában”.

Egy másik szénafiókba azt villáztam belé, hogy milyen is lehet a bentlakási élet? Mert testvérbátyóm példáját követve, az én kicsi szekerem rúdja is a kollégiumi szoba felé meredezett. Annak a vénséges szálláshelynek az irányába, amelynek falai valamikor édesapámat is befogadták. Mégpedig hat elemi után és lószekéren zötyögve, amin ágyneműk és egyebek voltak, ahogy akkoriban szokás volt érkezni.

S ha már lesz hol tanulni, lakni és köszözni, cseppet a szórakozásra is kell gondoljon az ember. Titkon abba a buglyába is dobogáltam álmat, vágyat és szép reményeket, amelyben a barátság, a szép időtöltések s a nyiladozó szerelmek harmatozó szálai gyülekeztek. Nemcsak ifjú testem; szívem, agyam, lelkem, mindenem tisztán, ártatlanul várta azt, hogy városi diák lehessenek.

– Ég veletek, a Bolyaiban találkozunk! – vetettem magabiztosan még egy pillantást azokra, akik egyre távolodtak kicsi portánktól, de akikkel – reményeim szerint – egyszer majd együtt szövögethetjük diáksínyeink és süldő-álmaink boldog és facsaratos cérnaszálait.

Amikor elindultam a kicsi vonattal, hogy béiratkozzak a Bolyaiba.

Mehettem volna busszal is, de én a kicsi vonatot választottam. Pedig két kilométert kellett gyalogoljak, hogy a vonatállomásra kiérjek. A fokhagymaszagú állomásfőnök most is unottan dugta ki jegyemet a vásott falú váróterem tenyérnyi ablakán. Valamit dörmögött is hozzá, de nem értettem pontosan, hogy mit. Az ő anyanyelvét akkoriban csak ő és a milicista beszélte a faluban.

A kicsi vonat a Bekecs felől érkezett, mint gőzölgő hátú paripa. Mint az a fájin, vén igásló, amelyik keményen húzza magával terével istenesen megrakott szekérét, ezért le is izzad rendesen. Miután kifújta gőzét a maréknyi, mellette álldogáló utasra, megengedte, hogy fellépjünk rá, és belépjünk kupéjába, melynek ablaka alá számomra idegenül azt írták: Kihajolni veszélyes!

Fütttyentett és máris indult az eleje. Jó másfél órás utazás várt rám, mely menetel alatt bőven lett időm arra, hogy eddigi falusi vigéletemet számba vegyem. Hogy elbúcsúzzam mindentől, ami kedves volt számomra. Hogy terveket szőjek, mely elképzelések úgy csiráztak ki bennem, mint tavasszal a picus bársonybimbói, melyek akaratuk ellenére elébújtak, ha kisütött a nap. A nap most is virított, mégpedig a gelicei Fenyves-tető felől. Arról az őstájékról, ahol szorgos, szomszédfalusi, nagydolgú jóemberek már hajnalhasadás óta túrták a kollektív földjét, hogy a családjuk számára oly fontos lágykenyeret megkeressék. Hangyák módjára serénykedtek, a Bikás-hegy erdővel koszorúzott aljától bé, egészen a Vécke-vize baloldalán elterülő lapályig.

Később a menetirány baloldalán elnyúló, álmosan nyújtózkodó falumtól is búcsút vettem. Az én családom kicsiny települése nem volt akkora dolgú, mint az előbb emlegetett Szentgerice, de tudomásom szerint igen bővérű és nagyra-törő székel-magyarok laktak benne. Ezt abból a mondásból sejtettem, ami gyakran ütötte meg a fülem akkoriban, ezért jól belém vésetett: „Kacros Madaras, kaszás Szentgelice” – így szólt a rigmus, s ezt minden velem éppen egykorú, süldő legényecske jól ismerte. Miként azt is tudtam már akkoriban, hogy

apró falunk híres szülötte, Kiss Gergely, fáján református iskolát alapított Székelyudvarhelyen, a főtéren. Mely iskolába igaz, a távolság miatt mégse mentek erősen sokan szülőfalumból. Annál többen a híres Bolyai Kollégiumba.

Mely „oskola” felé én is araszolgattam, magam mögé hagyva boldog gyermekkoromat. S azt a hetyke tornyú református hajlékot, amelyikben dörgő hangú pap bácsin nemcsak Jézus Krisztus csodálatos alakját ismertette meg velem, de himnuszunk szépüzenetét is szívembe véste egész életre. Szívem konfirmáló tarisznyáját feltöltve mindennel, mire a lelkemnek szüksége lehet.

Verdesett is szívem keservesen, mikor a kávédaráló ablakából nem látszott már a torony. És a hegy, mit Backa néven ismertek a környékbeliek. S az egy cseppet távolabbiak is, kik ennek a magaslatnak a levét megkóstolták. Mert bármilyen hihetetlenül is hangzott, de azt mondták akkoriban a tudálékosabb szőlősgazdák, hogy ez a bor Mátyás királyunk asztalára is reákerült. Ezért cseppet se lepődtem meg, amikor ettől a varázshegytől egy régi versike búcsúztatott el nagy ügyesen: „A Backa vizéből, aki hármat hörpint, ott is jól tud úszni, ahol egy csepp víz sincs.”

Egyedül a Nyárád vizétől nem kellett elválnom. Egy darabig. Ott kanyargott továbbra is körülöttem, mint hűséges kicsi kutya, amelyik a simogatásomat, a fütttyéntésemet vagy az eléje dobott, zsíros kenyerem finom darabját esedezi farkcsóválva. Közben hol a bal felem, hol a jobb oldalam fénylő vasútvonala mentén szomorkodó, árva fűzfabokrok mögül bújik elé, szeretetre jól kiéhezve. Ákosfálvánál az országúttal is összefutott a szerelvényünk. Azzal a vénséges kőúttal, melyen egykor Petőfi futott vesztébe. Az a legnagyobb Sándor, aki nem hiába ment Marosvásárhely felől, neki Segesvárnak. Ki nem hiába esett el a híres harctéren. Akkora hős lett, hogy ekkorát e vidék székely-magyar népe sose látott. A táj legbüszkébben viselt férfineve lett a Sándor név, azóta.

Ezt a szemem elé kitáruló Murokország lakói is elismerték. Miként mi és egész Székelyvásárhely, de az egész Maros megye lakossága szintén bevallotta akkoriban, hogy ez a vidék méltán viseli e zöldségféle országának nevét. Mert szorgalmas lakói a kicsi vonat segítségével nemcsak a Szovátán élőket és az ott éppen feredőket, de a megyeszékhely lakóit is ellátták veteménnyel.

Mindezen zöldségek egyből kiszálltak fejemből, mihelyt Nyárádtő előtt kissé jobbra fordulva, hirtelen megpillantottam a vegyipari kombinát szétgomolygó füstfellegét. Maroskeresztúrt magam megett elhagyva, gondolataim is hasonlóképpen kavargtak a fejemben. Azzal a különbséggel, hogy ez a lélekgomoly senki szemét nem csípte, legfennebb az én gyermeklelkemet keserítette jól meg. Azt se sokáig, mert anyai nagybátyám ott mosolygott felém a kormos marosvásárhelyi vonatállomáson. Ő, mint ideszármazó, hamar kezelésbe vett, és felkísért engem a Bolyaiak utcájába. Miután egy cseppet megbámulhattam a

két Bolyai méltóságos kőszobrát, szépen bémentünk egy oldalkapun. Ott, hol annyi nagy ember lépett bé a századok során, hogy meg se tudnám számolni őket. Miután egyet az udvaron is térültünk, hogy láthassam azt a helyet, ahol szüneteken futkározhat egy jót a bolyais nagydiák, az iskolával összenőtt bentlakás épületét is megmutatta nekem ez a drága jóember, aki aztán feljött velem a titkárságra. Kézzel írott kérésemet aláakanyarítottam, de a lelkem is annyira kanyargott, hogy alig vártam, hogy elhagyjam a szikár és rideg kő-épületet.

Verdeső szívvel tértem haza kicsi falumba, hogy újra feltöltődjek és nekifeküdjek a felvételre készülődés gyötrelmeinek. „Ne csüggedj el, kicsiny sereg!” – énekeltem hittel istentiszteleteken. Lélekben utoljára összebújtam azokkal, kik szintén épp kirepülni készültek gyermekkoruk puha gólyafészkéből.

Amikor rájöttem, hogy a diákélet nem mindég fenékig tejfel

A vén Líceumba két kapun lehetett bémenni. A főkaput, amelyik pont a Bolyaiak kőszobrával átellenben terpeszkedett, tudomásom szerint sohasem nyitották ki. Esetleg akkor, ha valami nagy pártember vagy miniszter érkezett az öreg skólába. Eleinte sohase vettem észre, hogy valakik azon a kapun is közlekedtek volna, csak azt láttam, hogy ez a bójárat erősen díszes és hatalmas. Kétszer olyan magas, mint otthon a templomajtó.

A másik kapu a Sáros utca felől várt tanárt, diákot, mindenkit békél. Szerényebben meghúzódva vagy éppel elcsudálkozva azon a sok tudós tanáron és köztznivaló diákon, akik minden reggel omoltak békél a híres tudásház kőfalai közé, hogy ott leadják, s felvegyék azt az irdatlan tudásmennyiséget, amiből sohase fogytál ki, ha ebbe a kollégiumba jártál. Mely iskola és iskola-kapu felvértezett. És megdöbentett.

Akárcsak akkor, amikor kezdő diákként éppel felfelé bandukoltam az ebédlőből, hogy a hirtelen békápátolt, sovány frustuk után, visszamenjek a bentlakás épületébe. Akkor jelent meg az egyik osztály fiúserége, kik furcsa öltözékben közeledtek. Mindenkin bokáig érő, fekete lódenkabát és fekete kalap volt. Be is álltak ügyesen a kapu alá, katonás sorba felfejlődve, s unott arccal tekintettek az őket bámuló, épp bésietőkre.

– Jó reggel kívánunk, igazgató úr! – harsogták mindannyian vezérszóra, mihelyt az iskola nagy tekintélyű vezetőjét közeledni látták a bójárat felé. Üdvözlés közben kissé meghajolva és a fejüket előre biccentve, kalapjukat jobb kézzel megemelve fogadták a megdöbent előljárót. Nem tudom milyen következménye lett ennek a színpadi jelenetnek, de nem szerettem volna ezeknek a lókötőknek a helyében lenni aznap.

Elég bajom volt nekem úgy is akkoriban. Mert ezeken a bejáratokon bújókerített az ember, hogyha épp diák volt és bentlakó, de a kimenés sokkal cifrább volt. Csak engedéllyel mehettünk ki a városba. Elhelyezkedtünk hát egyik számunkra kiszemelt ágyon, egyik számunkra kijelölt szobában s éltük kalitkába zárt búsgerle életünket, ami számomra azért mégsem volt annyira keserves. Testvérbátyám a szárnyai alá vett nemsokára.

Akkor is, amikor a durva beavatások elkezdődtek. Azok az erőpróbák, amiket nagyobb diáktársaink azért találtak ki, hogy megmutassák, ők az urak a háznál, és azért is, hogy visszaadják azt a bántalmazást, amit annak idején ők is elszenvedtek. Rettegve vártuk ezeket a beavatató osztagokat, akik főleg akkortájt csaptak le, amikor nem volt nevelő a közelben. Amikor magunkra maradtunk az esti villanyoltások után. Egyik cimborám annyira rettegett ettől a lerohanástól, hogy kínjában, nem mert elmenni a folyosó végén található mosdóba, inkább a szobája előtt, a szekrényébe behajolva, szárazon mosta meg a fogát lefekvés előtt. De ami bé volt írva számára a bentlakó hóhályók nagykönyvébe, azt úgyse kerülhette el. Az éj leple alatt, amikor legmélyebb álmát aludta, akkor tört rá a fehér lepedőbe öltözött végrehajtók – bévonuló – mennyei serege. Miután felkeltették ágyából a szerencsétlen álomszuszékot, a fehérlepedős nagyfőnök elé kellett járuljon. Ott, a tejhatalmú vezér előtt meg kellett vallja élete nagy bűneit. Például azt, hogy véletlenül átment egy „vendiák” előtt az iskolaudvaron, keresztezve annak haladását. Vagy nem engedte elé az ebédlőben kígyózó sorban a nálanál jóval korosabb és tekintélyesebb fődiákot, aki hullafáradtan érkezett épp haza a tornaóráról.

Cimboránk bármit mondott, bármit tett, a beavatástól nem menekülhetett. Hogyha becsületesen lenyomta a pizsamáját néhány csípősebb papucsütéssel meg is úszta a szertartást. Ha hisztériás ordítózásba kezdett, vagy az emberi jogokat hozta szóba, netán azt emlegette, hogy feljelenti a beavatókat, kikapott becsületesen.

Másnap osztálytársai elcsudálkozva észlelték, hogy annyira félfarcsakulag ül belé az iskolapadba, mintha száz kilométert galuppolt volna egy nyereg nélkül száguldó, csontsovány, kollektíves lovon. Árulkodásról azonban szó sem lehetett, hiszen akkor másnap is megkapta volna seggénak vacsoráját. Csak mellékesen jegyzem itt meg, hogy bátyó erős karjainak és szobafelelősi tekintélyének köszönhettem kisebb porciómat.

Így telt az élet a kapukon belül, miközben lassan hozzászoktunk a katonás, bentlakásos élethez és az igen komisz, iskolai fegyelemhez. A bentlakás öreg nevelője, aki nyugalomba vonult idős, tudós tanár bácsi volt, valóságos második apánkként viselkedett. Osztályfőnököm, aki szintén kellő komolysággal állt mellénk, ugyancsak jót akart nekünk és szüleinknek, akik nem azért küldtek ide minket, hogy a plafont nézzük naphosszat.

Ezt egyik idősebb kollegánk is tudhatta, mert arra vállalkozott, hogy figyeljen ránk a „silenciumon”. Mely tanulásnak nevezett foglalkozás mindenhez hasonlított, csak könyvek fölé görnyedéshez nem. A napi edzéstől hullafáradtan, a futásoktól sajgó, fájós lábakkal ültem bé ezekre a matató délutánokra, amiket erőst nagy jóakarattal lehetett csak leckekészítésnek, esetleg magolásnak vagy biflázásnak nevezni.

Ebben a fontos semmittevésben a meditáció feje járt elől ügyesen. Mikor ötöt ütött az óra, a szolgálatos megrázta jónéhányszor azt a kézi csengőt, mit egy jobb sorsú bárány nyakáról vehettek le annak idején, és a folyosókonsionkázva és ordítózva, tudtunkra adta, hogy kezdődik a tanulás. Ezen hangra, akárcsak a birkák a juhanya után bévonultunk a tanulóba, és elhelyezkedtünk – egymástól eltávolítva – a már előzőleg kijelölt helyünkre.

Ekkor lépett bé a főnök. Legalább tíz könyvet hozott a hónaalja alatt. Meltóságteljesen végigtekintett a sok tudatlan nebulón, majd tudós bibliáit helyezte maga elé a magasított katedrára. Egy fiatal atomkutató magabiztosságával emelte le a legfelső könyvet a csomó tetejéről. Belenézett, aztán áttette azt egy másik rakásba. Ezt a műveletet az összes kötetével megismételte. Az egész nem tarthatott többet három-négy percnél.

A könyvek legalján keresztretjtvény lapult. Ezzel bíbelődte aztán el, a hátra maradt három órát. Eközben pisszegtetett, csúnyán nézett és fenyegetőleg rázta felénk a kézfejét, valahányszor megmozdultunk vagy épp szót váltottunk egymással.

Az eredmény lehangoló volt. Időnap előtt megteltünk rosszabbnál-rosszabb jegyekkel, miket aztán kinkeservesen lehetett csak kijavítani. Miközben nagyfőnökünk osztályt is ismételt nagy ügyesen.

Ettől függetlenül az élet vidáman zajlott a kapukon kívül s a kapukon belül. Közben nemcsak ki és bejártunk az oldalkapu öreg vasajtaján, hanem kapusi szolgálatot is kellett vállaljuk időnként. Ilyenkor szerettem jól elbeszélgetni az öreg portás bácsinkkal, aki a szomszéd faluból származott és nagyon barátságos ember volt.

- Láttam egy Mórét, rágt a kórét – csúfoltak vele időnként idősebb diáktársaim. Velük ellentétben én tiszteltem Mórét bácsit, aki sokszor megbátorított szavaival és gyakran kiengedett kalitkából.

A nyárádmenti Szentbenedekről származott, és hű szerepet játszott a Bolyai Líceum nyikorgó kapujának nyitogatásában, valamint abban, hogy gerlelkem könnyebben elviselhesse a bészárságot.

***Amikor rájöttem,
hogy jóanyám főztjénél nincs jobb a világon***

Mivel szállásunk megvolt, ugyanabban az öreg épületrészben, ahol édesapámék is lakhattak – jó harminc esztendővel azelőtt – a bendőnkre is gondolkunk kellett.

Nem is lett baj ebből, hiszen az ételszagú ebédlő ott várt bennünket is a bentlakás ősfalai alatt, akárcsak azokat, kik az első román világ végén fájinul falatozhattak ebben a reformátusoknak kiépült ételházban.

Igaz nekik terményeket is kellett bévinni. Édesapám elmondása szerint – aki a Bécsi Döntés első éveiben lett éppen bolyais diák – az ő idejében minden fiúra kiróttak egy jókora termékmennyiséget, amit becsületesen bé kellett szállítani a kollégium konyhájára, hogy legyen, amiből táplálni a sok éhes szájat, kik akkoriban is szerették megtölteni horpacukat valami jóféle elemőzsiával. Az igazsághoz az is hozzátartozik, hogy drága jóapám a negyedik elemi elvégzése után, vette nyakába Vásárhelyt és a Bolyai Kollégiumot, ezért nem is emlékszik mindenre éppen annyira, amennyire szeretné. Arra azonban leteszi a nagyesküt, hogy kizárólag fiúknak való iskola volt akkor a skóla, és csak református hitű gyermekeket tanítottak itt, módosabban élő családok. Annak ellenére, hogy bennünket nem kísérték murokkal, pityókával és disznókölségekkel jól megrakott, ráfos szekerek béköltözésünk idején, nem koplaltunk semmiképp. A körülbelül másfél mázsás főszakácsnőnk, ki a Zsuzsika névre hallgatott, s maga is ugyanvalóst szerette a jobbnál-jobb falatokat, mindent megtett azért, nehogy a Jóistennek lefogyjunk egy cseppet.

Haraptuk is az étkeket, mint éhes bárányok tavasszal a zsenge füvet. A sok edzéstől és a fájin küzdésektől, mik naponta béléptek kicsi diákéletünkbe, akkora étvágy uralkodott el rajtunk, hogy ejisze a folyosók deckáit is lerágtuk volna kínunkban. Erre azonban nem kerülhetett sor, hiszen jó szüleink is istenesen felpakoltak, valahányszor hét végén hazaengedtek kisfalunkba.

Ilyenkor nemcsak világoskék egyen ingünket és sötétkék egyen kabátunkat és nadrágunkat mosta s vasalta ki drága édesanyánk, hanem a bendőnkről is gondoskodott. Mindig békerült a táskánkba egy jó darab füstölt szalonna, egy nagy kötés hagyma, egy kicsi zacskó juhtúró és egyéb lurkógyomornak való, falusi ennivaló. Olyan étek, amiből örökkéig lehetett falatozni.

Nem is elégedtünk meg a napi három étkezéssel, ami akkor szokásos volt a bentlakásban. S az se volt elég, hogy néha duplát is kértünk bizonyos ételekből. Igaz olyan cimboránk is volt, ki az ételjegyét eladta egy kiéhezettebb társunknak, hogy az így szerzett pénzt cigarettára vagy egyéb számára fontos cikkekre költhesse. Mi inkább édességre pazaroltuk kevés pluszpénzünket.

Örökké éhes diákgyomrunkat akkor tölthettük meg Isten igazából, amikor konyhai szolgálatra lettünk béosztva. Zsuzsika nénitől, kinek nemcsak terebélyes hátulsó fele, de hatalmas torka is volt, úgy féltünk, akár a gyehenna tüztől, de szó nélkül hámoztuk a pityókát, terítettük meg az asztalokat és iparkodtunk. Főnöknőnknek persze szíve is hatalmas volt, teletömött aznap. Anynyira jól főzött, hogy számos kintlakó diáktársunk, kinek édesanyja igencsak elfoglalt lehetett, ott kosztozott velünk a kockás abroszú, székely káposztát illatozó, mindig otthonos ebédlőben. Mikor kicsit jobban ment a távfutás, s az iskolánk csapatába is bévágódtam, sőt már országos versenyekre is eljutottam, külön kalóriát kaptam porcióra. Máig számban érzem, annak az igazi, rostos nektáritálnak az ízét, ami valódi gyümölcsökből lehetett, hisz gyermekkorom fájin almafajtáira emlékeztetett.

Tekintettel arra, hogy én ezeket a tréningeket a világ minden kincséért se hagytam volna ki, hisz százszor jobban szerettem róni a köröket, mint a leckét magolni, mindenkor részesültem a diákszájnak örökkétig kedves édességeiből. S futottam is tőlük, mint egy pajtából véletlenül kiszabadult kicsi csitkó, kinek a zabszem szűrja, bökdösi csatakos hátsó felit, és a hormonjait.

Addig edzettem s kúráltam magamat, hogy egy szép napon arra ébredtem, hogy megint egy országos futási versenyre lettem hivatalos. Teljes erőbedobással és folytonos bendőtöméssel készültem e napra, annál is inkább, hogy a meghívás szerint ez a verseny Konsztancára volt szervezve, ami igencsak érzékenyen érintette sportosan szárnyaló lelkem és gyermekszívem. Eszembe jutott ugyanis, hogy drága édesapám – ki ezt a főiskolát, melynek én hálás kisdíákja lehettem, alig két év után (a háború miatt) félbe kellett hagyja – éppen ebben a városban töltötte katonai szolgálatát (három kerek esztendőn keresztül) tengerész katonaként. Nem a vízparton, szárazföldi matrózként (suszterájban), ahogy egyik-másik baka, hanem kinn, a nyílt tengeren. Na ezért akartam én cefetül bizonyítani. S tömtem magam, mint drága jóanyám a vágnivaló ludat, kit úgy megpakolt a ketrece előtt, a horgas ina alá bészorítva azt – egy vásott pléh-edényből – hogy a szerencsétlen jószág úgy libegett átal a tyúkudvarunkon, mintha tengeri betegségben szenvedett volna erre az időre. Miközben se hányni, se sercinteni nem mert semmiképp se. Én se mertem. Miképpen futni se. Mert hiába teljesítettem a kért időt, s hiába küzdöttem fel magam a versenytáblára. Hiába utaztam el egyetlen vásárhelyi sportolóként az ezer méteres táv országos döntőjére, aznap abban az órában semmiképpen nem állhattam oda a rajthoz. S nemcsak a rajthoz nem állhattam, de jóformán köhögni se merészeltem. Akkora hasmenést kaptam, hogy a gyomrom kavargását ejjsze a viharvert Fekete-tenger is megirigyelhette. Csak ifjú edzőm mosolygott felém sejtelmesen. Cseppet se idegesítette, hogy átutazta velem – hiába – a fél országot. Tudta, érezte, hogy sokszor lesz még büszke nyúltehetségemre.

***Amikor egy bőrkabátos alak kikért óráról,
hogyan megfenyegessen***

Eleinte csak azt éreztem, hogy erőt jó volt. Minden jel arra mutatott, hogy csodaszép dolog városi diáknak lenni. Büszkén viseltem karszalagomat, amire azt volt ügyesen reávarrva, hogy Bolyai Farkas Líceum. Természetesen az állam nyelvén, kizárólag románul. Később ennél sokkal durvább arculcsapások is értek. Ezeket is álltam, sze' szabad-székely vér lüktetett ereimben.

A bentlakásban ritkán találkoztam az érkező román világ benyomulásával. Azt azonban hamar észrevettem, hogy édesapámék református iskolájában nemcsak székely-magyarok tanulnak. A kopott kollégiumban és a vén skólában azoknak is helyet adott a rendszer, kiknek ősei nem voltak semmiféle rokonságban a két Bolyaival. S hitük se lehetett semmiképpen református.

Pedig, ha virágos Vásárhely főterén csatangoltam kevés szabadidőmben, szinte sohase ütötte meg fülemet ennek az idegen népnek a beszéde. A város levegője, hangulata, illata, minden, de minden azt sugalmazta, hogy a Kultúrpalota városa, valóban az én őseim és az én népem hív települése. Szívtam magamba ízeit, képeit, mélyről, mégis közélről érkező szép-üzeneteit.

Egyre otthonosabban éreztem magam benne, valahányszor felballagtam a virágórás, kavargó főtérről iskolánk főépületébe. Valahányszor elmentem a két szellemi kőóriás nyugalomát s nagyszerű tudást sugárzó kő-együttese mellett, éreztem, tudtam, hogy jó ennek az iskolának nebulója lenni. Jó magamba szívni azt, amit őseink nektárként gyűjtöttek nekünk, utódoknak.

Lelkem gerlicéjét igencsak repesttettem valahányszor a folyosókon suhanva, tudós elődeink képes szép- emlékeit megbámulgattam. Legjobban mégis akkor repdesett szívem, amikor egy olyan táblát is felfedeztem, amelyen iskolánk híres sportolóinak eredményei voltak ügyesen feltüntetve. Szentül hittem, hogy erre a sporttáblára egyszer majd az én nevem is felkerül.

Nem is ültem karba tett kézzel. Hűségesen járogattam az edzésekre és középtávon elért szép eredményeimet szinte hetente összevettem azoknak a rekordjaival, akik nem voltak már a Líceum tanulói, de időeredményeiket addig a percig senki sem döntötte meg. Ennék okáért, addig maradhattak fenn a táblán, ameddig egy új atléta túlszárnyalta őket teljesítményével.

Eleinte a skólánk oldalsó bejáratával szemben elterülő futópályán róttam a köröket, a szintén nyúlcsipős, kitartón trappoló diáktársakkal. Később a lovardának nevezett erdőszélre helyezte át fiatal szakedzőm futómunkáink helyszínét. Végül a város stadionjának salakpályáján kötöttünk ki, hol igencsak meg kellett nyomni az ipart, mert ez a pálya később versenyeink helye is lett.

Volt, hogy akkora futóadagot nyomott belém nagyravágyó trénerem, hogy bizony a lerótt táv után a stadion drótkerítésébe kapaszkodva, megettettem a

csirkéket. A nagy erőfeszítéstől és akarástól a napi menüt kipakoltam magamból a salakra. Miután jól kimostam a szájamat és egy cseppet megsúroltam gyötört arcomat, becsülettel letrappoltam a hátra maradt adagot.

Elképedve vettem tudomásul – akkor és ott – egy erősen csúf huncutságot. Városunk híres labdarúgói épp aznap kellett futótesztjükön átessenek. A csapat egyik legnagyobb sztárja az egyik lottós reklámdoboz mögé megbújva csalta le a kötelező körök egy részét, másodedzője elnéző tekintetétől kísérve. Hasonló – szégyentelen – helyzetbe mi atléták sose keveredtünk. Fanatizmusunkért sokan csodáltak, de utáltak is bennünket. Éltük világunkat, dolgoztunk és a nagy lehetőségre vártunk, amikor elsőként érünk célba egy magasabb szintű futóversenyen.

Akkoriban épp egy lengyelországi útra készülődött az iskola-válogatott. Mivel én is benne voltam ebben az álomcsapatban, lázasan készülődtem az útra. Úgyesen dédelgettem álmaim kicsi madarát, hogy minél magabiztosabban szárnyalhasson majd Magyarországon keresztül, messze Lengyelhonba. Úgy éreztem senki nem akadályozhatja meg azt, hogy én is elutazzam.

Ekkor ért a keserű támadás. A szomorú ráébredés arra, hogy figyelnek az elvtársak. Hogy egy olyan világban élek, amelyet sötét erők vezényelnek a hátréből. Osztályfőnöki óráról hívott ki egy magyarul erősen rosszul beszélő bőrkabátos alak, aki csúful belétúrkált kisgyerek lelkem kellős közepébe. Tudtomra adta, hogy csak akkor hagyhatom el az országot, ha ezt ő akarja.

Egy aljas vásárt ajánlott számomra. Azt ígérte, kienged a csapattal Lengyelországba, hogyha visszatértemkor beszámolok arról, miről is folyt útközben, ott s mindenhol a beszélgetés.

Egy telefonszámot is a markomba nyomott, hogy majd azon a drótvonalon súgjam be – hazatértem után azt – amit lehallgattam.

Elmondása szerint ez volt a feltétele annak, hogy elmehetek a csapattal különba. Néhány álmatlan éjszaka után, megjártam Lengyelországot.

A papírlapra feljegyzett telefonszámot, indulás előtt elégettem.

Visszaérkezésem után sokáig rettegtem, reszkettem, vajon mikor keres meg újból ez a bőrkabátos – anyanyelvemet törve beszélő – végrehajtó.

Hála a pipéknek, végleg levett listájáról.

Soha többé nem láttam sötét képét. Vajon megtalálta kicsiny csapatunkban azt, ki jószívvel mesélgetett ügyeinkről?

Amikor felfogtam, hogy nemcsak kenyérrel él a diákember

Izmaimat és eszemet, sohasem hagyta cserben a vénséges Líceum. Minden áldott nap futóedzésekkel erősítette azt a gyarló diáktestet, mely kellő győtrődés hiányában, ficánkolt és rosszalkodott, mint a fekete fene.

Akár az a kicsi csitkó, amelyik folyton fájin abrakot kap, de sohasem eresztik ki őt a pajtából, aztán egy idő után akkorákat rúg hátulsó lábaival, hogy töri szét a bérendezést.

Később, hogy ebben az éppé edzett testben az eszem is csiszolódjék, kedves tanáraink kezelés alá vettek idejekorán. Akkora mennyiségű napi leckéket hagytak fel a drágák, hogy otthon, kicsi falumban ezt a tudomány-adagot jó két hétig rágogattuk volna, békésen kérődzve. Mint azok a jámborabb természetű borjak, kik előbb csak bévették a zsenge füvet, aztán örölgették azt.

Miképp én is eleinte bészippantottam a sok rossz jegyet, hogy később legyen amiért gyúrjam a tanulást, és vájjam a fejemet, ha kell, ha nem. Mert mire észbe kaptam, bizony akadt jó pár tantárgy, amiből kegyetlenül bukásra álltam, mivel kiderült, hogy ezekből nekem semmi alapom sincsen. Tanulgattam aztán kinkeservesen, hogy javítgassam és pótolgassam azt, amit kellett.

Eközben lelkem is ki-kikukucskált belőlem. Mert ő is vágyott egy kis törődésre, egy cseppnyi babusgatásra. Hiszen ahhoz voltam hozzászokva, hogy drága jóanyám időnként végighúzta dolgos, de simogatós kezét az arcomon, és a tudomásomra adta, hogy erőst fontos vagyok nekije. S gyakran a fülem hallatára is megdicsért, amivel szárnyakat adott nekem, és elszontyolodott lelkemnek.

Mely érzületet nehéz volt megmagyarázni önmagamnak. Csak azt éreztem, hogy már apró, óvodás koromban is mily jól esett, ha édesanyámat azon kaptam, hogy elmondja az én drága jó óvónénimnek, hogy én milyen ügyes nagyfiú vagyok. Mert már egyes egyedül befűzöm a cipőmet, tudok kevertet csinálni a kicsi récéknek, s örökké bévetem az ágyamat reggeliben.

Máskor drága apám nézett büszkén rám, amikor egy rafinált csellel el tudtam húzni a labdát egy bambább ellenfelem mellett a szomszéd falu sportpályájának zöld gyepén. Nem is beszélve arról, hogy futótudásomnak köszönhetően nevem is megjelent néha a Vörös Zászlóban, a sportoldalon, amely keresztnevet édesapám is büszkén hordta, s jókedvvel viselte mindenkoron.

Valami hasonló lélekemelést ért el velünk jó nevelő bácsink, aki igyekezett pótolni a szüleinket. Leghamarább megtanított minket tiszta tekintettel és érthető szóval köszönni. Külön kiselőadást tartott arról, hogy miképp üdvözljük a különböző napszakokban egymást, tanárainkat vagy bárki mást, számunkra ismerős egyént, akivel éppen találkozunk, összefutunk vele valahol.

Gyakorolgattunk is lelkesen, és vissza-visszamondtuk neki azt, amit hallani akart. Kivétel az a nyárádszentmártoni, unitárius fiú volt, kit drága jó,

nagyeszű pap bácsija odahaza úgy megtanított az ő hitüknek megfelelő köszöntésre, hogy azt semmikképp se lehetett az ő agyfazekából kivenni.

Jó félórai oktatás után, mikor türelmes nevelőnk ismételten reá kérdezett arra, hogy miképpen is búcsúzkodjunk el drága tanárainktól, ő váltig csak azt hajtogatta, hogy: Isten áldja! Mely üdvözlés akkoriban sehogy sem felelt meg a kommunista szokásnak és annak a rendszernek, amelyik akkoriban Isten szent nevét tűzzel-vassal irtotta, nemhogy iskolai köszönésekbe beléfoglalja.

Ettől függetlenül a szemeink kiguvadtak a kíváncsiságtól, és lapátfüleinkkel minden jó tudást bélegyeztünk fürge gyermekagyunkba, és erősen kiéheztetett lurkólelkünkbe, valahányszor Géza bácsi előadott. Egy tágasabb amfiteátrumba terelt bennünket, s lelkünkhöz szólt. Hetente egyszer, s mindig nagy tudással és lelkesedéssel. A tonnányi tudást azon a három egyetemen szerezte be, amit elmondása szerint élete folyamán elvégzett. Lelkesedését emberi ereje hozta elénk.

Hiába volt már nyugdíjas, hiába pihenhetett volna öreg éveiben, ő feszt csak minket csiszolgatott. Alsó-nyárádszentgyörgyi kántor-tanítói családból származott, számos testvére volt, ezért ebben a nagycsaládos hajlékban nem igen lehetett ásitózni és nézni a nagy eget. Tanulni, kapaszkodni kellett, meg kellett teremteni azt, amit a sokgyerekes család nem tudott tálcán kínálni, minden egyes tagjának.

A jó öreg, ki apánk helyett apánk lett, nemcsak illemszabályokat oktatott nekünk, bevezetett minket a városi kultúréletbe. Koncertre, színházi előadásra, különböző rendezvényekre cipelt, majd megtanított arra is, hogyan kell értékelni ezeket az okos műveket. Olvasásra ösztönzött. A tőle kölcsönkapott könyvekből kikérdezést iktatott be, hogy lássa, valóban kiolvastuk a köteteket?

A városi színház minden egyes darabját kötelező módon megtekintettük. Sütő András Vidám sirató egy bolyongó porszemért című színművét annyiszor láttuk már, hogy szinte kívülről fűjtük a jópofa előadás párbeszédeit. Zuhanyozás közben harsányan ajánlottuk egymásnak Emmát, miként Fügedes és Prédikátor tette, agyunkba örökre belévésegetve, fülünkbe végleg beléültetve a léha mondatocskát: „Emma a tiéd! Emma a tiéd”!

Szellemünket, testünket és eszünket naponta vikszolgtattuk. Miközben lelkünket is meg-megrepedestettük, újabb és újabb szeretet érzületekre áhítoztattuk. Vártuk a jó szót, a halk dicséretet és a felnőtt-bátorítást, a vén kollégium erőst rideg falai közé beszorulva, édesanyánk simogató kezeitől elválasztva.

Szeretetre áhítoztunk örökkéig, akár csak vénséges pajtánk mestergerendája alatt elterpeszkedő sárfészek tátott szájú, csipás szemű fecskefiai.

Amikor a fiúmadár vissza-visszavágyik nemrég elhagyott fészkébe

Drága jó szüleink nyakig temetkeztek belé a munkába. Nem ülhetek ölbe tett kézzel, amikor tisztán tudták, taníttatásunk pénzbe kerül.

A kollektív gazdaságban lerótt roboton kívül sok hasznos és nagyon szép hasznot hozó tevékenységet elvállaltak. Édesanyám példának okáért kicsi falunk postása lett. Így egészítette ki kolhoz-jövedelmét: ami inkább terményből, mint pénzből állt.

Édesapám, aki nagy munkabírásu és fájinul kalkuláló gazdálkodó volt, szintén mindenfélét kitalált, hogy a taníttatásunkhoz szükséges pénzeket előteremtse. Nem elég, hogy a kollektív mozgékony brigádosaként ügyelte a mezőket s a hegyeket, állatvágásra is vállalkozott. Télen ügyes disznóvágóként járta a portákat, máskor bárányt, juhot, borjakat vágott le mindegyre.

Amikor a fészekből kirepültem, nekem ezekre többé nem volt gondom. Mármost arra, hogy a szüleim miből taníttatnak engemet. Nekem egyetlen tennivalóm az lett, hogy szorgalmasan eljárjak az órákra és az edzésekre, s ott próbáljam cselekedni azt, amit tanáraim éppenséggel követelnek tőlem. Miközben apámék azt kérték, ne szórjam azt a kevés pénzt, amit ideadtak.

Pénzszerzésről természetesen szó sem lehetett. Ahogyan egy kopasz ember képtelen haját jól lobogtatva futkározni, nekem legalább annyira lehetetlen volt, pancsolni abban, amiből erőst keveset láthattam akkoriban. Ennek ellenére éltem, akár a nyű a juhtúróban. Ételem, italom megvolt, erős vaságyam ott állt a fejem alatt, egyenruhám, felszerelésem a szekrényemben.

Leghamarább az edzésekkel békültem meg. Sporttanáraim hamar felfedezték, hogy engemet a Jóisten is futkározásra teremtett. Ebben a futásra való alkalmatosságban egyesek szerint fő szerepet játszhatott az, hogy kicsiny koromtól kerültem a helyben folyó, unalmas robotolást. Sokkal jobban szerettem azt, ha hirtelen el kellett futni valamiért, minthogy nekiveselkedve: a ganét hányjam, a kórét vágjam, vagy a kapát húzzam, jó szüleim vizsgálható szeme láttára.

Sze' ameddig elléptem valamiért, nemcsak az ellenőrzés alól kerültem ki, de az árnyékosabb helyeket is könnyebben megtaláltam. Hogy az élet nagy kérdéseiről is sokkal nyugodtabban elgondolkozhassam. Példának okáért, ha újságot kihordani küldtek, egy öregebb diófa hűvös árnyában – a zavaró tényeket mellőzve – vizsgálhattam: miért kaptak ki Puskásék Bernben?

Máskor jó anyám a szomszédos Bálintfálvára szalasztott, hogy ott beszédjem a Cigányhegyen lakó, kalapos „rokonságtól” a „difuzor” adóját. Mert ezek a nagybajszúak, csak hallgatták ezt az ősrádiót, amit Nyárádszeredából sugároztak nekijek, de fizetni nem voltak hajlandók érte.

Ejjsze azt hitték, ez is vízzel megy, ezt is a természet mozgatja, akár a vízimalom fakerekét.

Engem viszont édesapám nadrágszíja mozgatott, ha rám esteledett. Mert bármilyen messze szalasztottak, azért stopperóra nélkül is jól meg tudták saccolni, hogy körül-belül mennyi időt tölthettem a difuzorok adójának behajtójaként a bálintfalvi hajlékokban, s nagyjából mennyi idő alatt szoktam lefutni a távot Backamadarason álló házunktól Bálintfalva Cigányhegyéig.

Ha nem ütötte a széle a hosszát, világossá vált, hogy engemet fog édesapám ütügetni, mert ameddig ők húzták az igát, valószínűleg én valamelyik sánc martján jót rúgtam a purdékkal.

Igen ám, de ez után – a magas szintű labdarugdosás után – nekem szinte világrekordot kellett döntenem ahhoz, hogy időben békanyarodhassak fecskéfészkes pajtánk elejébe. Oda, ahonnan egykor kifuttatott drága jó anyám, aki annyira megbízott bennem, hogy az máig hihetetlen. Mert ez a drága édesanya mindig simított. Legtöbbször próbálta úgy beállítani az ügyet, hogy az én ártatlanságom minél jobban kidomborodjék. Akár egy jóra való edző, örökké a hülye körülményeket hibáztatta, ritkábban engemet. Ilyenkor vagy az idő volt túl hideg, netalán túl meleg, vagy esett az eső és fújt a szél. Vagy a szomszédból kellett elévájni a rosszul fizetőket. A lényeg az, hogy legközelebb minden kezdődött előről, és én egyre több szidást kaptam, de időeredményeim hála az Istennek, egyre jobbak lettek. Amikor rákaptam az olvasásra és egy fájnyabb magyarországi lapba belétemetkeztem a Nyárád martján, ez esemény új fejezetet nyitott futómunkámban. Minél lassabban haladtam a kihordással, annál gyorsabb iszkoltam.

Bolyais futkosó éveimet nem kezdtem tehát teljesen alapozatlanul. Jókedvvel mentem ezen erőpróbákra, függetlenül attól, hogy éppenséggel hol tartottuk őket. A szomszédos faluból, Szentgericéről származó pályakezelőnk már ismerősként üdvözölt, valahányszor feltűntem a bentlakással szemben terpeszkedő salakpályánk közelében. Szeges cipőmmel a hónom alatt.

Máskor a Lovardának nevezett, erdő alatti virágos réteken kergettük egymást s az álmainkat ifjú, de rendkívül erős akaratú tanárunk által felügyelve. Hatalmas ambícióval tevékenykedő, kiváló szakedzőnk, hol gyalog, hol biciklivel, hol csak szemmel követte útjainkat. Volt, hogy annyira megbízott bennünk, hogy tekintetétől távol az erdőn át szalasztott ki a Somostetőre.

Miképpen drága jó szüleink is megbíztak bennünk és azt gondolták, örökkéig jók leszünk. Ez azonban nem pont így alakult. Mert az én bolyais menetelése nem volt a legdicsőségesebb bevonulás a tudomány birodalmába. Hamar kiderült, a futásom hasznos, de nem elégséges. Amikor jó néhány tantárgyból erősen veszélybe kerültem és drága osztályfőnököm nem bírta már a rá nehezedő, kollegiális nyomást, bérrendelte édesapámat egy szakmai

megbeszélésre. Nem tudom, mit beszélgethettek, de drága jóapám erősen összeesve várt reám az öreg skóla folyosójának egyik ablakmélyedésében. Ily árvának, csalódottnak nem láttam őt életemben.

Szép csendben és nagyon halkán – ami nagyon ritkán történt meg vele akkoriban – elmesélte nekem, hogy ő s az én édesanyám: mily nagy terút vettek a vállukra azzal, hogy minket ebbe a híres iskolába járatnak. Milyen keservesen keresik meg annak az árát, amivel taníttatnak. Ennyit mondott, jól szemembe nézve. Szomorú szemeivel ütügetve. Azt hittem, a vén iskola reám omlik abban a szent helyben. Ekkora fájdalmat még soha életemben nem éreztem. Azt kívántam, inkább teremtetett volna képem, vágott volna ötvenet nadrágszíjával a fenekemre. Sírtunk mind a ketten. Ő inkább befelé csalódottan, én kifelé keservesen. Gyermeki lelkemet búcsúztattam. Azokat az esztendőket temettem, amikor kaptam, ha rossz fát tettem a tűzre.

Szerettem volna megúszni egy fenekeléssel. Rádöbbsentem, nem lehet.

Vége, felnőtt lettem.

Csíki Sándor

Falusi kisközösségek mindennapjai

szabadidő és szórakozás nagymamám fiatalkorában

*„De szeretnék, de szeretnék fa lenni az erdőben,
Ha valaki tüzet rakna belőlem, felgyújtanám ezt a cudar világot,
Közepéből, két széléből szakajtanék virágot...”*

A hétköznapiak sodró áradatában bizony számtalanszor felkerült az énekek sorába a fentebb említett is, hiszen a legtöbb munka lehetőséget adott arra, hogy a kedvenc népdalokkal és nótákkal szórakoztassanak. Az együttesen végzett tevékenységek így váltak szabadabbá, könnyedebbé. Hajdanán a falusi nagycsaládokban természetes volt, hogy együtt élt több generáció. Az élet számos eseménye magától értetődően feltételezte is a családok együttműködését. Sok helyen az is meghatározó volt, ki és mikor végez valamely munkatevékenységet és milyen alkalomkor kik segítik egymást.

Minden falu a saját szokásait tartotta szentnek, jónak és természetesnek. A közös összefogatok olykor-olykor megszorodtak, főleg tavasszal és az ősze beálltával. A legnehezebb mezőgazdasági, ház körüli munkáknál segítettek egymásnak a családok, szomszédok, pl. gyümölcszedés, befőzés, lekvárfőzés, szüretelés, arató munkálatok, tengerihántás, kukoricamorzsolás, disznótor alkalmával. A munkára szoktatás korán elkezdődött, a gyerekek segítsége már komoly pótlék volt a felnőttek számára. Ma már ők a mi nagyszüleink, nagyapáink, déd- vagy éppen ükszüleink, akiket megkérdezhetünk a hagyományokkal kapcsolatosan, amelyek egykor olyan természetesek voltak, akár a lélegzötvetel. A nagymamám mindig mosolyogva meséli ezeket a történeteket, a hajdan volt munkatevékenységekről, amelyeket mindig, kivétel nélkül különböző tréfás játékokkal, mesékkal, humoros pillanatokkal tarkítottak. Mindegyik alkalom valamely úton-módon tükörképet ad a falu igazi életéről. A legtöbb tréfázó helyzet természetesen ma sem maradhat el, de ma már többnyire a bálók, rendezvények, ünnepek esetében köszönnek vissza a hajdani szokások töredékei. Ez egyrészt szomorú tény, ugyanakkor öröm is, mivel annak ellenére, hogy a modern változások nagymértékben helyet kérnek és nyomják el a múlt emlékeit, de azok valamely formában mégis visszatérnek.

MINDENNAPOK FALUN

*„Jaj, istenem a világ, kinek szoros, kinek tág
Lám énnekem a világ se nem szoros, se nem tág”*

Gyakorta, ha faggattam nagymamámat a régmúlt időkről, bizony nemegyszer nagyon sok humoros történetre, szokásra, versikére találunk, amiről úgy gondolom érdemes őket feljegyezni, és mint emléket megőrizni. Ma már persze sokan mondják, az egykor volt babonáknak semmi értelmük, a falusi közösségek pedig szinte alig hasonlítanak azokra a hajdanvolt időkre, amikor szinte mindent a szokásokra és hiedelmekre alapoztak.

Érdekes mozzanat, hogy a napi munkatevékenységeknek a hét napjaiban megvolt a maguk ritmusa. Azt tartották ugyanis, hogy minden napra kell jusson valami munka; sütés, mosás, takarítás.

HÉTFŐ:

*„Aki hétfőn kender munkát teszsz
az egész héten beteg leszesz”*

A rigmus azonban nem tér ki a mosásra, amit a legjobbnak tartottak ezen a napon. Ha a közelben volt patak vagy folyó, a szennyest nagy battyukban vitték le a vízpartra, és mosószéken súlykolták a ruhát. Nagymamáék többnyire otthol végezték a mosást, jó időben az udvaron, rossz időben a pitvarban vagy az istállóban.

KEDD: *„Kedd asszony bünteti, aki mos és fon”* – tartja e napra a mondás. A hajnyírás is tiltva volt, bár az okát senki sem tudta megmondani, miért.

SZERDA: *„Aki vet-e napon, jó zöldsége és virága vagyon”* - mondták a gazdálkodók, de hogy valóban ezen múltott volna, hogy milyen termést takarítanak be, nem tartották valószínűnek.

CSÜTÖRTÖK:

*„Ilyen magyarázat vagyon,
hogya estve fonnak, ördög örül azon!”*

vagyis nem volt szerencsés fonni, mert a fonal összekócolódott.

PÉNTEK:

*„Kenderre nem jó igen nézni,
keze lába ki fon, meg fog zsugorodni!”*

Egyébként a pénteket mosási tilalomnapnak is tartották, és ha szántani kellett, akkor sem kezdték el ilyenkor, mondván a pénteken kezdett munkán nincs szerencse. De olyan mondások is ismertek, mint pl.:

- pénteki utazás, szerencsétlen balesetre válthat
- aki megbetegszik, nem kell fel többé betegágyából
- ha a kisgyermek az első szavát pénteken mondja ki, hebegő lesz
- ki pénteken nevet, vasárnap sír
- pénteken éhgyomorra tüsszenteni, nagy veszedelem közeledtéről ad hírt.
- a pénteken sült kenyér keletlen marad, a sütemény sem lesz szép.
- aki pénteken fűt be először, leég a háza

Van egy régi történet, mely szerint a pénteket azért tartják szerencsétlennek, mert pl. az emberteremtés is péntekre esett. Az Úristen amikor meglátta, milyen gyenge lelkűre sikerült az alkotása, felsóhajtott: „Ez a nap sem volt szerencsés, bánom már hogy embert teremtettem”.

SZOMBAT: Ezen a napon tilos volt varrni, viszont a kenyérsütésre a legalkalmasabb napnak tartották. Hetente vagy kéthetente végezték ezt a tevékenységet a gazdasszonyok vagy lányok, így például a dédnagymama, és a nagymama. Minden egyéb munkától mentesültek, de megérte, hiszen a kemencében sült kenyereknek és cipóknak nincsen párja. Ezalatt a gazda a szántás, vetést-ültetést végezte.

VASÁRNAP: A vasárnap mindenki számára a pihenést jelentette. Nem volt szabad nagy munkát végezni, az egyház előírása szerint ezt a napot Istennek kellett szentelni a templomban. A nagyobb lányok és legények az utcán sétáltak, az idősebbek kiültek a padra, a ház elé, természetesen ünneplő ruhába öltözve.

„Font fonál péntekig meg nem áll!”- mondogatták. Legtöbbször ilyenkor volt a fonó, ami a fiatalok számára igencsak jó ismerkedési lehetőség adott.

Nagymamám elmondta, a hétköznapi szokásokat éppen úgy igyekeztek betartani, ahogyan a főbb ünnepnapokat. Vallási ünnepnapokon például nem mehetek a szőlőbe. Ha pedig kánikula volt, akkor azt mondták, azért tilos, mert *„az asszonyok bő szoknyája hozzáért a szőlőhöz, a szőlő megsül”*. A metszés növekvő hold idején végezhatték el a bő termés érdekében, mert a hold fogya-

sakor metszett szőlővenyige szuvas lesz - állította a gazda. A káromkodás is tiltva volt a termőföldön, mert a „*Jó isten haragszik és elveszi a termést*”

A hét napjaira eleink kis mondásokat is alkottak, amelyek így versikévé alakultak. Volt ennek egy szép, illetve egy kicsit viccesebb változata is, amely a gyerekek körében aratott sikert, sőt még érdekességnek számít a mai napig is Nekem nagymamám tanította meg ezeket:

HÉTFŐ hetében
KEDD kedvében
SZERDA szeredában
CSÜTÖRTÖK csőrében
PÉNTEK pitvarában
SZOMBAT szobájában
VASÁRNAP az Isten házában

vagy:

HÉTFŐ – a teknődet vedd elő
KEDD – helyed már nem leled
SZERDA – verd oda a csöbröd
CSÜTÖRTÖK – csődüljön rád az ördög
PÉNTEK – szennyessé lett az inged
SZOMBAT – szopd meg a vén lovat
VASÁRNAP – tyúk seggibe bezárlak.

ÉV ELEJE, TÉL DEREKA

*„Boldog újévet kívánok!
Adjon isten bort, búzát, barackot,
Kétméteres malacot,
A kocsinak kerekét,
Poharamnak fenekét,
Hogy abból ihassak eleget”*

Az év első, kiemelkedő, szórakozásra lehetőséget adó napja az évkezdés. Köszöntőkben nem volt hiány, általában a család férfitagjai indultak el a rokonasszonyoknak és lányoknak újévet kívánni. A kisfiúk viszont a köszönetre is felhívták a figyelmet:

*„Itt a tél hidege, fázik a cinege, varjú károg a fatetőn,
farkas ordít kinn a mezőn.
adjon isten fűvet, fát, tele pincét, kamarát
Sok örömet e házba, boldogságot hazámba
elmondtam a rigmusomat, adják meg a hatosomat!”*

A kérésre adott válasz természetesen nem maradt el. Ha nem is mindig pénzt, de élelmet, süteményt, újévi kalácsot tettek a tarisznyába. Ritkán ugyan, de ha a verselők nem kaptak semmit, így búcsúztak el a házbeliektől:

*„Aki a kántálót üresen bocsátja,
segítse az isten taligatolásra!
Aki a köszöntőt üresen bocsátja,
háromnapos görcs álljon a hasába!”*

Január 6-a, a **Háromkirályok napja**, vagy más néven Vízkereszt. Az ünnep tartalmát az egyházi liturgia határozta meg. Nagymamám idejében még kisgyerekként járták a házakat e napon. Fehér ruhát vettek magukra, fejükre papírkoronát, bajuszt és állszakállat ragasztottak az arcukra. Hármásával álltak össze. Ketten egy-egy botot, egy pedig csillagot vitt. Ez hatágú volt, közepén egy szita, amelybe gyertyát helyeztek és amikor egy-egy házba betértek, meggyújtották, és megkérdezték:

*„Szabad –e jönni a csillaggal-e házba,
három királyoknak, három királyokat
szentséggel köszönteni az éjszakában?”*

A királyok dicséretét adták elő, ha kaptak rá engedélyt, amit a háziak aprópénzzel is jutalmaztak.

FARSANGI ÜNNEPKÖR

*„Hej igazítsad jól a lábad,
Tíz farsangja, hogy már járod
haj, dana, dana, dana, dana, dana,
dana, dalajtom”*

Eleink idejében a farsangi időszakba lépve szórakozási lehetőségre széleskörűen volt esély. Hamvazószerda előtt tíz nappal tartották a **„lányok vasárnapját”**. Tavaszváró farsangi szokásokban bővelkedett, vidámsággal és adománygyűjtéssel körítve. A lányok szervezték a táncmulatságot, amelyre választottjukat úgy hívták meg, hogy előzőleg egy felpántlikázott csokrot küldtek neki. A farsangvasárnapot megelőző csütörtök a kövér-, vagy zabálócsütörtök elnevezést kapta. Ugyanis e napon kezdték el a farsangi ételek készítését. Volt amikor nagymamáék is disznót vágtak, mondván: **„kilencszer kellett jóllakni e napon”**. Mindenhez jókedvet is csináltak, számtalan nótát kitaláltak. Pl. ha este a toron lévő lányok közül ki akart menni valaki, nem volt egyszerű, mivel azok a legények, akiket nem hívtak meg kukoricaszárral torlaszolták el az ajtót. Elkezdődött a csivitelés, a szaladgálás. Keresték a tetteseket az istállóban, a pajtában, a kertben és a házigazda segítségével legtöbbször rájuk is

találtak. Büntetésként minden lányt végig kellett csókolniuk. Voltak falvak, ahol a pitvarba tett hurkát, vagy kolbászt rejtették el a hívatlanok, míg odabent már a maskarások így tréfálkoztak:

„Adjanak egy darab hurkát, mert különben kendteknél már holnaptól nagybőjt leszén” vagy *„hentes uram, nagyon jó kolbásza van kendnek, nemhiába fiatal!”*

JÓSZOMSZÉDSÁG

Mondják egy *„jó szomszéd jobb egy atyafinál!”*. A falvakban mindig is nagy fontosságot tulajdonítottak a rokoni kapcsolatoknak, de a szomszédinak is. Hiszen bármit kölcsön lehetett kérni, vagy más segítségnyújtásra is számíthatnak egymástól nagyobb alkalmakkor: a gazdasági életben, vetéskor, aratáskor, disznótorkor, ünnepi előkészületeknél, lakodalomkor, születéskor, keresztelőben vagy halálesetkor, hogy csak néhány kiemelkedőt említsek. A szomszédság nem csak két egymás melletti házat, tőszomszédságot, de egy egész szomszédi közösséget vont maga után. Ez elsősorban a nők között volt szoros, hiszen a házimunkával kapcsolatosan sok volt a megbeszélnivaló. Ahogyan a munkában, úgy a szórakozásban is összetartottak, jeles ünnepnapokon felkeresték egymást. Létezett az úgynevezett névnapköszöntő szokás, a *„muzsákolás”*. Ez egy énekes kántálás a rokonok, szomszédok, barátok részéről az ünnepelt felé. Egy ember énekelt, míg a többiek az utolsó szótagot ismételték meg:

*„Eljöttünk a muzsák neve tiszteletére
Éjjel is nappal is kedvére
kedvére mulasson, alig várja, köszöntse
Öntse az Úr Isten, bétöltse
Bétöltse szívedet mennyei áldásokkal
Sokkal koronázzon, sok jókkal
Jókat láss szívedben, jókat láss mindenképpen
Épen juss egeknek egébe
egeknek egében lelked Isten dicsérje
Érvén muzsák-versünk végére”*

A további sorokat aztán mindenki együtt énekli tovább:

*„Na hát örülj, könnyet törölj, mosd le a szemedről
Keserűség, szomorúság, szálljon szívedről!
Mivel neved napjára, szíved várt órájára
Egészséggel, békességgel, vírradj holnapra!
akár tél van, akár nyár, kantusban , bundában járj
Kantus alatt réz a pendely, csak az a nagy kár...”*

A kantus szóra egyébként mindenki valami más magyarázatot ad. Az idősök szerint ebben amolyan baráti viccelődés van. (Különben egybeszabott bő ujjú felsőruhát neveznek így). A muzsákolás többnyire a téli névnapok idején tűnt fel, de nyáron sem hanyagolták el. A köszöntőének mellé verset is mondtak. Pl:

*„ Újra eljött, újra itt van, hoztunk neked Zsuzsanna
valamit e szép napra
Elhoztuk a szívünket, annak legszebb kívánságát,
mellétűztük szép csokorba legjobb áldását.
Kérjük istent Zsuzsanna, hogy téged áldjon, védjen,
szomorúság sose érjen
Kenyér szerző kezedet, és drága életed.
Soha tüske ne bántsa, a jó Isten mindig áldja!*

*Nem hoztunk mást e szép napra,
csak ezt a kis kívánságot Zsuzsanna,
legyél boldog, legyél Istentől megáldott!
Neved napjáról én sem feledkeztem meg,
hogy ne köszöntselek üdvözetemmel
Fogadd hát szívem forró kívánságát,
s vedd el a nagy ég áldását.
Áldjon meg a nagy ég tégedet,
adjon neked hosszú, boldog életet!
Éhség és vihar nyoma élted soha meg ne zavarja!
Legyen olyan szívjóságod, mint amilyen boldogságod!
Érd el sokszor neved napját, Isten keze karoljon át!”*

HÚSVÉTI ÜNNEPKÖR

A húsvét előtti vasárnap a keresztény felekezeteknél a nagyhét kezdete, melynek kiemelkedő napjai: **csonkacsütörtök, nagypéntek, nagyszombat, húsvétvasárnap, húsvéthétfő.**

A nagyhét már tulajdonképpen a megújulás kezdetének a hete. Ilyenkor takarította mindenki a portáját, az istállókat, melléképületeket, meszeltek, javígtattak, kifényesítették a gazdasági eszközöket. Dédnagymama egykor ilyenkor újratapasztotta a kemencét, és szép fehérre kimeszelte.

Nagycsütörtök főregüző, lakástisztító, egészség- és termésvarázsoló napként említették. Nagymama ilyenkor mindig azt mondta, valamilyen zöld ételt illik főzni, legtöbbször friss salátát hogy jó termés legyen majd a kertben. Egykor zöld búzát is szakítottak, azt beletették a mosdóvizükbe, hogy szép sima legyen tőle az arcbőrük.

Nagypéntek

*Nagypénteken sokat sírnak,
sok hímestojást megírnak”*

Mint tudjuk a legnagyobb böjti ünnep, és egyben a gyász napja is. Nagymama ezen a napon templomba ment, sötét ruhát viselt. Igyekezett a családdal is betartatni, hogy böjti ételeket fogyasszunk: főtt tojást, forralt tejet, héjában főtt krumplit.

Mint a fentebbi kis versike is utal rá, a nap legfontosabb foglalatossága a tojásfestés. Talán azért is lett a tojás a jelkép, mert ez az újjászületés szimbóluma. A szépen megfestett hímestojás alkalmas volt arra, hogy a lány különböző módokon adja a kiszemelt fiú tudtára, hogy tetszik neki. A legkézenfekvőbb megoldás az volt, ha a lány rá is írta a fiú nevét a hímesre. A régi húsvétokat a nagyapám tette annak idején emlékeztetéssé a lánya számára oly módon, hogy a hímeseket a kertben elrejtette az első tavaszi virágok és zöld fű közé, mintha csak a nyuszi „tojta” volna őket. Már akkor kialakult az a hagyomány is, hogy a kisebb gyerekek még hímestojást, míg a nagyobbak már a kabátjuk hajtókájába tűzve virágot kaptak, így pl. jácintot. Komolyabb udvarlónak régen a kalapja mellé tűzték a virágot, jegyesek pedig egy kosárba készítve komolyabb ajándékot adtak egymásnak.

Húsvétvasárnap

*A húsvéti locsolkodás, az már nálunk régi szokás
Nőjenek az apró lányok, mint a tavaszi virágok.
Húsvét másnapján az a kívánságom,
E háznépíre ezer öröm, s annyi áldás szálljon.*

Falunkban ezt a napot tartották a locsolkodás első hivatalos napjának. Nagymamám lánykorában volt a legényeknek egy csoportja, akik már kora reggel elindultak, de viccből kannákkal, hogy tiszta vízzel locsolják meg a kiszemelt lányokat. Ez ugyanis jó egészségkivánást jelentett számukra. Azt is mondták, amelyik lányt vízzel nem locsolják meg, vénlány marad.

A fiúgyerekek elsőként anyjukat, valamint a család más nőtagjait köszöntötték. Ez ma is így illendő. A kisebb gyerekek már tizenegy óra tájban felkelesték hasonló kislánytársaikat, míg az idősebb fiúk délután, a legnagyobbak pedig estefelé köszönnek be a lányos házakhoz. Ma már kevésbé tartják fontosnak, (talán csak a kisebb korosztály), hogy húsvéti locsolóverset is mondjanak. Pedig nagymamám idejében még a kicsi és fiatal felnőtt fiúk bizony széles tárházát vonultatták fel a beregvidéki húsvéti verseknek. Álljon itt most ebből egy csokorralaló:

Locsoló versek

1. Azt csicsergi a kis fecske , odakúnt a házereszbe,
Ott lakik egy kisleányka, nyíladozó rózsafácska.
Rózsavizet hoztam néki, engedjétek meglocsolni
Nem kívánok érte mást, csak egy szép piros tojást.
2. Napsütötte szép tájakon, jöttem végig az utakon.
Fölém hajolt sok-sok virág, rózsavizük osztogatták.
Megöntözlek itt most véle, piros tojást kérek érte.
3. Én kicsike vagyok,
egyebet sem tudok
Egy tojáskát várok
avval továbbállok
4. Kislegényke vagyok én,
kisszekéren járok én
Ha nem adnak himeskét,
ellopom a pipikét.
5. Rózsafának tövéből, rózsavizet hoztam,
az lesz ma a legszebb kislány, akit meglocsoltam.
Drága kislány gyöngyvirágom, ma van húsvét napja,
meglocsollak mosolyogjál, mint a piros alma.
6. Kelj föl párnáidról, szép ibolyavirág,
nézz ki az ablakon, milyen szép a világ!
Megöntözlek szépen az ég harmatával,
teljék a tarisznya szép piros tojással!
7. Keljetek fel lányok a tollas párnából,
adjátok a tojást a cifra kosárból
Mert ha nem adjátok, vizet öntök rátok,
tisztá facsaró víz lészen a ruhátok.
8. Ajtó mögött állok, piros tojást várok
ha nem adtok lányok, nem járok hozzátok

9. Ákom-bákom berkenye;
szagos húsvét reggele
Leöntjük a virágot,
visszük már a kalácsot.

A húsvéti versikékbe bizony még a pénzkeresés is beilleszkedett:

*Zöld erdőbe jártam, két őzikét láttam
az egyik kacsintott, ide a forintot!
Én még kicsi vagyok, verset nem tudok
majd jönnek a nagyok, mondanak azok.
Ajtó mellett állok, piros tojáshat várok,
ha nem adják párjával, elszökök a lányával!*

Vicces versikéket is találunk:

1. Tapsifüles nyuszikának, nagyon sok a dolga
Piros tojáshat, hímes tojáshat, szerteszéjjel hordja
Hordjad, hordjad kis nyuszikám, kéket is, sárgát is
Van nekem egy kis kosaram, belefér még száz is.
2. Az erdőben nyuszi honol, a természet vízzel locsol
de ha én engedélyt kapok, rózsavízzel locsolgatok
Piros tojás, fehér nyuszi, locsolásért jár egy puszi!
3. Tündérek kútjából, szagos vizet hoztam,
van egy kislány a háznál, meglocsolom mostan
Fáradozásomért egyedül azt kérem,
tulipiros tojás legyen az én bérem
4. Kerek erdőn jártam, kék ibolyát láttam,
bárány húzta rengő kocsin, mindjárt ideszálltam
Nesze hát rózsavíz, gyöngyöm, gyöngyvirágom.
hol a tojás, piros tojás, tarisznyámba várom.

Nagyobb fiúcskák versei

1. Korán reggel útra keltem,
se nem ittam, se nem ettem
Tarisznya húzza a vállam,
térdig kopott már a lábam.
Bejártam a fél világot,
láttam sok-sok szép virágot.
A legszebbre most találtam,
hogy öntözzem, alig vártam
Piros tojás, fehér nyuszi,
locsolásért jár egy puszi!
2. Hogy a virág üdén nyíljon -
friss kútvízzel meglocsolom
A lányok sem hervadhatnak -
tőlem szagos vizet kapnak
3. Messze földön jártam szép harmatos reggel,
aranytündér kútvizéből vizet merítettem
Aranytündér kútvizével öntözgetni járok,
olyan szagos, mint a rózsza, gyertek ti is, lányok!
4. Nagypénteken, amint erre jártam
ezen az udvaron sok tyúkot láttam,
Volt közöttük fehér, s pettyezetett tarka,
az egyiknek nagyon piros volt a farka
Gondoltam magamban, lesz itt hímes bőven,
nem kell érte kimennem majd a tyúkülőbe
Szépen kifestve adják itt kezembe,
mert ahol széplány van, annak van hímesese
5. Én kis görög hömbörödök,
ha betérek tojást kérek
Ha nem adnak tojásokat
meglocsolom a lányokat.

Húsvéthétfő

E napot *vízbevető- és vízbehányó* hétfőnek is nevezték, amikor is a legények egy négyszögűre font vesszővel csapdosták meg a lányokat, mondván: „**Keléses ne légy, bolhásos ne légy, esztendőre frissebb légy!**” vagy:

„Sidiridi, jó légy,
keléses ne légy,
Ha valahová küldenek, fuss!
A lábaid jó futók legyenek,
kezeid jó mosogatók legyenek,
A fejed ne fájjon,
sidiridi, váltsd ki magadat!”

A kiváltás annyit jelentett, hogy a lány tartozott egy ebédmeghívással. Természetesen a legények e napon is locsolkodtak még locsolóverseket mondvá ekképpen:

1. „Húsvét másnapján régi szokás szerint,
fogadjátok szívesen az öntöző legényt,
Én még a legénységhez igaz kicsi vagyok,
de azért öntöző legénynek mégiscsak felcsapok
Esztendőre ilyenkor megint csak itt vagyok,
ha e locsolásért piros tojást kapok.”
2. Húsvét másodnapján mi jutott eszembe,
csuprot, vízipuskát vettem a kezembe
Elindultam velők, hímest tojást szedni,
engedelmet kérek, szabad-e locsolni?
3. Felderült Húsvétnap második reggele,
melyben szokott járni fiúknak serege
Kelj fel te gyenge kislány, mélyen elaludtál,
add ki azt a pár hímest, amit nekem szántál
Add ki hát szaporán, ne várjak sokáig
gyenge seregemmel mehessek tovább is.
Vizet, vizet, nem pálinkát, hadd öntsem meg ezt a kislányt
húsvét van most, locsolóznak, egymásnak is jót kívánnak
szabad locsolózni?

4. Szépen kérem az anyját, de még szebben a lányát,
engedje meg énnekem meglocsolni a haját
Olyan legyen a haja, mint a pünkösdi rózsza,
szívemből kívánom.
5. Pálinkás jó reggelt kívánok e háznak,
főképp a dolgos szülők jól nevelt lányának!
Elmondom én gyorsan jövetelem célját:
megöntözöm most a környék legszebb lányát.
Kívánok e háznak hát mindenből eleget,
főképp békességet, egészséget és szeretetet!
6. Parfümös üvegem a kezembe veszem,
hogy húsvét napján meglocsoljak
minden egyes virágot, és
baldog húsvéti ünnepeket kívánjak
7. Megszakadt a kárpit kőfundamentuma,
kilépett belőle az életnek királya
Ezzel megmutatván, hogy lesz feltámadás,
lesz a síron túl is örök jutalmazás
Kedves keresztények örvendjetek tehát,
töltsétek boldogan e szent húsvét napját
szívemből kívánom, a hímet elvárom.

Locsolókedd

Végre aztán újra az a nap, amikor lehetett táncolni, bálozni, mulatozni a hosszú hallgatás után. A fiatalok már délelőtt elkezdték a vígságot, főleg, hogy ilyenkor a lányok locsolták meg a fiúkat:

*„Locsolókedd hírére, lányok gyűlnek septében.
Kúthoz mennek, merítnek, vedér vízzel leöntnek.”*

Ebédre és akár vacsorára is meghívhatta a lány a fiút magukhoz. Amelyik lánynak még nem volt „kikötött” szeretője, több legényt is vendégül láthatott. Nagymamám lánykorában a házasulandó fiúk kizárólag ezen a napon mehettek elsőként locsolkodni, illetve aki a lányt farsangkor nem táncoltatta meg, az meg sem locsolhatta.

PÜNKÖSDI ÜNNEPKÖR

A húsvét és pünkösd vasárnap köztes időszakában a lányok és legények napjai voltak. Külön-külön csoportban énekelve mentek ki a közelben levő rétre vagy erdőszélre. Ott aztán játszhattak, kergetőztek, fogócskáztak.

Említést illik tenni *Áldozócsütörtökről*, amely a húsvét utáni negyvenedik nap, Jézus mennybemenetelének emlékezete:

*„Feltámadás után negyven napra,
eltűnénk Jézus felhők között
s meghagyá intő mondatát
hogy egy napon másoknak is lesz megváltás.”*

A református vallásban ezen a napon tartották régen és ma is a fiatalok konfirmálását, az első úrvacsoravétel előtti hittételt. Amúgy ez a nap ünnepnapnak számít, legtöbbször senki nem végzett hagyományos munkát. Egy éven nagymamám valami oknál fogva megfélekezett erről a napról, és majd egész nap kerti munkát végzett. Sokszor emlegeti, reméli a jó munkájáért a jó Istenke csak nem haragudott.

A húsvét utáni ötvenedik nap a szentlélek eljövételének ünnepe, ami akár csak a húsvét egy mozgó dátum. Falusi elődeink szerint pünkösdvasárnap reggelén a Napban meg lehet látni Máriát, aki ringatja a kis Jézust. Valaha már jó korán felébresztették a gyerekeket, hogy megnézhessék, hogyan „rinog” a nap: **„Nem anyától lettem, rózsafán termettem, piros Pünkösd napján, hajnalban születtem”**

Nagymamám és unokatestvérei is kipróbálták lánykorukban, hogy hajnalban kimentek a lóhereföldre, hogy ott mosakodjanak a harmatban, amitől szép lesz az arcuk. Ez a tisztasági jelkép tulajdonképpen a szeplőtelen Szűz Mária fogalomra utalt:

*„Elhozta Isten Piros pünkösd napját,
mink is meghordozzuk királyné asszonykát!”*

A pünkösd multság kedves és szeretett színfoltja volt a napnak. A lányok rendezték, és ehhez vámot kértek, juttatás nélkül senki sem mehetett be a kocsmába. A pénzt természetesen a fizetőkkel együtt közösen mulatták el. A szokások célja a bőség és termékenységvarázslás volt, szerencsehozó a falura.

Szokásban volt a pünkösd királyválasztás. A megtisztelő címet a tulajdonosa egy verseny megnyerése által kaphatta. Általában a legerősebb és legügyesebb kategóriák döntöttek, amelybe régen olyan feladatok tartoztak, mint a lovaglás, bothúzás, kakasfogás. Ezután a király bizonyos privilégiumokat kapott. A különleges lehetőség között ott volt, hogy a fejére kapott egy papírkoronát, vagy virágkoszorút, ingyen ihatott a kocsmában, ő rendezte az azna-

pi táncmulatságot. A cím Nagyberegen csak egy napig tartott, ezért is maradt a mondás **”Rövid, mint a pünkösdi királyság”**.

Viszont a pünkösdi király nem ért semmit, ha nem volt mellette királyné. Ezért az ő megválasztására is sor került. A falu lányai választották, általában a címet a legszebb lány érdemelte ki. Formai alakja szerint a választás gyermekjátékkal, paraszti színjátékkal egybekötött volt. Amikor kiválasztották a jelöltet, szépen felöltöztették. Ruhája fehér volt, fejére virágkoszorút helyeztek. Ezután elindultak vele körüljárni a falut. Feje fölé menet közben fehér kendőt feszítettek ki. A házakba betérve mindenhol megkérdezték: **„Szabad-e a királykisasszonyt bemutatni?”** Természetesen az engedélyt mindig megkapták. Az összegyűlt csoport minden házba betért és ott az udvaron eljárták a „királytáncot”, majd a végén felkapták a **„királynét”**, és azt kiáltották: **„Ekkora legyen a Bözsi néni kendere!”** (vagy éppen azé, akinél voltak). A lánynak sok helyütt idáig fátyolban kellett lennie, csak ekkor kapták le a fejéről. A pünkösdi királyné is egy napig uralkodhatott. Kiváltsága az volt, hogy a lánycsoportot vezethette.

Szokásban volt az is, hogy az igazi királynéválasztás helyett egy hat-hét tagú lánycsoport fehér ruhába öltöztetett fabábút hordozott végig házról házra, miközben az **„Elhozta az Isten”** fentebb említett nóta rigmusát énekeltek. A szereplésért természetesen jutalom járt: pénz, tojás, szalonna. Az adományokat aztán együtt fogyasztották el.

ARATÁSI VIGALOM

*„Kis kaszám, kaszáljál!
öröm a kenyered
Ha kicsit kaccsod
feltöri a tenyerem.
Télire te adod
nekem a kenyered”*

Július 2-án a **Sarlós Boldogasszony napja** az aratás megkezdésének időpontja volt a faluban. Ő volt a jelképe az **„életnek, a gyermekeknek és a kenyérnek”**

Ez is biztosított egyfajta szórakozást, attól függetlenül, hogy nem könnyű feladat a gabona betakarítása: **„A parasztmunka jutalma az aratás”** - mondogatták. A kenyérgabonát Isten különleges adományának tartották, így ennek a feladatnak a végzésébe is került valamiféle vallási és misztikus hangulat. Így például a gazda és a munkások tiszta fehér gyolcsruhába mentek ki a mezőre aratás kezdetén.

A gazdák, így pl. az én dédnagyapám, amikor megnézték, **”szakad-e a gabona töve”** jelképesen rendet is vágtak:

*„Elmúlt már Ézsaiás,
vágd a búzát, pöre gatyás!”*

A kasza nyelvélvel keresztet vetetettek a gabonára, s az újonc aratókat is felavatták: **„fenekeket földhöz verték”**, majd a marokszedők bekötötték őket az első marokba és azt kiáltották:

*„No, most már gyere ki belőle,
mutasd meg, hogy erős marokszedő leszel-e!”*

Akik ezután kijöttek az aratásra, legfőképpen a gazdát és a gazdasszonyt is, mezei virággal és kalással kötötték meg, miközben így verseltek:

*„Aratáskor a határban, annyi szépet leltünk
kalászkok közt, virágok közt fölvidult a lelkünk”*

Legtöbbször a gazda csak úgy szabadulhatott, ha borral vagy pénzzel kiváltotta magát. Természetesen így éltették őt:

*„Virágaink közepébe néhány szál kalászt tettem,
melyet szépen csokorba kötöttem,
tisztá szívből az aratás kezdésére,
kitűzöm most a gazdának mellényére
Fogadja tőlem örömmel e virágot,
hogy jókedvvel megkezdhessük a munkánkat!”*

Az aratási munkát a búzatábla keleti sarkában kezdték, aminek a szokását a Nap feljövételéhez kapcsolták. Az első félkeresztre mondták is gyakran: **„No mármost Péter - Pál megpihenhet a félkeresztekbe”**. Ha szép volt az idő, az ötödik napon elkezdhatték az aratást:

*„Péter és Pál apostolok,
szent napjára vírradtunk,
hálaadó köszöntéssel,
mi urunkhoz járuljunk.”*

Régen a lekaszált búzát kévébe kötötték az asszonyok és lányok, a felszálló harmatban meglágyult búzaszálból font kötéllel. Az első két kévét keresztbe rakták, ami a **„gabonaisten”** előtti tisztelgést jelentette. A paraszti élet úgy tartotta, hogy a szűzanya arat és fiára hagyja hogy gyűjtsön, a búzát a konkolytól elválassza. Egyes emlékek arról tanúskodnak, hogy az első learatott búzaszálak fontos szerepet képviseltek. Ebből a búzaszemeket a baromfi elé szórták, hogy egészségesek és termékenyek legyenek, az emberre pedig szintén betegséghárító hatással vannak.

Az én nagymamám is lányként sok éven keresztül volt kévékötő. Ő mondta el, hogy a kévéknek volt nevük is: mivel férfiszellemnek tartották, ezért lett Szénaember, Öregember, Búzaember. S amikor azokat egymásra rakták ke-

resztbe, akkor a legfelső kéve volt a **pap**, majd jött a **tanító**. Előfordult, hogy a harminc fokos hőségben is dolgoztak az aratók, marokszedők, kévekötők. Ez idő alatt a fiatalok számtalan nótát és népdal énekeltek, hogy jókedvükben gyorsabban mennyen a munka, és elűzzék a fáradtságukat:

*„Búza, búza, de szép tábla búza,
annak közepibe két szál levendula
Levendula levél nélkül,
most vagyok szerető nélkül.”*

Az aratás volt az év legfáradtságosabb munkája, végeztével fellélegezhettek a gazdák, cselédek, napszámosok, a summások, a részaratók. Ekkor koronát tettek a munka végére azzal, hogy megtartották az aratóünnepséget, ami mai napig szokásban van.

ARATÓÜNNEPSÉG

*„Végetért hát a nagy munka,
ünneplésre hív a nóta.
Búzánk, szalmánk benn a csűrbe,
áldomásunk ihatjuk már ülve.”*

Amikor az utolsó kéve is elkészült, az aratók azt kiáltották: **„Hála istennek, ezt kerestük!”** Erről pedig mindenki tudta, hogy itt az ideje ezt megünnepelni. Elmentek a gazdához, de nem üres kézzel. Az utolsó kalászból ugyanis az aratók koszorút fontak. Ez különféle formájú és nagyságú lehetett: csigaszerű, koszorú alakú, vagy korona formájú. Volt amikor egy harang alakú vázra erősítették a kalászból, majd mezei virágokkal, szalagokkal díszítették. Az ünnepélyes hálaadás misztikus mozzanataiból nem hiányzott a jövő évre várt termés mágikus előkészítése. Az aratókoszorúval énekszó mellett vonultak a gazdához. Volt, hogy a menet zsúpból készített, felöltöztetett bábukat is vitt:

*„Elvégeztük, elvégeztük
az aratást, az aratást.
Készíts gazda, készíts gazda
jó áldomást, jó áldomást.
A gazdasszony, a gazdasszony
jó vacsorát, jó vacsorát.”*

Az aratók két fő képviselője nyújtotta át a gazdának a koszorút, természetesen ezt is énekszó mellett:

*„Ajándékul hoztuk a búzacoszorút,
melynek sikeréül sok verejték elhullt
Legények, leányok arattak, csépeltek,*

*a zúgó gépekkel versenyt énekeltek
Ezt a kis koszorút szeretettel adjuk,
igaz szívvel itten máma megfogadjuk,
Hogy dolgozni fogunk szorgalmasan, szépen,
és a munkásnépre nem hozunk mi szégyent.
Szívből azt kívánom, hogy mához egy évre
találkozzunk újra friss jó egészségbe!”*

A kívánságokért cserébe természetesen megvendégelte az aratókat a gazda. A koszorút egy egész évig szokás volt megőriznie. A szoba mennyezetére, a mestergerendára függesztette. A kihulló búzaszemeket az állatok elé szórták, hogy a betegségtől óvják őket. Voltak falvak, ahol a koszorút a mezőn hagyták, a végébe vagy a közepébe tűzték. Célja a termésvarázslás volt az új vetés érdekében. Volt amikor a libákat hajtották ki a learatott földekre, hogy azok felszedegethessék az elhullott szemeket. Természetesen előfordult, hogy a koszorút a madaraknak akasztották ki télen, míg a legszebbeket a templomba is elvihették.

A VÁSÁRBAN ÉS A KAVARÓBAN

*„Asszonyok, asszonyok!
gatyamadzag, pöndölmadzag!
Vékony madzag, vastag madzag,
Széles madzag, keskeny madzag
fehér madzag, sárga madzag!
nem dicsérem, jól megmérem,
Tessék kérni!”*

Ez a szöveg nem egyszer hangzott el a vásári napokon, amelyet Nagyberegen is tartottak egy évben legalább négyszer. Tudvalevően a falu nagy része általában otthon élte a maga életét, keveset mozdultak ki. A legények többnyire akkor, ha más faluba mentek „lánynézőbe”, a búcsúba, vagy rokonokat látogatni, esetleg katonaidő letöltésekor. A meghirdetett vásárra olyan napokon került sor, mint pl. Gyertyaszentelőkor (téli időszakban), Orbán napján (tavasszal), Bertalan napján (nyáron) és Erzsébet napján az őszi időszakban.

A kisbíró már egy héttel vásár előtt kidoboltatta a hírt a faluban: ***„Tudomására hozatik a lakosságnak, hogy a vásár megtartatik a jövő hét folyamán. Pénteken lesz a disznó és juhvásár, szombaton lesz a ló- és szarvasmarhavásár, vasárnaptól hétfő délig tart a kirakodóvásár.”***

Biztos, hogy a vásáron az édességes bódé előtt felhangzott az ismert rigmus: ***„Ide nézz! Törökméz. Fele cukor, fele méz”.*** Aki finnyáskodott vagy

válogatott a portékában, az eladótól megkapta a magáét: „*Aki nem vesz, ne babrálja, menjen, az anyja valahol várja*”

A dédnagymamám és nagymamám sokszor vitt a kertjükben megtermett zöldséget, gyümölcsöt, vagy például finom szilvalekvárt a vásárra vagy a városi piacra. Az ízes szilva elkészítése nem egyszerű feladat, de meg is fizették az árát.

Szilvatermő vidéken, így a beregvidéki falvakban igen jelentős munkavégzés ma is a lekvárfőzés. Nagymamám útmutatása szerint sokszor főztünk üstben az udvarunkon lekvárt összel. Régen a férfiak vályogból építették meg a katlant, amibe belehelyezték az üstöt. Közös munkának számított a szilvarázás és szedés, amit már előző nap végeztek el. A szilva fáról való leverése a férfiak dolga volt, míg az asszonyok, lányok és gyerekek felszedték a földről. Emlékszem, hogy nagymamám „zsebpénzzel” jutalmazott a segítségért. Az ő lánykorában, ha sok volt a szilva, akkor kortársai, fiúk és lányok összegyűltek, és segítettek a szilva szedésében, majd a 2-3-szori megmosásában, kimagolásában. Ez utóbbi műveletben már kislányként jómagam is segítettem, mikor a nálunk „nemtudom” szilvának nevezett szilvából főztünk lekvárt. Ez ugyanis egy aprószemű szilvafajta, amelyről a húsa lefordul a magról egy bizonyos idejű főzést követően. Amikor ez elkezdődik, akkor az üstből kiszedjük, és mikor hűlni kezd, nagyobb lyukú rostán áttörjük, dörzsöljük, míg csak tiszta marad a mag. Ez a munkafolyamat a „ciberézés”. Régen a dédnagymama erre a napra friss kemencés kenyeret sütött, amit aztán a finom ciberébe mártogatva ettek a gyerekek és felnőttek egyaránt:

*„Cibere, cibere,
friss kenyérre ízes-e?
Fakanálon a lekvár,
a szilke tisztán várja már!”*

A magjáról letisztított húst aztán visszaöntötték az üstbe, hiszen még tovább kellett főnie.

A faluban a „*kavaróról*” mindig hírt adtak. A kisebb gyerekek töklámpást készítettek, és a tökleveleket a katlan köré rakták le, hogy a kifröccsenő ciberét arról tudják lenyalogatni.

Ahol eladó lány volt, ott nem volt gond a kavarással, mert estefelé összejöttek a barátnők és a fiúk is, akik aztán felváltva kavargatták a lekvárt. (Lassú tűzön, másfél méteres nyelű vitorláskanállal, amely kavarással 180 fokban szögben jobbra és balra elfordul, így a katlan minden részét éri). Sokszor bizony hajnalban, vagy már reggel hétre fejeződött be a lekvárfőzés.

SZÜRET ELŐTT, SZÜRET UTÁN

A szüret időpontja valamely jeles naphoz kötődött mindig is, általában **Szent Mihálytól**, szeptember 29-től **Simon-Júdásig**, október 29-ig tarthattak. Nagymamám lánykorában, amikor a hegyközség vezetői állapították meg a betakarítás időpontját, általában a kezdés egy hónappal eltolódott, október közepére esett. A betakarítás első szakasza a „**kosarazás**” volt, ami azt jelentette, legalább a csemegeszőlőt szedték le, amit kereskedőnek adtak el. A kosarazás után egy hónappal kezdődött a nagyszüret, mint öröm és hálaünnep. A szüretben ugyanis azonosult a vígasság, a megelégedettség. A falu kizökönt a nyugalmas életéből. A pincékben sorakoztak a tisztára mosott hordók. Kisebb családokban is hívtak szüretelőt, de a nagybirtokosoknál nemcsak a rokonok dolgoztak, de természetesen napszámosok. A nép apraja-nagyja énekszóval indult a szőlőbe. A gazdasszonyok sült kacsát, kalácsot és italt vittek kínálni számukra.

A több napig eltartó szüreten résztvevők általában gyerekek asszonyok, serdülők és öregek, valamint a közeli falvak lakói voltak. Minden 3-7 szedő után járt egy puttonyos. A fürtöket általában késsel, ollóval favedérbe, sajtárba szedték, majd a puttonyba öntötték. Azzal hordták ki a szőlőt a borházba (présházba), hogy az ott dolgozók összezúzhassák. Ha kint állt a kád, hidegebb időben a kád közelében égett a tűz, ahol a taposó megmelegíthette a lábát.

A puttonyost bizony ebéd környékén már meg-megviccelték:

*„Puttonyos! fő a leves,sül a hús!
Puttonyos, mikor mondom, itt ugross!
Puttonyos, mind tiéd a libafos!”*

Az ilyen versen persze nem sértődött meg, sőt választ is adott:

*„Szedjük a csóka dinkát,
azt a borbő kékkadarkát,
hadd teljék a puttonyom,
Aki első végzi rendét,
és felönti telt edényét,
azt megcsókolom.”*

Mikor a hangzavar már a tetőfokára hágott, akkor a szőlőpásztor odalopózott és madárriasztó puskájából nagyot durrantott a munkások közelében. Azt mondták, ez mágikus hatású, mert a tolvaj szellemeket űzték el vele.

Napközben a gazda többször megkínálta a szedőket, az ebéd általában birka- vagy gulyásleves volt, fasírozott, abált szalonna vagy gulyásleves. Itlnek lőrét adtak, a „**munkás italát**”. (Ez volt a szüret előtt szedett kisebb mennyiségű szőlő összetöréséből és vízzel való hígításából származó nyolc napig erjesztett ital.)

Az ebéd előtti kis pihenőt a fiatalok játékkal töltötték, míg az idősebbek nótáztak:

*„Ősszel érik babám a fekete szőlő
te voltál az igazi szerető
bocsáss meg, ha valaha vétettem,
ellenedre babám rosszat cselekedtem.”*

A „nagygazdák” szüretére sok falubeli jó munkást meghívtak. A munka végétével éppen úgy mint aratáskor, a munkások szüreti koszorút készítettek. Ezt verses köszöntés kíséretében adták át a gazdának, aki áldomással kínálta meg a jószándékukat. A koszorú akkor készült el, ha bő volt a termés. Súlya olykor az 50-60 kg-ot is elérhette, de volt akár egy mázsás is. Legtöbbször piros és fehér szőlőfürtökből készítették és nemzeti színű szalaggal díszítették. Átadáskor a gazdát nem egyszer megköötzték, majd óborral is meglocsolták, mondván jövőre még többet szedjenek.

A szüreti multságot ezt követően vagy présházban, vagy a gazda udvarán tartották meg rendszerint vasárnap. Délután felvonulással kezdődött el, amikor is a lányok és fiúk népviseletbe öltözve a szőlővenyigével feldíszített szekereken bejárták a falu utcáit, és ellátogattak a környező településekre, falvakba, hogy a jeles alkalomra invitálják a fiatalságot, és kidobolással mindenhol hírt adjanak a szüreti bálról. Míg haladtak, énekeltek az elindulástól egészen a visszatérésig, természetesen szüreti nótákat. Ahol meg-megálltak, egy-egy táncot is eljártak. Mindig is széles hírverést csaptak, plakátokat is kiszögeztek. Arra vigyáztak, hogy két szomszédos faluban ne egy napon legyen az ünnepély.

A szekereket általában két lovas kíséri ma is, régen nagyobb csapat szüretelő gyerekek és szegény ruhába öltöztek is haladtak mögöttük. A felvonulás gyakori vendége volt egy olyan legény, aki egy kivert fenekű hordót magára akasztva vonult végig a sokasággal, közben nagyokat húzott egy borosüvegből.

Nagyberegén a szüreti bála tisztségviselőket választottak: bírót, bírónét, csőszlányokat, csőszlegényeket. A bíró kíséretéhez tartozott két pandúr, két kisbíró és két cigány. A bíró és bíróné kocsiját két lovas pandúr kísérte, mögötte jött a lányok virágkoszorús kocsija, míg a többi legény is mellettük lovagolt, a menetet pedig a zenészek zárták. Ma már legtöbbször két szekér indul el, és két lovas.

A táncmultság este a csőszök bevonulásával kezdődött, és a bált hagyományosan a csőszlányok és legények tánca nyitotta meg. A bíró ezután kiadta számukra a rendeletet, hogy őrizzék a szőlőt, és akit lopáson kapnak,

azt vigyék rögtön hozzá, majd ő kiszabja a büntetésüket. Ez az este tehát az ügyesség és leleményesség próbája lett. A csőszök általában, élükön az öreg csőszpásztorral vonultak, és a felaggatott lugason csüngő szőlőkre vigyáztak. A büntetés általában az volt, hogy a szőlőt meg kellett vásárolni. Egykor nagymamámnak is lopott szőlőt az udvarlója, aki később a nagyapám lett. De voltak ők csőszlány és csőszfiú, akik eljárták a nyitótáncot, majd amikor már házasok voltak, sokszor ők voltak akik a bálra megjelent párok között először kezdtek táncolni.

A bál közepe táján aztán báلكirályt is választottak. Ezt egy ügyességi feladattal döntötték el: tíz almát függesztettek fel, aminek egyikében egy pénzérme volt elrejtve. Az almákat meg kellett venni. Akinek éppen a „pénzes” jutott, az lett a báلكirály. Az ő joga volt báلكirálynőt választani, akit egy hatalmas sült libával ajándékoztak meg.

Este tizenegy órakor a bíró és bíróné kihirdette: **„Szabad a lopás!”**A zenekar friss csárdást húzott. Valamivel éjfél előtt került sor a koszorúk és kosarak elárverezésére. Ezeket is a csőszök készítették, és a bálteremben magasra felfüggesztették őket. A koszorúk mellett néhol csapot (egy hosszabb venyigére több gyönyörű szőlőfürtöt kötöztek) és harangot is kisorsoltak. (A harang egy 40-70 cm magas, 20-30 cm átmérőjű harang alakú hajlított vesszőkből készített alkotás, amit virágokkal, gyümölcsökkel díszítettek. Közepén a harang ütője egy palack finom itóka volt) Nagyrabecsült lány vagy asszony volt az, akinek a párja vagy férje, aki legtöbbször a **„nagygazdák”** közül került ki, licitált rá, és megvásárolta neki.

A sorsolást, árverést követően, aki közel lakott, az hazament, a baráti társaságát meginvitálta, lányok azokat a legényeket, akikkel táncoltak. Otthon fasírt, töltött káposzta, tészta, bor került az asztalra. Aki messzebb lakott, az kosárban hozta magával az ételt, és a bálban fogyasztotta el.

A tánc és a multság hajnalig is tartott, az egész falu népének vigasságával. Ha a gazda udvarán rendezték a bált, általában vicces nótázással, a **„vendégüldöző”** énekkel ért véget:

*„Gyerünk haza, gyerünk haza,
a GAZDA is mondja,
hogy már menjünk haza,
kincsem adta!”*

KÁPOSZTATAPOSÁS

Érdekes mókázást jelentett ez a munkatevékenység is falunkban, és családkban. Miután a gazdasszony, aki egykor a dédnagymamám, aztán a nagymamám volt, s idővel édesanyámra meg rám hagyták a szokás továbbvitelét, a következőt tették. Először is kiválogatták a legszebb káposztafejeket. A káposzta gyalulása általában a férfiak dolga volt. A káposztáshordót, amit nagyapám, mint kádár készített el, előzőleg kiforrázták, majd a hordó fenekére meggyfalevelet, tormát, babérlevelet, kaprot tettek. Aztán jöhetett a rétegzés, előbb a gyalult káposzta, aztán az egész káposzták, szorosan élükre állítva. Általába egy hordóba két sor káposztafej fért, kb. 12-15 fejjel. Közéjük is gyalult káposzta került, a tetejükre is. A sorok közé só és fűszerezés, szemes bors, egész csípős paprika, megtisztított torma szükséges. Amikor a berakással elkészültek egy fiatal lány tisztára mosott lábbal elkezdte letaposni a káposztát. Volt ahol ehelyett döngölőt alkalmaztak, de például nálunk mai napig valamelyik nő tapossa. Régen eközben még nótára is fakadtak, főleg amikor barátnőket is meghívott az akkor még süldő lány nagymamám:

*„Az én rácsos kapum sárgára van festve,
Oda jár a babám minden áldott este
Lovát itatgatja, magát csinosítja,
A picike száját csókra igazítja.”*

KATONÁK TOBORZÁSA

Ősszel mindig sor került falunkban is a katonák behívására. Ilyenkor természetes volt, hogy búcsúztatót, úgy. „**búcsúestet**” tartottak a fiúknak, biztatva őket, hogy a katonaságtól lesznek majd igazi férfiebbekké:

*„Állj be pajtás katonának,
Jobb dolgod lesz mint apádnak, csuhajja!”*

vagy:

*„Szép élet, gyöngy élet,
ennél szebb sem lehet
Csak az jöjjön katonának,
aki ilyet szeret.”*

Egy egy fiú elbúcsúztatására szinte az egész falú fiatalsága elment, és mulatozott.

DISZNÓTORBAN

*„Tudom, disznót öltetek
Kolbászt,májast töltöttetek
ha engem nem részeltettek,
Több disznótort ne éljete!”*

Nagymamám megannyi történetet mesélt el a disznótorokkal kapcsolatosan. A tréfás mondás szerint a decemberi Tamás nap már megfelelő a hús tartósítása, mert **„ilyenkor nem romlik meg a hús és nem savanyodik meg a menyasszony.”** Valódi ünnepnap volt a néhol két mázsásra is felhizlalt disznó levágása.

Kiemelnék olyan mozzanatot, amikor a háború idején pl. a németek bevonulása a faluba sokmindenkiben rémületet keltett, hiszen ők bizony számot tartottak a háziak jószágára. Az én dédnagymamáék házába is ideiglenesen beköltöző német katonák viszont nem vették el az állatot, hanem sokkal inkább segítettek annak levágásában a háziak részére. Természetesen cserébe a finom disznótoros vacsorából ők is kaptak.

Később, amikor csak a rokonság volt jelen, a hangulat a hat órakor kezdődő vacsora idejére már a tetőfokra hágott. Az asszonyok azzal viccelték meg a férfiakat, hogy a bicskájukba drótot húztak, hogy ne fogjon; az eléjük tett töltött káposzta levelébe kukoricacsutkát csomagoltak. Cserébe a férfiaktól azt kapták, hogy ők a hurka egy darabjába fadarabot csúsztattak.

Elengedhetetlenül beköszöntek a házba a **„farsangosok”**, akik lehetnek maguk a meghívott vendégek, vagy a szomszéd gyerekek, felnőttek: nagymamámat is nemegyszer beöltöztette az édesanyja régi szakadt ruhákba:

*„Itt ma disznót sütnek, jól érzem a szagát,
Talán nekem adják a hátulsó combját!
Eljöttem én kántálni, kántálni,
nem kell engem bántani.
Fogtam fülit-farkát,
adjanak egy darab hurkát!”*

A kántálók nem egyszer tepsiket, fedőket vertek össze zajt keltve, és így beszéltek, ha nem kaptak disznótorost:

*„Látom az ablakon, málé az asztalon,
Nem köll nekem málé, legyen a gazdáé!
Köll nekem a rétes, az is legyen mézes,
hosszú nagy szál kolbász, vastag sült hurka,
jó darab szalonna...”*

A disznótoros maskarázók, alakoskodók, ha kaptak kóstolót, így köszöntek el a háziaktól:

*„Áldja meg az isten e háznak gazdáját,
Töltse meg az isten mind csűrét, kamráját!”*

KARÁCSONYI ÜNNEPKÖR

A disznótorral el is érkeztünk a karácsonyi ünnepkörhöz, és annak egykori szokásaihoz.

*„Békesség e háznak, dicsőítem Istent
Engedjétek meg, hogy e ház
küszöbét átlépjem
nemcsak magam vagyok, társaim is vannak,
akik nem minden bokrban akadnak,
behozhatjuk-e a betlehemet?”*

Az evangéliumi történet eljátszása az idő múlásával kicsit vidámabb hangulatú színjátékká alakult, és formálódott. Nagymamám kislányként elemi iskolatársaival is eljárt betlehemezni a rokonokhoz. De voltak pl. fiúcskák, akik meg hozzájuk jöttek el kántálni eképpen:

*„Eljött a karácsony borzas szakállával,
kilyukadt a csizmám , nem győzőm szalmával,
adjanak egy garast, vagy hát egy petákot,
hadd tétessek alá egy bolondos tákot;
egy kis tinta cseppent a csizmám orrára,
én is megérkeztem karácsony napjára,
zörgetik a kulcsot, pénzt akarnak adni,
ha egy garast nem adnak, el fogom venni”*

Ma már inkább a hagyományörző csoport igyekszik feleleveníteni a humoros versikéket:

*„Deres az én subám, mert a hideg leli,
cifra süvegem a kovács reszeli
Angyal, galambom, szaladj a házsíjára,
Hozz le egy szál kolbászt,
akaszd a nyakamba.*

*Látom asszonyom,
hogy integeti az urának
hozzon ki egy kancsó borocskát
megisszuk a borát, béküldjük poharát,
adjon az isten sok karácsony napját!”*

A karácsony és újév közötti napok a rokoni és baráti látogatások ideje volt, ahogyan a mai napig is az. Az Óév búcsúztatásának, szilveszternek a jelentősége éppen úgy megvolt a falusi életben, mint az év bármely más eseménye, de természetesen mégis kicsit más. Még jól emlékszik nagymamám is azokra az időkre, amikor a vidám mulatságot kongózó legények és pásztorok csoportja kürtökkel, az állatok nyakából leszedett kolompokkal, valamint faze-kakkal, fedőkkel csörömpölve járták be a falu utcáit, így kergetve el az Óévet.

Maguk a szokások és hiedelmek nagymamám emlékezetében mit sem változtak. Ugyanakkor ezek az emlékek nem tűntek el, csak az idő, valamint a „világ” változásával megfakultak. A régmúlt történeteket mint örökséget vihetjük tovább, pedig a ma felnövekvő nemzedéknek sem árthatnak a múlt emlékei, sőt én hiszek abban, hogy attól csak kiteljesedhet az életünk.

VÉGE

MEGJEGYZÉS

Ezen írásom felelevenítője, tanúságtevője, és mesélője családunk legföltettebb tagja, a szerető édesanya, számunkra legdrágább nagymama: Verbiás Béláné sz. Puskás Matild. (1936, Nagybereg)

Somi Zsuzsanna

Az élet fintora, avagy hogyan vált valóra egy édesanya kérése

Egyszer volt, hol nem volt a nyírségi homokbuckák között, egy kicsi bokortanya, a nagy Nyíregyháza határában, itt az 1960-as években születtem meg. Nagyon várták már az érkezésem, különböző okok miatt.:

- Várt a nyolcéves bátyám, ő volt a „bezzeg” Bandika. Miért is? Mert ő volt minden szülő alma, vágya. Vigyázott a ruhájára, mindig illedelmesen köszönt, teljesítette a felnőttek kéréseit, ha kérték verset mondott, ha kérték énekelt és minden kérdésre jól válaszolt. Sokáig eljátszott, vagy olvasott egyedül és persze az iskolában is ő volt a példa gyerek, aki minden csínytevésből kimaradt, de a teljesítménye mindig 100% volt. Természetesen felelőssége teljes tudatában várta a kistestvért, akit ő tanít majd.

- Vártak a nagynéném, akiknek már voltak a bátyuskámmal egyidős és persze nem ilyen ki „okos tojás” gyerekeik. Naná, hogy szurkoltak, hogy a kis jövevény egy kis „ördög” legyen.

- Vártak a szomszédban a kamaszlányok, akik nagyon szerettek volna kis testót, de a szülők másként gondolták. Így én lettem a „pót tesó”, akit lehet tologatni a babakocsiban és persze közben félszemmel a srácokat lesni.

- Vártak Édesanyám szülei, mert ők nagyon imádták a gyerekeket.

- Na és persze a család, amely nem akármilyen nagyságú volt.

ÉDESANYÁM

Testvérei: Júlia és családja (férje, két gyermeke). Ő lett a keresztanyám.

Ilona, aki nem ment férjhez, ezért minden családba érkező babát sajátjaként szeretett

Zsuzsanna, akinek volt egy 3 éves fia és 1 hónapja tudta, hogy terhes következő gyermekével

Pál, akinek már van 3 gyermeke és szorít egy kis „ördögfiókáért”

ÉDESAPÁM

Szülei - Nagy érdekességük, hogy nagymamám 15 gyereket szült és 10-et nevelt fel.

- Testvérei: 6 családos testvér közül 2 testvérnek volt már gyereke Egyik terhes nagynéném izgult az első gyermeket várók nagy kérdőjeleivel, de a 4, még független felnőtt is nagyon várt.

Ebben a családban nagyon-nagyon érték volt a gyerek, ahol az anyukák azért persze össze-össze vitatkoztak a gyerekek miatt, de ez persze nem volt komoly. Ebben a családban 24 + 2 (nevelt) unokatestvérem van.

Nos, ide születtem, akit csak úgy vártak a „kis Pötyike”.

Már a kórházban is kitüntem a csecsemők közül, no nem a szépségemmel hanem szirénázó jelzésemmel szoptatási idő előtt 5 perccel. Úgy hívtak, hogy a kis „szopásjelző”.

Otthon 9-10 hónapos koromig éltem a babák mindennapjait. 10 hónapos voltam, amikor az első nagy kalandom történt:

Édesanyám a szoba meszelésével volt elfoglalva, engem a ház előtt, a „kis-kertben” a kiságyban hagyott jó sok játékkal a bátyuskára bízva, aki természetesen olvasott, de ő maga is sokszor ki-kinézett ránk. Én a játékokat megvan egy óvatlan pillanatban kibújtam a kiságyból, átbújva a kerítés alatt a „kutyalyukán” átbújtam a tyúkudvarba, a kutyaházba. Jó, öreg kutyánk védelmezvén elém ült. Ekkor már hangzott is Bandika kiabálása: -Anyuci, Pötyi eltűnt!

A nagy sírásra, riadalomra ájtott a szomszéd, a nagyapám, 2 nagynéném és fejvesztve kerestek, rövididőn belül már az egész környék keresett. Míg végül édesanyámnak, aki már sem élő sem holt nem volt az ijedtségtől, feltűnt, hogy Betyár kutyánk a nagy riadalom ellenére még mindig a házában ül. Kicsalta és csodák – csodája, meg lett az elveszett, aki nevetett és kiabálta: „Én dőz, én dőz”

A nagy feszültség oldása ként egy ilyen happyendre még megdorgálni sem lehetett ezt a kis csibészt, pláne, hogy a nagynénéim nem is engedték.

Ettől a perctől kezdve 1 percre sem hagytak nagy gyerek, vagy felnőtt felügyelet nélkül. De egy ilyen kalandokra éhes gyereknek ez sem lehet akadály.

Felsorolok néhány szüleim által sokat emlegetett „hőstetemet”.

A BÚJÓCSKA

Amikor egy vasárnap délután a környékbeli gyerekekkel, természetesen felnőtt felügyelete alatt bújócskáztunk, ismét alkottam. A zsebembe lapult az a nagy zsákmány, amiről mindig azt hallottam, hogy nem szabad, veszélyes. Na itt az idő amikor kipróbálhattam. Természetesen tudtam, hogy jól el kell bújni és csak ott lehet kipróbálni. Nem is akármilyen búvóhelyet találtam a kertsarkában lévő nádkúpot. El lehet képzelni a helyzetet, ahol nádkúp, 3 éves gyermek gyufát gyújtogat, de vagy nem gyullad, vagy a kezét süti meg, vagy a „nádcigi” nem akar meggyulladni. Még szerencse, hogy édesanyám a háttérből figyelt, (mint utólag kiderült abban bízva) hogy megégetem egy kicsit a kezem és tanulok a helyzetből.

A KÚT

A bokortanyákon a 60-as években még nem volt vezetékes víz, mindenki kútról hozta a vizet, így édesanyám is. A szomszédokkal közös gémeskutunk volt. A kút és környéke természetesen minden gyerek számára tiltott, veszé-

lyes terület volt. Ezt a jó gyerekek természetesen tudomásul vették, tiszteletben tartották, de a magamfajta alig várta, hogy alkalmam legyen belenézni, kideríteni, hogy ki is lakik a kútban, hogy működik a vödör stb.

Egy alkalommal édesanyámat mikor éppen vödörrel a kezében a kúthoz indult velem megállította a szomszéd egy főzési tanácsért, s én ráéreztem a nagy pillanatra. Csendben elosonva, már a nagy terv megvalósításán gondolkodva futás közben a kútnál is voltam. Usgyi felmáztam a vizesvödörös asztalkára, majd a kút kávája következett volna, de az magasnak tűnt egy ilyen pici manónak, mint én. Sebaj, fogtam a rudat, (vagy ahogyan én hívtam a nagy botocskát) s egy lábam már a kút szélén is volt.

Ebben a pillanatban édesanyámnak feltűnt a csend, de amikor megpillantott a nagy attrakció közben a lélegzete is elállt. Ijedtségre nem volt idő, cselekedni kellett, hiszen ha felállok a kút szélére, biztos, hogy belepottyanok, tehát gyors megoldás kellett. Az ilyen kis felfedezőn edződött anyuka agyán gyorsított felvételnépperegetek a megoldási lehetőségek:

- Rákiáltok. Nem jó megijed, beleesik.
- Csendben odaosonok. Nem jó sok idő, túl jó a füle, meghallja, és...
- Megvan... és már kiabált is

Pötyike, gyere, nézd milyen csodás kis kacska, még a pillangó is iderepült megnézni! Siess, elrepül! Siess, segíts megfogni!

Mikor meghallottam, az én agyamon is átfutott a hirtelen gondolat. A kút holnap is itt lesz, de a pillangó nem biztos és már másztam is le, és futottam, futottam a vesztembe. Bizony kaptam én olyan veréppillangót a pillangó helyett úgy, hogy más is látta, melytől egy életre megtanultam, hogy NEM MÁSZOK A KÚTRA, MERT VESZÉLYES.

NYITOTT SZEM – ZÁRT SZEM, AVAGY ALSZIK – NEM ALSZIK

Egy szép tavaszi napon csodálatos porcelán, alvós babát kaptam, egy távoli rokontól. Ameddig a család beszélgetett a vendéggel, én nagyapámmal és babámmal kimentem a virágos kertbe. (Ez a kert tényleg csupa virág volt, orgonasövény a kerítés, egyéb virág bokrok, szőlőlugas és a rengeteg egynyári virág, csak 2 kis gyalogútnak maradt hely a virágtengerben. Ez egy gyerek paradicsom volt, sok – sok búvóhellyel, dugóhellyel, természetes babaházzal.) Imádtam is fogócskázni, bújócskázni, és hallgatni nagyapám meséit a nyári hőségben, a lugas árnyékában.

De most 4 évesen nem ezért jöttem ki, hanem mert izgatott a baba szeme. Gyorsan elbújtam az orgonakerítésbe. Kerestem egy követ, amellyel egy léket törtem a baba fején, majd ujjamat bedugva vizsgálva a baba szemének működését. Nem tudom, hogy mennyi idő telhetett is így, csak arra eszméltem, hogy valaki a közelből elfut. De mivel csend volt utána, azt hittem, hogy csak

az öreg Bobi kutya volt. Így tovább vizsgálódtam a babafej másik oldaláról is. A nagy munkában észre sem vettem, hogy a bokorban körbe – karikában elbújva mennyi érdeklődő szem nézi a kutatásom. Csak akkor ijedtem meg, amikor édesanyám állt mögöttem, nagy dühös arccal. Csak annyit tudtam kinyögni: - Hát, hogy nem lásson!

Édesanyám haragját megelőzve, szinte egyszerre hallottam:

- Ne bánts, erre való a játék különben megbukna a játékgyár! (kiáltotta nagyapám)

- Ha megígéred, hogy nem bántod, hozok neked másikat! (ígérte a vendég néni)

Sorolhatnám tovább a szüleim által oly sokszor emlegetett, mára már más szemmel látva ezeket a „csínytevéseket”. Hiszen mára ebből a kis örökmozgó Perpétum Mobiléből egy 3 gyermekes felnőtt lett. Az idő pedig, mint köztudott mindent megszépít, de édesanyám mondata, amellyel mindig végezte ezeket a beszélgetéseket máig is a fülemben cseng:

- NEKED IS LEGYEN EGY ILYEN GYEREKED!

Édesanyám úgy halt meg, hogy ez a vágya nem teljesült. Láthatta ugyan 2 nagy gyermekem, akik ugyan nem voltak angyalok, mindkettőjüknek voltak örökké megmaradt történeteik, csínytevéseik, vagyis igazi gyerekek voltak, de nem olyanok, mint a történetbeli PÖTYIKE.

Az élet fintora, hogy mégis született egy ilyen gyermekem. 2007 őszén, amikor én 43, a férjem 47, a nagylányom 19, a nagyfiam 15 éves volt kopogott, és a csoda első pillanatai után természetesen örömmel, nagy-nagy várakozással lestük érkezését.

A születését (császáros baba volt) férjem nézte, s természetesen ő volt az, aki először vele lehetett. S képzeljék, mikor mesélt nekem első éber pillanataimban a babáról az első mondata az volt „A kis Erzsike mama. Most teljesült a vágya”.

Remélem, édesanyám látja ezt a kis unokáját odafentről, tudva, hogy beteljesült a vágya.

És tényleg ez a kismanó tényleg olyan, mint én lehettem: Egy kis örökmozgó, mindenre kíváncsi, mindenkinek elmondja a véleményét, mindent kipróbáló, sosem fáradt, akire mindig figyelni kell, óvni a veszélyektől és mégis oly sok vidámságot, szeretet, örömet adva nekünk.

Buzainé Hugyecz Erszébet

Az egypengős fénye

...

Belső világomban szívesen látott alkalom az iskolai évnnyitó. Visszapörgeti életem mókuskerekét, visszaidézi gyermekkorom, majd serdülő éveimet, s egyben felnőtt éveimből is visszaad valamit. Augusztus vége felé magamban már mindig vártam a nyár múlását, az első iskolai csengetést: „Meggzólal a cseppettyű, beszélai kezd a betű”. Mai napig sem tudom megmagyarázni, hogy miért volt ez így. Valahogy szerettem az iskolák derős nyugalmát és feszültségét, a szövődő barátságok színhelyét, az „okossá válás” harctereit, második otthonom szellemi bútorzatát. Szóval: szerettem és kívántam az iskolát, az iskolába járást.

Emlékszem, hogy valami belső kényszer hajtott a Horváth József féle papírület felé, ami a Horthy Miklós út vége felé, az iskolával szemben árusított, hogy megspórolt vagy megkeresett fillérjeimen új tollat, ceruzákat, radírt vegyek. Többre sohasem tellett, de e nyári bevásárlásokat nagy előkészülettel, mondhatni szinte ünnepélyességgel tettem meg. Előre kinéztem az új tollszár formáját, s természetesen hozzá csak 363-as tollszem volt a legjobb. Új ceruzák, színesek, radirok voltak álmaim tárgyasult céljai. S hogy a vásárlás ünnepélyessége tovább tartson, természetes volt, hogy egy nap nem lehetett mindent megvenni. Kellett egy nap a tollszárhoz, egy a ceruzákhoz, irkákhoz. Így aztán 4-5 napig boldog gyerek voltam, hisz minden napra jutott a vásárlás örömeből. Nem tudom, átélte-e valaki hasonlóan ezeket a nyárvégi napokat, de nekem boldog készülődést és türelmetlenséget jelentettek.

...Így aztán érhetően előbukkannak a diákkor emlékei, amikor a rádió vagy a televízió az iskolai év megnyitásáról tudósít.

...A sok kedves emlék közül nehéz választani, hiszen mindegyiknek külön rangja van, valamilyen okból sajátosak, közel állnak a szívemhez, mindegyik értékes. De egynél mégis szívesebben időzők el. Ez az iskolai emlék kedvesebb a többinél, mert először véste a szívembe, hogy van jóság, szeretet, emberség és valami érthetetlen csoda a világon.

A helyzet megítéléséhez tudni kell, hogy a történet idején, amikor szeptemberben az első iskolai csengetés elhangzott, nálunk a tíz testvérből még mindig öten iskoláskorúak voltunk. A Ballagi Mór utcában, ahol laktunk, sokkal inkább a szegénység, a nélkülözés volt a jellemző, mint a gondtalanság. A különbség csak abban volt, hogy az egyik család szegény, a másik szegényebb volt.

Nekem az iskolába járáshoz palatábla, palavessző, a hozzá tartozó spongyával és a számtanuláshoz korongok kellettek. Első budapesti iskolaéveimre anyám különös gonddal készítette el ünnepi ruhám, ami nem volt más, mint

maga varrta ing és rövidnadrág. A cipőt valamelyik testvéremtől örököltém, mert egy-egy cipőméret több gazdát is kiszolgált. a megjelenés ünnepélyességét nekünk nem a Bocskai ruha, vagy a matróz ruha kölcsönözte, hanem a ruha ami egyszerre volt hétköznapi, ünneplő és minden alkalomra szóló viselet. De ez akkor új és tiszta volt és ez már ünnepivé tette, mert akárhogy is nekem ez akkor is új volt, ha anyám maga varrta a nagyanyámtól örökölt Singer varrógépén. Útavalóul mit is adhatott volna szegény anyánk? Iskolatáskát nem, mert az fogalom volt, de még az újságpapír is, amibe jobb híján becsomagoltuk szerény, de praktikus tanszereinket. Tízórait sem adhatott, mert ez a szó, a mi gazdasági szótárunkban teljesen ismeretlen volt. Nemcsak akkor, hanem még sok évig azután is. Az útavaló annyi lett, amit valószínűleg ő is valamikor ugyanígy kapott, s amit a testvéreimnek is évről évre átadott: „- Fiacskám, ha belépsz az osztályba, jó hangosan köszönj: Dicsértessék a Jézus Krisztus!”

Az is hozzátartozik a valósághoz, hogy az alapvető tanszerek megvásárlása mellett beíratási díjat is kellett fizetni minden iskolásnak, ami az akkori „tarifa” alapján egy pengő volt diákonként. Ez önmagában is tekintélyes összeg volt, (pl. 1938-ban egy fillérért adtak 2 tojást, húsz fillér volt 1 kg zsír) de nálunk ezt öttel kellett szorozni lévén még mindig öt iskolás korú gyermek a családban, ami már öt pengőt tett ki. „Tojás árfolyamon” ez az összeg ezer darabnak, „zsír árfolyamon” pedig 25 kg zsírnak felelt meg. A családi kassza ezt a hatalmas érvágást egyszerre nem tudta elviselni, ezért beíratáskor a két legnagyobb iskola kapott egy-egy pengőt, majd néhány hét után a harmadik testvérem tudta bevinni az összeget. Nekünk kisebbeknek, már nem futotta. Az osztálytársak többsége is csak többszöri felszólításra tudta leszurkolni az egy pengőket, ami azt igazolja, hogy a mi iskolánkba nem a gazdag gyerekek jártak.

Az idő múlásával sűrűsödtek a tanítói felszólítások, s több hét után már csak hárman voltunk az adósok listáján, ami nekem egyrészt nagy szégyénérzetet, másrészt- ismerve az otthoni gazdasági helyzetet- megoldhatatlan problémát jelentett.

Ám egyszer eljött a csoda, mégpedig egy fényes ezüstpengő képében! Egy hétfői napon, az egyik délutáni tanítási héten az osztályba érve a padomhoz léptem, s a padom fiókos szélén ott csillogott egy egypengős. Nézem, nézem, nézek körbe, és nem hiszek a szememnek. Szerettem volna kiáltani:- „Nézzétek, itt járt egy gazdag angyal, és itt felejtett nekem egy pengőt, én is be tudom fizetni a beíratást!” Érdekes, hogy eszembe se jutott, hogy valaki elveszthette, véletlen otthagya a pengőt, szinte természetes módon vettem tudomásul, hogy ezt nekem szánták. Amint később kiderült, így járt a másik két adós is.

Bejött a tanítónő, mi felálltunk és hangos ”Dicsértessék a Jézus Krisztus!”köszöntéssel üdvözlöttük. A dobogóhoz, az asztalához érve szokásától

eltérően lelassultak mozdulatai, vontatottan húzta ki a székét, hosszadalmasan kereste a helyét, és most nem azzal kezdte, hogy „imádkozzunk”, hanem kérdezett. Mégpedig nem számon kérően, nem követelőzően, hanem kedves szavakkal, amelyek azóta is a fülemben csengenek, halk hangon megkérdezte: Ugye elhozták a pénzt azok, akik még tartoznak a beíratással?”- s a nyomaték kedvéért meleg tekintettel végigpásztázta az álldogáló gyerekek „adósságállományát”. Így rajtam is megpihentette a tekintetét egy pillanatra. „Aki elhozta, hozza ki!”- folytatta kérően, és a három fiú pénzzel a kezében megindult feléje. Valami kimondhatatlan örömet éreztem, minden porcikámban boldog, meleg érzés hullámozott, az arcom pirosan égett, a szemem tüzelt, amikor én is odaadtam a már több hetes vagy több hónapos tartozásom. Nem emlékszem, hogy lett volna még életem folyamán hasonló érzésem, amikor felszabadultam egy nyomasztó, kicsit megalázó, de mindenképpen a szegénységet rám nehezítő teher alól. Akkor én még nem lehettem tisztában azzal a fogalommal, hogy „egyenlőség”, mégis eltöltött az a tudat, hogy már én is annyi vagyok, mint a többi gyerek, nincs adósságom, már én is a hivatalosan beíratkozott osztálytársak közé tartozom. Életem első fényes napja volt ez, és mindössze „csak” egy pengőbe került.

Késő délután, a tanítás után vidáman csaptam kétlábú lovaim közé, futottam hazáig boldog örömmel, kiadva magamból az adós állapot feszültségét. „Anya, képzeld befizettem a beíratást, mert találtam a padomban egy pengőt, és azt odaadtam a tanító néninek”- állítottam be otthon, minden vidámságot szétterítve kis konyhánkban. „És mond, a te pénzed volt, nem más hagyta a padban?”- kérdezett vissza anyám, értésemre adva a tulajdonjog vitatható körülményeit. „De hiszen nemcsak én fizettem ki, hanem mindhárman, akik még tartoztak az iskolának”- magyaráztam, és osztottam meg egyben a felelősséget hármunk között, mert azt gondoltam, hogy ha valami rosszat elkövettem, akkor azt hárman cselekedtük, s úgy már egészen más a helyzet. Mert ha ők is „kitudták” fizetni, akkor nekem is „ki kellett” fizetni, tehát az adósok jogává vált a cselekedetünk. Igen egy gyerek nagyon racionálisan és borzasztó logikusan tud megoldást, magyarázatot és szükség esetén felmentést is találni. Így tettem én is pontot anyám aggodalmaskodására és jogos kérdésére. Ő nézett engem, én néztem őrá, vártuk a bekövetkezett csoda további szóbeli folytatását, de csak a csend terpeszkedett kettőnk közé, mindketten hallgatunk. Én azért, mert nem tudtam, nem mertem többet mondani, ő pedig azért mert agyában gyors kérdés-felelet áradat futhatott végig, az elhadart egy-két mondatom egy csomó kérdést vethetett föl benne. Állt, hallgatott, tétován kapaszkodott a szürkület utolsó fényeibe, míg egyszer mintha minden választ megkapott volna, csendesesen megszólalt: „A jó Isten áldja meg a tanító néni-det!”

MESE AZ ORGONÁRÓL ÉS A FOGDÁRÓL

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy Kisfiú. Ez a Kisfiú éppen elmúlt 11 éves, de mivel sokan voltak testvérek, elment pénzt keresni, ami azt jelentette, hogy az iskolai tanítás előtt újságot hordott az előfizetők részére. Hogy ezt a feladatát elláthassa, bizony, bizony nagyon korán kellett felkelnie.

Történt pedig egy szép májusi reggelen, hogy ennek a Kisfiúnak olyan kertes villába kellett bevinni az újságot, ahol nagyon gazdag emberek laktak. Szépen parkosított kerten keresztül vezetett az út a ház bejáratáig. Ahogy ment mendegélt valami igen kellemes virágillat csapta meg az orrát. Megállt, hogy megigazítsa a vállán átdobott gurtnira (ez széles, erős, vászon öv volt) erősített, elől - hátul összekötözött újságcsomagot. Amíg ott állt-álldogált, édesanyja jutott eszébe, azért is villant hirtelen az anyai kép, mert közeledett vasárnap az pedig abban az országban, ahol élt ez a gyerek, az Anyák napja volt. „Szegény anyám, te mindig csak dolgozol, viszed vállaidon az egész család terhét, mosol, főzöl, takarítasz, szinte a semmiből varázsolsz nekünk finom ennivalót. Meg mennyit mosol, vasalsz ránk, hogy rendesen tudjunk iskolába járni, és ne látszódjon rajtunk nagyon a szegénység. Mit is tudnék nekes anyák napjára adni, valami kis örömet szerezni?”

Aztán rendbe hozta az újságos csomagokat, bedobta az újságokat és indult kifelé a márványlépcsős, futószőnyeges lépcsőházból. Hát, ahogy kilépett a ház ajtaján a kertbe, mit látnak szemei? Gyönyörű orgona bokrokat, amelyek roskadtak a lila és fehér dupla orgonáktól. Ez a Kisfiú – akit szülei csak jóra és becsületességre neveltek- ledöbbsent a csodálatos virágözön láttán, és valami kedves kisördög súgta fülébe és szívébe: - Te, gyermek, nézz ezekre a bokrokra, rengeteg virág van rajtuk, szinte le akarnak törni az ágak. Könnyíts rajtuk, látod milyen nehezen viselik a csodálatos virágfürtöket. Meg aztán milyen szép ajándék volna, ha édesanyád egy gyönyörű virágcsokorral lepnéd meg! Biztos nagyon örülne! Vagy talán nem is akarod anyák napjára valami-vel meglepni és megköszönteni?

Hát ez már sok volt ennek a gyereknek! „Nem látod, pont azon rágódom, mivel is tudnék neki örömet szerezni, hiszen én nem tudok semmit sem vásárolni, valami olyan ajándékot szeretnék adni neki, ami nem kerül pénzbe, szép is, és örömet is ad”. Amíg így önmagában folynak, zuhognak a kérdések és feleletek odalép a bokorhoz és töri virágos ágakat, illeszti egybe a szép lila és fehér orgonákat. Belemerülve a nemes cselekedet elfoglaltságába, nem vette észre, hogy az ajtón kilépett egy díszes egyenruhába öltözött katona, ruhája arany sújtásos, mellén sok-sok fényes kitüntetéssel. a sapkáján sasszárnyak és propellerek adták tudtára mindenkinek, hogy ő annak a sok-sok katonának a parancsnoka, akik a levegőben harcolnak, úgy vigyáznak az országra. De hát, a mi kis fiúcskánk mindezeket nem látta, nem is láthatta, hiszen hátul még a

mesékben sincs szemük az embereknek. A főparancsnok mikor észrevette, hogy dézsmálják az ő gyönyörű virágcsodáit, lelassította lépteit és csendben a fiúcska mögé osont, erős kezével átfogta az újságkötegeket tartó vászon gurtnit, és csendben megállt. Mit is tehetett szegény, jószívű gyermek? Elfutni nem tudott, hiszen fogták, nem volt más hátra, mint megfordulni és megadni magát újságostul, nagy csokor virágostul.

- Na, fiacskám, gyere szépen velem, beviszlek a rendőrségre. Tudhatnád, hogy lopni még virágot sem szabad, hát ezért most lakolni fogsz. Börtönbe záratlak azért, amit tettél - így a főrepülős, főtiszt.

- Bocsánat bácsi- mondja a gyermek szipogva - de olyan sok virág volt a bokrokon, hogy majdnem letörtek az ágak. Ez a pár szál nem hiányzott volna.

- Persze most így gondolod, hogy ezt szabad tenni, pedig ez lopás, amit mindenhol büntetnek- érlelte tovább az eset súlyosságát a Nagyember.

Aztán megindultak kifelé a kertből, a fiú lehajtott fejjel, az Őrnagy úr a fiú baloldalán, jobb kezével az újságos köteget tartó gurtnit fogva.

„Dehogy is szöknék meg, hiszen az újságokat még szét kell hordanom, megszökni pedig csak úgy tudnék, ha kibújnék a gurtnis köteg alól és elszaladnék. Mert futni aztán biztos jobban tudnék, mint a parádés ruhába öltözött úrkatona.”- így morfondírozott magában a tetten ért gyermek. Bár, még kora reggel volt, de az utcán már javában zajlott a forgalom, egy-két járólelő furcsán nézte a főtiszt kísérettel menetelő, virágcsokros-újságos Kisfiút. Hogy mit gondolhattak nem tudni, de látszottak a zavart, furcsa tekintetek.

A Kisfiú igen várta, hogy megérkezzenek a rendőrségre, hiszen nagyon szégyellte magát, hogy ilyen módon kell az emberek között mutatkoznia, aztán egyszer csak megérkeztek egy rendőrségre, ahol 2-3 kék egyenruhás rendőr teljesítette hivatását. Ez a fogdával ellátott őrs két-három helyiségből állt, 2-3 lépcső vezetett le a bejáratához.

Gondolhatjátok, hogy a rendőrök hogyan ugrottak fel és vigyázzba vágva, tisztelegve, elképedve fogadták a fényes egyenruhát. Azt sem tudták a rendkarddal felszerelt őrei, hogy mit is tegyenek. Ilyen nagy rangú katonatisztet az életben nem láttak, hát még itt a sötét, hűvös, nyirkos őrszobán személyesen betoppanni.

- Itt ez a gyerek, elfogtam, amikor éppen a kertem virágait lopkodta. A bizonyíték ott van a kezében. Kérem, járjanak el ellene, büntessék meg, zárják pár órára fogdába. Megérdemli, mert lopott. Csak ennyit akartam mondani - és otthagya a megszeppent gyermeket, se nem köszönt, sem nem tisztelgett, csal elviharzott, mint egy vadászpülpőgép.

- No, te gyerek ülj csak le oda a padra - mutatott egy rozoga búorra a z egyik kékruhás.

- Meséld el szépen sorra, mit is tettél, mert ezt nekünk jegyzőkönyvezni kell. Egy ilyen fontos személynek a bejelentését ki kell vizsgálni, eljárást kell indítani, szóval segíts nekünk- mondta kicsit lágyabb hangvétellel a kétcsillagos rendőr.

- Kérem szépen ez úgy volt... és mondta, mondta a kis bűnös a történetet, úgy ahogy az megesett, nem elhallgatva édesanyja iránti szeretetét és a csokor virágajándékát.

- Na jó. Most szépen kifűzzük a cipőfűzőket, levesszük a nadrágszíjadat, nehogy a fogdában felakaszthasd magad. Ezt így kell tenni, ez a szabály- magyarázkodott a két csillag.

A Kisfiú pedig bevonult az elkülönített, rácsos, ajtós, oldalrácsos kis fogdahelyiségbe, ahol a padon egy felnőtt üldögélt, egyik kezével a lecsúszni akaró nadrágját fogja. „No, ő sem tudja magát felakasztani” –gondolta már vidámabban a Kisfiú, mert ahogy rátekintett cellatársára, szinte nevetethetnéje támadt.

- Hát te mit keresel ebben a rácsos vendégszobában? –tudakozódott a 20-25 éves fiatal férfi.

- Látja ezt a csokor orgonát, hát ez az én bűnöm. Elkaptak, behoztak, most itt fogok üldögélni, míg haza nem engednek.

- Nem leszel itt sokáig- nyugtatott a férfi,- a gyerekeket a szülők hazavihetik. Érted is eljönnek és hazavisznek. Aztán majd elfelejted ezt a sötétzárkát- imígy vigasztalta a kis bűnös-ártatlan Kisfiút a szobatárs. A Kisfiú meg ült csendben a padon, a társa elaludt, így aztán gondolataival magára maradt. „Nincs igaza a főtisztnek, mert akkor miért mondják, aki a virágot szereti, rossz ember nem lehet. Hát rossz voltam és?! Meg nemcsak a virágot, de édesanyámat is szeretem, akkor én duplán jó ember vagyok! Meg miért nem tudott egy perccel később jönni a főkatona? Mit gondol szegény anyám, ha majd megtudja mit tettem???”

Kavarogtak a gondolatok, hol felmentve, hol elítélve saját cselekedetét. Azt azért megfogadta magában, hogy virágot többé mástól nem fog szedni. A lopni szó valahogy nem illik a virág mellé. Főleg, ha a cselekedet okát is mellérakjuk. Végül a fejtegetései során letisztultak a dolgai, és a Kisfiú már nem érezte a bűn terhét. A Kisfiú édesanyja eljött érte, hazavitte, és nem tudta, hogy neki szedett csokrokat örömkönnyeivel öntözzé, vagy szeretett kilencedik gyermekét összeszidja. Végül is otthon magához ölelte és azt mondta: „Nem haragszom rád, hiszen nekem akartál örömet szerezni. Jó kisfiam vagy!”

Itt be is fejeződhetne, de nem arra! Az igazság szolgáltatásrendet tartott! Néhány hónappal később a Kisfiút és valamelyik szülejét a Gyerekbíróságra beidézték, tárgyalásra, illetve ítélelhozatalra. A főkatona is ott volt, d más volt a szerepe, hiszen ő volt a feljelentő. Odament a Kisfiúhoz és az édesanyjához:

- „Nem tudtam, hogy ekkora ügyet csinálnak abból a csokor orgonából. Nem haragszom rád sem, mert beláttam, jót akartál és öröm volt a szívedben.” Aztán még mielőtt a tárgyalás elkezdődött volna, odaszólt a bírónőnek:- Elálllok a tárgyalástól, ítélet nélkül kérem az ügyet lezárni, és semmisnek nyilvánítani. Különben a Kisfiúnak megbocsátottam. Nincs miről tárgyalni.

- Fiam menj oda a bácsihoz, és csókolj neki kezet, megbocsátott neked, és nem haragszik ránk- mondta örömmel édesanyja.

A fiú ugrott, de a főrepülő elvette a kezét, és annyit mondott: „Ezt ne tedd, nem követtél el bűnt, nekem nem kellett volna úgy viselkednem”- és megsimogatta a Kisfiú arcát. Érződött a hangján valami rekedtes ellágyulás. „Jövőre is szedjél orgonát, már most megengedem! Szervusz!”

Így végződött a mese és a Kisfiú szíve megtelt örömmel: „Mégis jók az emberek”.

A virág pedig a leszedés után még egy hétig díszítette a család szegényes otthonának asztalát.

Kormos Albert Endre

Csillagszemű

Évike, az 5-6 év körüli, kék szemű, göndör hajú, szöszi kislány egy szép, tágas otthonban élt szüleivel és két testvérével.

Lakott náluk még egy befogadott rokonféle, aki vidéki volt, de egy másik segítő rokon, Lajos révén, Pesten kapott munkát. Ez a háború utáni években nagy szó volt, főleg, ha az illető a magyar királyi hadsereg tisztje volt előtte. Örülni kellett a segédmunkának, amit Gyula bácsi panasz nélkül el is végzett, s közben azon törte a fejét, hogyan köszönhetné meg Lajos segítségét. Eszébe jutott Kanadában élő, volt tisztársa, akinek elküldte ajándékkérő levelét. No, nem magának, hanem Lajos kislányának, amivel kissé honorálhatja az álláshoz jutást. Egy babát kért mindössze, ami a második világháborút követő időszakban igencsak megdobogtatta a kislányszíveket. Tavasszal Gyula bácsi jó nagy csomagot kapott, egyenesen a tengeren túlról. Izgatott bontogatás után – amiben a háziak kis szöszi Évikéje is részt vett –, előbújt két csodálatos baba. Valami különlegesen puha, illatos, gumyszerű anyagból készültek. Az egyik kifejezetten egy kis görbelábú, nagy pocijú újszülötthöz hasonlított, a másik, a kisebb baba pedig egy egy-két éves picit mintázott, csodálatos, kék üvegszemekkel. A napfényes szobában megcsillant a baba szeme, s Évike vágyódva nyújtotta felé a kezét. Gyula bácsi engedélyével Anya odaadta neki a csodát. Évike megbabonázva nézte a gyönyörű babát, aminek a szemében ezernyi pici, villódzó csillagocska játszott, ahogy forgatta. A kislány szíve valami megmagyarázhatatlan, ősi, anyai ösztönű, hatalmas szeretettel telt meg, magához szorította Csillagszeműt – merthogy közben a baba megkelesztelődött –, s közben potyogtak szeméből a boldogság könnyei. Anya és Gyula bácsi csak nézték a kislányt, aki soha nem viselkedett így.

Ő volt a ház kis cserfes manója mindig. Testvérei nagyok voltak, s így szinte egykeként élte a legkisebbek túlzott szeretettel övezett életét. Kedves, mosolygós kis lénye igazi napsugár volt a családban, ahol bizony volt sok nehéz is. Apu évekig fogságban, s Anyu egyedül birkózott a három gyerek, s önmaga eltartásával. Évike úgy született, hogy nem is ismerte az édesapját, aki akkor már Szibéria fagyos földjén éhezett. Jöttek-mentek a tábori lapok, és sokszor hónapokig semmi hír. Évike szépen növekedett. Az Apa neki egy mosolygós arcú, magas homlokú, szép férfi fényképe volt. Érte kellett imádkozni minden este, lefekvés előtt édesanyjával, s a két testvérével. És Isten a

szívből jövő gyermeki imát meghallgatja! Egy szép napon izgatott szomszéd rohant be a kis család otthonába, kiabálva, hogy megjött Apu! Évike nem is értette, mi ez a kitört örömujjongás, lárma, kapkodás, csak arra emlékezett, hogy valaki felkapta, és szaladt vele az utca végén közeledő bácsihoz. Egy fekete kabátos, csontbőr, szinte elállatiasodott tekintetű férfi nyakába borult Édesanya, a nővére, a bátyja, s neki is örülni kellett volna az Apának. De ő csak riadtan húzódott Anyu ölébe, s félt ettől az idegentől. Még jó, hogy a többiek a könnyeiken keresztül, s a nagy ölelgetések között nem vették észre.

- Ez a nyakigláb, beesett arcú valaki nem lehet az én Édesapám – kalapált ijedten a kislány szíve –, hisz egyáltalán nem hasonlít a képre.

De ő volt bizony, csak ezt tette vele a háború, s a fogság. Anyuka mérhetetlen szeretetére, tapintatára volt ahhoz szükség, hogy ebből a roncsból újra ember lehessen. Hosszú, nagyon hosszú időbe telt. S ahogy átalakult, kezdett emlékeztetni a régi énjére, a kicsi lány úgy kezdte elfogadni, megszeretni a húsvér Apát a papírkép helyett. Apu pedig nem győzött betelni pici lányával. Kis Bogaramnak hívta, kényeztette. A kicsi pedig beleszabadult abba a boldog örömbé, hogy neki, neki is van Édesapja! Aki szereti, védi, óvja őt. Szinte szerelmes lett az apjába. Ha valaki csak csúnyán nézett rá, azt már ki is dobta a szívéből. Mint egy hálás kis eb, olyan volt Évike. Ment az Apu után, fogta a kezét, s kis szíve majd megszakadt ebbe a nagy-nagy örömbé.

Most ugyanebbe a révedező, boldog állapotba került. Ha megkérdezték volna tőle, miért sír, nem tudta volna megmondani. Ki tudja, mi minden gyermekbánat gyűlik össze a pici szívben, ami egy megrázkódtatáskor a könnyek áradatával eltűnik, s előbújik a szívárvány. Évikének a baba, „aki” csillagszemeivel csak rá, s kizárólag őrá nézett, olyan öröm-megrázkódtatás volt, amit csak a sok nehezett megélt emberek tudnak megérteni. Csillagszemű a kis szívben elfoglalta a kisírt bánatsomag helyét, s betöltötte azt teljesen. Évike nem tudta a babát letenni. Egész nap átszellemülten ringatta kis karjaiban, dúdolt neki. Este, mikor Anyu el akarta tőle venni, olyan szívet tépő zokogásban tört ki, hogy Gyula bácsi újabb engedélyével, együtt fekhettek ágyba. Zaklatott volt az éjszaka. Évike álmában mindig el akarta venni valaki a „gyerekét”, aki szikrázó szívárvány szemeivel könnyörgött, hogy vigyázzon rá. Ilyenkor sikitva ébredt, hálóinge csupa víz lett, s csak Apu szerető közelléte tudta lecsillapítani. Évike és a baba szerelme egész héten tartott. Gyula bácsi csak a hét végén akarta az ajándékot átadni Lajos kislányának. Csillagszeműt nem lehetett elvenni Évikétől. Szinte belebetegedett, hogy Anyu viszsza akarta adni Gyula bácsinak.

- Nem értem ezt a gyereket – mondogatta szégyenkezve a rokonnak – soha nem viselkedett így!

És ezt Gyula bácsi is tudta, s ő sem értette, Apu sem, így mentek a napok a hét vége felé. Évike abban reménykedett, talán, ha múlik az idő, csak-csak övé lehet ez a tünemény. Mert az volt. A játékboltok összes babája elbújhatott Csillagszemű mellett. Azok a rongy testükkel, kezükkel, kifejezéstelen, festett arcukkal soha nem csábították a kislányt. Szeretett babázni, mint minden korabeli, jóra való lánygyermek, de az babázás volt. Tudta, hogy a kezébe vett bábu csak egy játék, amit lehet öltöztetni, vetkőztetni, betakargatni, de egy élettelen báb. Csillagszemű már akkor más volt, amikor megpillantotta a csomag mélyén, és egymásra néztek! Mert igenis, a csillagocskák Évike szemé felé sziporkáztak, s mikor a kislány megfoghatta az illatos, különlegesen puha, rózsaszínű gumitestet, úgy érezte, egy igazi élőlényt tart a kezében. Talán Apa és az ő egymásra találásuk miatt érzett, túlcserélődő szeretetét plántálta át a babába – nem tudni.

A hét vége vészesen közeledett. Vasárnap már muszáj volt visszaadni a játékot. Anyu reggel feltette a tejet forni, főzött kakaót, s a friss meleg ital illata lassan beszivárgott a szobákba. Kiflit is tett Anya az asztalra, meg mézet és vaját. Ezek voltak Évike kedvenc ételei, a vasárnap a kedvenc napja. Ekkor meg volt engedve, hogy a nagyágyban Apu és Anyu között aludjon. Az ébredés mindig ilyen édes illatokkal kezdődött. A vasárnapi tejeskávé vagy kakaó illata, a frissen felmosott konyha, s ha hűvösebbre fordult az idő, a kis Jancsikályhában pattogó tűz hangulata mind-mind a vasárnapot jelentették. S ez volt az a nap, mikor későn lehetett felkelni. Szabad volt lustálkodni, Apuval az ágyban párnacsatázni, s kifáradva, az ingerlő illatoktól már nagyon éhesen kivonulni a konyhába, reggelizni. Anyu most kis szorongással várta a napot, s ezért ebédre is Évike kedvencét tervezte. A kislány gyanakodott. Csillagszeművel jelent meg a reggelinél, amiből alig evett. Nem tudta, hogy ma van az a nap, mikor elveszik a babáját, de Anyu és Apu vidámsága mesterkél volt. Elkezdtek neki ígérni más játékokat, kirándulást, fagyaltot annyit, amennyit csak akar, de Évike annál jobban szorította gyerekét. Reggeli után a szoba egyik sarkába húzódva várt, és félt. Anyuék a konyhában törték a fejüket újabb stratégián, de nem sikerült semmi okosat kitalálniuk. Előkerült Gyula bácsi is a szobájából, s szinte szégyenkezve mondta, lassan indulna. Anya nagy levegővétel után újra elkezdte szépen kérni a babát, mert már elhatározta, hogy kemény lesz, de Évike olyan riadt kétségbeeséssel nézett rá, hogy Anya ledöbbsent. A kislány sikítva ölelte Csillagszeműt, és zokogva könyörgött, hogy ő mindig jó lesz, csak hadd maradjon övé a baba. A nagy sírásra Gyula bácsi is bement a szobába, s félénken elkezdte: - Annus drága, inkább hagyjuk, majd elég lesz a másik baba is! S hogy a máskor megértő, szerető, önzetlen mamának miért nem volt egy kis könyörület a szívében, ki tudja? Gyula bácsi közbelépésére olyan méreg fogta el – még hogy kifog rajta ez a

hisztis kölyök –, hogy egy rántással kihúzta Évike karjából Csillagszeműt, s odaadta a rokonnak. A kislány úgy érezte, megállt a világ. Láttá a mozdulatot, ahogy elrabolják a „gyermekét”, látta, hogy elviszik, s a fájdalomtól lebénult szinte. Nem tudott sikítani, a zokogás is abbamaradt, csak nézett teljesen bambán, mereven. Egy szót sem szólt, nem mozdult, csak a kis keze, amivel a babát szorította, hanyatlott le. Az egész gyerek maga volt a fájdalom. Olyan mérhetetlen űrt érzett a szívében, mint az a szülő, aki gyermekét veszti el. Nem kellett sem az ebéd, sem a vacsora. Lefeküdt a sarokba, ahol a babával volt még előtte, s onnan nem lehetett elmozdítani. Később elaludt, s akkor fektették a helyére. Kis teste tűzben égett. Az arca lázrózsás. Anyu és Apu nagyon megijedtek. Rohangálás, orvos. Injekció, priznic, simogatások, szülői virrasztás. És Évike csak néz rájuk, ha az eszméletlenségből, vagy a megváltó álomból fel-felriad, s a szeme vádol. Anyu nem tudja magának megbocsátani, hogy a büszkesége miatt nem kérte el ezt a babát Gyula bácsitól. Hisz ő úgyis csak egyet akart ajándékba vinni. Miért, miért is nem kérte el a másikat?! Mert az ő gyereke nincs rászorulva, mert ők megteremtik, megadják. Rágódik Anyu, s folynak a könnyei, míg ébren virraszt a kislány mellett.

Évike nagyon lassan gyógyul. Nem érdekli semmi, nem csacsog, nem mosolyog. Apu nagy kirándulásokról beszél kettesben, ezek voltak a Csillagszemű előtti időben a kislány legszebb napjai. Anyu otthon főzte a vasárnapi ebédet, vagy például karácsonykor, mikor az angyalkákat várták, hogy berepüljenek az ablakon a fával, az ajándékokkal, ilyenkor Apunak sürgős mennivalója akadt Évikével. Megfogni ennek a szép, magas, okos embernek a kezét, s kimenni akár a világból! Olyan meghitt délelőttök voltak, amik lerakódtak a szív legmélyebb zugaiban, s később a felnőtt ember fájó örömmel nyitogatja a gyermekkori emlék-kapukat. Apuval sok-sok boldogságbatyu gyűlt össze. De most, most ez sem érdekelte Évikét. Valami megpattant, eltört, s a szív olyan fájdalommal volt tele, hogy nem tudta azt semmilyen ígéret kiűzni.

Közben expressz levél ment a távoli Kanadába. Sürgősen, nagyon sürgősen tegye meg a jó barát, hogy egy beteg kislánynak egy újabb babát küldjön! Mert az itthoni rokon, Lajos, sajnos kőszívű. Gyula bácsi ugyanis, mikor meglátogatta őket, elmesélte Évike és a Csillagszemű egymásra találását. Elmondta azt is, hogy egy babát kért külföldről, s egyet is akart Lajos kislányának adni (hogy miért is nem tette??), de Lajos nem akarta érteni a ki nem mondott kérést. Ő csak egyet tudott. Nehéz időket élünk, házépítésre, javításokra, ételre, ruhára kell az a nehezen megkeresett pénz, játékra nem telik, s most végre az is van! Mindkét babát odaadta hát az ő gyerekének, s így Gyula bácsinak nem maradt más választása, mint az újabb kérés Amerikába. A régi bajtárs agglegény létére nem nagyon örült a vásárlás, csomagfeladás hercehurcáinak, de megtette, s útnak indult a harmadik baba.

Teltek, múltak a hónapok. A csomagnak át kellett kelni hajóval a tengeren. Átjönni több országon, belépni a magyar határon, ahol a gondos vámosok már kicsit talán gyanakodtak: ugyan minek ennek a másik agglegénynek már a harmadik baba?! Szétszedték a csomagot, de miután tényleg csak egy baba árválkodott benne, egyszer csak csöngettek Évikéék ajtaján. Már a külsején látszott, hogy külföldi a csomag. Anyu összehívta a család apraját-nagyját, hogy láthassa mindenki Évike örömét. Mert tudták, hogy Kanadából csak az jöhet, egy újabb Csillagszemű! Évikét nem érdekelte a csomag, de ott állt a többiek között. Ünnepélyes hangulat, „Jaj, mi lehet benne?” felkiáltások, hogy fokozzák az izgalmakat, s valóban, ott feküdt a csomag alján egy baba. Görbe lábú, picit pocakos, finom gumiillatú, pólyás baba – a másik fajtából! A szeme kicsit kancsal, festett, amivel unottan nézett a rámeredő szemekre. Évike kezébe tették, aki szépen megköszönte, mert hisz ő egy jól nevelt kisleány volt, s bevitte a többi játéka közé lefektetni. Mindenki döbbenten nézte. Anyu megint szégyenkezett, ennyi cirkusz, ennyi felhajtás, és nincs öröm. Mert nincs. Ez nem a Csillagszemű! Még csak nem is hasonlít rá. Ez egy buta gumibaba. De honnan is tudhatta volna az a kanadai bácsi, hogy melyik fajta babát kellett volna küldeni? Így a jó illatú amerikai baba nem került elő soha a játékok közül. Ott unatkozott, szomorkodott a sok magyar bábu között, s ha nem pólyás lett volna, még talán félre is húzódik nagy urizálásában, de mert, hogy pólyás volt, meg kellett elégednie azzal a hellyel, ahová letették.

Múltak az évek, Évike már 10 éves hölgy lett. Egyszer Anyu látogatóba ment a rokon Lajosékhoz. Kislányát is magával vitte. Szép kertés ház, rengeteg virággal. A felnőttek, hogy jól kibeszélhessék magukat, Évikét a rokon kislány gondjaira bízták. Sokat játszottak, bújócskáztak a kertben, Évike éppen elbújni készült. Látott egy nagy halmot az udvar sarkában. Kerék nélküli talicska, ócska fazék, néhai szánkó, szóval limlomok. Gyorsan mögéjük guggolt, s várta a másik kislányt.

- Jaj, megtalál-e? – gondolta, s próbálta magát egészen picire összehúzni.

Ahogy ott ücsörgött, megakadt a szeme egy babán. Egy pocakos, görbelábú pólyás baba nézett szomorúan, piszkosan, sárosan rá, s távolabb egy fej nélküli pici baba ugyanabból az anyagból, a rózsaszínű gumiból, egyenes lábakkal. Csillagszemű!! Ezer közül is megismerte volna! Hiába nem volt meg a feje. A kis testet felismerte. Az ő babája itt a piszokban, a kidobott holmik között! Sírva szaladt be a házba Anyuhoz, hogy most azonnal, de azonnal menjenek innen. Alig lehetett megvigasztalni, hisz felszakadt a behegedt seb, és még jobban fáj, hogy ami neki a mindene lett volna, itt értéktelen szemétté vált.

Most már rohantak az évek. Évike felnőtt lett, férjhez ment. Volt egy okos, szép kisfia, s éppen várta második gyermekét. Reménykedett, hogy a fiú után

egy kislánya születik. Bár végeredményben mindegy, hogy kisfiú vagy kislány, csak egészséges legyen! Minden várandós anyuka ezért imádkozik. Kórház, altatás, műtét.

- Ébredjen, anyuka, kislánya született, Évike megszületett! – hallja már az ébredés határán.

Még nem tud szólni, reagálni, bár akar, hisz boldog, kislánya lett. Újabb bódulattal telt órák, talán sose lesz vége a napnak. Másnap reggel hozzák a piciket a kismamáknak. Évi valamivel jobban van, s egyszer csak a kezébe nyomnak egy bepólyált csomagot.

- Ez lenne a kislányom? – nézegeti, ismerkedik a csöpp arccal, kezecskékkel. És Évike baba kinyitja szemeit, ránéz a fölője hajló anyai arcra, aki majdnem felsikít. CSILLAGSZEMŰ!!! Mert a pici, kék szemek tele vannak szípkázó csillagokkal, azok röpködnek Anyuka felé!

Elered Évi könnye, s csak nézi tündérszép, élő babáját. Szíve hálával lesz tele, s úgy köszöni Istennek ezt a mérhetetlen nagy ajándékát. Mert az Ő ajándékai mindig sokkal különbek, mint ahogy azt mi elképzeljük, vagy reméljük.

Három évtized telt el. A régi baba már csak egy halvány emlék, hisz itt van Isten csodájaként a nekem legszebb, az élő, az igazi, a NAGYLÁNYOM!

Kárpátiné Marton Éva

Egy (kicsit) korababa naplója

„Azt kérdezed tőlem

hogyan vártalak?
Mint az éjszakára
fölvirrad a nap,
mint a délutánra
jő az alkonyat,
mint ha szellő jelzi
a fõrgeteget -
ezer pici jeltől
tudtam jöttödet.

Mint tavaszi reggel
a nap sugarát,
fagyos téli este
jégcsap csillagát,
mint az alma ízét,
tejet, kenyeret -
pedig nem is láttalak még,
úgy ismertelek.”

(Beney Zsuzsa: Anya dúdolja)

Kóvályogva ébredt. Hirtelen nem tudta, hol is van. Aztán bevillantak agyába az elmúlt napon érzett félelmek és fájdalmak. Gondolatban újból átélte, amin keresztülment. A hajnali órák riadalma után az örökkévalóságnak tűnő várakozás, majd a végeláthatatlan út, ami szintén rá várt. Az egyedüllét érzése, amibe időnként az elmúlás gondolatai is belekeveredtek. Az érkezés, majd a pillanat, amikor közölték vele, mi fog történni. Nem volt ereje tiltakozni, de nem is tehetett mást; akik körülvették, jobban tudták, ebben a helyzetben mi a teendő. Nem tiltakozott, inkább már várta, történjék meg, legyen túl rajta. Rájuk bízta magukat. Közben aggódott, de igyekezett nyugalmat erőltetni magára. Nem történhet semmi baj! Aznap már nem sok mindenre emlékszik. Pedig beszéltek hozzá, ő is felelt, de igazából nem tudta, mit. Másnapra már kitisztult a tudata. Egyetlenegy dolgot akart: látni őt! Nem volt egyszerű kivitelen, de megtette, mert elvitték hozzá. A fizikai fájdalom eltörpült a torkát, gyomrát és lelkét szorongató félelem, aggodalom mellett. Aztán hihetetlen erőt merítve a tartalékaiból odalépett az inkubátor mellé, amelyben előző nap világra jött, koraszülött kislánya aludt. Meghatódva nézte a pici életet, s a kétségeket egy pillanat alatt elnyomta egy mindent elsöprő érzés: NEM TÖRTÉNHEK SEMMI BAJ!

2006. november

Tudom, a naplóírást nem én találtam fel. Nagyon sokan vezetnek naplót mindennapjaikról. Mégis megörültem, amikor bevillant: ez nekem való lesz! Elhatároztam, ha nem is minden nap, de időnként feltétlenül lejegyzem, mi történt velem, mi járt a fejemben aznap. Hogy mégis mi ebben a különös? Még nem töltöttem be a hét hónapot...

2006. 11. 05.

Minden azzal a bizonyos rossz érzéssel kezdődött néhány nappal ezelőtt. Az a rossz érzés a kiságyamban fogott el, ébredés után. Ahhoz, hogy az éltető oxigénhez juthassak, ki kellett nyitnom a számat! Ilyet még nem éreztem: az orromban valami útját állta a levegőnek... Nagyon kellemetlen volt és hogy más is tudomást szerezzen a dologról, azonnal intézkedtem.

Na, kellett nekem sírni! Először, azt hittem, anyu rám se hederít: hozta a porszívót! Az járt a fejemben, miért épp' most akar takarítani; nem látja, hogy egyetlen kislánya mennyire szenved?! Később aztán kiderült, ennél sokkal nagyobb gonosztságot eszelt ki. Erre akkor jöttem rá, amikor a porszívóhoz csatlakoztatott eszköz másik végét az orromba tuszkolta... Először meglepődtem, majd kicsit nagyobb hangerővel próbáltam anyu tudtára adni, hogy nem ilyen megoldásra számítottam.

Szerencsére a „kínzás” nem tartott sokáig, ráadásul hirtelen észrevettem: kapok levegőt!!! Na, jó; kegyetlenkedés megbocsátva...

Hát, így teltek a napok, egészen szombatig. Szombaton reggel, anyu szerint, ijesztő dolgot produkáltam: kapkodtam a levegőt és köhögtem. Szülőm arca percről percre borúsabbá vált látványomtól. Pedig én nem éreztem rosszul magam, sőt, egész jó kedvem volt! Csak ez a fránya köhögés...

Anyu addig hajszoalta magát az aggodalmaskodásba, míg határozott lépésre szánta el magát; egyes-egyedül eldöntötte, hogy elvisz az ügyeletre. Persze, előtte azért még legalább három embert megkérdezett, hogy „Szerinted?”

Bepakolt a babakocsiba. Eleinte örülni látszott, mert nem ordítottam a négykerekűben. De ez csak azért volt, mert arcomra fagyott a felismerés: egy olyan érzés, amivel még nem találkoztam. Úgy hívják, tél. Később persze csak elkezdtem ordítani az úton; máskor is úgy szoktam, miért lenne most másképp?! Az orvos szimpatikus volt. Megdicsért, hogy aranyos vagyok, én meg igyekeztem szépen mosolyogni rá. Reméltem, hogy ha meg is hallgatja a tudómet, de azt a hosszú kanalat csak nem nyomja be a torkomhoz. Hát, tévedtem. Mindegy, azért se sírtam...

Kaptam gyógyszert, gyógyulgotok. Bár, megmondom őszintén, kicsit tetset, hogy a testvérem hangjában némi aggódást éreztem, amikor állapotom

felől érdeklődött. Hálából össze akartam nyálanzni, ő meg először úgy tett, mintha belemenne a dologba, aztán amikor már majdnem hozzáértem az arcához, megfutamodott. Ki érti a férfiakat...

2006. 11. 06.

Tudom, nem nagyon illik ilyen írni, de néha fárasztó tud lenni anyukám. Tegnap este már a jól megérdemelt anyatejecsém utolsó cseppjeinek kortyolgatása közben rácsücsült az álomtündér a szempillámra. Anyát hidegen hagyta a tündér jelenléte; bár semmit sem kívántam úgy, mint vízszintben, a karjaiban pihenni, ő függőleges helyzetbe emelt. Persze, tudom, így könnyebben eltávozott a pocimban összegyűlt levegő, de azért kicsit nyafoghatok miatta, nem?! Reméltem, legalább az ágyikómba tesz és végre alhatok.

De ő nem így gondolta: a nyafogásomat félreértve ösztönösen ringatni kezdett. Jajj, ne!! Ezt már nem tűrhettem, így egyre erősödő sírásba fulladt hangom. Anyának se kellett több! Azt hitte, ennek a problémának csak egyetlen gyógymódja lehet: a ringatás mellé finoman rázogatni kezdett, mialatt sétált velem a szobában és még szavaival is nyugtatni próbált... Ezt az óriási félreértést már nem tűrhettem. Megpróbáltam kifordulni a kezéből, hogy vegye már észre, hová vágyom. (Közben kicsit el is mosolyodtam magamban, mert eszembe jutott az a vicc a kisgyerekről, akinek anyukája altatás gyanánt már a harmadik altatódalt énekelte, mire a kicsi végül így szólt: „Mama, énekel sz még vagy hagysz végre aludni?!”)

Szerencsére az én anyukám nem énekelt. (El ne kiabáljam...) Viszont kifordulási próbálkozásom hatására a felismerés némi fényét láttam megcsillanni a szemében: értetlenül, kicsit talán sértetten, de óvatosan lehelyezett ágyikómba. Mondanom sem kell, két percen belül már aludtam is. Ám előtte, elnehezült szempilláim mögül még láttam anya csodálkozástól felhúzott szemöldökét és gyanakvó tekintetét...

2006. 11. 07.

Azt mondják, alapvetően mosolygós baba vagyok. És valóban: a jókedvű reggeleket általában hasonlóan vidám délelőttök, délutánok követik. Úgy gondolom, jó hangulatomhoz anya hozzáállása is hozzájárul: sokat játszik velem, mesél, mondókázik nekem. Még akkor is beszél hozzám, amikor főz, mosogat vagy takarít. Ezeket a dolgokat régebben a nappali alvásom idején végezte. De nehogy már egy ekkora lány túlzásba vigye a szunyókálást! Csak mértékkel alszom hát napközben, aminek az lett az eredménye, hogy a háztartást közösen vezetjük anyával.

Nektek azonban bevallom: egy idő után rém unalmassá tud válni, hogy amíg ő tesz-vesz, addig én a játékaimmel kényszerülök játszani... Megpróbá-

lom hát anyut jobb belátásra bírni. Ugye, nem kell elmagyarázni, melyik az egyetlen eszköz, aminek birtokában vagyok és kényszerítő erővel bír?! Hát persze, a sírás!

Tarsolyomban a sírás számos változatát tartogatom közvetlen környezetem számára. Van a nyöszörgés. Ezt ritkán vetem be; például akkor, amikor a kiságyban fekvő a rácsok között kiszökik a lábam és nem bírom visszahúzni.

Aztán van a nyafogás. Ezt gyakran használom. Olyan gyakran, hogy tulajdonképpen már nem is emlékszem, mit szeretnék vele elérni.

Hangosabb sírást is tudok! Ez egy figyelmeztetés, hogy a következő fokozat itt áll a küszöbön! Ezt, a legutóbbit, a leghangosabbat ritkán alkalmazom, mégpedig azért, hogy ne legyen túl megszokott és mindig azonnali hatást váltsak ki vele. Megfigyeltem ugyanis, hogy amikor így ordítok, az iszonyú félelmetes a felnőttek számára. Aki a közelben van (és ez leginkább az anyukám), eldob a kezéből mindent, hogy a karjába zárhasson.

De el kell mondanom azt is, hogy néha a karok ölése sem elég. Hiába vesz fel anyu, sírok. Megpuszilgat, becézget. Semmi. Csiklandoz, bohóckodik, a levegőbe dob – sírok. Ilyenkor mindent megpróbál, hogy felvidítson. Hogy kacagjak. Vagy nevessek. Idővel azt látom könnyeimen át (már amikor sikerül könnyeket produkálnom), hogy szülőm lelkesedése csökken. Már annak is örülne, ha legalább egy picit elmosolyodnék. Csakhogy, néha makacs vagyok.

Aztán valami zajt hallok. Neszek az ajtó felől és léptek. Valaki megáll a szoba küszöbén: apa!!! És amiért anya egy egész délután dolgozott, apa „ingyen”, egy csapásra megkapja: fülig ér a szám! De hát mondtam, hogy alapvetően mosolygós baba vagyok...

2006. 11. 08.

Ma igazán izgi napom volt.

Az általános iskola 1. b. osztályában nyílt magyar órát rendeztek. Ennek azért van számomra jelentősége, mert a nagy és okos bátyám (anyáék mindig így mondják) ebbe az osztályba jár. És mivel anya nem csak nekem anyukám, hanem a testvéremnek is, természetes, hogy szeretett volna elmenni a nyílt órára. De itt vagyok én, a nagylánya, akinek az anyukája mellett van a helye. Igaz, hogy okos vagyok, de azért még annyira nagy nem, hogy egy iskolai órán rendesen tudjak viselkedni; így szó sem lehetett arról, hogy én is anyával tartsak.

A probléma tehát ott kezdődött, hogy bár anyu elég ügyes és sok mindent meg tud oldani, de arra még ő is képtelen, hogy egyszerre két helyen legyen. Így az tűnt a legjobb megoldásnak, ha engem valakire rábíz.

Mivel apukám éppen szabadságon volt, így a megtiszteltetés, hogy vigyázzon rám, őt érte.

Mielőtt anyukám elment, alapos felkészítést tartott apának belőlem. Elmondta, hol található az előre elkészített tea. Mit tegyen apa, ha sírnék. És mit, ha ordítanék. Elmagyarázta, hogyan kell adagolni a láz –és fájdalomcsillapítót („havéletlenül szükséglennerá”). Apa ekkor már nem bírta tovább és megkérte anyut, ugyan kutakodjon már az emlékeiben, hogy meddig is tart egy iskolai óra! Vagy talán ő (apa) nem emlékszik rá jól és Robika nem is ebben a városban tanul?!

Anya meg se hallotta apa szavait, még gyorsan elmondta, hogyan szeretek ülni a babakocsiban és kikészített egy kupac ruhát, amit rám kell adnia, ha kimegyünk és hideg lenne odakinn. Meg egy másik kupacot, ha nem lesz annyira hideg. Apa ekkor gondolt egyet, cinkosan rám kacsintott és közölte, hogy alig várja, hogy csak ketten legyünk végre; itt az ideje, hogy *bungee jumping*-oljunk a szekrény tetejéről. Nekem tetszett az ötlet, el is mosolyodtam nyomban. Anyának kevésbé tetszhetett, bár nem szólt semmit, de mielőtt elindult, még felírta egy papírra az orvosi ügyelet telefonszámát...

Mondanom sem kell, nagyon jól éreztük magunkat apával! Játsoztunk, levegőztünk, sőt, még aludtam is egyet. Láthatóan remek hangulatban voltam, amikor hazaért az aggódó anya. Bár látta a jókedvemet, tekintete mégis azt sugallta, hogy „engem aztán nem tévesztetek meg!” Alaposan átvizsgált; csak amikor látta, hogy egy csupa egészséges és jókedvű babát kap vissza, akkor nyugodott meg. Elmesélte, milyen ügyes volt a bátyám az órán. Aztán tekintete kicsit borússá vált. Apa is észrevette a gond-felhőt és megkérdezte, mi az oka. Megtudtuk, hogy jövő héten matematikából rendeznek nyílt órát...

2006. 11. 09.

Közeledik a KARÁCSONY!

Aki azt hiszi, hogy fogalmam sem lehet róla, mi is az, téved! Bár a tavalyi ünnepeket még a pocakban töltöttem, de a várakozás izgalma, a készülődés öröme azért hozzám is eljutott. Az is igaz, hogy már nagyon szeretnék karácsonyfát látni! Anya szerint biztosan tetszeni fog majd nekem, ahogy csillog-villog majd rajta a sok dísz. Apa erre azt mondja, jajj, ne, kezddhet rajta megint gondolkodni, hogyan is rögzítse biztonságosan, nehogy lerántsam...(Hááát, senki sem ígérte, hogy gyerekekkel az élet csupa habos torta!)

„Mit szeretnél karácsonyra?” – hangzott el anya szájából egyik nap a bűvös kérdés. Azonban amikor elképzeltem, mi mindent is szeretnék, észrevettem, hogy a kérdés nem hozzám, hanem testvéremhez szólt. Robika pedig duplán szerencsés helyzetben van, hiszen:

1. Neki egy percig sem kellett gondolkodnia ahhoz, hogy legalább 10 dolgot is felsoroljon, mielőtt elhangzott a kérdés. Válaszait nem írom le, hiszen

igencsak hosszú lenne a lista, amit nap mint nap újabb vágyott dolgokkal egészít ki.

2. Ő tud beszélni, én pedig, lássuk be, bármennyire igyekszem is, még nem.

De beszéd ide vagy oda, vágyaim nekem is vannak! Jó is lesz, ha itt rögzítem a listát, legalább anyuék észbe kapnak, mielőtt valami kisbabáknak való játék-féleséggel lepnének meg.

Az egyik dolog, amire vágyom egy lapos műanyag „izé”, ami sok gombot hord a hátán és az ágyon szokott heverni. Hívogatóan terpeszkedik, amikor hempergek a közelében. Varázslatos dolog lehet; megfigyeltem, ha valamelyik szülőm megnyom rajta egy gombot, a tévébe nyomban kép kerül! A varázslást nagyon szeretném én is kipróbálni, ám szüleim gondoskodnak róla, hogy a bűvös eszközt ne kaparintsam meg. Nem bántom őket irigységük miatt, de ne engem okoljanak, ha ezt látva tőlük, előbb-utóbb én sem adom oda nekik a dolgaimat!

Aztán ott van egy másik tárgya vágyaimnak: a számítógép mellett a helye, anyáék ott tologatják, miközben piros fénye mintha azt kiabálná, hogy kapjam el. Megpróbáltam már sokszor megszerezni, de kísérletem eddig kudarcba fulladt. Ha lenne egy sajátom, én nem tologatnám ide-oda, egyszerűen csak megkóstolnám, milyen az íze...

Hát, most hirtelen ennyi jut eszembe azokból a dolgokból, amelyeket remek ajándékként tudnék elképzelni magamnak.

De majdnem biztos vagyok benne, hogy Szenteste nem fog engem várni ezek közül egyik sem. Ha véletlenül a JÉZUSKA úgy gondolja majd, hogy mégis inkább játékot csempész a fa alá, nem keseredem el; legfeljebb megtanulok majd azzal játszani...

2006. 11. 10.

Ma semmi érdekes dolog nem történt velem, ezért most az mesélem el, hogyan ünnepeltük (1 hónappal ezelőtt) a féléves születésnapomat.

Mivel anyáék úgy gondolták, hogy aki már hat hónapos, az nem annyira kisbaba, elhatározták, hogy elvisznek kirándulni! Persze nem csak engem, hanem a testvéremet is, sőt, jött velünk néhány baráti család is. Vagyis inkább mi mentünk velük, hiszen a kirándulás ötlete tőlük származott.

Előző nap, ahogyan egy anyához illik, anyukám aggódni kezdett: mi lesz, ha pont' akkor ennék majd, amikor indulnánk? És ha épp' akkor alszom majd, amikor enni kellene? Vagy ha nem bírom az utat és végigüvöltöm? (Ezt a képtelenséget nem tudom, honnan vette. Na jó, volt már ilyen, de akkor is csak Szolnokig...) Szerettem volna megnyugtatóni őt, de apa megtette helyet-

tem. (Köszi, apa!) Szerinte ugyanis egy kisbabának az anyja mellett van a legjobb helye, még ha az anya kirándul is. Punktum.

Természetesen nagyon boldog voltam, hogy valami izgalmas következik másnap, pedig a kirándulás szó sokat nem mondott még nekem. Másnap izgatottan és jó korán ébredtem. Nem szerettem volna kihagyni a kirándulás miatt a nyugiban elköltött reggelimet.

Miután beültünk az autóba, örömmel nyugtáztam magamban, hogy a legjobb dolgom nekem van: két férfi (Robika és Imike) közé raktak be gyerekek-üléstől. Mivel a pocim tele volt, az út felét végigaludtam. A másik felét már unalmasnak találtam. Már a két férfi jelenléte sem vigasztalt: sírdogáltam kicsit. Na jó, nem kicsit. De a lényeg, épségben odaértünk.

A diósgyőri várban anya pocakjára rögzítve, kenguruban sétáltam, amitől ő kicsit pihegett néha, de legalább rájött, nem ártana, ha komolyan fontolóra venne egy fogyókúráját...

A váron kívül ellátogattunk még egy nagyon érdekes helyre. A hangja leginkább ahhoz hasonlított, amikor anya belezúdítja a fürdővizemet a kádba. Később megtudtam, vizesés a neve.

Míg el nem felejttem: ha holnap nem írnék, az azért lesz, mert szülinapi partira vagyok hivatalos...

2006. 11. 11.

Kicsit fáradtan, de itt vagyok... Miért fáradtan? És miért csak ma? Elmesélem.

Tegnap már reggel tudtam, hogy különleges napunk lesz. Abból gondoltam, hogy anyu ismét kezdte összecsomagolni a játékaimat. Tudtam, hogy ünnepelni megyünk!

Indulás előtt már nagyon izgatott voltam. Testvérem meg egyáltalán nem. Ő még akkor is számítógépezett; a gumimacis klipet nézte és énekelte, aznap már ötvenedikére. Nem unta. Én viszont igen, úgyhogy kicsit sírdogáltam, hátha elérem vele, hogy induljunk végre.

Nagy sokára elindultunk mami munkahelyére, ami igazából egy üdülő, de most azt a célt szolgálta, hogy ott rendezték meg anya nagybátyjának a 70. szülinapját. Kicsit aggódtam, mihez fogok ott kezdeni a sok felnőttel és titkon reméltem, anyukám extra sok játékot pakolt oda nekem unaloműzőnek...

Amikor megérkeztünk a rendezvény helyszínére, nagyon elcsodálkoztam: mennyi ember! És mind az én rokonom! Aztán, amikor volt lehetőségem jobban körülnézni, megállapítottam, hogy rajtam kívül több gyerkőc is van. Megnyugodtam – láttam, hogy unatkozni már nem fogok.

Az egyik kislány, Zsófi, csak másfél hónappal idősebb tőlem. Főleg vele (illetve mellette) játszottam a nekünk lerakott szivacsokon. Nagyon szeretem Zsófit, mert kölcsönadta a saját játékait! Igaz, kicsit rosszul esett, amikor

cserébe ő meg az enyémet vette közelebből szemügyre. Pedig anya mindig mondja (igaz, inkább a bátyusomnak), hogy nem szabad irigyni lenni, de azt hiszem, ez még 7 hónaposokra nem vonatkozik...

A délután családi körben gyorsan elszállt. Sokat játszottam, egy picit aludtam is, és rádöbbsentettem anyát arra, amit eddig még ő sem tudott rólam: imádom az élőzenét! Még táncoltam is! Igaz, ehhez mami ölelő karjaira volt szükségem.

Este 11 körül kerültem ágyba. Talán nem csodálkoztok rajta, hogy reggel 8-ig moccanásomat sem lehetett hallani...

2006. 11. 13.

Tegnap tornázni voltam. Mielőtt bárki azt hinné, hogy a legújabb aerobik – örület hatása alá kerültem, elárulom: gyógytornáztam.

A kissé feszes izmaim miatt van szükség rá, hogy Vera néni hetente 2 alkalommal megdolgoztasson engem meg az izmaimat. Szüleim szerint nagyon sokat ügyesedtem, mióta tornázni járok. Bár a hozzáállásommal nincs minden rendben, ugyanis eddig sikerült minden egyes félórás tortúrát végigsírnom. Persze, nem fájdalmas kezeléssel van szó; nem is a fájdalom miatt sírok, hanem mérhetetlenül dühös vagyok, amiért 30 hosszú percre korlátoznak szabad mozgásomban. Persze tudom, nagykoromban majd hálás leszek Vera néninek a kezelések jótékony hatásáért, de ehhez most még fiatal vagyok.

Tegnap este, amikor anya öltöztetett, már sejtettem, hogy megint *oda* visznek. Az autóban még megkegyelmeztem szüleimnek: végigaludtam a 80 kilométeres utat; semmi nyafogás, semmi ordítás. De mihelyt beléptünk a „hadszíntérre”, úgy éreztem, itt az idő – hát rázendítettem.

Anyukám azzal nyugtatott, hogy a fél óra hamar elszáll, de én nem úgy éreztem. Ez alkalommal annyira kellett ordítanom, hogy új érzéssel voltam kénytelen megismerkedni: a torna végére, bár akartam, nem jött ki hang a torkomon; berekedtem. Azért arra vigyáztam, hogy a hazafelé vezető útra még maradjon egy kis hangom...

2006. 11. 15.

„A gyermek alapvető tevékenysége a játék” – tanulta anya a főiskolán. Nem túl régen diplomázott, mégis, mintha az említett tanítást már kissé feledte volna. Ezt abból gondolom, mert úgy érzem, nem mindig érti, mennyire kitölti életemet a játék.

Amikor reggel felébredek, a hangommal játszom. Ilyenkor mindent eldob a kezéből és rohan be hozzám; azt hiszi, valami baj van. Pedig nem sírok, csak próbálgatom, miféle hangokat tudok elővarázsolni a torkomból.

Amikor aztán bejön, látja, hogy nincs baj. Ezt úgy tudatom vele, hogy huncutul kikukucsálok az ágyam rácsa felett, majd beletemet arcomat a lepedőmbe. Ezt megcsinálom néhányszor, de tovább szeretném! Anya azonban kiemel ágyikómból, hogy felöltöztessen. Nahát, ez még az igazi móka! Ha kicsomagol a pelenkából, én nyomban elszököm. Amikor előveszi a tiszta pelust, megszerzem és azonnal megkóstolom. Ha pedig öltöztetni kezd, mindig eljártsszuk egy párszor, hogy ő bedugja a karomat a pulcsiba, én meg kihúzom. Nagyon jó kis játékok ezek, de úgy látom, anyu nem mindig vevő rá.

Aztán itt van a nap fénypontja, az evés! Leggyakrabban még a jól bevált anyatejjel töltöm meg pocimat; ezt viszonylag nyugodtan fogyasztom el. Még az is előfordul, hogy az evés végére elalszom. Ha viszont nem alszom el, akkor anyatej-evés közben is kitalálok mindig valami érdekeset. Ugyanis attól, hogy a szám „foglalt”, a kezeim szabadok és gyakran kószálgatnak a levegőben. Ilyenkor aztán vagy anyukám blúzába, vagy nyakláncába kapaszkodom erősen és megpróbálom húzni. Csak azért, hogy láthassa, milyen erős vagyok! Ő azonban dicséret helyett inkább megpróbálja kiküszöbölni ezeket a ráncigálásokat, bár próbálkozásai eddig meddőnek bizonyultak.

A főzelékevés pedig maga a mennyei játszótér! Először megpróbálom a kanalat kiütni az engem etető kézből. Amikor ez nem megy, akkor egy hirtelen mozdulattal benyúlok a számba (aki finnyás, ne olvassa tovább!) és annak tartalmát módszeresen szétkenemet: elsőnek az arcomon, úgy, hogy lehetőleg minden érzékszervemet érje. Aztán jut belőle a ruhámra is. És ha anya ezeket a játékokat valamilyen agyafúrt módon megakadályozza, akkor jöhet a beszédgyakorlatnak álcázott főzelék-pötytyözés! Ennek az a menete, hogy jó sok főzeléket összegyűjtök a számban, majd hirtelen „brrrrr” és „trrr” hangokat adok ki, hogy kiderüljön, milyen ügyes, beszélni tudó nagy lánya vagyok már szüleimnek. Persze, nektek elárulom, igazából az tetszik ebben az egészben, ahogyan szép sorban mindent beborít a színes babahami! Nem csak anyán, hanem az asztalon, széken, csempén is viszontlátom a kicsi üveg tartalmát. Még nem tudtam eldönteni, melyik tetszik jobban: a paradicsomos burgonya pirosas, a brokkoli zöld, vagy a sütőtök sárga színe a csempén. Az egyhangú fehér, amilyen étkezésem előtt volt, mindenesetre elég unalmas...

2006. 11. 16.

Szeretem a testvéreimet. Most már biztos vagyok benne, hogy ő is szeret. Ám nem volt ez mindig így.

Amikor még pocaklakóként voltam jelen a családban, hallottam, hogy Robika a nagyszerű hírre (mármint, hogy útban vagyok), finoman szólva, nem reagált túl lelkesen. Anya kérdésére, hogy miért nem örül túlzottan nekem, azt felelte: „Tudod, anya, túl sokáig voltam egyedül!” Hát, többek között ezért is

szeretem annyira őt, mert olyan okosan megfogalmazza gondolatait. Még akkor is, ha azok számomra nem mindig hízelgők...

Biztos voltam benne, hogy egyrészt az anyával csak ketten eltöltött vidám perceket látta veszélyben érkezésem miatt, valamint azt hihette, hogy előbb-utóbb teadélután rendezek az *Action Man*-jeinek.... Mindenesetre megértetem őt és nem sűrgettem, hogy megszeressen.

Az első biztató jeleket akkor tapasztaltam nála velem kapcsolatban, amikor azon a bizonyos szombati napon, 7 héttel a kiírt időpont előtt eldöntöttem, hogy most azonnal világra akarok jönni. Anya, apa és mami is nagyon megijedt, de bátyám hangjában még nagyobb rémületet éreztem, amikor tágra nyílt szemekkel, sírásra görbülő szájjal megkérdezte: „Úristen, anya, meg fog halni a tesóm?!” Szegénykém még nem ismert: nagyon is élni akartam és ezért minden erőmmel harcoltam is! Mindenesetre jó érzés volt, hogy kicsi szíve aggódott értem.

A kórházban eltöltött hosszú napokon anyán kívül csak apa jöhetett be hozzám, ugyanakkor éreztem, hogy kinn, az ajtó előtt türelmesen a világ legjobb testvére várakozik! Már alig vártam a napot, hogy hazatérhessek az otthonunkba, a szeretteimhez, kiváltképp a bátyámhoz.

Persze, az első napokban még gyakrabban éreztem Robika irányából azt a dolgot, amit, mint később megtudtam, testvérféltékenységnek hívnak. Mára egész jól kijövünk egymással. Megállapodtunk, hogy én nem nyálazom össze a játékait, sőt, lehetőleg hozzájuk sem érek, ő pedig nem ugrik/esik rám, amikor egyedül vagyunk, nem vesz fel és váratlanul nem kiabál a közelemben. Bevallom, néha mindkettőnknek nehezebb esik betartani a megállapodásunkat, de nagyon igyekszünk!

Nagyon szeretem őt! Amikor meghallom a hangját, fülig ér a szám. Megnevettetni is ő tud legjobban. Legutóbb pedig, amikor egy konkurens kishaba elvette a játékomat, a bátyám igazi védelmezőként állt mellém! Azt mondta, azért, mert engem szeret! És azt is mondta, hogy ha majd hat és fél éves leszek, átköltözhetem én is a gyerekszobába... Igaz, csak a szoba egy részét használhatom, amit körbekerít majd egy kis kerítéssel és a játékaik akkor is tabuk lesznek számomra, de ekkora jószívűség hallatán ez az apróság kit érdekel?! A lényeg az: a testvérem szeret engem!!!

2006. 11. 17.

Még anya pocakjában voltam, amikor már éreztem a jelenlétét.

Születésem és hazatérésem után, ha alkalom nyílt volna rá, közelebbről megismerkedik velem. De nem nyílt. Bár apa hajlott volna a dologra, anya nem nézte jó szemmel, ha túl közel merészkedett hozzám. Kezdetben rá se hederítettem. Ez természetes; egy újszülött annyi minden mással van elfoglalva. Majd,

ahogy kezdtem felfedezni a rajtam és anyán túl létező dolgokat, a szemem sarkából figyeltem őt. Éreztem, hogy szeret, hogy kíváncsi rám, ugyanakkor óvatossággal fogadtam érdeklődését. Láttam, hogy más, mint mi. Például, sohasem jön be a házba, bármennyire is szerettem volna.

Mára nagyon megkedveltem. Már a nevét is tudom: Alina. Azt is megtudtam, azért más, mint mi, mert ő egy kutya. A mi kutyánk! Ha kimegyek anyával vagy apával az udvarra, ebünk ott sürgölődik körülöttünk: szaladgál, majd odakucorodik szülőm lábához. Mindig megnevettem, ahogyan szimatoló orrával bökdösi a lábikóimat. Szívesen megölelném, megtapogatnám, talán még össze is nyálaznám. Csak úgy, szeretetből!

Bezzeg Robika közelebből is megismerkedhetett vele! Anya mesélte, hogy Ali még kiskutyus korában került hozzánk; akkor még testvérem is jóval kisebb volt. Kölyökkutyánk kedvenc elfoglaltsága a harapdálás volt, tekintet nélkül a rácsálás tárgyára. Bizony előfordult, hogy bátyusom volt a tárgy... Persze, mindez csak játék volt a kutyának és Robikának is – egészen addig, míg egy alkalommal a játék kicsit erőse sikerült. Testvérem a hirtelen jött fájdalom és düh miatt az azonnali bosszúra szánta el magát: hirtelen felindulásból visszaharapott! Anya mindezt nem látta, csak azt vette már észre, amikor kicsi fia a mosdó előtt állva nem győzi mosni a szájából a szőrösomókat... Alinak egy marék bundája bánta az előre át nem gondolt játékát! Azóta, persze, barátságot és békét kötöttek, bár mindkettőjüknek érnie kellett még ehhez a barátsághoz.

Én is szeretnék majd összebarátkozni Alinával! Ki tudja: talán még a baszobába is sikerül majd becsálnom...

2006. 11. 19.

Mióta élek, arra törekszem, hogy ne váljak könnyen kiismerhetővé. Mint tudjuk, akiről mindent tudnak, az egy idő után unalmassá válik. Hát, én sokat dolgozom azon, hogy izgalmas maradjak környezetem számára!

Anyá ismer engem: tudja, hogy ha főzelékevés közben már csak résnyire nyitom a számat, akkor szomjas vagyok. Ha pedig egyáltalán nem nyitom ki, az azt jelenti, hogy „köszönöm szépen, elég volt!” Meglátja rajtam, ha unom a játszást és ölelésre vágyom. Észreveszi, ha megijedek valamitől és gyorsan magához húz, mielőtt kitörne belőlem elkeseredésem. Tudja, mikor kell aludnom egyet és érzi, mikor jobb, ha kicsit békén hagy. Sokszor megfigyeltem jelzéseimre adott reakcióit és nagyon csodálkoztam, hogyan ismerhet ennyire. Ráadásul borzasztóan büszke magára emiatt!

Egyik nap viszont rá kellett jönnöm, hogy velem kapcsolatos ismeretei hiányosak. Délután nyafogni, nyüögösködni kezdtem. Persze én tudtam az okát, próbáltam is neki előbb szépen, majd a percek haladtával egyre nyomatéko-

sabban tudatni vele, de hiába. Panaszomat nem értette. Igaz, becsületére válik, hogy sok mindennel próbálkozott: kicserélte a pelusomat, megetetett – megitatott (volna, ha ettem, illetve ittam volna, de nem akartam), bekente az ínyemet a kenőccsel, mondván, biztos a fogam... Egyébként megfigyeltem: ehhez a mozzanathoz sírásaim során előbb-utóbb eljutunk: a fogzásra sok mindent rá lehet fogni.

Ott tartottunk, hogy már sétált is velem, a pocimat is megmasszírozta, de én, igazi csecsemőhöz méltón csak mondtam a magamét. Ahogy telt az idő, ő egyre elkeseredettebben és tanácstalanabban állt mellettem. Szerencsére ekkor – éppen időben, mert már teljesen megfájdult a torkom a kiabálástól – betoppant apa és egyenesen hozzám fordult: „Mi baja van az én kis virágszálamnak, csak nem melege van?!” – és ezzel felkapott az ágyról, majd – anya legnagyobb rémületére – kibújtatott pulcsimból és tipegőmből. Én pedig, egy szál bodyban, vidám rugdalózással és széles mosollyal jutalmaztam, hogy apa megértette, mit szeretnék. Anya kicsit fáradtan, de a sírás abbamaradása miatt mégiscsak megkönnyebbülve elismerte, hogy teljesen ő sem ismerhet engem...

2006. 11. 21.

Rendkívül elfoglalt vagyok mostanában. Gyakran töltöm az időt kinn, a jó levegőn. Anya szerint ki kell használni ezeket a szép napokat. Mániája, hogy később úgyis jön a természet büntetése a kellemes novemberi időjárásért! De teljesen mindegy, csak ezt ő még nem tudja: a legrosszabb időben is igyekszem rábírní, hogy hagyjuk itt a lakást, annyira szeretek odakinn nézelődni!

És hogy mi mindent csináltam az elmúlt napokban? Néha elmegyünk anyukámmal vásárolni: amikor látja a kamrában, hogy fogytán a bébihami, akkor kettesben megyünk beszerző körútra és feltöltjük a készletet. Persze, a döntésbe nem enged beleszólni, mindig ő választ. Pedig különböző módszerekkel próbáltam már rábírní, hogy rájöjjön: az én pocimba-valómról van szó! Egyik alkalommal, például, amikor válogatott az üzletben, én meg a kezében voltam, megpróbáltam úgy fordulni, hogy láthassam, milyen ennivalókat készül leemelni a polcra. Addig-addig forgolódtam – bár nem érhettem az üvegekhez, sőt, nem is láthattam a címkéjüket, - csak azt értem el vele, hogy anya majdnem kiejtett a kezéből. Kicsit megijedtem, nem gondoltam, hogy ennyire gyenge anyukám...

Oththon aztán bevettem a másik módszeremet: evés közben próbáltam megértetni vele, hogy melyik étel ízlik és melyik az, amelyet ne vegyen többé. Persze, tudom, hogy a hal nagyon egészséges, de mit tegyek, ha nekem nem ízlik. Az első falat után, bár fíntorogtam, gondos szülőm nem vette a lapot, így hát köhögni kezdtem tőle. A harmadik köhögés után, már gyanakodni kezdett, a negyedik után pedig eltüntette a szemem elől a nemkívánatos üve-

get. De nem vagyok tőle túlságosan boldog, mert kijelentette, hogy nem ehetek állandóan csak májat, meg brokkolit. (Na, ugye, hogy tudja, mivel kellett volna telepakolni a bevásárlószatyrot?!) Ráadásul, ismerem anyukámat, macacs is tud lenni; félek, úgy járok majd, mint a zöldborsóval: ki nem állhatam, amikor először adott belőle. Láttam rajtam, hogy nem ízlik, kidobta majdnem az egész üveggel. Én meg örültem, hogy megmenekültem. Egy héttel később viszont a boltban nem akartam hinni a szememnek: mintha elfelejtette volna, hogy én nem szeretem ezt a zöld vacakot, újra vásárolt egyet! Talán azt hiszi, egy kisbabának egy hét alatt megváltozik az ízlése?!

Na, az ennivalókról mára ennyit. A naplóról is. Tudjátok, egy ilyen kicsi babának, még csak szüksége van (legalább) az éjszakai alvásra...

2006. 11. 25.

Néha nem úgy alakulnak a dolgok, ahogyan előre eltervezzük. Anya is tapasztalta már, hogy még egyetlen gyerek mellett sem lehet mindent pontosan megszervezni. Két gyerek pedig még jobban keresztülhúzhatja a számításokat.

Anyukám esténként szokott a számítógéphez ülni, miután mi elalszunk. Azonban a sok késői elalvás megtette a hatását; tegnap reggelre nagyon öszszegyült benne a fáradtság. El is határozta, hogy este, miután engem lefektet és testvéremnek olvas egy fejezetet az általa választott könyvből, azon nyomban lefekszik és az éjszaka folyamán alaposan kialussza magát.

Délután jó sokáig voltunk kinn Robikával a friss levegőn, ő ugrált, játszott, szaladgált Alival, én pedig csak szerettem volna. Mindegy, nézni is jó volt őket.

A számítógépünk valami rejtélyes oknál fogva elromlott. Ez anyának sem volt jó hír, Robika pedig teljesen elkeseredett tőle, úgyhogy apa feladata volt, minél hamarabb életet lehelni a gépbe. A javítással apukám estére lett készen. Már éppen készülődtünk a fürdéshez, amikor Robika kérte, hogy egy kicsit gépezhessen még. Anyáék beleegyeztek, legfeljebb kicsit késik a fürdés, „ügyispéntekvan” jelszóval. Robika nagyvonalúan kijelentette, hogy ha gépezhet, akkor ma nem kell neki esti olvasás. Anya elalvásának ideje így is kicsit tolódni látszott.

Hamarosan azonban csak ott találtuk végre magunkat a fürdőkádban – ugyanis néha a bátyusommal együtt fürdök a nagykádban! Igaz, ezzel hatalmas feladatot adok anyunak, ugyanis nem elég, hogy lehajolva kell fognia, de egyetlen pillanatig sem maradok egy helyben a kádban! De ezen nem szabad csodálkozni: meg akarom mutatni, milyen bátor és gyors vagyok a vízben, ráadásul „úszni” is tudok! Igaz, Robcsi ilyenkor kicsit útban van, mert azért mégsem olyan nagy ez a kád... Tegnap addig ügyeskedtem, míg csak sikerült azt a szép kék habot is megkóstolnom, amit anya a vízbe önt fürdés előtt.

Megint rájöttem, hogy igaza van szüleimnek: csak a színe szép, az íze egyáltalán nem jó!

Fürdés után megvacsoráztam, utána lefeküdtem alukálni. Legalábbis anya így tudta. Már indult volna fürödni, amikor a testvérem kérlelésére, mely szerint mégiscsak szeretne egyetlen rövid történetet hallani a könyvből, kötetnek állt: bement hozzá a gyerekszobába és nekiláttak a történetnek. Amiből aztán kettő, majd három lett... Végül nem könnyen, de mégis csak rá bírta beszélni a bátyámat a villanyoltásra. Így később ment fürödni, mint a hét bármelyik más napján. Nem baj, gondolta, előtte az egész éjszaka! Az azért örömmel töltötte el, hogy én, általában, minden éjszakát végigalszom.

Tartva magát elhatározásához, csupán 5 percre szándékozott leülni a számítógéphez. Azonban még ennyi se lett belőle, ugyanis jeleztem neki a szobából, hogy ébren vagyok. A halk jelzést nem hallhatta, mert nem rohant be hozzám, így kénytelen voltam hangosabb jeleket küldeni. Ekkor már bejött és próbált megnyugtatni. Meg is nyugodtam. Kb. 5 percre. És ez, sajnos, így ment egész éjjel. Magam sem tudom igazán, mi volt velem. Arra emlékszem, hogy az éjszaka folyamán anya háromszor megetetett, kétszer csak megdajkált, kétszer cserélt rajtam takarót (hátha fázom és hátha melegem van), háromszor megnézte, van-e lázam, és egyszer bekente az ínyemet a csodakrémmel. Aztán hajnal felé már csak arra maradt ereje, hogy a mellettem lévő ágyából nyugtatott, hogy nincs semmi baj, alukáljak. Fél hat körül szót fogadtam neki és egészen mély álomba szenderültem. Anya is elaludt. Már majdnem fél órát aludt egyfolytában, amikor cseppet sem csendben és finoman, beviharzott anyáék másik gyereke, akit hétköznap csak hosszas könyörgés árán lehet kicsalogatni ágyikójából. Nyomban bebújt anya mellé, takaróját lerántva jogos tulajdonosáról és kikényszerítve őt az ágy margójára, néhány tengely körüli forgás és kapálózás után Robika édes álomba merült mellette. Azt sajnos, nem tudom, egy nagy sóhaj kíséretében miért kelt föl anya; mindenesetre mi, a testvéremmel reggelig jól kialudtuk magunkat, hogy legyen energiánk egész napra!

2006. 11. 27.

Mostanában nem történik velem semmi. Hacsak az nem valami, hogy anya szerint bármely pillanatban előbukkanhat a 3. fogacskám! Az egész család őszintén reméli, hogy ez hamarosan bekövetkezik. Én is nagyon örülnék, mert elég fájdalmas tud lenni, ahogy törekszik át az ínyemen a kibújni készülő fog. Robika se bánná már, ugyanis szerinte akkor felhagynék végre azzal a rossz szokással, hogy minden megkaparintott játékát megrágcsálom. Talán úgy gondolja, hogy a 3 fog kibújásával befejeződik a fogzás?! Pedig nem is ő, hanem anyukám ijedt ma meg alaposan, ugyanis lerakott a gyerekszobában a

szőnyegre játszani. Körberakott játékokkal, ő pedig kiszaladt megpakolni a kandallót. Egy perc alatt visszajött, de nyomban meg is ijedt: a játékaimhoz hozzá sem nyúltam, viszont a számból Robika egyik „ottfelejtett” játék-kígyójának teste és feje lógott ki. Csak a farkát kaptam be, gondoltam, abból baj nem lehet. Azonban anya igazi rémülete aztán következett, hogy kivette a kígyót a számból: a hulló farka vége hiányzott! Én csak mosolyogtam, hiszen nem gondolhatta komolyan, hogy elbírna a fogam egy ilyen kemény dologgal. De bizony nem gondolkodott ésszerűen és pánikba esett. Már éppen a számat feszegette – volna, ha nem akkor toppant volna be a bátyám, aki anya kérésére és annak hófehér arcát látva azonnal megnyugtatta, hogy az állatot már ő is használtan, fark nélkül kapta...

Tehát szüleim is várják, hogy kibújjon a fogam: anyukám a nappalok és éjszakák egybemosódásának megszűnését reméli e csontkezdemény előkerülésétől, apa pedig azt, hogy végre talán már nem kell kispárnával a fején aludnia, anélkül is csönd lesz a szobában éjjel.

Mamiban bíztam, hiszen ő hősiesen és szó nélkül cipelt eddig naphosszat – ugyanis, amikor felvesznek és járkálnak velem, csodálatos módon elmúlik a fájdalom -, de tegnap egyszerűen lerakott az ágyra és kijelentette, hogy nehéz vagyok... Persze, mellettem maradt és játszott velem, de az azért csak nem ugyanaz, mintha sétálgatnánk! Az előbbinek jóval csekélyebb a fájdalomcsillapító hatása.

Tegnap délután apa megígérte, hogy ha aludtam egy nagyot, kivisz levegőzni. Szót fogadtam, így nem 10, hanem 15 egész percet aludtam! Már alig vártam, hogy kimenjünk. Tudtam, hogy ő Ali közelébe enged. Most különösen jól esett kutyázni, de nem maradtunk kinn sokáig. Sőt, amikor bementünk, apa megkérte anyát, hogy nagyon alaposan mossa meg a kezemet. Ő nem kérdezett semmit, de a tekintete elárulta, tud mindent és nem örül neki. Nem értem, miért vannak úgy oda: csakis azért nyúltam bele Ali szájába könyékig, mert tudni akartam, neki hány foga bújt már ki! Hát, elég sok foga van, de szerencsére okos kutyaként nem vette zokon kíváncsiságomat és a világért se akart vagánykodni csontpogtatóinak erejével...

Ma reggel anyukámmal a piacra indultunk a négykerekűmmel. Az egyik fa mellett elhaladva egy száraz levélke pont a kezem ügyébe pottyant le a babakocsiba. Szerencsére szülöm még jónak mondható reflexekkel rendelkezik, ugyanis ha egyetlen pillanattal később reagál a falevél esésére, már nem menti meg a levél életét: én is gyors vagyok és a kezem, benne a felkapott levélkével, már a szám felé közelített. De mondom, nem nagyon történik velem mostanában semmi, úgyhogy ma sem tudtam meg, milyen ízű a falevél.

Na, mára elbúcsúzom. Majd írok, ha történik velem valami. Vagy ha megint nem történik...

2006. 11. 29.

Örömmel tájékoztatlak titeket, hogy napról napra nagyobb és ügyesebb vagyok! Hja, kérem, akinek már 3 foga van! Na, jó, inkább két és fél, de a lényeg, hogy előbújt a harmadik is!

Anya ezt már reggel tudta; mégpedig onnan, hogy éjjel nem háborgattam, így aztán jól kialudta magát. Apa reggel még nem tudta, mert a kispárna jó hangszigetelő, úgyhogy fogalma sem volt róla, hogy mi aludtunk-e éjjel, vagy sem. De aztán apukám tudomására is eljutott a dolog: még mielőtt személyesen megtapasztalhatta volna, milyen erősen tudok három foggal harapni, anya elmondta neki a jó hírt. Úgyhogy, minden családtag örömtáncot lejtett.

Másból is látszik, hogy lassan nyolc hónapos leszek: elkezdtem kúszni! Eddig is az örületbe tudtam kergetni anyát azzal, hogy amikor az ágyra lerakott, soha sem tudhatta, a következő pillanatban hová gurulok. A különbség az, hogy eddig csak oldalra közlekedtem, amit mára kiegészítettem az előre történő kúszással, illetve a hátrafelé irányuló tolatással. Ezzel elértem, hogy anyukám leggyakrabban a gyerekszoba szőnyegére tesz le, ami óriási kihívás számomra! Igaz, ő megpróbál kordában tartani: elpakolja a környékről a „nemszabad” dolgokat, a játékaimat elérhető közelségbe helyezi és a területet, ahol szabadon közlekedhetek, körülkeríti párnákkal. De nektek bevallom, gyakran kicselezem anyát. Az igaz, hogy soha sem hagy magamra 1-1 pillanatnál hosszabb időre, ám nekem gyakran ez is elég ahhoz, hogy a játékaimnál valami sokkal érdekesebb dolgot kiszemelve a megszerzésére induljak. Így jutottam el Robika néhány kártyájáig, a kedvenc plüsséig, de az igazán nagy fogás az lett volna, ha sikerül elérnem azt a valamit, aminek a zsinórja egy deszkáról lógott lefelé. Amikor a közelébe értem, a szobába éppen akkor belépő anyukám gyorsan felkapott és elvitt onnan, majd hallottam, amikor később maminak mesélte, hogy ezentúl talán mégsem a gyerekszobában fog vasalni.

Később újra visszakerültem a területemre, ahol a játékaim között találtam egy cumit. Igaz, sohasem használtam, de mégis csak az én cumikám volt. Kézbevettem, forgattam, nézegettem. Bár eddig sehogyan sem értettem, mit szeretnek ezen más babák, bekaptam. Nem is volt olyan rossz érzés. Egészen belejöttem a használatába, amikor a szemem sarkából megláttam, hogy anya döbbenten nézi, mit művelek. Jól van, csak kipróbáltam. Remélem, azért még nem tart függőnek?!

Ma reggel berakott a hordozómba és mivel Robikának volt még egy kis ideje iskolába indulásig, odaült mellém játszani. Na, nem velem játszott, hanem az A.T.O.M.-jaival (aki nem ismerné: egy gyerekcsatornán futó akció-mese sorozat hősei, műanyagból). Csodálattal néztem, ahogyan testvérem kezei között életre keltek a figurák: futottak, akrobatikus ugrásokat végeztek, harcoltak

egymással. Mindezt bátyám különböző hang effektjei kísérték. Izgalmas volt nézni és még izgalmasabb elképzelni, hogyan tudnám megszerezni őket.

Később a szerencse mellém szegődött. Ugyanis anya elvitte Robikát a suliba, míg engem mami gondjaira bízott, aki nem tudván, hogy bátyusom játéka a számomra tiltott dolgok kategóriájába tartoznak, miután meggyőződött róla, hogy sem *Pain*-nek, sem *Axel*-nek nem esik le egyetlen porcikája sem, ideadta őket nekem! Csak azt nem értette, miért csapkodok velük és ütögetem össze őket, tőlem szokatlan, artikulátlan hangok kíséretében...

2006. 12. 01.

Ma segitettem anyunak. Mégpedig a tiszta ruhák összeszedésekor. A szárítóról hajtogatta bele a kosárba a mosás után megszáradt ruhácskákat, én pedig kezdetben tisztes távoból, játékaim mellől figyeltem ténykedését. Aztán úgy döntöttem, mégsem nézhetem anyukám egyedüli fáradozását. Hagytam hát a játékaimat a helyükön és közelebb kúsztam az edényhez; kissé félrebillentettem, hogy remekül hozzáférjek, majd módszeresen, szép sorban egymás után kidobáltam a hátam mögé a kosár tartalmát. Munkám végeztével, édes mosollyal az arcomon anyára sandítottam, vajon büszke lesz-e rám. Bár tekintetem egyben azt is üzent: „ugyan, nincs mit köszönni, szívesen tettem!” De a szülői arcról, érdekes módon, a dicséret halvány szándékát sem bírtam leolvasni. Nem mindig hálás szerep a segítőké... Azért remélem, máskor szólni fog, ha segítségre lesz szüksége, hisz' nem vagyok én gondolatolvasó!

Születésem után anya sokszor morfondírozott rajta, hogyan fogja majd velem megértetni, hogy vannak a Robika játéka és vannak az enyéme; elkérés nélkül pedig nem nyúlunk a máséhoz. Már a legelején úgy döntött, ebben a dologban következetes lesz és nem engedi, hogy testvéremet méltánytalanság érje ezen a téren abból kifolyólag, hogy én vagyok a kisebb. Robikával meg is beszéltek, hogy ha majd változtatni tudom a helyemet a lakásban, számomra elérhetetlen helyre pakolják a bátyus kedvenc dolgait. Az általa „kinőtt”, kisbabás játékaikat pedig én öröklöm, hiszen azokra már egy nagy fiúnak nincs szüksége. Robikának tetszett az ötlet, szívesen lemondott „csecsemőknek való” játékszereiről. Tehát, a naggyal megbeszélte, már csak a kicsivel kell majd megértetnie – gondolta anya. Azonban ami ma történt, arra igazán nem számított.

Szülöm elővett egy kis szatyornyit a csecsemőjátékok közül, hogy felfrissítsuk játék-készletemet. Nagyon megörültem neki, azonban boldogságomat messze fölülmúlta Robika örömujjongása. Mielőtt bármit is megszerezhettem volna az anya által felkínált játékok közül, testvérem máris kiragadott a kupacból 2 kiskönyvet, és félrerakta, hogy később elolvassa. Végre a kezeim közé kaparintottam egy LEGO DUPLO-t, ami azonban meg sem melegedhe-

tett nálam, ugyanis a NAGY azon nyomban elkapta tőlem és féltőn magához szorította, „ezeketúgyszeretemmégmostis!” felkiáltással. A fürdőjáték készletet pedig, ami egy mama-kacsából és a hátán 3 baba-kacsából áll, már csak messziről láthattam. Robika ragaszkodott hozzá, hogy anya higgyen neki: a kacsacsalád igenis nézni akarja őt számítógépezés közben...

2006. 12. 03.

A hétvége arra való, hogy a dolgos, munkával (vagy esetemben játékkal) töltött hétköznapi fáradalmait kipihenjük. Ebből a megfontolásból szombaton reggel egészen 8 óráig aludtam. Így aztán kipihenten és vidáman ébredtem. A délelőtti folyamán – hétvége ide vagy oda – mégis várt rám egy kis munka. Meg kellett sétáltatnom Alit. Hogy ne unatkozzunk, mi lányok, apát is magunkkal vittük. Pontosabban, apa vitt engem, Ali pedig a négy ügyes lábán mellettünk jött. A délelőtti gyorsan elrepült.

Délután anya és Robika csuda jó játékot eszelt ki: valami nyúlós dolgot raktak az asztalra, amit aztán különböző formákkal kilyukasztottak. Először nem értettem, apa miért örül ennyire játéknak, hiszen ő kimaradt belőle. Aztán később, amikor az orromat megpöckölte a sütekből áradó illat, rájöttem: apa öröme nem magának a tevékenységnek szólt, ő már ismerte a ténykedés eredményét, az édes mézeskalácsot! De bármennyire is szerettem volna, nem kaptam a finom falatokból, mondván ilyen pici babának még nem való... Anya, lekenyerezésként, megkínált egy fél babapiskótával, de már csak dacból sem fogadtam el! Nagyon várom már, hogy én is igazán nagy legyek! De nem csak a mézeskalács miatt...

2006. 12. 06.

Gondolkodtam, mivel is kezdjem ma a naplóm. Talán azzal, hogy leírom, ma végigsírtam az utat Szolnokig? Kicsit sajnáltam a hangorkán miatt anyát, hiszen hiába próbált neki apa valamit magyarázni a vezetőülésből, ő abból egy kukkot sem hallott. Miattam. (Bocsi, anya, de így jár az, aki indulás előtt fél órával teszi le a kislányát aludni!) Persze, tudom, negyed óra bőven elég máskor, hogy alaposan kialudjam magam, de ma többet szerettem volna és dühös voltam, amiért felébresztettek. Ha ti is ennyi idősek lennétek, mint én, nektek is nehezetekre esne egy 80 km-es utat sírás nélkül végigülni, amikor egyáltalán nincs kedvetek az autókázáshoz!

De azért van jó hírem is: ma reggelre kibújt a 4. fogam. Igaz, a hír remek, de az ide vezető út elég göröngyös volt: belázasodtam és ez az állapot majd 3 napig tartott. Anya még a doktor nénihez is bevitt, hátha torokgyulladásom van, de kiderült, a fog lehet a láz oka. Anya örült a hírnek, mármint, hogy nem betegség miatt van a láz, de azért annak még jobban örült volna, ha már

elmúlik. Ezzel én is így voltam, hiszen a láztól és a *nemalvástól* nyugós, rosszkedvű voltam. Egyedül az a része tetszett a dolognak, hogy többet lehettem kézben... Mára, úgy tűnik, elmúlt a lázas állapot, bár étvágyam továbbra is csak az anyatejre van, azért alakulok: a hangulatom már a régi!

El ne felejtsem leírni: tegnap este járt nálunk a Téliapó! Bejött az udvarunkra, be a házba és az előtérben várakozó cipőket megpakolta csomagokkal! Azt nem értem, Alit miért tartjuk, ha ilyen könnyen beengedi az idegeneket?!

A Mikulás nagy, erős és fűre volt! Nem, nem láttam, csak gondolom: erős lehetett, mert egy gyöngye Mikulás nem bírta volna el azt a sok csomagot, amit a lábbelikbe rejtett. Különösen a Robikáé volt megtömve. Ezt egyáltalán nem bánom, hiszen én még nem eszem édességet, csak amit anya a tejen keresztül küld nekem. Igaz, én is kaptam ajándékot és annyira tetszett a zacskója, hogy miután megkóstoltam, igazán sokáig eljátszottam vele. Arra, hogy mi volt a csomagomban, sajna, már nem nagyon emlékszem...

Visszatérve a Mikulásra, azért gondolom, hogy fűre volt, mert amikor anya szólt a testvéremnek, hogy valaki kopogott, Robika azonnal felugrott a székéből, ahol épp' akkor ült és „a Téliapó!!!” csatakiáltással fejvesztve kirohant a lakásból, de hiába: bátyusom hült helyét találta az öregnek, csupán a csomagok árulkodtak arról, hogy nálunk járt. Pedig Robika egész nap azt tervezte, hogy az idén jól kifigyeli, ki is hozza nekünk az ajándékot. Nem baj, majd jövőre segítek neki, ketten hátha éberebbek leszünk!

2006. 12. 08.

Nagyon szeretem a színeket és a különféle mintákat. A piros és a pöttyös ellen sincs kifogásom. Mégis: ezt a variációt inkább kis ruhámon viselném inkább! Azonban...

Két nappal ezelőtt anya arra ébredt, hogy végigaludtuk az éjszakát. Nagyon boldog volt, hiszen ez azt jelentette, hogy meggyógyultam, oda a nyugosság, oda a láz! Mielőtt örömnépet szervezett volna ennek tiszteletére, hirtelen felfedezte a testemen virító apró pöttyök özönét... Persze, mint az anyák többsége ilyen esetben, először kicsit megijedt, mi okozhatta az egy éjszaka alatt lezajlott színváltást. Aztán, mivel rájött, hogy attól, hogy 2 percenként megnézi, még nem fog kiderülni, mi lehet az oka, elvitt a doktor nénihez. Annál is inkább, mert napközben tapasztalnia kellett, hogy bizony a lázam is elő-előbukkan, étvágyam sincs és a kedélyállapotom se a régi. Kiderült, a torkomat megtámadó vírus okozza a csepp sem dekoratív jelenséget a testemen. Kaptam gyógyszert és kenceficét, amit anya előszeretettel mázolszét rajtam. Ennek eredménye azonnali: csepp sem piros, viszont annál inkább hófehér tőle a bőröm... Hát, ez se valami mutatós!

Ali kutyánkkal sikerült megint kicsit közelebből megismerkednem. Az ismerkedés egyben anyukám gyorsasági tesztje is volt, amelyen szülöm szégyenletes módon elvérzett.

A szokásos napi sétánkból hazatérve, miután anya a babakocsit, benne velem, leparkolta az udvaron, ő visszaszaladt bezárni a kaput. Ennyi idő elég volt elhatározásomhoz, miszerint megpróbálom a közelemben csalogatni a kutyánkat. Azt eszeltem ki, hogy ledobom a földre a kezemben lévő játékot, mire az csörren egyet. Talán ez elég is lesz, hogy mindig kíváncsi ebünk megközelítsen. Tervemet és próbálkozásomat siker koronázta: Ali hálás volt a játékért, s hálája jeléül adott egy kutya-puszt az arcomra. Olyan jól esett szeretet-megnyilvánulása, hogy örömben magamhoz akartam ölelni a jószágot. De Ali nem igazán akarta, mert amikor megfogtam, ő gyorsan kicsúszott az ölelésből, ujjaim között hagyva 2 maroknyi szőrét. Ekkorra már anyu is odaért hozzám, s nem maradt más munka számára, csak kifejtetni tenyeremből az Ali szőrt. Meg alaposan megmosni a simogató kezeimet...

2006. 12. 10.

Eta mamimmal igazán különleges a kapcsolatunk. Még meg sem születtem, amikor éreztem, nagyon szeret és vár engem. Igen, nagyon várt, azonban azért még szerinte sem kellett volna olyan hamar megszületnem...

Apán és bátyusomon kívül vállalta a hosszú utat és eljött meglátogatni a kórházba, ahol életem első heteit töltöttem. Tudta előre, hogy csak üvegen keresztül láthat, nem jöhet a közelemben, nem foghat a karjaiba, sőt, még egy icipici puszt sem adhat. Bár akkoriban a sárga bőrömmel, a kékfény kezelés miatt leragasztott szemeimmel, a gyufaszál végtagjaimmal egy baba - szépségversenyen esélyem sem lett volna, éreztem, neki én vagyok a legszebb. A távolból, üvegen keresztül túl sok talán nem is látszott belőlem, tudtam, neki így is gyönyörű vagyok. Csak azt nem értettem, hogy bár se por, se szél nem járhatott a folyosón, ahonnan mamim csodált engem, a szeme mégis könnyes volt...

Amikor hazajöttünk, kezdetben kicsit félve fogott meg, de ennek a kezdeti bizonytalanságnak két nap alatt nyoma sem maradt. Örömmel tartott a karjaiban és végre a régen esedékes puszijaimat is megkaphattam.

A hazaérkezésem óta eltelt idő alatt egyre közelebb kerültünk egymáshoz. Mami mindig érzi, mi a jó nekem. Ha meglátom, majd' kiugrom a bőrömből és kis karjaimat felé nyújtva jelzem, hogy a közelségére vágyom. Gyakran játszik velem, ha sírok, vigasztal. Amikor beteg voltam és nyűgös, semmi más nem enyhítette „fájdalmamat”, csak ha ő sétált velem. Aggódott, amikor láz égette a testemet vagy amikor a fogzás okozta kín sírásra kényszerített. Egy dologból marad ki mindig csak velem kapcsolatban: az orrszívás rituáléját nem bírja

nézni, azt hiszi, fájdalmas. Bár anyáék mondták már neki, hogy fájdalommentes beavatkozásról van szó, hangommal nem ezt támasztom alá...

Megfigyeltem, hogy a lépcső, ami a szobánk előtt van, az ő birodalmába vezet. Nagyon várom, hogy megtanuljak egyedül közlekedni; első útjaim egyke biztosan felfelé vezet majd... Szüleimmel ellentétben mami olyan jószívű, hogy még azt is megengedi, hogy tévéje távirányítóját kicsit kézbe vegyem. Na jó, ha a szám felé közelítek vele, akkor ő is elveszi tőlem.... És az a húsleves, amit a hétvégén főzött! Nehogy azt gondoljátok, hogy csak anyatejen keresztül kaptam belőle: bizony az eredetit kóstolhattam meg!

Nagyon szeretem a mamimat. Azt mondta, bárcsak láthatna engem felnőni. Kicsi szívemből én is ezt kívánom!

2006. 12. 12.

A mai nap szépnek indult; jól is telt, míg egy száguldó mentőautó szirénája verte fel a csendet. Anya szemében könnyeket láttam s egy múltból előtúluló rossz érzés emléke az én pillanatnyi hangulatomra is rányomta bélyegét.

Ez év áprilisa majdnem úgy telt anyának, mint a többi április. Annyiban volt ez mégis más, hogy ott voltam a pocakjában. A hónap elején a kismamáknál szokásos orvosi vizsgálat megállapította, hogy szépen fejlődök. A doktor bácsi remélte, hogy jó nekem ott és egyelőre nem kívánczom kifelé, anyát pedig arra intette, vigyázzon magára, magunkra, pihenjen sokat, ha panasza van, azonnal indulás hozzá.

Közeledett a hétvége. Pénteken baráti családot vártuk vendégségbe. Aznap este anya barátnője lefényképezte őt (a pocakjában velem), „háthaezleszazutolsópocaklakósfelvétel” címszóval. Móni kijelentésén mindannyian jót mosolyogtak, hiszen születésem várható ideje még távlati dolognak tűnt: 7 hétre voltunk tőle. Senki sem gondolta volna, hogy másnap a legszörnyebben induló és a legszerencsésebben végződő napnak nézünk majd elébe...

Másnap hajnalban – vendégek ide, vagy oda -, minden előzetes jel nélkül egyértelműen a család tudtára adtam: most fogok megszületni!!! Anya megijedt. Sőt, azt hiszem szörnyen megijedt, de így volt ezzel kis családunk minden tagja. Mentő jött értünk, száguldottunk Szolnokra, majd onnan Szegedre. Az út mindkettőnk számára egy örökkévalóságnak tűnt. Anya fájdalmai és félelme egyre elviselhetetlenebbé vált, fejében a legszörnyűbb gondolatok kergették egymást. Félt és féltett. Fohászkodott és reménykedett. Aztán már csak sírni tudott... Aznap este világra jöttem. De milyen világ az, ahol nem az anyukája fogadja az embert! Még csak nem is láthatott, azonnal elválasztottak minket egymástól. Igazságtalannak éreztem az elhagyatottságot, az ismeretlen környezetet, a magányt. Hiányoztak a szüleim, és tudom, én is nekik.

Az ember életében vannak nagyon emlékezetes dolgok; az én életemben is: egynapos korom, amikor először találkozhattam apával. Anya első látogatása. Aztán az első alkalom, amikor végre karjaiban tarthatott... Továbbra is külön voltunk, de legalább már tudtam, hogy háromóránként láthatom.

Aztán elérkezett az orvos által kitűzött súly elérésének (2 és fél kiló!) és így a hazautazás napja. Anya, bár borzasztóan várta ezt a napot, ugyanakkor aggodalommal töltötte el a tudat, hogy otthon nélkülöznünk kell az állandó orvosi felügyeletet. Én igen, de ő nem tudta, hogyan lesz képes vigyázni rám. Eleinte minden napunkat végigaggódta, izgult, jól csinál-e mindent velem kapcsolatban. Kezdetben, gyakori esti sírásaimmal én sem hathattam építőleg, egyébként is kátyúban lévő önbizalmára. Voltak nehézségek, főleg az elején, de szép lassan összeszoktunk, minden a helyére került. Anya is megnyugodott, én pedig boldog vagyok a családom körében.

Mi ketten, lányok, nagyon igyekszünk, hogy az áprilisi, szombat hajnali félelem szörnyű emlékét kiűzzük még a tudatalattinkból is. Csakhogy az olykor idehallatszó, száguldó mentőautók szívettépő szirénái ezt nem igazán engedik...

2006. 12. 14.

Sok mindent megtanultam már eddigi életem során, de tudásvágyam határtalan. Mint tudjuk, a gyermek leginkább utánpótlás révén tanul. Már csak annyi volt a dolgom, hogy kiválasszam, ki nekem a megfelelő, utánozandó személy. Hosszas töprengés után Robikára esett a választásom. Hogy miért őrá? Előszörban, mert ő a nagy és okos bátyám, akire szeretnék majdan a nagyságon és okosságon túl másban is hasonlítani. Másrészt, mivel a testvérem, velem egy családban cseperedik, így nem jelent számomra nehézséget megfigyelnem őt abból a szempontból, hogy egyes viselkedésformáira milyen szülői válasz érkezik. És jóval kellemesebb, ugyebár, ha az ember nem saját bőrén tapasztal meg mindent, hanem egy félig kitaposott úton halad szépen...

Megfigyeltem, hogy testvérem esténként időben ágyba bújik és képes az egész éjszakát végigaludni! Ellentétben velem, hiszen engem éjszakánként gyakran felébreszt az éhség, a szomjúság vagy az egyedüllétből való félelem. Nem értem, hogy lehet kibírni egy egész, hosszú éjt „csak aludva”. Velem már az is előfordult, hogy éjjel, derült égből villámcsapásként játszani támadt kedvem! A kiságyból kitekintve azonban megállapítottam, hogy ehhez rajtam kívül senkinek sincs hangulata. Lehet, hogy írtam már, elég rugalmatlanok a szüleim. Apától annyi tellett, hogy hangjában némi aggodalommal megkérdezte anyát, talán beteg ez a gyerek, amiért nem alszik. Anya közölte vele, hogy ennél egészségesebb nem is lehetnék. Apa, megnyugodva a hallottaktól, oldalra fordult, majd maga elé mormogva megjegyezte, hogy nagyszerű, ezek

szerint másnap mehetek óvodába... Anyáék reakcióit és beszélgetését hallgatva megbántam, hogy felébredtem és igyekeztem gyorsan visszaaludni.

Tehát az éjszakai helyes viselkedést is el kell sajátítanom Robikától, azonban nem csak ezt. Irigykedve hallgatom a bátyust, milyen szépen tud anyának megígérni mindent, amikor nagyon szeretne megkapni valami játékot. Azt, sajnos nem tudom, hogy az ígéreteket betartja-e, annak még nem voltam tanúja. Biztosan akkor szokta, amikor én éppen alszom.

Szóval, van még mit tanulnom a bátyustól. Gyakorolni fogok! Többek között azt is, hogyan kell anya nyaka köré fonni a karjaimat, az ölébe keredzkedni és finom puszikkal elhalmozni őt.

2006. 12. 16.

Mostanában egyre gyakrabban hallok egy szót, ami igen megkeseríti az életemet. Az értelmét még pontosan nem ismerem, csak azt, hogy nem sok jót jelent rám nézve.

Amikor például a szőnyegen játszom a játékaimmel és közben észreveszem a küszöbön túlról hívogató anyai lábbeli fémes csatjának csalogatást, tökéletesre fejlesztett kúszásommal megpróbálom gyorsan becserkészni azt. Előfordul, hogy meg is szerzem és már majdnem a kóstolásnál tartok – ekkor azonban megjeleni két erős kéz és bizony eltávolít a hön áhított papucstól. Elszállításom közben pedig megint ezt a szót hallom.

Aztán itt van az étkezés ideje: amikor anya adagolja a számba a fincsi falatokat, időnként eszembe jut az ülőalkalmatosságom övét is a kanál mellett a számba tömködni. Anyu persze kiveszi a számból az új szó kíséretében.

De ezt használja akkor is, amikor fürdésnél én szívesebben feküdnék inkább a kádban, mint ülnék, vagy amikor hasra fordulva a fejemet a víz alá nyomom. De hiába ismételteti, csak a saját fejem után megyek – illetve mennek, de a vége akkor az, hogy anya megunja vízi akrobatikámat és gyorsan végez a mosdatással.

Eddig tulajdonképpen csak anyától hallottam ezt a rém unalmas szót, de újabban Robika és apa is ismételteti. Robika száját elsősorban akkor hagyja el, ha hozzá merészelek nyúlni egyik-másik imádott játékához. Megfigyeltem, hogy apa pedig a technikai, elektronikai berendezések becserkészése terén igyekszik eltántorítani tervemtől. Ráadásul, ha ez nem lenne elég, mostanában már mami is kezdi: ha a terítőt szeretném lerángatni az asztaláról, vagy a fülbevalóját szeretném kicsit megráncigálni (igaz, benne van a fülében, tehát azzal együtt lehet csak!), előszeretettel ismételteti az utálatos szót.

Egy dologban reménykedek: hátha hamarosan tudok majd beszélni! Ugyanis azt hallottam, hogy amikor Robika kicsi volt, az első szavainak egyike ez volt és igen gyakran használta, amikor anyáék olyat kértek tőle,

amihez neki nem volt kedve. Én, most még csak nonverbálisan fejezem ezt ki: ha megegetnének, amikor nem kérek, egyszerűen nem nyitom ki a számat. Ha azt szeretnék, hogy mutassam meg, milyen ügyes vagyok és már éneklük is, hogy „LÓGALÁBALÓGA...” – viszont nekem semmi kedvem lógatni, akkor azok a kis lábak bizony megfeszülnek és a viláért se moccannának... De érzem, hamarosan eljön az idő, amikor én is büszkén ejtem majd ki a számon, amit ma még utálok hallani: **NEM!!!**

2006. 12. 19.

Mostanában nagy a sürgés-forgás nálunk. Mint megtudtam, ezt „hivatalosan” karácsonyi készülődésnek nevezik. Nem tudom, más családnál is így működik-e, nálunk mindenesetre az összes családtagot egy felfokozott izgalmi állapot jellemmez. Természetesen, mindenki más dolog miatt izgul.

Mami, például, naponta kétszer egyeztetni anyával, mit is főzzen az ünnepekre. Bár anya aktívan csak a menü kitalálásában vesz részt, az elkészítést mami vállalta magára, az ő szerepe sem túl hálás: minden nap új ételsor kivésése kerül terítékre (mi lenne jó, miért, mi ne legyen mégse és miért), azonban mintha ez nem lenne elég, másnap kezdik előlről az egészet.

Anya naponta szervezi át az előttünk álló napok napirendjét, hogy mindenre jusson elegendő idő szentestéig. Tervbe van véve még egy kevés ajándékcsoomagolás, süteménysütés, takarítás, meg még pontosan nem is tudom, mi. Azt viszont tudom, hogy egyiket-másikat mellettem (velem) is véghez tudja vinni, de némelyikhez gyerekmentes lakás szükséges. Ennek aztán teljes szívemből örülök, mert így egyszer mamival, másszor anyával lehetek; remélem, felváltva keresik majd a kedvemet!

Anya még az ajándékok miatt is izgul; megvan-e már mindenkinek, örülnek-e majd neki az érintettek – már ha Karácsonyig megtalálja a szépen becsomagolt és gondosan, gyerekbiztos helyre rejtett csomagokat.

Aztán aggódik apa testi épsége miatt is, pontosan nem tudom miért, csak azt, hogy van néhány kellemetlen emléke, ami a karácsonnyal, apával és a fenyőfa tartóba való faragásával kapcsolatos...

Apa a Szenteste pontos dátuma miatt izgul: ugyanis az utóbbi napok mindegyikén megkérdi párját, biztos-e benne, hogy várnunk kell vasárnapig, nem lehetne-e inkább 1-2 nappal előrébb hozni az ajándékozás perceit. Ma már belátta, hogy anya hajthatatlan ez ügyben, úgyhogy azóta félhangosan azon morfondírozik, vasárnap melyik az a legkorábbi időpont, amikor hozzáfoghatunk díszíteni a fát. Érdekes dolog ez, én azt hittem, a karácsonyt a gyerekek várják jobban... Robika, természetesen az ajándékok miatt izgatott; vajon köztük lesz-e, amire annyira vágyott. Próbálok emlékezni, mi lehet az,

de az utóbbi másfél hónapban tucatnyi ajándék-vágya után tette hozzá, hogy „ennekörülnékalegjobban”.

Én nem mutatom, hogy különösebben izgulnék, csak élem a kisbabák megszokott életét. Eszem, iszom, alszom, játszom – de azért legbelül izgatottan várom, hogy kiderüljön, milyen lesz életem első igazi Karácsonya!

2006.12. 26.

Eltelt életem első karácsonya... Hogyan sikeredett? Kicsit nyűgösre, mert a soron következő fogacskám megszenvedtet(ett) előbukkanásával. Kicsit mozgalmásra, mert egyszer mi mentünk valahová, máskor meg vendégeket vártunk. Ajándékban gazdagra, mert jó néhányat kaptam szeretteimtől. Elkezdem mesélni mi minden történt velem, de mivel kicsit kimerítő napok állnak mögöttem, két részletben osztom meg veletek élményeimet.

Idén már 23-án feldíszítették anyáék a fenyőfát, amit egy héttel ezelőtt hozott a Jézuska. A díszítésben nekem is fontos feladatom volt: a szaloncukrok drótozása, kötözetése előtt egyesével jó alaposan meg kellett tapogatnom és gyűrögetnem az édesség papírját, kiderítendő, mindegyikben lapul-e cukorka. Örömteli feladatom során felfedeztem egyet, ami teljesen üres volt! Mint később kiderült, apa tüntette el belőle annak tartalmát.

Vasárnap reggel elutaztunk. Igaz, Robika nem nagyon akart menni, mint megtudtam, nagyon aggódott amiatt, mi lesz akkor, ha a Jézuska szeretne hozzánk ajándékokat hozni, mi meg nem vagyunk itthon... Anyáék megnyugtatták az aggodalmaskodót, hogy délelőttönként még nem nagyon jár a várva várt, délre meg úgyis hazaérünk.

Így is történt, de testvéremben valamiféle remény mégis csak élhetett, mert első útja itthon a karácsonyfához vezetett, hátha mégis talál alatta valamit. Persze, nem talált, csak az általa a fáról már első nap lelopkodott mézeskalácsok árulkodó madzagjait. Anya felhívta a figyelmét, hogy ne mérgelődjön, amiért nem járt nálunk senki távollétünkben, inkább legyen büszke hűség és házörzönkre, amiért távoltartott minden idegent.

Délután átmentünk kicsit a szomszédba, ahol már ajándék várt minket: egy akkora babát kaptam, amekkora én vagyok! Nagyon aranyos és neki minden biztonnal nem jön foga, mert ellentétben velem, ő állandóan kacag.

Épp' a szomszédban voltunk, amikor megcsörrent anya mobilja. Apa telefonált otthonról, hogy mialatt saját dolgaival volt elfoglalva, valaki észrevétlenül belopózott a lakásba. Valószínűleg az illető a Jézuska lehetett, ugyanis karácsonyfánk körbe van hintve ajándékokkal. Anya továbbította a hallottakat bátyusomnak, akit még sohasem láttam ennyire gyorsan egyedül felöltözni és hazavágtatni. Mi is követtük őt és hamarosan saját szemünkkel győződhetünk meg róla, hogy apa igazat mondott. Nem is következhetett más, mint-

hogy mamival együtt szépen sorra vettük a csomagokat, és mindegyiket a jogos tulajdonosához juttattuk. Jó ideig nem is arra figyeltem, mit kaptam, inkább Robika örömeiben osztoztam; jó volt látni, ahogy minden általa kapott ajándékot pillanatok alatt megszabadított csomagolásától, majd mindegyiknél megjegyezte, mennyire örül neki. Később, igazi nagy fiús hangon anyához fordult: „Tudom ám, hogy nem a Jézuska hozza az ajándékokat! Ti teszitek a fa alá. Ő csak megveszi...!” Nem igazán értettem, miről beszél, de egy kicsit irigy voltam, amiért ő már ilyen nagy és mindent tud. Anya arcát nézve pedig azt láttam rajta, ő igazán nem bánná, ha úgy lenne, ahogyan Robika mondta...

Folyt. köv.

2006. 12. 27.

Később azért csak szemügyre vettem a saját ajándékaimat is: leginkább az a fényes felületű, csillogó, masnival díszített, gyűrögetésre hívogató meglepetés tetszett. Hogy birtokba vehessem, először el kellett távolítani belőle egy nagy gömböt. Nem értettem, anyáék miért nézik örömeimet elnéző mosollyal. Ráadásul, amikor szerettem volna kicsit megkóstolni, el is vették tőlem. Kiderült, nem kifejezetten az ajándékok közé sorolható csomagolópapírt szemeltem ki magamnak, míg a belőle kilökött gömb (labda) volt maga az ajándék...

Persze, más ajándékot is kaptam, de mit nekem ajándék meg ünnep, ha ekkorra fáradt, éhes, nyugós lettem; aludnom kellett egyet. Ennek Robika csak örült, hiszen hosszú, pihentető 20 perces alvásom közben legalább nyugodtan elolvashatták az újonnan kapott könyveket.

Másnap Erzi mamiékhoz mentünk boldog karácsonyt kívánni. Apa kicsit megviccelte az anyukáját a saját ruháimba öltöztetett, velem egyforma nagyságú babámmal...

Harmadnap hozzánk jöttek vendégek, akik nem értették, anya miről beszél, amikor azt ecsetelte, mennyire nyugós vagyok ma. Persze fogkibujós-fájdalmaim akkor is voltak, de elég nagy vagyok már ahhoz, hogy vendégek társaságában tudjak viselkedni!

A vendégek sora, természetesen, újabb ajándékokat is jelentett: játékokon kívül kaptam kozmetikumot (popsitörlőt), divatcikket (harisnyanadrágot) és háztartási felszerelést (csőrös poharat) is. Mindennek nagyon örültem! Robika ajándékainak szemügyre vétele, illetve elorozása pedig igazi kihívást jelentett számomra. Bár így utólag visszagondolva, talán az megkönnyítette a dolgomat, hogy ő is sok mindent kapott egyszerre, így ő maga sem tudta számon tartani újdonságait. Dolgai közül csodálatomat leginkább egy doboz vívta ki, amiben a rengeteg kincs mellett egy cylinder, egy fekete bot és egy fehér nyuszi is lapult. Az utóbbiakat azonban csak messziről láthattam, ugyanis a cylinder meg a bot állandóan a bátyus kezében volt, a nyúl meg hol eltűnt, hol

előkerült a cylinderből. Testvérem megígérte, még számos bűvész-trükköt megtanul majd, hogy elkápráztasson.

2007. 01. 03.

Még alig ért véget a jövő-s-menős Karácsony, amikor anya újból csomagolni kezdett. Most azonban nem a rövid látogatásokra rendszeresített táskát vette elő, hanem két sokkal nagyobb táskát pakolt tele. Igaz, előtte újból és újból átbeszélték apával, hogy igazából el merjenek-e velem indulni. De Robika lelkesedése nem csak engem, őket is meggyőzte; eldöntötték, elmegyünk Szilveszterezni anyu barátnőjéhez!

Az elhatározást tehát a csomagolás követte, ami olyan sokáig tartott, hogy közben kétszer ettem, egyszer aludtam és egyszer levegőztem is. Apa, szokásához híven, most is aggódva méregette össze autónk csomagtartójának és az anya által összerakott pakkok méretét. Közben azt mormogta, hogy igaz, hogy csak jövőre jövünk haza, mégsem kellene egy egész évre való holmit vinnünk. De anyukám gondoskodni akart mindenről és mindenkiről; igaz, a legtöbb holmim nekem lett. Anyukám magában számolgatva gondolkodott, elég lesz-e 5 bébiétel 2 napra. Ha tudnék beszélni, eszébe juttattam volna, hogy még naponta legalább 3 alkalommal anyatejet eszem, úgyhogy feltehetően fele mennyiség is sok lesz, amit készül odarakni... Több váltás ruháról, két tucat pelenkáról, fürdőlepedőről és babakozmetikumokról is gondoskodott. A biztonság kedvéért rakott lázmérőt, láz – és fájdalomcsillapítót – kúpan és kanalasban. Csomagolt nekem filteres és instant teát. Babadesszertet. Gyümölcsöt.

Mindamellettt egyáltalán nem nyugodott meg. Mi lesz, ha idegen helyen nem alszom majd jól. Vagy, ha egyáltalán nem is alszom el. Vagy ha elalszom, de a petárdák durrogására, a jelenlévő gyerekek vidámságaira felébredve az itthon megszokott, velőtrázó ordításba kezdek... És ha egyáltalán nem akarom majd abbahagyni?! Már-már megingott döntésének helyességét illetően, de Robika lelkes készülődése ismét meggyőzte. Kölcsönkért egy mobil-ágyikót, hogy otthonomtól távol is megszokottan, egyedül alhassam. Odakészítette a megszokott, pihe-puha takarómat. Odarakott két cumisüveget a teának; az egyikbe sok fér, a másikat meg jobban szeretem. Odakészített egy szatyor játékot a csomagtartóba. Meg egy másikat az útra. Aztán meggyőzte magát, és bepakolt még néhányat, mert mi lesz, ha az előbbieket hamar megunom...

Még itthon megebédeltem, majd elindultunk.

A kocsiban egész úton aludtam. Móniéknál nagyon jól éreztem magamat: ettem, ittam, játszottam, amennyit itthon szoktam. Este még megnéztem a fél kilences tűzijátékot, majd fürdés és anyatej-vacsora után békésen nyugovóra tértem. Egész éjjel, reggeli fél nyolcig aludtam. Ahogyan itthon soha sem szoktam...

2007. 01. 06.

„Egyre inkább Robika!” – hallom mostanában ismerősöktől és számomra ismeretlenektől egyaránt. A megállapítás a testvéremmel való állítólagos hasonlóságunkra vonatkozik.

Anya, persze, másképp látja a dolgot. Nagyon jól tudja, hogy a testvéreket nem szabad egymáshoz hasonlítani, azonban észrevettem, hogy ő titokban mégis pontosan ezt teszi...

Itt van például az az eset, amikor még a pocakjában voltam: már akkor óriási elvárással kellett szembenéznem; anyukám ugyanis, első gyerekével szerzett tapasztalataiból kiindulva elhatározta, milyen jókat sétálgatunk majd együtt, miután megszületek. Elképzeléseiben egy babakocsi szerepelt, amiben édesdeden alszik kisbabája, míg ő a világ végére is elsétál a babakocsit tolvaj. Hát, miután világra jöttem, igen hamar szembesítettem vele, hogy elképzelésével egyedül van: én ugyan ki nem állhattam a babakocsit és ennek gyakran és erőteljesen hangot is adtam... Így aztán egy ideig a sétáknál kizárólag a kenguru jöhetett szóba. Mára kompromisszumot kötöttünk: legfeljebb a piacig babakocsiztat, cserébe nem üvöltök. Általában...

Aztán ott van az eset az altatással: nem értettem, szülöm miért sétál velem és rázogat, amikor mindketten azt szeretnénk, hogy aludjak végre. Ő meg azt nem értette, miért nem lehet engem is úgy álomba ringatni, mint anno a testvéremet. Nem volt könnyű a tudomására hoznom, hogy az elalváshoz elég, ha letesz az ágyra.

Kicsit titok, de azért csak leírom: Robika négyéves koráig cumizott. Sokáig egyetlen cumija volt, aminek az volt a hátránya, hogy állandóan keresgélni kellett. „Gondosanya” ebből tanulva részemre jó előre bevásárolt néhány darabot a nélkülözhetetlen tárgyból. Aztán elképedve vette tudomásul, hogy ahogyan beleteszi a számba, az úgy esik ki belőle; egyszerűen nem tudtam, mihez kezdjek vele. Mára azért csak megtanultam, aminek igazából apukám is örül, de azt hiszem, ezt nem kell megmagyaráznom annak, aki élvezhette már egy cumi nélkül ordító kisgyerek társaságát autóban összezárva, mintegy 70 kilométeren keresztül...

Anya szerint a temperamentumunk is különbözik: bár, ha mindent rendben érzek magam körül, akkor mosolygós és barátságos vagyok, azonban ha valami nem tetszik, azt nem hagyom szó nélkül. Mami szerint, ha állni tudnék, akkor ilyenkor minden bizonnyal toporzékolnék.

Aztán, pechemre, anya annak idején, amikor bátyusom is még a kicsi lenkások életét élte, naplót vezetett egyszem fia tevékenységeiről. Igen, tudja ő, hogy nincs két egyforma, egyforma ütemben fejlődő gyerek, azért néha csak nem tudja visszatartania magát attól, hogy bele ne kukkantson a Nagy Könyvbe, megtudni, Robika ennyi és ennyi idősen:

- mit evett
- mikor és mennyit aludt
- hogyan kommunikált
- hogyan töltötte napjait...

Büszkeséggel tölt el, hogy a titokban történő hasonlítgatás eredményétől elégedettnek tűnik. Szerinte, nagyjából egyforma a fejlődési ütemünk.

De tudom, akik megállapították a hasonlóságot, csak a külső tulajdonságokra értik. Én ezt egyáltalán nem bánom, sőt, boldog vagyok tőle, hiszen minden vágyam, hogy idővel pontosan olyan nagy és okos legyek, mint a bátyám!

2007. 01. 10.

Azt mondják, mindenkinek van őrangyala. Ha ez igaz, akkor az enyém nem sokat pihen! Amikor megszülettem, rögtön a mély vízbe dobtam: próbára tettem világra jöttem viharos körülményeivel. Jól vizsgázott.

Aztán a kórházban, amikor a családom nem lehetett velem, akkor is vigyázott rám. És azóta sincs sok szabadideje, főleg az utóbbi időben, amióta mászásommal és két lábra kapaszkodásommal kitágult előttem a világ. Végre mindent elérhetek, amit kiszemelek magamnak: legyen az a porszívó, vagy anya papucs. Persze, ezek önmagukban nem jelentenek veszélyt, mindaddig, míg babanyelvek meg nem akarják nyalogatni őket. A testvérem könyveire pedig leginkább én magam vagyok a veszély...

Nagyon élvezem, hogy amikor szeretnék felállni, elég csak megkapaszkodnom valamiben. Persze, azt még tanulnom kell, hogy nem minden alkalmas erre a célra. Kezdem megtanulni, hogy Robika táskájába kapaszkodva nem csak felállni lehet, de át is lehet rajta bukfencezni. Még akkor is, ha nem ez volt a célom. Ha pedig az állványos babajátékot választom ki célszerszámnak, akkor annak ingatagságából eredően egyszerűen visszahuppanok a földre.

Anya csak azt nem érti, hogyan tudok ilyen gyorsan mászni; alighogy kiér a konyhába, vissza is fordul azonnal: ekkor már a szoba küszöbén találkozunk. Persze, mert sietek. Néha annyira, hogy meg is botlom: ilyenkor orrocskám szenved meg a kapkodásomat.

Megfigyeltem azt is, hogy amióta négykézláb bejárom a gyerekszobát, Robika jobban ügyel arra, hogy játécai még időben, mielőtt szemet vetnék rájuk, visszakerüljenek a polcra. Persze, tudom én, hogy nem tőlem félti, csak azt nem szeretné, ha Action Man-jének vagy bűvészdoboz tartozékának 1-1 darabja a pocakomban tűnne el.

Még valami Robikával kapcsolatos dolgot le kell írnom, ami ma nagyon meghatott. Anya pénzt küldött be az iskolába befizetni valamit. Azonban egy százassal több került véletlenül a borítékba. Bátyusom, megörülve a plusz

pénznek, elhatározta, meglep valamivel: hazafelé jövet az iskolából betért egy babaruhákat árusító üzletbe, hogy mind a 100 forintot rám költse! Először valami ruhafélére gondolt, de az eladó néni rövid ár-tájékoztatója után úgy döntött, marad a pelenkánál; ebből az összegből akár 2 darabot is vehet! Aztán mégis találtak ajándéknak alkalmasabb dolgot: egy pár gyönyörű, citromsárga zoknit! Meg is kaptam, nagyon boldoggá tett vele és ha minden jól megy, iskolás koromban már jó is lesz rám! Nagyon jószívű, kedves testvérem van!

2007. 01. 16.

Régen írtam. Mentségemre legyen mondva: megbetegedtem.

A péntek esténk még a megszokott módon zajlott, azonban szombat hajnalban anya egy, a szobában meglehetősen szokatlan hangra ébredt. Először megpróbálta beazonosítani, honnan jön a hang. Amikor világossá vált számára, hogy a kiságyból, akkor azon gondolkodott, mi lehet ez. Azonban, mint tudjuk, egy aggódó anyuka ilyesmin nem morfondírozik sokáig, úgy döntött, utánajár a dolognak. Ekkor beazonosította a hang forrását, ami, történetesen az én légzésem volt. Igencsak zihálva kapkodtam a levegőt. Bár napközben e különös légzésen túl semmi sem utalt betegségre, azért estefelé már jöttek más tünetek is: köhögtem és a hangulatom is ingadozóvá vált.

Mami javaslatára elmentünk hát az ügyeletre. Mivel az ügyeletes körzete igen széles, így bő másfél órán belül találkozhattam a doktor bácsival. Igaz, nekem túlságosan nem hiányzott, jól nevelt lányhoz méltón várakoztam szüleim karjaiban, felváltva. Kezdetben nagyokat kacagtam anyuék figyelemlekötési próbálkozásain és igazán kreatívak voltak e tevékenységükben, de az idő teltével mintha fogyott volna lelkesedésük...

De a lényeg, hogy megérkezett a fiatal és tapasztalt doktor bácsi. Később azt gondoltam, inkább fiatal... Miután meghallgatta a tüdőmet 4 helyen, elmondta anyunak, hogy azokon az ég világon semmi sem hallatszik. Aztán rátért a torkom állapotának tanulmányozására. Eddig jókedvű voltam. De amikor elém hajolva azt mondta nekem, hogy „Áááááááá!” – és ezzel arra célzott, hogy nyissam ki a számat, nem tudtam eldönteni, hogy sírjak vagy nevessek. Először azt hittem, nem gondolja komolyan, hogy egy kilenchróna-post ezen utasítással rá tud venni a száj minél nagyobbra nyitására. Komolyan gondolta... Aztán amikor látta, hogy sehogy sem tud rábeszélni a dologra, akkor kicsit röstelkedve mondta anyunak, hogy akkor pálcikát kell alkalmazzon a művelethez, ami elég kellemetlen. Anya szinte szó nélkül beleegyezett, mondván már legalább öt alkalommal mindenféle károsodás nélkül keresztülmentem ilyen borzalmas procedúrán....

Megtörtént a torokvizsgálat és megállapítottam, hogy a torkomnak kutya baja. Már kezdtem kicsit szégyellni magam anyuék helyett, akik feltartják

szegény doktor bácsit teljesen egészséges kislányukkal, amikor úgy döntöttem, azzal tehetek a legtöbbet, ha megmutatom, mit értett anya ziháló légzésen. Jól tettem, mert a doktor bácsi azon nyomban megállapította, hogy hallja! Anya is megnyugodott, hogy otthon nem csak képzelték a riasztó hangokat és megnyugodva várta, hogy rátérjenek a terápiára; gondolta, az orvos mindjárt felír néhány gyógyszert és gondolatban már mondta is apának, melyik az ügyeletes gyógyszerész. Az orvos azonban némi töprengés után bevallotta, fogalma sincs, honnan jön a hang és megkérdezte anyát, milyen gyógyszerünk van otthon. Amikor anya tágra nyílt szemmel válaszolt, az orvos azt mondta, hogy akkor azt kapjak. (de miért pont? kúp jutott eszébe anyukámnak?!) Ha pedig gond lenne éjjel, akkor nyugodtan hívjuk. Anya a gondos és alapos vizsgálattal, a kimerítő diagnózissal és a mindenre kiterjedő orvosi javaslattal a háta mögött egyáltalán nem volt nyugodt. Csak remélte, hogy éjjel minden a legnagyobb rendben lesz velem.

Mivel tüneteim másnapra sem tűntek el, sőt, szaporodtak, hétfőn első dolgunk volt felkeresni gyermekorvosunkat. Vizsgálata során érdekes dologra derült fény: tüdőmmel és torkommal van a gond; ezeket támadta meg a betegség. Kaptam gyógyszereket és remélem hamarosan gyógyultan folytathatom naplóm.

2007. 01. 24.

Most tényleg sokáig nem volt alkalmam írni. Kórházban voltam. Illetve voltunk, anyuval. Legutóbbi írásomat azzal zártam, hogy gyógyuljatok. Hát, sajnos, ez nem igazán sikerült, a gyógyszer szedése ellenére egyre nehezebben vettem a levegőt, így anya visszavitt a doktor nénihez, aki kimondta az ítéletet: azonnal kórházba kell vonulnunk. Láttam, hogy anyu nagyon megijedt, de őszintén szólva nem igazán értettem, mit jelent ez számomra. Azt gondoltam, ha ő velem van, a kórház sem lehet olyan rossz.

Később kiderült, mégsem annyira jó ott: egy branült kaptam a kézfejembe, ami először fájdalmat okozott, majd annyira idegesített, hogy mindenképpen ki akartam szedni a fogaimmal. Persze, ezt nem hagyhatták, így ennek érdekében leragasztották, hogy ne férjek hozzá.

A vizsgálatok után bevittek egy szobába, ami tele volt ágyikókkal. Na, azért olyan sok ágy nem volt benn, de maga a szoba sem volt valami nagy. Kaptam egy fekhelyet az ablak mellett. Anya elmondta, hogy itt fogunk aludni, amit én egyáltalán nem bántam, csak azt nem értettem, hol van az ő ágya. Később kiderült, nincs neki, de ő készített magának plédből meg kabátból, közvetlenül az ágyam mellett a padlóra.

Idővel folytatódott a kínzások sora: orrszívás, inhalálás, gyógyszerbeadás követték egymást folyamatosan. Szabadidőnkben az otthonról hozott játékok-

kal próbáltuk lekötni magunkat, de ez nem mindig sikerült. Hiányoztak a szereteteim, a megszokott dolgaim, az otthonom, Ali kutys. Fáradt voltam, nyűgös és haza akartam jönni. Vagy legalább ki abból a szobából...

Erre 6 napot kellett várnom: tegnap délelőtt a doktor bácsi hazaengedhetőnek nyilvánított! Mamiék jöttek értünk; már attól nagyon boldog voltam, hogy ő is velem van. Megnyugodtam és a hazafelé vezető úton elaludtam. Zavaros álmom volt, amelynek az vetett véget, hogy anya itthon behozott a szobába és engem nézve sírva fakadt. Hirtelen azt sem tudtam, mi történt velem. Tágra nyílt szemmel alaposan körülnéztem, majd az ágyon fölfedeztem a babámat. Kinyújtottam a karjaimat érte, mosolyogtam. Boldog voltam. Már tudtam: itthon vagyok!

2007. 01. 29.

Köszönöm, egyre jobban vagyok! Bár, a tükörbe nézve, talán még egy picit sápadt a bőröm. Anya szerint mindkettőnknek ki kell pihennünk a kórházat. Szerintem a könnyebb dolga neki volt: neki azt kellett megszoknia, hogy újra rendszeresen ehetsz, kimehetsz a szobából, ha kedved tartja és újból a jól megszokott ágyikóban hajthatja álomra a fejét. Úgy láttam, ez utóbbinak kiváltképp örült, bár első éjjel itthon, pontban éjfélkor felébredt; a kórházban ugyanis mindig akkor hozták a szurimat.

Nekem egy kicsit nehezebben ment az itthoni környezetbe történő vissza szokás. Az első napokban alig győztem bepótolni a sok-sok elmaradt alvást. Anya örömmel vette észre, hogy még az éjszakákat is egyhuzamban átalszom.

Amikor nappal ébren voltam, vagy nem tudott lekötni egyetlen játék sem, vagy legszívesebben minddel játszottam volna egyszerre. Azt akartam, hogy a lakás minden helyiségét bebolyongjuk anyuval vagy mamival. Azt viszont nem tűrtem, hogy egyetlen pillanatra is magamra hagyjanak a szüleim. Gyakran elég volt az elkeseredésemhez, hogy anya maga mellé (és nem az ölébe) ültetett az ágyon. Az orrszívást és inhalálást nagyon meguntam a kórházban, így nem csoda, hogy anyunak közelharcot kellett vívnia velem, amikor itthon is folytatni kívánta ezeket a tevékenységeket. A gyógyszereket pedig már a szagukról felismertem; de jól nevelt lányhoz méltón nem köptem ám ki azokat! Inkább ki sem nyitottam a számat, amikor az ezeket tartalmazó kanalat felfedeztem a közelben. A kórházban annyi idegen ember vett körül, sohasem tudhattam biztosan, ki az „ellenség”, akitől bármelyik pillanatban előkerülhetett egy fonendoszkóp, vagy valami hasonlóan rémisztő vizsgáló eszköz. Értelmezhető, hogy itthon is fenntartással fogadtam minden, nem a közvetlen családhoz tartozó személyt. Bizony el-elsírtam magam, ha hirtelen sohasem vagy rég nem látott ember bukkant fel a közelemben. Az étvágyam már visszatért, de a hangom még nem az igazi: leginkább egy mutáló kamaszra emlékeztet.

Mindenesetre használom gyakran, próbálgatom mindenféle frekvencián, hát-ha hamar újból a régi lesz.

Gyógyulatok. Ezt apa is észrevette tegnap éjjel: már eszem ágában sincs egyfolytában végigaludni az éjszakát...

2007. 01. 31.

Ma reggel anya elvitt a doktor nénihez, hogy kiderüljön, szépen gyógyulatok-e. Igaz, mielőtt elindultunk, hallott valami nem tetsző hangot levegővételem során, de azt gondolta, biztosan csak bebeszéli magának...

A doktornő megállapította, hogy még van min dolgoznia a szervezetemnek ahhoz, hogy újból egészséges legyek, bizony tényleg vannak még azok a „nemtetsző” hangok.

A délelőtti folyamán Szolnokon jártunk, ahol gyógytornászsom megállapította, hogy rengeteget ügyesedtem a téli szünetben. Örömmel mutogattam meg neki mozgástudományomat: az ülést egyedül, a mászást. Amikor mondta, hogy gyakoroljam minél többet ezeket a mozgásfajtákat, anyára sandítottam: most már egy szava sem lehet, ha négykézláb kiiskolok utána a konyhába, hiszen szakember javaslatára teszem!

Mielőtt hazaindultunk, bevásárló körutat tettünk egy supermarketben. Észrevettem, hogy menet közben több ember kérdően nézett rám: vajon mit mosolyog ez a kislány? Nem tudhatták, hogy most először ültem magamtól, támasz nélkül a bevásárlókocsiban! Erre voltam olyan büszke, ettől volt olyan remek a hangulatom. Bár az is igaz, hogy a vásárlás előrehaladtával a türelmem egyre fogyott. A légzésem zihálóvá, én pedig nyügössé váltam. Még egy könyv került a kosárba, majd a pénztárhoz gurultunk.

(Nem tudom, mi az a félévi bizonyítvány, de azt igen, hogy ha majd én is iskolás leszek, én is a testvéreméhez hasonlót szeretnék majd kapni; ugyanis jutalmul egy érdekes könyvet vett neki anya. Reménykedtem benne, hogy az autóban, hazafelé menet talán megkaparinthatom egy pillanatra, esetleg egy kóstolás erejéig, de anyukám gondoskodott róla, hogy jogos tulajdonosa kifogástalan állapotban kaphassa meg...)

Végre hazaindultunk. Anya arcán láttam az aggodalmat: mi lesz, ha újból beteg leszek, ha újból kórházba kell mennünk, stb. Tudom, hogy nem könnyű a szülői szívnek: tele van féltéssel, aggodalommal. Különösen, ha a gyerek beteg. Arról ne is beszéljünk, ha nem csak az egyik gyerek beteg! Amikor hazaértünk, gyanús csönd fogadott minket. Bepillantva a szobába megláttuk az okát: az ágyban fekve, nyakig betakarózva, láztól piros arccal találtuk Robikát... Kitaláljátok a holnap reggeli programunkat? Igen, megyünk a doktor nénihez...

2007. 02. 07.

Mintha szüleim mostanában fáradtnak tűnnének. Apán nem csodálkozom, hiszen egész nap dolgozik. De anya csak itthon van velünk! Ébredés után megreggeliztet minket a testvéremmel. Igaz, ez nem egyszerű, mert betegségeinkből kifolyólag egyikőnknek sincs étvágya, így Robika válogat, én pedig, mivel még azt nem tudok, az elkészített reggelit egyszerűen nem eszem meg. Szerencsére abból a fincsi anyatejből még mindig van „készleten”.

Reggeli után megkapjuk a gyógyszereinket. Utána következik az inhalálás, majd az orrszívózás. Természetesen mindkét kínzóeszközt messziről felismerem, így időben és alaposan tiltakozom bevetésük ellen. Szülőm, ha nem akarja, hogy mindkettőt végigordítsam, jól teszi, ha valami érdekes és számomra új játékot készít az inhalátor mellé. Nem tudom, mi ebben a nehéz. Jó-jó, napi 5 alkalommal tényleg nem könnyű valami újjal és érdekességgel szolgálni...

Dél előtt kielégítem a napi egy órás alvás-szükségletem felét, majd kicsit levegőzünk is. A babakocsiból nem annyira érdekes a világ, így leginkább anya kezében láthat az erre járó.

Ebéd után újakezdődik, illetve folytatódik a napi rutin – gyógyszer, kinezások, játszás, tanulás a tesóval -, bár a programot megváltoztathatja, sorrendiségét felcserélheti a betegségek hirtelenül és váratlanul felbukkanó egyéb tünetei, mint például láz, gyomorfájás, hányinger, hasmenés, nyűgösség... Mindez két gyerekre leosztva.

Anya szerint nem rendeltetésszerűen használom a dolgokat. Nyilvánvalóan ez is a vírus számlájára írható. Itt van például a szobahinta. Tetszik, ahogy himbálózik ide-oda, szívesen lökdösöm – kívülről. Benne ülni viszont nem szeretek. Ezzel összefügg, hogy a gyermeknevelési könyvek egyes tanácsaiban is mélységesen csalódott anyu. Szerencsére második gyerekként nem rajtam kísérletezgeti ki ezen szakirodalmakban megjelent összes ötlet megvalósíthatóságát...

Azt olvasta az egyikben a 8-9 hónapos gyerekekre vonatkozóan, hogy hagyni kell kekszet, zizit vagy más apró falatokat az ujjacskákkal felcsipegetni, eszegetni. A kekszdarab elsőre a torkomon akadt, úgyhogy akkor anya az ijedtség hatására gyorsan elnapolta a további kísérletezgetést. Legközelebb vajaskenyér falatokat készített a pici ujjaknak és a pocaknak. Hát, igazából csupán az ujjak jártak jól! Nem tehetek róla, ha az egészből csak az tetszett, ahogyan összegyúrhatom az apró falatokat és az asztal alá dobálhatom. Apa, látván lánya gondos munkálkodását megjegyezte, hamarosan óriáshangyákat nevelhet otthonunkban Robika a jelenlegi virtuális hörcsöge helyett.

A könyv másik tanácsa szerint a piciket sokat dögönyözni. Ezt anya szívesen is teszi, illetve tette addig a pillanatig, amíg rájöttem, hogy hogyan lehet a fölém ereszkedő fej koronáját egyetlen pillanat alatt megragadni és

belőle lehetőleg a legnagyobb marék haját kitépni. Anya szerint így hamarosan megoldódik a hajfestés problémája nála...

„Adjon kezébe papírlapot, engedje, hogy összegyűrhesse, széttéphesse!” Igen, ez is megvolt. Több alkalommal is, ugyanazzal a kimenetellel; a legjobban a Nők Lapja ízlett...

Most megtorpant anya fejlesztgető kedve. Azért nem féltem őt, nyilván sok ötlet van még a tarsolyában. Vagy a tanácsadós könyvekben. Biztos vagyok benne, tovább fog próbálkozni, nem adja föl ilyen könnyen. Csak gyógyuljunk már meg végre!

2007. 02. 10.

Szegény embert az ág is húzza. Ezt a megállapítást tettem ma. Nem elég, hogy beteg vagyok, még balesetet is szenvedtem. Anya épp' a testvérem gyógykezelését végezte, amikor én, aki addig békésen játszottam a közelben, attól tartva, hogy lemaradok valami érdekesről, hirtelen odamásztam négykézláb hozzájuk. Egyik kezemmel bátyusom, a másikkal anya nadrágjába kapaszkodva felegyenesedtem. Ettől aztán rendkívül boldog lettem. Igen ám, de örömöm nem tartott sokáig: az anya-nadrágot fogó kezemből kicsúszott az anyag, én pedig kapaszkodót és talajt veszve elestem. Mielőtt azonban földet – illetve parkettát – értem volna, a homlokom az éjjeliszekrényben koppant. Nagyon meglepődtem. Robika meg akart dicsérni, hogy nem is sírok, azonban csak az történt, hogy kb. fél percig kifelé fűjtam a levegőt, majd új adagot gyűjtve a tüdőmbe, keserves sírásba kezdtem. Igaz, anya azonnal felkapott és puszi-halommal látta el a sérülésemet, de mégiscsak fájdalmas egy esés volt. Annyira el voltunk anyával foglalva – én a sírással, ő meg a vigasztalásommal -, hogy kezdetben észre sem vettük, hogy Robika eltűnt. Amikor észrevettük, a keresésére indultunk. A szobájában bukkantunk a nyomára sírdogálás közepette. Mint kiderült, büntudata támadt; szerinte az egész az ő hibája, hiszen egy kisbabára legjobban a testvérének kellene vigyáznia. Ezt végighallgatva anya testvérem vigasztalásába kezdett.

Egyébként örömmel állapítottam meg, hogy mialatt bátyusom betegségéből kifolyólag több, mint egy hetet itthon töltött velünk, közelebb került hozzám. Már nem csak egy kisbabának, hanem igazi testvérnek tekint! Olyannyira, hogy a múltkor még viccet is mesélt nekem! Igaz, kicsit zokon vette, hogy a végén nem nevettem, de anya megmagyarázta neki, hogy valószínűleg még nem értettem a csattanóját.

Miből látom még, hogy már ember-, és nem babaszámba vesz?

Gyakran válik cinkosommá; például, amikor a fürdőkádban ülve anyára csapom a vizet. Ilyenkor ő kedvesen biztat engem.

Szívesen meghintáztat. Igaz, közben a szülők gondosan vigyáznak arra, hogy a hinta ne szálljon

- összevissza,
- plafontól plafonig,
- fejjel lefelé.

Bizonyíték erejével hat a következő eset is: mialatt anya tegnap teregetett, én a járókámban mulattam az időt. Közben a testvérem gondjaira voltam bízva, de csak annyi volt a feladata, hogy tartson szemmel. Ehhez képest a visszatérő anyát azzal az örömhírral fogadta, hogy távollétében lovaggá ütött engem. Anya nem mert érdeklődni a ceremónia pontos menete iránt, csak annyit akart tudni, fájdalmas volt-e. Örömmel vette tudomásul, hogy a lovaggá ütés, természetesen, nem jár fájdalommal.

Sajnos, a játékait még mindig nagyon félti tőlem a bátyám. Azonban nekem elárulom, hogy már két alkalommal sikerült megkaparintanom 1-1 Action Man-t, egy Pokemont és egy Pókembert. A játékaik kívül borzasztóan felcsigázta az érdeklődésemet 4 könyve: nagyon színesek és délutánonként anyával olvasnak belőle, vagy valamit írnak bele. Anyukám azt mondta, azokhoz nekem nem szabad hozzányúlnom, ha nagy leszek, nekem is lesznek hasonlóak. Nem tudom, miért irigyek ennyire, hiszen látom Robikán, hogy nem mindig szívesen veszi elő őket. Bár, csak féltheti, hiszen még az iskolába is mindig magával viszi azokat.

Szóval, mostanában sok időt tölthettem a testvéremmel. Igaz, néha átment a szomszédba is, Eta néniékhez. Nagyon szeret ott lenni. Legutóbb nagy örömmel robogott be az udvarról, hogy átkéredzkedjen hozzájuk, segíteni a tyúkok fejét takarítani. Anya átengedte, de közben foglalkoztatta a dolog, hogy miért van erre a műveletre szükség a baromfiudvarban. Egyszer csak szülőm nagy nevetésben tört ki. Rájött, hogy kicsi fia elérte a szomszédi invitálás indítékát: a takarítás célpontja nem a baromfik *feje*, hanem *helye* volt...

2007. 02. 16.

Ma igazán mozgalmas napom volt!

Reggel anya elvitte Robikát az iskolába. Bár én láttam a testvéremen, hogy nagyon szenved, akkor még nem tudtam, mi baja. Amikor azonban a fogmosás fontosságáról és hiányának veszélyéről kezdett beszélni apa, rájöttem, hogy minden bizonnyal a foga fáj. Együtt éreztem vele, hiszen a fogakról nekem is a fájdalom jut eszembe. Igaz, nekem még csak most bújniuk ki a fogacskáim, de legalább most már előre tudom, hogy ezen folyamat végeztével nem érnek véget a fogainkkal kapcsolatos szenvedések.

Egy szó, mint száz: anya, Robikával és az iskolatáskával végül nem az iskolában, hanem a fogorvosnál kötött ki, ahol, mint utólag bátyusomtól meg-

tudtam, szörnyen okosan, ügyesen és bátran viselkedett. Anya is bólogatott hozzá, hogy igen, szörnyen... Robika ekkor elismerte, hogy lehetett volna bátrabb, de akkor is CSAK EGY KICSIT félt és CSAK EGY KICSIT sírt.

Délután Szolnokra kellett mennünk, és dolgaink végeztével beugrottunk a McDonald's-ba. Igazságos szüleim mindkét gyermeke kapott 1-1 Happy Meal menüt; az egyiket fiús, a másikat lányos ajándékkal. Nagyon örültem neki és vígan falatoztam a sült krumpliból és a hamburgerhúsból. (Nesze neked, egészséges életmód!) Persze, mivel még ilyet sohasem ettem, anya csak pár falatot adott belőle. Természetesen kólát nem ihattam, a játékokat pedig – nemre való tekintet nélkül – Robika kisajátította! A szívószálat a szememre, az ajándékdobozt pedig a gyomromra való veszélyessége miatt nem kaphattam meg. Így aztán az egész „gyorsétteremesdiből” leginkább a guruló babaszék tetszett a legjobban. Olyannyira ragaszkodtam a benne való üldögéléshez, hogy anyukám alig bírt kivenni belőle.

Anyyra zokon esett ez a méltánytalan bánásmód, hogy az autóban azonnal üvölni kezdtem és ha anyáék nem találják ki, hogy még egy bevásárlóközpontba is betérjenek velünk, talán hazáig ordítok! De mivel szerencsájukre kitalálták, csak a parkolóig sírtam. Ott elfoglaltam királyi helyemet a bevásárlókocsiban és indulhatott a nézelődés! Anyukánk, az üzletbe való betértünk előtt közölte értelmes és okos gyermekeivel, hogy a „játék” szót kizárólag a „megnézem” szóval hajlandó meghallani egy mondatban. A „megvenni” szó nem állhat se előtte, se utána, ezen kívül mindenféle rábeszélés, kérlelés és könyörgés hidegen fogja hagyni. Robika megígérte, hogy így lesz, bár láttam, hogy közben a két ujjá a háta mögött keresztben áll... Én nem ígértem meg semmit, de talán tőlem ezt még nem is várták el.

Robika memóriája talán nem a legjobb teljesítményen működött, hiszen az 5 perccel azelőtt tett ígéretének nyoma sem volt: anya még a kocsis üzletbe történő betolásával bajlódott, amikor kicsi fia máris kinézett magának egy „csakeztazegyetnaaaa!” játékot. Megígérte, hogy az egész heti zsebpénzét belefizeti, ha anya megvásárolja a kiszemelt járművet. (Egyébként tényleg jól nézett ki, csak az volt a bibi, hogy ilyen és ehhez hasonló járműből legalább három áll már a szobában, elhagyatottan és árván, mert nem játszik velük senki. Na, jó, néha én egy kicsit.)

Anya szíve azonban, mint a kő: még a beígért zsebpénz sem tudott lágyítani rajta. Robika persze, elkeseredett. Aztán, mivel valami édességet szabadott választania, egy kukoricapelyhes dobozt vett le a polcról. Anyu még örült is neki, hiszen reggelire, uzsonnára úgyszólván gyakran eszeget fiacskája ilyesmit. Amikor belerakta a bevásárlókocsiba, akkor derült ki, hogy egész véletlenül egy játék CD-t is adnak hozzá ajándékba.

Aztán a könyvek felé vettük az irányt. Robika rögtön kiválasztott egy Scooby Doo-s könyvet és gyorsan emlékeztette anyát Margó tanító néni szavaira, miszerint a gyereket dicsérni kell, ha könyvet vesz a kezébe! Ezzel anya sem tudott nem egyetérteni, így a könyvet is befogadta a bevásárlókocsink.

Hazafelé jövet egy kicsit még pityeregtem, de nem értünk ki a várost jelző tábláig, amikor elaludtam, hazáig biztosítva így csöndet az utastársaknak.

Estefelé vendégeink voltak, akiknek nagyon örültem! A gyerekek olyan hancúrozást levágtak, hogy – ellentétben a gyakori koraesti nyűglődéssel – attól most nekem is jókedvem kerekedett. Kicsit irigy is voltam rájuk, mert szívesen szaladgáltam volna már én is köztük. De megígérem, néhány hónap múlva azt teszem!

Az egész napos program elfárasztott, még a fürdés utáni türelmetlen sírdogálásom is elmaradt, vacsora után gyorsan elaludtam. Anya reményei szerint reggelig tartó alvással pihenem ki magam. Majd meglátja...

2007. 02. 22.

Ki nem állhatom a babakocsit! Azt gondoltam, röpké 10 hónap alatt sikerül ezt anyával megértetni, azonban néha úgy tesz, mintha semmit sem venne észre a babakocsi iránti ellenszenvemből. Pedig gyakran adok – nem is halk – hangot véleményemnek, amikor belekényszerít a járgányba, de őt ez sem hatja meg. Újabban úgy igyekszem kifejezni ellenérzéseimet, hogy egyszerűen nem vagyok hajlandó leülni benne, anya jóindulatú gyözködése ellenére sem, miszerint a babák nem igen szoktak eme szállító-alkalmatosságban állva utazni. Minden erőmet és akaratomat bevetem, de sajnos (most még), anyu az erősebb...

Bár minap felcsillant a remény szüleim párbeszédét hallva, melyet a babaüléssel is felszerelt kerékpárunk mielőbbi üzembe helyezéséről folytattak. Remélem, abban már jobban fogom magamat érezni. És szülöm is remélje... Addig még összeszorított fogakkal (6 darabbal) tűröm *erőszakosanya* győzelmét.

Újabban beszélek! Anya pedig próbálgatja megérteni a babanyelvet. Ez nem mindig sikerül neki, ráadásul szerintem nem könnyítem meg a dolgát. Lássunk néhány könnyebben követhető kifejezést a szókincsemből! Itt van például a „hamm” és a „mamma”. Megfigyeltem, hogy amikor kezdetben némi gesztikulációval kísérve használni kezdtem ezeket a szavakat, anyukám önelégült magabiztossággal nyugtázta, mindent ért. A „hamm” nyilvánvalóan azt jelenti, éhes vagyok, a „mamma” szó pedig nagyszülöm hívására szolgál. Aztán a túlzott magabiztossága egy perc alatt odalett, amikor a félreértésre dühkitöréssel reagáltam. Egy szó mint száz, idő kellett, míg anya helyére tette a fejében a dolgokat: általában a „hamm” szó jelentése, hogy szomjas vagyok, a „mamma” pedig az éhséget jelzi, vagy legalábbis azt, hogy ennék valamit. Ugyanakkor mindkét kifejezés jelentheti azt is, hogy unatkozom, álmos vagyok vagy mele-

gem van, de ha éppen jól érzem magam, a boldogságom kifejezésére szintén használom. A hangsúly inkább a hangerőn és a mimikán van, semmint magán a szón. Éppúgy csalódást kellett okoznom „nyelvzszenianyának” az „aja” kifejezéssel is, hiszen ennek hallatán olvadozni kezdett a gyönyörűségtől; lám, másodszületje első szavai között hangzott el szülőanyja megszólítása. Ráadásul, hogy öröme még nagyobb legyen, egy egész nap ezt ismételttem. Felhőtlen büszkesége addig tartott, míg este betoppant apa; meglátván mosolyogva üdvözöltem: „Aja!” Anya azt hitte, eltévesztettem, hiszen ez a szó kizárólag csak „anyát” jelenthet! Aztán csalódása fokozódását véltem felfedezni arcán, amikor rájött, hogy így szólítom mamit, Robikát, az ismerőseket, sőt, még a játékaim egy részét is. Hja, kérem, a babanyelvet nem csak beszélni, de megérteni sem könnyű! Mindkettőt tanulni kell.

2007. 03. 03.

Mivel a babák még nem tudnak beszélni, az egész testükkel kommunikálnak. Ezért van az, hogy amikor anya etet és azt kérdezi, kérek-e még, nem válaszolok. Én azonban érzem, hogy még egy kanál és tele a hasam. Ekkor anyukám még nem tudja, amit én már igen: a következő pillanatban, hogy megmutassam, milyen kommunikatív *majdnemtizenegyhónapos* vagyok, egyszerűen kiütöm anya kezéből a kanalat annak tartalmával együtt. Eddig még mindig sikerült, bár látom szülőm elszántságát, amint igyekszik résen lenni megelőzendő a kanálborogatást.

Néhány napja azt gondoltam, valami nagy buli lesz nálunk. Anya csak hordta és hordta az üzletből a pattogatott kukoricákat. Reméltem, amilyen jó az illatuk, az ízük is olyan finom lesz. Azonban csalódnom kellett: nem hogy rendezvény nem lett nálunk, de még csak meg sem kóstolhattam a hívogató fehér szemeket. Aztán különös dolog történt: anya, mami és Robika a pattogatottak minden egyes darabját cérnára fűzték. Kiderült, hogy az iskolai jelmezbálra készül a mű; Robika pattogatott kukoricának öltözik. Úgy gondoltam, megbocsátok az irigy családtagoknak, hiszen egy iskolai farsangon való részvétel csak megér annyit, hogy lemondjak a sós falatokról. Már éppen azon törtem a fejemet, hogy én vajon milyen ruhát vegyek fel erre az alkalomra, amikor is világossá vált számomra: anya engem egyáltalán nem akar magával vinni! Először nem örültem, de végül megbékéltem, hiszen igazán királynői dolgom volt itthon: mami és apa felváltva keresték a kegyeimet. Mint később megtudtam, anya és Robika nagyon jól érezték magukat a rendezvényen, bár anya negyedóránként nézte a telefon kijelzőjét, nehogy a farsangi hangzavarban ne vegye észre családja segélyhívását. Talán kicsit zokon is esett neki, hogy majd 4 teljes órán át nélkülözni tudtam őt...

Egyik nap anya a kikapcsolt állapotú számítógép előtt az ölébe ültetett. Hosszas és céltudatos unszolásomra megengedte, hogy a klaviatúra gombjait nyomogathassam. Boldogsággal töltött el ez a művelet. Ma délután eszembe jutott a minap átélt kellemes érzés és azonnal szerettem volna újra átélni. Csakhogy éppen Robika játszott valamit a számítógépen, így anyáék nem engedtek a billentyűzet közelébe. Tiltakozásul sírva fakadtam, és hogy nyomatékot adjak elszántságomnak, a torkom szakadtából ordítva a földön hátravettem magam. Szüleim kissé rémülten, de legalábbis kikerekedett szemmel figyelték ténykedésemet. Testvérem csak futó pillantást vetett rám és mintegy megnyugtatóan közölte anyáékkal: „Egy kisbabánál ez természetes!”

2007. 03. 06.

Örömmel tudatom: nem vagyok allergiás!

Pedig néha úgy tűnik... Például Robikára, amikor a számítógép előtt ül és élvezettel nyomogatja az előtte heverő billentyűzetet. Hiába, egy kisbaba vagyok, akire, mint tudjuk jellemző, hogy azt szeretné megszerezni, amit a másik épp' birtokol. Testvérem viszont nagy gondossággal ügyel rá, nehogy megkaparinthassam a klaviatúra egyetlen gombját is. Ilyenkor bizony allergiás tüneteket produkálok: folyni kezd az orrom és a szemem pirossá válik. Igaz, ezt megelőzi a szem könnyezése. A folyamatot kísérő hang viszont csak ráadás...

A babahordozó hasonló tüneteket vált ki belőlem, mint a babakocsi. De erről már írtam is; amikor ezekbe „kényszerítenek” az anyai kezek, még a lábam is külön életre kelnek: egyszerűen nem akarnak térdben behajlani. Mindez a fentebb leírt jelenségek kíséretében.

Aztán itt van néhány főzelékféle is: belülről irritálja a számát! Így aztán vagy egyszerűen ki sem nyitom, vagy ha véletlenül mégis megtörténik, gyors reflexemnek köszönhetően azonnal megszabadulok annak tartalmától.

Aztán beszélhetnék a kutyaszőrőről. Nem, nem tüsszögök tőle, csak egyszerűen nehéz elviselni, hogy a kutyán van. Jobban szeretem az ujjaim között és a tenyeremben tudni. Így aztán igyekszem minél többet megszerezni Ali bundájából. Pedig anya azt mondta, neki sohasem tetszett a kopasz kutya. Ali egyáltalán nem bánja igyekezetemet, hiszen neki ez segítséget jelent a vedlésben. Igaz, ezzel talán kicsit felgyorsítom az egyébként természetes folyamatot. Talán csak akkor esik neki kevésbé jól a segítségem, amikor nincs bundaváltási időszak...

A szobanövényeket sem azért próbálom kiirtani, mert azt hinném, hogy bármi veszélyt jelentenének az egészségemre. Sőt! Inkább azt szeretném kideríteni, milyen az ízük. Ez, persze, egyelőre lehetetlen vállalkozás, hiszen anya szemei állandóan rajtam vannak.

Miután az elég hosszan tartó hurutos betegségből kigyógyultam, szüleim elvittek a Svábhegyre kiderítendő, mi okozza nálam a fulladásos tüneteket. Az alapos orvosi vizsgálatot fájdalmas (nekem) és ordítós (én) vérvétel kísérte. De legalább kiderült, hogy semmire sem vagyok allergiás. És erről már papírom is van!

2007. 03. 11.

A pénteki napom nem jól indult: ébredés után is fáradtnak, és még én is nyűgösnek éreztem magam. Míg anya elkísérte a testvéremet az iskolába, mamí felderítette, mi a baj, amit hazatérte tán anyával is közölt: meleg a homlokom! „Aggódóanya” egyből a kisbabáknál erre legalkalmasabbnak bizonyuló testrészbe lázmérőt helyezett, ami gyorsan kimutatta, bizony hőemelkedésem van. Tíz perc sem telt el, a hangulatom újra a régi lett, vidám, jókedvű baba vált belőlem. Ez természetesen nem tántorította el anyát attól, hogy egész délelőtt gondterhelt arccal engem vizsgálgatott: hol a tekintetével vizslatta az arcom, hol a kezével próbálta fülöncsípni homlokom melegét.

A hőemelkedéssel kapcsolatosan a pelenkacserénél kezdett anyukámnak derengeni valami: na, nem az adott művelethez vagy testrészekhez kapcsolódóan jött a felismerés, hanem mert a csiklandozására válaszul adott kacagásomkor belepillantott a számba és észrevett két olyan apró dolgot, ami eddig nem volt ott; egyszerre bújta elő 2 fogam!!!!

Mivel 11 óráig betegségre utaló egyéb jelet nem vélt felfedezni rajtam, mintha megnyugodott volna. Amikor pedig még segitettem is neki összeszedni az általa kitergetett ruhácskákat (arról nem tehetek, hogy nem szólt, hogy 5 perccel azelőtt teregette ki azokat), elhatározta, hogy szép idő lévén biciklizünk egyet. Ezt én sem bántam, mert apukámat látogattuk meg a munkahelyén.

A kis kirándulásunk nagyon jó hatással volt anyára, aki már el is felejtette reggeli aggodalmát. Mindaddig teljesen nyugodt volt, amíg hazatértünk után öt perccel meg nem szólalt a telefonja: az iskolából keresték, hogy Robikáért szaladjon már be, mert rosszul érzi magát...

Ui: ma, amikor a naplót írom, szüleim már megjárták testvéremmel az ügyeletet! A szomszédba 2 kapun is át lehet jutni tőlünk, de ő egy harmadik utat választott: a kerítés tetején akart átjutni. Mivel azonban nem egy gyakorlott kis csibész a kerítésmászások terén, hát alaposan megsérült szegénynek a karja...

2007. 03. 18.

Hát, megint jó régen írtam... Mulasztásom oka egyszerű: itt a tavasz! A szép idő beköszöntével egyre többet tartózkodom kinn, a jó levegőn. Élvezem a kint létet, anya meg már magát a készülődést is, ugyanis korántsem kell rám

annyi ruhát adni, mint 1-2 hónappal ezelőtt. Így megkímél a vég nélküli rángatástól, én pedig őt a vég nélküli ordítástól...

Odakinn rengeteg, számomra ismeretlen dolog várja, hogy felfedezzem. Ma például egy érdekes játékra hívta fel a figyelmemet anya. Először azt hitte, talán felesleges is ilyet mutatnia nekem, hiszen az sem biztos, hogy észreveszem, annyira pici volt. A fűben látta meg, majd a kezére rakta, ahonnan én egyből meg akartam szerezni magamnak. Először játszani szerettem volna vele, de jobbat találtam ki: elhatároztam, hogy gyorsan bekapom, hiszen apró méreténél fogva bizonyára nem fulladok meg tőle. Anya úgy tett, mintha nekem adná és közben érdeklődve figyelte, mihez kezdek vele; ám valószínűleg meggondolta magát és az utolsó pillanatban megmentette szegény kis katicabogár életét...

A virágokat is szeretem. Elhatároztam hát, hogy szedek néhányat a frissen ültetett árvácskákából. A száruk nem szép, azt ott hagytam, mindössze néhány virágszirom maradt a tenyeremben. Így letépve és összegyűrve viszont már nem is annyira mutatósak, így jobbnak láttam, ha gyorsan megszabadulok tőlük. Mondanom sem kell, mami nem örült a kertben talált bizonyítékoknak!

A kinti élet azonban nem csak csupa vidámságot tartogat számomra, néha veszélyek is leselkednek rám. Így történt, hogy egyik nap közlekedési baleset áldozata lettem! Épp' a járdán igyekeztem négykézláb, amikor a kezem megbicsaklott és arccal a járda szélére estem. Az éles járdaszegély megcsikarta az arcomat. Megijedtem és fájt is, amit azon nyomban az egész Széchenyi utcával tudattam. Mindez, természetesen nem vette el a kedvemet a felfedezésektől. Sőt, azt sem bánom, ha a kertkapun is túl visz az utam. Mivel anyát végérvényesen sikerült meggyőzőnöm, hogy hagyjon fel a babakocsiztatással való kísérletezéssel, így újabban kerékpárral közlekedünk! Össze sem lehet hasonlítani a két közlekedési eszközt. Mind a kényelem, a sebesség, mind pedig a panoráma szempontjából az utóbbi magasán veri a babamobilt!

Most viszont azt hallottam, újra hidegebb napok jönnek. Remélem, nem sokáig maradnak, hiszen nagyon sok dolgom van kinn!

2007. 03. 25.

Eddig csak azt tudtam a napszakokról, hogy sötétben nagyrészt aludni kell, világosban pedig enni és játszani. Hétvége előtt azonban annyit hallottam szüleimtől az óra átállításról, hogy kíváncsivá tett a dolog. Bár a nyári időszámításra csak vasárnaptól került sor, apa szerint én már szombaton is az új óra szerint működtem: hajnali ötkor jeleztem a családnak, hogy ideje ébredni.

Mivel nem voltam benne biztos, hogy anyáék időben átállítják az órát, elhatároztam: gondoskodom róla, hogy eszükbe jusson a dolog! Tervemhez

vasárnap hajnali háromkor kellett ébrednem, ami sikerült is. Ráadásul annyira jól, hogy csak öt körül hagytam őket visszaaludni.

Vasárnap végre ragyogó szép időnk volt! Anya kitalálta, hogy biciklizünk egyet! Azt ígérte, hogy mutat nekem egy hatalmas locsi-pocsi vizet. Ebben persze kételkedtem, hiszen világos lévén nem volt még itt a fürdés ideje, de azért kíváncsian vártam úti célunk végét. Tényleg jó sok vizet találunk; csak a kádat nem láttam sehol! Sebj, így is jól szórakoztam a vízparton: amíg Robika kagylót gyűjtött, én kavicsokat markolásztam. Anya ezalatt éberen őrizte azokat, nehogy a számban végezzék.

A biciklitúra után udvarrendezés várt ránk itthon. Mint családtag, nagyon szerettem volna részt venni benne, de legfeljebb a járókám tartalmát rendezgethettem; anyáék ugyanis nem átalloztak engem beletenni oda! Egy ideig jól is éreztem magamat, főleg, miután Robika egyre csak hordta nekem a régi játékaikat, hogy ne unatkozzam. Később azonban nagyon meguntam a „fogságot” és anya karjaiba kéredzkedtem.

Még sokáig az udvaron élveztük a tavaszias időt, mielőtt végleg behúzódtunk a lakásba. Éppen ideje volt, mert alaposan megéheztem. És, nyári időszámítás ide vagy oda, bizony korán elálmosodtam...

2007. 03. 29.

El sem hiszem, hogy egy hét múlva 1 éves leszek! Pedig anyukám ezt bizonygatja az ő nagylányának. Látom, büszke rám, ugyanakkor érzem, egy kicsit aggódik a születésnap miatt; hogyan tud majd könnyek nélkül visszaemlékezni az egy évvel ezelőtt történetekre? Azt gondolom, a sírás természetes; még „néha” velem is előfordul!

Sokat gondolkodtam már azon, mi leszek, ha megnövök! Eddig a programozó foglalkozása vonzott, hiszen ha hozzájutok, profi módon kezelem a számítógépet. Igaz, eddig még csak kikapcsolt állapotú géphez engedtek oda a szüleim, de ami késik...

Később belépett a képbe a híradástechnikai műszerészség, mint szakma. Szétszedni már tudok, legalább is, ami a televízió és egyéb szórakoztató elektronikai eszköz távirányítóit illeti. Úgy gondolom, ezeken jól begyakorlom a munkafolyamatokat, és ha már felérem magát a készüléket is, akkor jöhet az igazi munka! Bár apán látom, olykor már azt is csak erősen összeszorított fogakkal tűri, ha a célt a távirányító megszerzésére teszem.

Anyukám szerint remek édesanya válik majd belőlem, sőt, én tudom, főállású anyuka is lehetek, hiszen máris rengeteg babáról kell gondoskodnom. Remekül tudom őket ringatni, puszilgatni – jó, jó, néha harapás lesz belőle, de ennek nem én vagyok az oka, hanem a fogzás. A ruhájukból való kibújtásu-

kat még gyakorolni kell, ugyanis ma vetkőztetés közben az egyiküknek a lába is kijött a helyéről. Pedig én igazán próbáltam finom lenni...

Lehet, hogy mégis inkább a telefonos dizspécser-szolgálat a vonzóbb hely számomra, ugyanis a telefonálás megy a legjobban! Az a legvonzóbb benne, hogy nem igényel feltétlenül telefonkészüléket, tulajdonképpen minden megteszi: a távirányítótól a babáig mindent a fülemhez emelve belekiabálom, hogy: „Hááá!” És, bár ezt nem sokan látják, közben bájosan mosolygok.

Azonban ma megingott minden eddigi elképzelésem jövőmet illetően: anya bevitt ma az oviba. Illetve neki volt ott dolga, én pedig mehettem vele. El sem tudom mondani, mennyire jól éreztem ott magam! Az a sok gyerek! És az a rengeteg játék! Teljesen odavoltam, főleg, amikor néhány kislány a gondjaiba vett. Azok a gyerekek már biztosan megtanulták, hogy szép halkan kell játszani, de én képtelen voltam eltitkolni örökömet: hangos „da-da-da-da”-val adtam tudtukra, milyen remekül érzem magam. Nem maradtunk, csak néhány percet, de ez elég volt ahhoz, hogy eldöntsem: nagyobb koromban óvoda akarok lenni!

Ezzel a biztos tudattal aludtam el délben. Aztán délután ismét kétségek közé kerültem: anya bevitt az iskolába is...

2007. 04. 05.

Egyszer csak elbúcsúzott és beült apával az autóba. Nem integettem neki, mert tudtam, hamar visszajön. Bár anya próbálta elmagyarázni, hogy néhány napig nem látom most mamit, nem igazán értettem, miről beszél. Ma már értem, érzem a hiányát. Hiányzik, hogy nem töltjük együtt a reggeleket, míg anya iskolába kíséri a testvéreimet. Hiányzik, amikor sírásom hangerején hiába emelek annak reményében, hogy az ő szobájába is biztosan behallatszon. Amikor anyáék gyakorlónak és én halálosan unom magam... Amikor a lépcső közelébe érve hiába nyújtom a kezem felfelé, anya nem visz fel Hozzá. Remélem, hamar meggyógyul és jön haza hozzám! Hiányzol, mamikám!

2007. 04. 08.

Ma lettem 1 éves!!!

Igazán boldog születésnapom volt. A boldogság már tegnap elkezdődött, ugyanis végre megtudtam, mit jelent, hogy anya - amikor nagymamim keresésére indulok - azt hajtogatja, hogy „Mami nincs itthon, mami tá-tá...” Ed-dig nem tudtam mit kezdeni ezzel a mondattal. Igazából most sem tudok, de végre megtaláltam! Igaz, anyáék vittek be hozzám a kórházba. És az is az igazsághoz tartozik, hogy ilyen kicsi gyerekek (még ha már majdnem egyévesek is), nem szoktak bebocsáttatni kórházakba látogatóként, nekem mégis sikerült. Jó volt újra látni mamit, jó tudni, hogy gyógyulgat és hamarosan hazatér

hozzánk! Nem maradtunk sokáig, ugyanis a tesóm kétpercenként juttatta anya eszébe, mit ígért: a látogatás végeztével bemegyünk a kedvenc gyorséttermébe, ahol „mostolyanjó” játékot adnak a menü mellé. Én szívesebben maradtam volna mamival, de a türelmetlen testvér győzött. És ha már engem is vittek, hát igyekeztem élvezni a dolgot: örömmel fogadtam el néhány szem sült krumplit. Mivel két játékot kaptunk, természetesen a fiús Robikáé lett, a lányosra nézve pedig bátyusom az étterem dolgozói előtt kijelentette: „Ez pedig az apukámé lesz, mert mindig is ilyet szeretett volna!” Láttatok volna, milyen örömet okozott ez a mondat a személyzet körében: mindenki mosolygott. Csak apa nem.

Ma reggel anya meg Robika fura dolgot művelt: egy kupac tojást pakolászott különböző színes levekbe. Azt hittem, ez is a születnapom része, hiszen azt mondták, ma fogjuk megünnepelni, hogy egy évvel ezelőtt – kissé hamar és váratlanul - kikéredzkedtem erre a világra. Látna csodálkozásomat, anya elmagyarázta, hogy a számomra ismeretlen műveletet tojásfestésnek hívják, amelynek kézzel fogható eredményét a holnapi locsolók élvezhetik. Én is szerettem volna kicsit kézbe venni a színes tojásokat, de gyorsan és egyértelműen tudtomra adták, hogy törekenységük miatt nem szabad.

Délután végre elérkezett a születési ünnepség ideje és megérkeztek a vendégek. A tortám gyönyörű volt és nagyon finom, ráadásul még ajándékokat is kaptam. Anyáéktól például egy telefont; tudom, ez enyhe célzás volt arra nézve, hogy a baba és a távirányító helyett inkább ezt használjam távolsági beszélgetésekre. Nagyon örültem neki. Ráadásul csak egy fél órát kellett várnom, hogy végre kezembe vehessem és közelebbről megismerkedjem vele, ugyanis akkor már anya kisé erélyesen kérte meg Robikát jogos tulajdonom visszaszolgáltatására.

Az ünnepség és a vendégséggel járó izgalmak kifárasztottak. Fürdés után, amikor az esti puszimat is megkaptam, anya kissé elcsukló hangon még egyszer felköszöntött és azt mondta, reméli, mindig nagyon boldog leszek és hogy soha sem fogom bánni, hogy ők lettek a szüleim. Elalvás előtti utolsó gondolatom az volt, hogy hiszen én most is nagyon boldog vagyok. Hátha még majd mami is itthon lesz...

2007. 04. 18.

Ha valaki bekukkant időnként az udvarunkra, az láthatja, miért írok mostanában olyan ritkán. Végre csak eljött a várva várt tavasz, ráadásul az egy évemet is betöltöttem – rengeteg a dolgom odakinn! Vagy a fűszálak nagyságát kell ellenőriznem, hogy szóljak-e már apának a fünyírás szükségessége ügyében, vagy kertészkedem: a mamim által kiültetett árvácskákat gondozom, illetve

egyszerűen csak gyönyörködöm bennük. Anya szerint azonban ehhez nem feltétlenül kellene letépnem őket...

Aztán itt van a mi háziállatunk is, Ali kutyus. Mondhatom, annyian vagyunk a családban, mégis rám hárul a feladat, hogy játsszam vele. De eláru-lom, igazából örömmel teszem - már amikor van rá időm.

Ha van egy kis szabadidőm, azt is legszívesebben az udvaron töltöm: anya szépen leterít egy plédet, kipakolja a játékaimat és engem, én meg úgy 2 perc múlva már a környéken sem vagyok! Nem tudok ugyanis tétlenkedni; ellen-örzöm Ali eledes edényének tisztaságát vagy megszemlélem a kerti lámpák működési mechanizmusát. A közlekedésem – mivel még *négykézlábas* – igen idő-és zokni-igényes. Ezen ruhadarabokon igen hamar felbukkanó lyukaknak bizony nem örül anya. De nem tud mit tenni, csak reménykedik benne, hogy a mászást mihamarabb lecserélem *kétlábasra*.

Aztán sok időt elvisz a kerti csap beható vizsgálata, valamint a szomszédunkban lévő baromfiudvar „lakóinak” szemmel tartása is.

Azért néha lazítok is. Ilyenkor előkerül az egyik kedvencem, a labda. Imádom gurítani magam előtt! Ha jó kedvében találom a bátyusomat, akkor még az is előfordul, hogy labdázik velem. Ha nincs jó kedve, akkor nem csak a labdázás, de gyakran a labdám is ugrik. Szerencsére anya gondoskodott róla, hogy ebből a játékszerből több is legyen itthon.

Ebben a ragyogó időben nemrég anyával ellátogattunk az óvodába. Hogy ott mennyi gyerek van! Az egyik kislány addig kérlete anyát, míg ő ráállt, hogy kipróbáltassa velem a csúszdát. Vesztére. Ugyanis alig bírt leszedni róla. Nem az ereje hagyta cserben anyut, hanem a belőlem jövő üvöltéssel nem akarta sokkolni az óvodásokat...

A negyedik csúszás után csak beletörődtem, hogy indulnunk kell haza. De csakis azért, mert elálmosodtam. És tudtam, hogy délután újra kiszabadulhatok a lakásból!

2007. 05. 12.

Ma van anya születésnapja. Hogy pontosan hányadik, azt nem mondom meg, mert egy 70-ben született (nő) személy életkorát nem illik firtatni. Mindenesetre megünnepeltük a jeles dátumot. Kicsit irigy voltam anyára, amikor láttam, ajándékokat kap, de amikor a torta következett a sorban, megnyugodtam; az evésből én sem maradtam ki! Mindezek után pedig a teámmal koccintottam...

Anya születésnapjára készültem egy kis meglepetéssel: teljesen egyedül megtettem 4 lépést! Igaz, hogy utána - egyensúlyomat elvesztve - karjaiba poty-tyantam, de úgy láttam, így is nagyon el volt ragadtatva a produkciómtól! Igaz, azóta nem ismételtam meg a mutatványt, de minek is, amikor egyszer már látta?! A mászást egyelőre még biztonságosabbnak ítélem. Erre bizonyí-

tékul szolgál a lépcsőn való közlekedésem: anya csak annyi időre hagyott a szobámban egyedül, míg kiszaladt a téámért. De egy egyéves ennyi ideig is nagyon tud unatkozni egyedül, így elhatároztam, fellátogatok az emeleten lakó mamimhoz. Visszatérve a szobámba anya bizony megijedt, látván kislánya nincs sehol. Abban a pillanatban azonban meghallotta a motoszkálásomat a lépcsőnél, így odarohant. Az ötödik fokig jutottam, ahonnan kacéran néztem vissza rá, ő pedig ijedtében legszívesebben felkiáltott volna, azonban akkor teljesen biztos, hogy leesek. Inkább maga mellé helyezte a kezében lévő dolgokat és gyorsan utánam jött. Azóta már készül a lépcsőt lezáró kiskapu...

Mára befejezem az írást, meg megíérttem a szüleimnek, hogy - eltérően az utóbbi néhány nap gyakorlatától - ma végre hagyom őket aludni. Igaz, rosszul alszom mostanában, kicsit sírdogálok, kicsit nyöszörgök, van, amikor pedig egyszerűen csak beszélgetek. Ez persze elég ahhoz, hogy szüleim ébren töltsek velem az éj egy részét. Pedig igyekszem én, és hogy igyekezetemet bizonyítsam, ma délelőtt 3 órát aludtam egyhuzamban. És nem volt se nyöszörgés, se sírás!

2007. 05. 30.

Ma Egerben voltunk. Hatalmas gyereknapi rendezvény volt. Láttam bohócokat, óriási lufikat, hatalmas csúszdát és mindenféle finomságot; nekem azonban a kert közepén található szökőkút tetszett a legjobban! Szerencsére közelebbről is szemügyre vehettem, sőt, a kezemet bele is lógathattam a kis medence vizébe. Anyukám azonban, nem tudván, mekkora bánatot okoz ezzel nekem, egyszer csak megunt a pancsolást, felkapott és elcipelt a kedvencemmé vált helytől. Gondoskodtam róla, hogy ne csak ő, de minden, a 100 méteres körzetünkben tartózkodó ember megtudja, mennyire nem értettem ezzel egyet! Végül nem könnyen, de egy plüss Teletubby kedvéért megvigasztalódtam...

2007. 07. 19.

Nagyon sok minden történt, amióta utoljára írtam. Azon túl, hogy „önjáró” lettem, más dologban is megmutatkozik, milyen nagylány vagyok már!

Például, megértetek sok mindent. Azért nem írom azt, hogy mindent, mert néha bizony szelektálok: csak azt értem meg, amit akarok... Amit szívesen hallok. Aztán van, amit csupa véletlenségből félreértek: például, amikor anya sietne velem valahová és megkér, menjek oda hozzá. Ezt a kérést rendszerint úgy értelmezem, hogy „Krisztike, kérlek, ugyan fuss még egy kört a lakásban!” És mivel ez nagyon vicces, általában fülig érő szájjal viszem véghez.

Aztán: vannak saját ötleteim! Egyik nap például azt találtam ki, kipróbálom, milyen érzés lehet a paradicsomlevesben kezét mosni. Csuda klassz! Bár

anyu nem volt elragadtatva tőle. De végül megbocsátott, ugyanis alaposan ráijesztettem: amikor az arcomhoz közel emelte a tányért, hogy a következő kanál levest beleügyeskedje a számba, hirtelen az egész arcomat belenyomtam a piros finomságba. Ez még nem lett volna akkora baj, ha nem vettem volna az orromon közben levegőt! De vesztémre vettem... Néhány levegő után kapkodó pillanatot követően távozott az orromból az inkább szájba (és pocakba) való étel.

Felfedeztem, hogy rajtam és Robikán kívül is léteznek gyerekek. Nagyon tudok örülni, amikor eljön hozzánk 1-2 játszani. Igaz, tulajdonképpen Robikához jönnek és pontosan azt sem tudom, mit játszanak, ugyanis olyankor szeretett bátyám kijelenti, hogy márpedig egyéveseknek tilos a bemenet a gyerekszobába! Először kicsit tiltakozom, de ráhagyom: miután becsukják maguk után az ajtót, a szellőzőlyukon keresztül időnként meglesem őket...

Egyébként anya szerint nagyon tudok szeretni: örül neki, amikor látja, hogy megszeretgetem a bátyámat, vagy más családtagot. Időnként megölelgetem a játékaimat, a könyveimet. Még azt is mosolyogva figyeli, amikor újságban látható babákat simogatok meg nagy szeretettel. De az már neki is sok volt, amikor a szemeteskukára mutatva érzelgős hangon kijelentettem: „Heeejte!”

Hát, így telnek nyári napjaink. Nem unatkozunk.

2007. 10.03.

A mai napon a kultúrára helyeztük a hangsúlyt; a könyvtárba, Babaolvasóra voltunk hivatalosak anyával. Illetve, leginkább én. Viszont mivel egyedül még nem találnék oda, anyát is elvittem magammal.

A könyvtáros nénik mondták, hogy több gyerek hivatalos a rendezvényre. Amikor a gyerekkuckóban szétnéztem, egy egész játékegyet pillantottam meg, így külön örültem neki, hogy mi érkeztünk a leghamarabb; legalább módomban áll minden játékot kipróbálni anélkül, hogy másokkal kelljen harcba szállnom érte. Mivel időnk véges, hozzá is fogtam kiválogatni azokat, amikkel először, majd másodjára szeretnék játszani. A biztonság kedvéért néhány (Micimackós) újságot is odakészítettem magamnak.

Hamarosan megérkezett a többi meghívott is. Csodálkozva vettem tudomásul, hogy egyikük sem veszi célba a játéksarkot. Aztán megértettem miért: hiszen ők még kisbabák! Leginkább saját anyukájuk ölében érzeték jól magukat, saját játékaikkal. Óvatosan megpróbáltam elvenni tőlük - csak kölcsön! – a játékaikat és a játszó-cumijukat, de anya nem engedte. Így beértem azzal, hogy megszeretgettem őket.

Időközben elkezdődött a program. Legjobban az tetszett, amikor az anyukák egy óvó nénivel együtt mondókáztak és énekeltek. A dalolásba időnként minden baba bekapcsolódott a saját nyelvén.

A babák lassan jelezték, hogy közeledik a dél; volt, aki megéhezett, volt, aki elálmosodott. A sok játéktól és szaladgálástól bizony én is elfáradtam. Amikor elkezdtem nyugoszkodni és egyik rohanásomból Jókai Mór életének történetével tértem vissza, anya is belátta, hogy ideje haza mennünk...

Jól éreztem magam a könyvtárban. Úgy vettem észre, anya is. Megígértem hát neki, hogy ha majd megint kapok ilyen meghívást, újból velem jöhet...

2007. 10. 27.

Iskolába akarok menni! Legalábbis eddig, amikor anya megkérdezte, hová indulok, én röviden ennyit válaszoltam: „Ibo!” Ami Kriszti-nyelven azt jelenti, iskolába. És jól informáltam hozzátettem: „Tan!”

Ma azonban, amikor anyu mesélt arról, mi mindent tanulnak a gyerekek az iskolában, rájöttem, hogy azok közül én már egész sok mindent tudok!

Itt van például az olvasás; csak az ujjammal kell bökdösni a könyvet, miközben szótagokat mondogatok. Robi is így csinálja! Csak ő nem olyan vidáman, mint én.

Aztán a testnevelés: időnként olyan, mintha az egész napom egy nagy tornaóra lenne. Föl kell kötnie a gatyáját annak, aki lépést akar tartani velem! Mivel minden nap edzem, igazán jó kondiban vagyok. A táncot is kedvelem. Igaz, újabban igen különös műfaját űzöm, s ennek eredményeképp a vége általában az, hogy elszédülök.

Igaz, hogy írni még nem tudok, de egyik nagy kedvencem a rajz. Ezt már olyan profi szinten űzöm, hogy gyakran nem rajzolok vázlatot papírra, hanem elképzeléseimet egyenesen az íróasztalon, illetve a falon jelenítem meg. Általában zsírkkrétával dolgozom, de újabban kezd érdekelni, mit tudnék művelni filctollal is!

Hallottam, amikor Robi mesélte, hogy környezetből tanultak a talajszintről. Nos, én nem csak hogy megnéztem a talajt ma, hanem meg is kóstoltam! Így – a behatóbb vizsgálódás érdekében - egyszerre több érzékszervem vett részt a tapasztalatszerzésben. A gödörből kiásott és kilapátolt nyers földdarab látványra emlékeztetett a csokira. Az íze nem...

A számolás is a kisujjamban van; 9-ig legalábbis elsorolom a számokat. De ha minden kezemben van 1-1 Túró Rudi, magabiztosan kijelentem, hogy az „kekkő”.

Az énekről meg már ne is beszéljünk, hiszen írtam már, hogy gyakran még álmomban is a „Virágom, virágom” kisbabás változatának felcsendülő hangjait élvezhetik anyáék a kiságyam felől.

Nos, most elgondolkodtam: talán nem is szeretnék én annyira (még) iskolába menni. De akkor mit feleljek, ha valaki megkérdezi: „Most meg hová készülsz, Krisztike?”

2008. október

Hosszú szünet után írok újra. Időközben 2 és fél éves nagylány lettem. Többek között megtanultam beszélni is, aminek óriási hasznát veszem, hiszen könnyedén megértetem másokkal, hogy mit szeretnék és mit nem. Robikával is könnyebben kommunikálok már, bár időnként úgy tűnik, mintha direkt nem akarná megérteni, amit mondok. A reakcióm erre az, hogy folyamatosan mondom a magamét. Aminek meg anyja nem örül mindig; rá akar venni, hogy néha picit maradjak csendben. Én azonban nem állok kötélnek! Még jó, hogy nem azt kéri, írjam le... Bár akkor talán folytatnám a naplóm.

Fábián Krisztina

Betlehemi csillag

Szívemben él réges-rég
Ez a kedves kis mesém
Betlehemi csillag ragyog
És én nagyon boldog vagyok.

Királyok vártak rá
Napkeletről jöve
Boldogság szívüket
Csordultig töltötte.

Régi mesék hitében
Szűz Máriának ölében
Dédelgeti kisdédét
Az emberek megmentőjét.

Születése óta
Számoljuk a múltat
Nélküle karácsony
Soha el nem múlhat.

Egy üzenet érkezett
Kis Jézuska született.
Sok-sok évvel ezelőtt
Karácsonynak éjjelén.

Betlehemi csillag
Évenként felragyog
Szeretet ünnepén
Mindig Veled vagyok.

Mondták Ő a messiás
Jöttét várta mind ahány
Ember, tenger, valahány
Karácsonynak hajnalán.

Hitünkben él a múlt
A jelent azt látjuk
A következő jövőt
Szívszorongva várjuk.

Várjuk a Karácsonyt
Édes illatával
Betlehemi csillag
Fényes ragyogással.

Vera mama háborús története

Mamám sokszor mesélt a régi időről, ami mindig érdekesnek és izgalmasnak tűnt.

A mama 79 éves, négy unokája van, én vagyok a legkisebb. Igazi nagycsaládból származik, tizenöten voltak testvérek, ő volt a nyolcadik gyerek a családban. Szegényes körülmények között éltek, de boldogok voltak. Most a második világháborúról mesélt, hogy ő és a családja hogyan élt meg egy eseményt a sok közül.

1945 márciusában kis falujukba is elérkezett a háború szele. A mama akkor 13 éves volt. A faluból minden ember kiment a szőlőhegyre. Egy pincében volt, hogy több család is helyet kapott. Mindenki vitt valami kis csomagot, élelmet, vizet, ruhaneműt. Már az első éjjel a pince elé - amiben voltak-aknát dobtak. A robbanás az ablakokat kitörte, és nagy ijedelmet okozott. Mindenki behúzódott a belső pincébe, vagyis a boros pincébe, a hordók és a járatok közé feküdtek szalmazsákokra. Reggelre a falut, a hegyeket ellepték az orosz katonák.

Nagy félelemben voltak, mert mama édesapja, és két nagyobb bátyja is a háborúban voltak. Otthon csak az asszonyok, kisebb gyerekek, meg az öregek maradtak. Napközben a házakat, pincéket járták az orosz katonák. Ami élelmet találtak azt elvitték. Késő délután a katonák elhagyták a falut. Így az emberek visszamentek házaikba. Mamámék szobájában foglyokat tartottak, akiket magukkal vittek. Voltak katonák, akik egy nap alatt átvonultak a falun. Akadt olyan is, aki megházasodott rövid időre. A mamám így élte meg a II. világháborút, de sajnos egy bátyja elesett a fronton.

Mogyorósi Máté

Amikor kicsi voltam / amikor kicsi voltál

(az ötvenes években)

Dombon állt a házunk, középtájt a faluban.

A nyaktagon, amely a kihasasodó Belszöget – ahol a jómódú gazdák, a pógárok nagy házai álltak – a szegényparasztok és napszámosok által benépesített Külszöggel összekötötte.

*

Most nem a gyönyörű virágoskerttel körülvett első szobáról (a tisztaszobáról) akarok írni, sem a félkör alakú, két oszlopos, vadszőlővel befuttatott tornác-ról, sem pedig a gangról (folyosóról), amelyen az első konyha bejárati ajtaja mellett nyíltan ki volt függesztve Nagy Magyarország térképe.

Nem is a hátsó (alvó) szobáról írok, hanem az amögötti szerény, zárt térségről, a ház utolsóelőtti – a hátsó konyhát megelőző – helyiségéről.

A KAMRA A PADLÁSFELJÁRÓVAL

A hátsó szobát az ablaktalan közfala a pincelejárótól és a kamrától határolta el.

A helymegtakarító kőműves persze a beboltozott pincelejárát fölé helyezte a kamrában a padlásfeljárót.

A kamrának nehezen nyitható, sárgára festett, lécburkolatú ajtaja, magas küszöbe és óriási kulcsa volt.

Mindig hűvös volt benne, mert ablaktalan lévén csak a padlás felé szellőzött (a padlásfeljáró csapóajtaja állandóan felfele állt, hogy a macska fel és le tudjon járkálni a falépcsőn, nehogy egér cincoghasson a szétterített gabonában).

A kamrában jobbra az ajtó mellett egy nagy, sötétbarna láda töltötte ki a padlásfeljáró púpjáig terjedő helyet.

Ebben a kaszniban tartotta nagymama¹ a lesütött húst, azaz a piros nagyfazékban vagy a kék vendőben (vendőlből) disznóhúst: karajt, diót (combhúst), lapockát, karmonádlit (rövidkarajt) zsírban. Májusig kitartott.

Hűtőszekrény nem volt. Ha igen nagy szükség volt valaminek a hűtésére, leeresztették madzagon a kútba.

A savanyúkáposztát (hordóskáposztát) szintén a kamrai nagyládában tárolta nagymamám. A hostélban (zártkert) a homoktalajon közepesre híztak a káposztafejek. (A krumplinak, a rozsnak és a dohánynak volt kedvező a talaj.)

A kamraajtónál baloldalt egy vastag pallóra zsákokat állított nagypapa², ezeknek a nyakát nem kötötte be. Nagymama csak belemerítette a kis lábast a

¹ Elhunyt 1967 márciusában Budapesten, 69 éves korában.

zsákban lévő másodrangú gabonába (rozsba, árpába) amikor a baromfiaknak szemet szórt, vagy pedig a harmadik zsákból a fél literes meregetőt korpával merte tele. Ezt aztán a disznók moslékába öntötte, miután a hajában főtt apró és vágott krumplit szétnyomkodta kérges tenyerével a gusztustalan lében.

A zsákok után a kamrapolc következett. Éléskamrája (spájza) és abban polca (stelázslija) nagymamának nem volt, nem is szükségeltetett, mert egyetlen üveg befőttet el nem tett éven át. (Azt mondta, nem ér rá.) Pedig bőven termett eltenni való gyümölcs (meggy, cseresznye, körte, szilva, barack), én a fákra felmászva ettem.

Lekvárt is csak szilvából főzött (üstben), cukor nélkül. Olyan kemény volt, hogy megállt benne függőlegesen a kanál. Ezt az alig édes, igazinak mondott szilvalekvárt egy nagy agyagköcsögben tárolta itt, a kamra bal sarkában.

Az almát tartották nagyszüleim a legértékesebb, leghasznosabb gyümölcsnek, mert elállt télire. Az első szobában a két ruhásszekrény (sifonér) teteje tele volt rakva almával: húsvéti rozmaringgal, téli arany pármennel, batullal, meg az úgynevezett bőralmával (amelynek fája az árnyékszékre vetett árnyékot).

A sifonérok polcain évtizedek óta dédanyám³ és nagyanyám kelengyjének darabjai voltak egymásra rakva szép rendben: piros fonallal hímzett, monogramos, fehér lenvászon törölközők, falvédők, kendervászon lepedők, egyéb ágynemű.

VISSZATÉRVE A KAMRAPOLCHOZ:

Mindenféle apró tárgy porosodott rajta, melyeket takarékos nagyapám sajnált kidobni mondván „jó lesz még valamire”. Továbbá kalapács, harapófógó, csípőfógó, egyéb szerszámok, bádogdobozokban szögek, ácskapcsok sorakoztak.

A kamrapolccal átellenben, a nagyláda végében nagyapa zöld prése árválkodott. Csak szeptemberben (kisszüretkor [előszüretkor]) és októberben (nagyszüretkor) csurgott le a kifolyóján must.

A fűrészgatteres szomszéd⁴ felőli falnál a szilvalekváros köcsög után a szőlődaráló ült a kád tetején. Nagyapa nem a pincében⁵ – a szőlőben – darálta le és préselte ki a szőlőt (a szőlőfürtöket), hanem hazahúzatta a lovakkal a szekérderékba helyezett kádban. Aztán itt a kamrában csurgatta ki a mindig

² 1983. október 3-dikán hunyt el, a 102. életében.

³ Meghalt 1951 nyarán, a hátsó szobában ravatalozták fel.

⁴ Vö. „A fűrészgatteres szomszéd és az a fura éjszaka” (ÉLETMESEK, „Mosolyvirág” Nagycsaládosok Debreceni Egyesülete, 2010, 97–98. oldal)

⁵ Ez tulajdonképpen egy kis téglaház volt, három helyiséggel. Az első a „tisztaszoba”, nem is volt benne egyetlen bútordarab sem. A középső a tartózkodó helyiség: vastag hordóalátétgerendákon lehetett ülni szalonnázás közben. A harmadikból pedig egész szüret alatt szénaropogtatás hallatszott ki. Plafonja és padlója nem volt, padlója sem (azt mondták rá, hogy földes).

piros lét. Ugyanis válogatás nélkül szüretelték a fehér szőlőt: saszlát, rizlinget, óriásszeműt, nohát (nem novának mondták) és a pirosat: kövidinkát, karkát, otellót, izabellát.

A kád után a tartalék lószerszám (hám és kantár) lógott a falon, két kam-póra akasztva. Azért számított tartalék lószerszámnak, mert a két ló befogására nap, mint nap használt lószerszám az istállóban lógott, miután a lovakat kifogták.

„Mindig előrelátónak kell lenni, hátha ripsz-ropsz elszakad egy istráng, vagy egy szíj” tartotta nagyapa.

Egy szögön pedig a kedves száncsengő függött a kamrában. (Rövid ideig lehetett szánba fogni a lovakat, mert hamar elolvadt a hó.)

S végül egy szekrény (nem különleges kamraszekrény) tömte ki a fűrészgatteres szomszéd felőli jobb oldali sarkot. A hám félig rálógott. Csépléskor kissé útban volt a zsákolóknak, akik gabonás zsákokat hordtak fel a padlásfeljárón.

A KAMRASZEKRÉNY

A kamránkban⁶ a sarokban volt egy ócska szekrény. Ebben gubbasztott nagyapád órák hosszat télikabátban.

Az úgy történt, hogy egyik esztendőben – az ötvenes években – kevés termés lett, nagyszüleid nem tudtak eleget tenni a beszolgáltatási kötelezettségüknek.

Erre kijöttek az ellenőrök, és a pincében találtak egy mázsa krumplit.

Azt nagy gérrrel-garral elvitték.

Api viszont úgy beijedt, hogy felvette a nagykabátját (kora ősszel), abban préselte be magát az üres szerszámosszekrénybe.

De még így is vacogott.

Félt, hogy elviszik, kitelepítik a Hortobágyra.

VÉGE

Rinyai László

⁶ Édesanyám mesélte 1987 Karácsonyának első napján. Elhunyt 2006. július 27-dikén, 86 éves korában.

Az én történetem...

Egy 30 éves édesanya vagyok 4 gyönyörű gyermekkel, 3 kislánnyal és a legkisebbnek egy kisfiúval. Bár nagyon vágytam mindig is nagycsaládra, de gyerekként úgy képzeltem, hogy két gyermeket szeretnék majd ha nagy leszek és előtte mindenképp megteremttem hozzá a megfelelő anyagi hátteret. Ám a sors, a Jóisten vagy csak a szerelem közbeszólt.

Egy véletlen kapcsán a barátnőm szervezésének köszönhetően mentem vele egy szórakozó helyre, ahol azon a péntek 13.-án megismertem a jelenlegi férjemet. Számomra nagy szerelem volt első pillanattól kezdve, a fiú magas volt, korban pont hozzám illő és már ívott pár pohárral. Sokat beszélgettünk, ölelgett, majd kedvesen elkísért a buszmegállóig és megvárta míg elindulok. Akkor gondoltam ennyi is volt, el is felejtett, de másnap mégis hívott és találkozzatni kezdtünk. Egy év után hozzáköltöztem és családot kezdtünk tervezni.

A párommal mi (!) elgondoltuk, hogy ha már jól élünk, lesz majd egy fiú és egy lány gyermekünk és nevet is találtunk mindkettőnek, miként is szeretnénk őket elnevezni. Hát természetesen nem alakult ilyen egyszerűen semmi. Az anyagi függetlenségnek híre sem volt, mikor kiderült, hogy babánk lesz. Elsőre a kislány meg is érkezett, nagy boldogságunkra. Egy egészen szörnyűnek mondható szülés után csodaszép gyermek szüleivé váltunk.

Sok – sok nehézséget adott az élet, de igyekeztünk mindenben a legjobb tudásunk szerint átélni és túlélni. A férjem közben hirtelen elvesztette a szüleit és a két kiskorú iskolás testvére így a mi pártfogásunk és nevelésünk alá került. Nem voltak már épp akkor kicsik, saját akarattal és megszokásokkal, igényekkel teli kamasz, de még nem is voltak nagykorúak, akik pénzügyileg függetlenül dolgozhattak volna. Így aztán nem volt épp egyszerű egyikünknek sem. Nehezen csiszolódtunk, sok volt a konfliktus. Az élet úgy hozta, hogy míg én boldogan készültem az anyaságra, a sógornőm titokban tette ezt és 3 hónappal korábban mint én, ő is szült egy kislányt. Talán látta a Jóisten, hogy nagyon meglepetten, de szívünk teljes szeretetével fogadtuk, így szerencsére egészséges lett a kisbaba. Az édesapa nem készült fel még erre és nem is igazán ismerte el sajátjának. Mi pedig azt hiszem itt lettünk barátnők a sógornőmmel, sokat voltunk együtt és segítettünk a másinak, én pedig felnéztem rá, hogy ilyen fiatalként milyen jó anya vált belőle.

A karrier építése már messze volt, a főiskola már nem is ment olyan egyszerűen, mint ahogy kisbaba nélkül, de végül mégis sikeresen lediplomáztam. Ezek után nem sokkal megszületett a következő kislányunk, ami a 3 évvel korábbi szüléshez képest már sokkal könnyebben ment. A férjem testvérei elvégezték az iskolát, sikerült elhelyezkedniük és megtalálták az igazit, már

nem voltak ránk utalva. Így amikor kiderült, hogy újra szülők leszünk, és már négyen sem férünk szinte el abba az egy szobába, lakásnézőben indultunk mindenfelé, hogy már 5 tagú családként legyen saját lakásunk és életünk, a 3. gyermeket már a saját, bár banki kölcsönös, kis lakásunkba hozhattuk haza. Mikor eleinte gondoltuk ő majd talán kisfiú lesz, de helyette egy igazi rosszcsont leányzó érkezett, azt hittük, így jártuk és igazi lányos szülőkké váltunk. Pár hónappal később véletlenül derült ki, hogy a teljesen más problémám oka, hogy 12 hetes terhes kismama vagyok és már nem tudnám elvetetni sem a babát. Tudom furán jön ki, a barátnőm szerint soha nem is akartam volna ilyet tenni, ha lehetett volna se, de ez talán ok és indok is volt, hogy mindenképp megtartsuk a picit. Így alakult az, hogy a 3 csodaszép hercegnőm mellé kaptam egy lovagot is. A várva várt kisfiú ügyesen és gyorsan jött, nővérei pedig nagy örömmel fogadták. Persze azt a nevet kapta, amit már a közös indulásunkkor megbeszéltünk.

Az elképzeléseink nem igazán úgy valósultak meg, ahogy terveztük. Nem lettem gazdag és nincs kacsalábon forgó palotám, nincs olyan, hogy reggel akkor kelljek fel amikor szeretnék és hiába takarítok tíz perc múlva nem is látszik. Nem, valójában nem lett könnyebb az életem, csak SZEBB lett és nehezebb, de sokkal BOLDOGABB. Mert ha az ember a gyerekei szemébe néz és látja őt mosolyogni, az felér mindennel amit csak az életben elérhetett volna. Büszke lennék, ha sikeres lennék a karrieremben, de most boldog vagyok, hogy sikeres vagyok a magánéletben.

Ez az én történetem.

Gy. Á.

Sztálin születésnapja

December 21.- az év legsötétebb napja Sztálin születésnapja.

Ezt a történészeken kívül - akik ezzel a korral foglalkoznak - biztosan nem sokan tartják számon. Sőt, lehet, hogy sokan azt sem tudják már, ki volt Sztálin, a népek és a Szovjetunió bölcs vezére és tanítója, akinek a neve, - ha elhangzott-, ütemes tapsot és lelkes éljenzést váltott ki éveken keresztül. Ma már nem dicsérik annyira, én mégis hálával emlékszem 1952-es születésnapjára. Ugyanis a nagy ünnepre fel ekkor szabadult ki a börtönből édesapám amnesztiával.

A szüleim 1950. január 17-én egy ismerőshöz mentek Antal napra. Útban hazafelé „jött a rettentő autó”, hogy Zoránt idézzem,- talán nem haragszik meg érte-, akivel egy évben születtünk, tehát az „élményeink” is hasonlóak. Édesanyám egyedül érkezett haza. Én 8 éves voltam, az öcsém 5. Édesapámat - aki akkor 54 éves volt- négy évre ítélték. Rettentő nagy bűnei voltak. Még az csak hagyján, hogy részt vett az első világháborúban az olasz fronton „Piave völgyben, halál Doberdónál” (idézet tőle), amiért magas kitüntetést is kapott, de azután a református középiskola tanára lett, majd egy másiknak az igazgatója. Ráadásul lelkészi oklevelet szerzett, prédikált. Az édesanyja református esperes volt, ő pedig magas rangú cserkészvezető, aki az angliai és a gödöllői jamboree-n is részt vett. (Vajon az én KISZ-es múltamat mikor kéri számon?)

Mindezekon túl, mint tanár és igazgató beszédek is mondott és többek közt méltatta Horthy Miklóst. Ennyi elég volt négy év börtönhöz bármilyen jó ügyvédet is fogadott édesanyám.

Édesapám járt a szegedi Csillag börtönben, a veszprémi várbörtönben és Jászberényben. Ez utóbbi nagyon jó hely volt: nyári mezőgazdasági munkát végeztek (két diplomával), levegőn voltak, mozoghattak. Ráadásul őt ott, mint értelmiségit a börtönorvos maga mellé vette „kedves nővérnek”. Hát ez maga volt a paradicsom!

És hogy velünk mi történt? Magam sem tudom. Édesanyám védőnői végzettséggel nem tudott elhelyezkedni, mindenütt azt mondták, váljon el a férjétől. „Szerелеmből megyek hozzá feleségül”- mondja a református esküvői szöveg, és nem volt hajlandó elválni. Azt láttam, hogy kesztyűt és bevásárló szatyrot horgolt (akkor még nem adtak mindenhez nylonzacskót, sőt nem is tudtuk, az micsoda), sálakat szőtt ő, akit gimnáziumban a kézimunka óráról kiutasítottak és a folyosóra küldtek ügyetlensége miatt.

1952. december 21-én Szálin születésnapján négy év helyett csaknem hármat letöltve tehát amnesztiával szabadult édesapám. Nagyon szép karácsonyunk volt, bár hogy ismét Zoránt idézzem:

„Azt se bántuk, hogy nem volt már semmink, mindent elvitt a nagy zálogház”, de együtt lehettünk. De hát ennek következtében édesanyám meghalt 47 évesen, én pedig hat évet vártam – a Kossuth Gimnáziumban szerzett kitűnő érettségim dacára - hogy az egyetemre bejuthassak. Addig „elhelyezkedtem a termelő munkában”, ahogy Benke Valéria akkori oktatási miniszter tanácsolta, akihez fellebbeztem. Azt hiszem, azért mégis jobban jártunk, mint Rajk László vagy Melocco Miklós szobrászunk édesapja és még sokan mások, akiket kivégeztek.

Török Zsuzsánna

Drága kisfiam, anyád jövője

Balázskám, ezt most neked írom, aki éppen mély álomban, s boldogan alszol. Kívánom, legyen szép az álmod, és mindenkinek e házban ma éjjel.

A bevásárló kocsiból szeretted volna zsebre tenni a 100-ast, de én nem adtam. *Bocsáss meg!* Tudod, amikor az automatához mentem, és, és elájultam, mennyiféle cappucintot és cukros, cukor nélkülit, meg extra cukrosat, sőt csokit is lehetett kérni, elájultam a választéktól. Be is dobtam a 100-ast és kiválasztottam a legfinomabbat. Igen ám, de nem adott az automata semmit. A 100-ast sem adta vissza. Körbenéztem, néz-e valaki, és röhög rajtam. Arra is gondoltam, ha otthagynom, majd más megkapja esetleg a 100-ast, vagy valamit az automatából. Hát ezt a százast sajnáltam én tőled? Aztán odaküldtelek téged, mert az angol kiírást te ismered az automatán, és nemcsak olvastad. Addig nyomkodtad, míg ki nem adott valamit. Ha jól gondolom, tejszínes feketekává lehetett cukrozottan. Nagyon hálás voltam érte, hogy ilyen ügyes vagy. Nagyon finom volt, neked is adtam kóstolót, de nem kértél többet belőle. Én pedig hiába tudtam, hogy rám nézve a kávé méreg, megittam. Kár volt. Most azért írom itt e pár sort, mert miatta nem aludhatok. Félek, hogy majd elalszom holnap, mire dolgozni kell mennem, és nem is látlak titeket reggel. Inkább lett volna a tiéd a 100 Ft-os. Az is nagyon szép volt tőled, hogy megkínáltalak cigivel és nem fogadtad el, ugye hihetem azt, hogy nem is dohányzol. Aranyos vagy. Jó az ízlésed a legszebb nadrágot választottad magadnak a boltban, és szerény kedves is, mert megköszönted a chipset. A legszebb vagy, okos és humoros. Jól kikapcsolódtunk, nem is tudtuk, hogy egy tragédia mellett vitt el a busz.

Kedves kisfiam, benned mindannyiunk génje megtalálható, főleg a nagyszüleidé, apai és anyai oldalról is. A meglepetések meglepetése vagy az életünkben, ugyan úgy, mint testvéreid, akik más dolgokban fantasztikusak, de mindannyian vérünk és húsunk vagytok.

Még a kávéra sem haragszom, mert te szerezted nekem, legalább életemben ittam egy igazán finom automata kávé. De ne haragudj, legközelebb inkább a tiéd lesz a 100 Ft-os. Majd elalszom valamikor. Köszönöm, hogy elutaztál nagy nógatással is velem. Tudod én már nem szeretek egyedül menni. Itthon pedig külön-külön nem mindig jut rá idő, hogy foglalkozzam veletek és a világot, vagy csak a várost bemutassam nektek. Jó tudom már fél felnőtt vagy, de míg vagyunk, tanulj tőlünk is, szüleidtől. Ha így adódik rá alkalom ezt is el kell fogadni, és mindet, amikor csak együtt lehetünk külön a tesóktól is. Kell, hogy mindannyian érezzétek, egyenként is és együtt is SZERETÜNK TITEKET.

Király Lajosné

Feketét, feketén?

A történet, a zord 50-es évek idején esett meg, amikor minimum egy koncepciósnak lennie kellett egy családban, amikor a félelem, és rettegés uralta a vidéki emberek életét. Akkor, amikor a sajátod nem lehetett pusztán a tiéd, sőt leginkább semmi nem volt a tiéd még akkor sem, ha tudtad, hogy te „ültetted, te kapáltad, te neveltetted, te ettetted”.

Nagyszüleim, egy kis faluban éltek a vidéki emberek hétköznapi életét. Nem volt az felhőtlen, és boldog semmittevés.

Hajnalban, (óra híján) találomra ébredtek, és azonnal a munkának láttak.

Három gyereket neveltek, de valójában nagymama hétnek adott életet. Sajnos, négy csecsemő a TBC, és a Pertussis (ismertebb nevén Szamárköhögés) és Difteria (torokgyík) áldozatául esett.

Maradt azonban 2 fiú (egyik az én apám) és 1 kicsi lány, akinek születésével igazi angyal érkezett a családba.

Terike, mind a fiúk, mind a nagyszüleim szemefénye volt. Szorgalmas tanuló volt az iskolában, ami a fiúkról nem volt elmondható.

Szerették a falubeliek is a kislányt, mert kedves, mosolygós, tisztelettudó gyerek volt. Az iskolában szívesen barátkoztak vele, mert segítőkész, okos kislány volt.

Így esett meg, hogy összebarátkozott Áronnal. Áront, csak Arcsinak becézték a faluban. Terike, bár fiatalabb volt Arcsinál, együtt tanult vele. Arcsi iskolai jegyeit tekintve, ez nagy jelentőséggel bírt. Terike nagy türelemmel okította a barátját.

Ahányszor csak kellett, átismételte Arcsival a leckét.

Amíg a gyerekek iskolában voltak, nagy a háztartás mellett gondozta a nem éppen csekély méretű kertet, (1100 négyszögöl) és ellátta az állatokat.

Voltak lovaik, tinóik, kecskéik, disznóik, és a szárnyasok minden elképzelhető fajtája megtalálható volt az udvaron.

Azt azonban senki ne gondolja, hogy ennyi féle állat mellett, minden földi finomság kerülhetett az asztalra. Nem ám! Minden állatot számba vettek, és azokkal el kellett számolni, az akkori hatalomnak.

Az egyik anyakoca 9 apró malackával örvendeztette meg a családot. Nyolc kismalac gyönyörű rózsaszín volt, egy azonban fekete! Terike az iskolából hazatérve, a disznóól felé vette az irányt. Megszámolta a malackákat, majd vidáman ugrándozva ment a konyhába elmesélni, mi történt az iskolában.

Anyá! Ugye milyen édesek a kismalacok? Kérdezte.

Igen, csak az a fekete ne lenne fekete! Sokkal jobb lenne, ha rózsaszín volna, mert azok olyan jobb fajták. Jobban esznek, szebb a húruk.

Úgy tűnt, mama nagyon nem tudott megbékélni a fekete kismalaccal.
Terike szomorú lett, és eldöntötte, hogy Ő nagyon fogja szeretni azt a feketét.
Kiment a disznóólhoz, felkapaszkodott a kapujára, és nézte, hogy szoptatja az anyakoca a kicsiket. Boldog volt, mert a fekete malackát is etette a koca.

Kezdett besötétedni, mire nagyapa hazaért. Kinn járt a határban kaszálni, hogy télire legyen „aljadzó”.

Nagymama beparancsolta Terikét is, és vacsorához terített. Héjába főtt krumpli, vajjal, főtt tojással volt a vacsora.

Terike összekulcsolta apró kezeit, és nagyival együtt elmondták az asztali áldást:

„Aki ételt italt adott, annak neve legyen áldott” !

Nagyapa, míg evett, végig morgott valamit a bajusza alatt. Az biztos volt, hogy nem a hálaímát mormolta, de nem lehetett tudni mi bosszantja.

Amikor befejezték a vacsorát, Terikét aludni küldték a kisszobába.

A kislány azonban nyugtalanul járt fel-alá a szobában. Fülét az ajtóra tapasztotta, és a beszűrődő beszédől megrémült.

Nagypapa azt mondta nagymamának: Marikám! Nekem elegendő van a héjába főtt krumpliból! Holnap, lesz, ami lesz, az egyik disznót levágjuk FEKETÉN!

Terike szíve hevesebben kezdett dobogni, a vér lüktetett a fülében. Le akarják vágni a FEKETÉT!

- Nem lehet, hogy a ma született fekete kismalacot le akarják vágni?

Kimászott az ablakon, és hálóingbe futott a disznóólhoz. Újra felkapaszkodott az ajtajára, és megnyugodva látta, hogy a kis fekete malacka édesen szundikál.

Elhatározta, hogy holnap az iskolában Arcsinak beszámol a mai napról, és segítséget kér tőle, hogy megmentsék a „kis feketét”.

Másnap alig várták Arcsival, hogy vége legyen a tanításnak. Az óra ólomlábakon járt. Terike fejében csak a kis fekete malac megmentése járt.

Végre kicsengettek.

Arcsival kézen fogva rohantak haza. Egyenesen a malacólhoz futottak. Terike felkapaszkodott az ajtajára, és kicsit megnyugodott, mert a kis fekete malac éppen összekuporodva aludt.

Nem volt több idő a nézelődésre. Döntöttek. Terike a hóna alá kapta a kis fekete malacot, és elbújt vele a padlásfeljáró lépcsői alá.

Arcsi még téblábolt az ól körül, amikor meghallotta nagyapám hangját.

- „Szervusz fiam!” Hát Te? Az én kisvirágom Terike hol van?

Arcsi határozottan nagyapám szemébe nézett, és azt mondta.

- „Megmenti a „feketét,hogy ne vágják le! Nem árulom el hova bújtak!
- Milyen feketét fiam?
- Hát a kismalacot, aki tegnap született!
- Terike hallotta, hogy Illés bácsi azt mondta Marika néninek- „Holnap levágják a feketét”! Hát ezért bújt el vele Terike.
Nagyapám arcából kiszökött a vér ijedtében.
- Uram Isten ! Kinek mondtátok még el?
- Senkinek ! Majd mi megoldjuk!
- Hála Istennek!
Nagyapám kicsit megnyugodott, de a disznótor elmaradt. Ették továbbra is a héjába főtt krumplit, és nézték hogyan hízik a kis fekete malac disznóvá.
Egy napon, amikor elérte a súlyt, idegen emberek jöttek, teherautóra rakták, és senki nem tudja hová, de elvitték.
Terike szomorúan nézett a „nagy fekete disznót” elszállító autó után.

Mikhel Judit

Maradandó emlék

Mint minden nagymama én is sokat vigyáztam mind a négy unokámra. A lányoméknak két lánya van, a fiaméknak egy lány, egy fiú. Sokat meséltem, énekeltem nekik. Minden kívánságukat igyekeztem teljesíteni.

Ők már felnőttek, de a jó sorsnak köszönhetően sok év után született még egy unoka, a „harmadik királylány”.

Így még most is örömmel és sokszor vigyázhatok a kis Zsófiára.

A mesém azonban az egyetlen fiú unokámról szól.

Négy éves volt, a szülők elfoglaltsága miatt a férjem és én vigyáztunk rá.

Jó kisfiú volt, szeretett egyedül játszani. Nyár volt. Az udvaron homokvárat épített. Nagypapa újságot olvasott, oda- oda nézegetett rá, amíg én az ebédet odatettem föni.

Egyszer csak hallom, hogy kiabál: - Mama, mama! Futottam hozzá, akkor-ra a férjem is ott volt.

Amikor megláttam a keserves arcát, alig tudtam a nevetést visszafojtani.

Abban az időben ment a Mézga család című film. Abban szerepelt egy úrbéli rokon, akinek a fején sisak volt és abból egy antenna állt fölfelé.

Az én unokám ezt akarta utánózni. Elképzelni sem tudjuk, hogy hol talált egy betonvasból készült virágtartó maradványt. Kreatív gyerek lévén ezt húzta a fejére. Nagyon viccesen nézett ki. A nyakán egy vaskarika volt, amelyből fölfelé állt egy fél méter körüli vaspálca, mint egy antenna.

Ez eddig mókásnak tűnt, de nem sokáig nevetthünk, mert amikor le akartuk venni a fejéről, sehogy se akart lejönni. Máig is talány, hogyan tudta a fejére húzni. Próbáltuk forgatni, bekentük krémmel, hogy jobban csússzon. Minden elképzelhető megpróbáltunk, de a karikát nem bírtuk lehúzni, ijedten tanakodtunk, hogy mit tehetnénk. A kocsni nem volt itthon, azzal nem vihettük orvoshoz. Busszal sem vihettük, mert igen nagy feltűnést keltett volna.

Mentőt sem mertünk hívni, mert mit mondtak volna a mentősök, hogy két nagyszülő így vigyázott az unokájára. Végül a férjem azt mondta, hogy ő megpróbál valamit, és ha az sem sikerül, csak-csak marad a mentő. Hozott egy vasfűrész lapot és azzal fűrészelte az engedetlen karikát. Én meg se kíséreltem ebben a műveletben részt venni, mert az ijedségtől úgy remegett a kezem, hogy minden próbálkozásra alkalmatlan lettem volna.

Elképzelhető, hogy mennyire izgalmas volt a gyerek nyakától egy centire vasat fűrészelni. Az én drága unokám nem sírt, meg se szólalt, csak megszeppenve állt, és túrt. Bizony elég sok ideig tartott a kényes művelet. Végül is mikor elég vékony lett a vas, drótvágó ollóval elvágta a nagypapa. Bizony az ő homlokáról is törölni kellett az izzadságot.

Ekkora megkönnyebbülést még nem is éreztünk életünkben.

Vigasztaltam, simogattam az antennától megszabadult úrbéli rokont. Kérdeztem, hogy nagyon félt-e? Erre ő azt mondta, hogy csak egy kicsit félt, mert a terasz tetején lakik az oroszlán, aki nagyon erős és bátor. Ez neki jó barátja, mindig vigyáz rá és mindentől megvédi.

Így lett az én unokámból félig-meddig úrlény.

Az én ijedségemen azonban már a tetőn lakó baráti oroszlán sem tudott segíteni. Hosszú időbe telt, amíg a vASFűrészes kaland után meg tudtam nyugodni.

Így lett sokat emlegetett maradandó emlék ez a történet.

Buzai Jánosné

Ha ismerhettem volna a nagyapámat

Egy vakbélgyulladás hosszú távú hatása és egy család széthullása

Családmesénk érdemi része a XX. század elején kezdődik. Édesapám akkor egy 3 éves kisfiú, az eleven és okos, de szerencsétlen sorsú FERIKE.

A házban méltóságteljesen, csendben teszi mindenki a dolgát. A gyerekek is a szokottnál sokkal csendesebbek, érzik, hogy valami gond van. Valami bajt sejtet a levegő.

Stefi dadának szinte nincs is dolga velük. Csendben esznek, alszanak, játszanak sem nagyon van kedvük, pedig ők egészségesek. A nagyfiú, a 3 éves Ferike kérdezi időnként, hogy mikor mehet be Apukához. „Ugye meggyógyítja Apukát a doktor bácsi?” Stefi egyre bizonytalanabban válaszolja, hogy „meggyógyul Apukád, csak még sokat kell aludnia, ezért nem szabad szaladgálni, hangoskodni!” A 2 éves Krisztina is bátyja mellé szegődik és megismétli a kérdést, hogy miért nem mehet be Apukához, és miért nem jön be Anyuka. Ferike, mint a komoly nagyfiú, aki már mindent tud, átveszi a szót Stefitől és magyarázza kishúgának, hogy Apukának aludni kell, ezért legyen csendben. Mivel a kis Sanyika is ébredszik a kiságyban, elterelődik mindhármuk figyelmé a kényes témáról. Stefi a picikehez megy, a nagyobbak felülnek a hintalovaikra, halkan „nyerítenek” és a virágos mezőre képzelik magukat.

Krisztina, becenevén Tinka anyuka, a mindössze 24 éves fiatalasszony nagy aggodalommal figyeli az orvos minden gesztusát, mozdulatát. Nem kell sokat beszélni, mindent ért. Férje, - a kedves, okos, szorgalmas - Ferenc nagy fájdalmai szűnnek, már nem nyög, nem jajgat. Az elcsendesedés a halál karjaiba való érkezést jelenti. A fiatal férj és apa megérkezik – remélhetően – az Örök Hazába.

A házban a döbbenet, a tehetetlenség, az észveszejtő kétségbeesés az úr.

- Mi lesz most? Hová menjek? Kihez forduljak? Miért engedte meg ezt Isten? Mit követtünk el? Miért e büntetés? - kérdezi a 24 éves fiatalasszony, aki eszelősen sír és teszi fel öntudatlanul, szinte magán kívül a kérdéseket. Isten gondviselő szeretetét, irgalmát nem igazán tudta addig sem átélni, nem mélyült el Isten világában, így most nem tud Belőle meríteni vigaszt, benne megnyugodni. Lelke csak háborgott és méltatlankodott. Földi szemmel érthető kétségbeesése.

20 évesen elhagyja bánati otthonát, és egy több száz kilométerre lévő bakkonyi faluba költözik, s egy sváb fiatalember felesége lesz. 3 év alatt 3 szülés – ez nem kis teljesítmény! A kicsi Sanyika már Zircen születik, beköltözve a birtokról a városba. Ott próbálnak egy kicsit más életet kezdeni. Szép, nagy sarokház az otthonuk, ahol reménnyel tekintenek a jövőbe. Jól jövedelmező

üzletet nyitnak, a másikat bérbe adják, valamint a városi tűzoltók is az ő garázsukat bérlik.

Az igazi „békeévek” idejét írjuk, a kezdődő XX. század éveit.

A szép fiatalasszony több nyelven beszél, gyönyörűen énekel, zongorázik. Fellépése, megjelenése szinte királynői. Ha sétál Zirc főterén, nők és férfiak egyaránt utána fordulnak, de őt ez nem befolyásolja, mert szerelmes férjébe, aki imádja gyönyörű asszonyát. Boldogok 3 szép és okos gyermekükkel, tervezik a jövőt, és hiszik, hogy csak szép és tartalmas lehet. Anyagi gondjuk nincs és miért is lenne. Tinka is rendes hozományt kapott otthonról, a 3000 holdas szülők rendszeren kistafírozták lányukat. Már csak a húga van otthon, a nővére már asszony Budapesten. A Monarchia nemzetei találkoztak e házaságban, ahol a gyermekekben horvát, magyar és sváb vér keveredik és laknak Magyarország szívében.

De most mi lesz? Az idillnek egy pillanat alatt vége. A fel nem ismert és félrekezelt vakbélgyulladás napok alatt vitte el az édesapát, férjet, üzletembert – a kenyérkeresőt.

A fiatal Tinka szép és okos a maga módján, de tapasztalatlan, szinte még gyerek. A rövid asszonyi élete sem tanulással és különböző háziasszonyi teendőkkel való felvérteződéssel telt, hanem a várandóság és szülés, gyermekgondozás körforgásával. S most itt áll tehetetlenül. Egy biztos pont van, Ferisanci, az otthon. A Nagymama és egy nővére várja őket haza.

A 3 kicsi egykedvűen lődörög az egyre üresebb házban. Lassan a fontosabb személyes holmik ládába kerülnek. Búcsút mondanak a hintalovaknak, amit az előző Karácsonyra hozott a Jézuska. Mennyit lovagoltak rajta, s Apuka volt a „kocsis”. Milyen nagyokat nevettek, s tényleg hitték, hogy száguldoznak az országúton. Most majd utazhatnak messze, nekik idegenbe. Ferike már komoly kérdéseket tesz fel anyukájának az úttal, jövőjükkel kapcsolatban.

- Ha elindulunk Zircről, ebédre vagy vacsorára érkezünk meg Nagymamához?
- Nagymamának is vannak hintalovai?

Megnyugszik, és boldogan, talán hetek óta először adja önmagát, kiabálva, nyerítve szalad, és újságolja kishúgának, valamint a nagy pakolásban lévő Stefi dadának, hogy Nagymamának igazi lovai vannak, és ő azon fog lovagolni!

Persze Krisztina is be akarja szerezni az ígéretet, hogy ő is lovagolhat majd igazi lovon.

Tinka anyuka is talán most mosolyog először, és örül, hogy a gyerekek kicsit kizökkentek a mélabúból. Bízik benne, hogy gyermekei otthonra lelnek a szülői házban, és idősödő édesanyja és nővére megszeretik majd eleven gyermekeit, akik fel fogják forgatni csendes életüket. Azt el tudja képzelni, hogy egy kisgyerek gyorsan beilleszkedik, főleg, ha szeretik és mindene

megvan, de mi lesz övele? Újból a fájdalmas kérdés: 24 évesen zárja el magát a világtól, és éljen özvegyen? Miből? Hol? A Ferisanci birtokon temetkezzen el? Ki vesz el engem feleségül 3 gyerekkel?

Még nem igazán otthona a bakonyi vidék, így egyértelmű, hogy fel kell számolni itt mindent. A házat eladják.

A gyámügy letétbe helyezi az árvák részeit, az özvegy kiveszi, megkapja a neki járó összeget. Eme cselekedete egy életre megpecsételte gyermekeivel, főleg a 2 nagyobbikkal való viszonyát. Nekik volt, ha halványan is emlék az otthonról, Édesapjukról, a békés családi fészekről. Ki gondolt akkor - a „békeévek” alatt - világháborúra, kommunista diktatúrára, gazdasági világválságra? Huszonévesen, akár boldog az ember, akár pillanatnyilag szerencsétlennek érzi magát, de optimista a jövőt illetően.

S ez így is van jól. Az említett csúnya jövő megtette a hatását a család, főleg az árvák anyagi helyzetét illetően, ugyanis elveszett az örökség, amiért egyértelműen Anyjukat okolták. Önzőnek mondták. Nem bocsátották meg neki, hogy eladta a sarokházat. Tény, hogy bérbe adva fedezte volna az életük költségeit, de az 50-es években úgyszólván megszabadította volna őket házuktól a „gondos állam”.

Na, de térjünk vissza a költözködéshez: Bözsi néni, a nagynéni megérkezik már a temetésre, így segít a válogatásban, eladásban, pakolásban. Mikor mindennel elkészültek, elbúcsúztak Stefi dadától, aki 3 éve tartozott a családhoz, s itt lett egy kicsit felnőtt.

16 évesen, szinte gyerekként került Ferike születésekor a családhoz. Kedves, mosolygós kislány, akit csoda türelemmel és alkalmazkodóképességgel áldott meg a Jóisten, s Tinka nagyságos asszony mellett aztán nem lehetett könnyű az élet. Persze, megvolt neki is a baja, gondja: új vidék, új szokások, új nyelvjárás, s azonnal teherbe esik, egyik gyereket követi a másik. A búcsúzás perceiben mindenki meghatódott. A gyerekek 100 pusztát is adnak kedvenc pótmamájuknak. Bözsi néni méltóságteljes, hüvös hölgy, és van benne némi fanyar humor, ironia és intrika. Stefi megállapítja, hogy akkor már inkább Tinka nagyságos asszonyt választja, neki legalább van oka, hogy ideges. De most mindenki szeret mindenkit, és sorjáznak a kölcsönös jókívánságok. Stefi hálás asszonyának, mert a bérénel többszörös értékben kapott mindenfélét a háztartásból, valamint ruhákat is. Így a hozománya nem lesz már akkora gond. Az utolsó napok a búcsúzkodásról, és a kölcsönös vizitekről szólnak.

Tinka asszony tudta, hogy ő oda nem megy vissza, így szép emléket akart maga után hagyni, méltón elbúcsúzni csak pár évig ismert városától. Boldog családi életének színterét felszámolva, bezárta ezt a kaput. Sok kérdés volt benne, és bizonytalanság is temérdek, de abban biztos volt, hogy nem akar

eltemetkezni leányszobájában, és élni az özvegyek visszafogott, sötétbe burkolódzó életét. Most egyelőre ki akarja pihenni magát otthon. Élvezni a busztatást, a család, rokonok részvétét, szeretetét.

Budapesten megszállnak a másik nővérnél, Máriánál, aki Ferike keresztanyja. Pár napot töltenek ott. Sokat beszélgetnek a nővérek, rég találkoztak már. Utoljára 1 éve, a kis Sanyika keresztelőjén, de akkor nem volt lehetőség éjszakába nyúlóan beszélgetni. S a téma egészen más volt. Most a fő téma: mi legyen Tinkával. Jobbnál jobb ötletek bújtak elő a nővérek fantáziájából. Szomorkodtak, sírtak, de nevettek is az álmodozáson. A gyerekek élvezték a nagyváros forgatagát, csodálkoztak és kérdeztek szüntelen. Jártak már a fővárosban, de „nagy” koruk még nem engedte meg az emlékezést. Anyukájuknak viszont minden emlék előjött, amit férjével élt meg, és emlegette is gyerekeinek, hogy itt sétáltunk Apukával, itt vásároltunk ezt, meg azt. Lementek a Duna-partra is, ahol pár éve kettesben sétáltak és nézték a hullámokat, s a hajókat. Most a gyerekeivel tette ugyanezt, és próbálta a kevés emléket velük is megosztani, tudatosítani, szinten tartani az édesapa alakját. Miközben apjukról beszélt és mesélt, halványan felderengett benne a félelem, hogy otthon nem lesz semmi, ami kötődne a házasságukhoz, nem lesz emlékeztető, nincs otthon közös emlék. Lesz-e ereje az apai ismeret, szeretet szinten tartására?

Olyan környezetben, ahol nincsenek közös ismerősök, és Ferikén kívül senki sem hozza elő a szeretett férjet, aki már most kezd halványodni, s erről tesznek a nővérek is.

Vívódik, gyötrődik, hogy mit tegyen, mit mondjon, mit ne mondjon. Tudja, élni kell! A gyerekeknek vidám, de mindenképpen kiegyensúlyozottabb anyukára van szükségük. Majd otthon a nagymama segít, reméli. Alig várja a találkozást édesanyjával. Egyikük sem érzelmős típus, de a találkozáskor hosszasan ölelik egymást. Állnak, s kissé zavartan néznek egymásra, mert sírni nem akarnak. Az nem méltó egy úriasszonyhoz! Amikor ott állnak utazóruhában, cseléd a közelben, s még a gyerekek is. Bözsi kapcsol először, hisz ő a legkevésbé érintett érzelmileg.

- Magdi! Vigye a gyerekeket a szobájukba, öltöztesse át őket, és adjon nekik enni! – szól.

- Sikerült a gyerekek holmiját elrendezni? - Igen, minden rendben megérkezett - válaszolt Magdi, és elterelgetné a megszeppent gyerekeket, de a nagymama is felocsúdik, és sorra öleli, pusziolja meg unokáit. A két kicsit most látja valóságban először. Ő már nem tud olyan nagy utat megtenni, a fiatalok pedig mindig szültek, így nekik azért nem volt alkalmas a nagy utazás. Utoljára Ferikével voltak otthon, de Krisztina már nagyon útban volt, s

tudták, hogy két kisgyerekekkel nehéz lesz az utazás. Sőt, hárommal. Hiszen 13 hónapra újra kopogtatott a gólya Sanyikával.

A gyerekeknek nem kell kétszer mondani, hogy menjenek Magdival – az evés ígérete jobban tetszik nekik, mint egy idegen néni – még ha a Nagymama is – mustrája.

A három nő magára marad, s viselkedésük lassan egyre természetesebbé válik. Tinka, leroskadva az első székre, zokogásban tör ki. Anyukája szemben ül vele és hallgat. Szomorúan, részvéttel nézi amúgy kemény, önérzetes lányát. Bözsi is hagyja őket, elkezdi háziasszonyi teendőit, de először utánanéz a gyerekeknek.

- Mit kezd Magdi három idegen gyerekkel? Egyáltalán értik egymás nyelvét, tájszólását? Hát, ezen a téren tényleg van egy kis gond. Különösen a pösze Krisztina nem boldogul Magdi tájszólásával és fordítva. Ferike, mint a gavallér báty, magyaráz és fordít kettejük között. Magdi horvát anyanyelvű, és a nagymama is horvátul beszél vele. Persze a Nagy-Magyarországon értik és beszélnek egymás nyelvét az emberek. Felsőpulyában a magyarok értik a németet, az osztrákok a magyart. Nyitrán tudnak a magyarok szlovákul, a szlovákokot sem lehetne eladni magyarul.

A temesvári piacon is könnyen tud portékát cserélni a román és a magyar gazda. Ugyanígy a horvát, szerb, vagy szlovén lakta vidékeken is értik és beszélnek egymás nyelvét az emberek, valamint elfogadják egymást, a helyzetet. Hiszen nekik ez a természetes. Évszázadokon át így éltek együtt, s úgy tudják, hiszik, hogy ez így is marad. 1909-ben semmi okot nem láttak arra ott a Ferisanci birtokon lakók, hogy változásnak kellene történni. Jól megvoltak. Mindenki tudta a helyét, a feladatát, azt a kört, ahol mozoghat és ott biztonságban és jól érezte magát. A parasztok között ugyanúgy voltak boldogok és boldogtalanok, elégedettek és elégedetlenek a sorsukkal, mint ahogy a polgárság, vagy a birtokos nemesség között is. S a boldogságot vagy boldogtalanságot nem a másik osztály, vagy rendbe való jutás, vagy nem jutás okozta, hanem azon belül elfoglalt helyük, családi, egyéni sorsuk alakulása.

A kommunizmus szellemisége a szívekbe, agyakba plántálta az elégedetlenség magvát, hogy aztán ezen evezhessen, mint az elégedetlenség és forradalmi hangulat egyre duzzadó hullámán. Sikerült is évtizedekre megpecsételni, megnyomorítani egyének, családok, osztályok, nemzetek életét, sorsát.

Térjünk vissza a Ferisanci konyhába! A két nagyobb gyerek végre dülőre jutott Magdival, és csendben esznek. A picit Magdi eteti, hiszen alig múlt 1 éves. Elvileg szophatna még, de Tinka anyukának egyszer sem indult be a tejelválasztása. Így ez a természetes és jól bevált fogamzásgátlás nem állt rendelkezésükre. Mondta is sokszor, hogy 10-15 gyereke lett volna, ha nem marad özve-

gyen. A kicsik darált rizsből készült tejen nevelkedtek – jobb híján, persze az elején pár hétig volt anyatej idegen nőtől. A pszichológus biztos sok mindent megmagyarázna ezzel a hiányossággal. Az biztos, hogy érzelmileg volt gondjuk a gyerekeknek, de ha megnézzük az anyai ágat, nem lehet senkire sem ráakasztani a melegszívű, érzelmes, alázatos jelzőt. Inkább, mint már kiderült, hűvösek, tartózkodók, méltóságteljesek, intrikusak, önérzetesek és büszkék. Az is tény, hogy a lányok nagyon szépek, és okosak. Tinkának kizökkent az élete a korai özvegyességgel, de a szenvedő alanyai a tragédiának az árvák lettek.

Ferisancin békés és nyugodt körülmények között éltek. A gyerekek szépen fejlődtek, mindenük megvolt, csak Apuka hiányzott. A 3 nő szerette, kényeztette őket, különösen a kis cserfes Krisztinát. A kislány hamar kitanulta, hogyan kell a nagyokat kezelni, manipulálni, s az akaratát érvényesíteni. Ha vesztesre állt, durcáskodott, hisztizett, így sokszor megkönyörült rajta valamelyik hölgy – hosszabb távon Kriszta vesztese, mert ez a durcáskodó, haragos, konfliktusos viselkedése életelemévé vált. Szép kislány volt, és még szebb lett nagylányként, de ha megszólalt, már elmart maga mellől mindenkit, főleg az udvarlókat. Pedig az egyre szegényedő, női családban elkelt volna mielőbb egy „jó” házasság! A sors fintora, hogy akik ebben segítették, vissza is kapták a „kölcönt”. Soha sem lett békés és kiegyensúlyozott a viszonya sem a nagynénivel, de különösen nem anyukájával.

Az értelmes, okos nagyfiút, Ferikét az első dackorszakában érte az apahiány. Hiába az asszonyok szeretete, biztonságot adó otthon – Ferike egyre inkább keresi saját útját. Sokat ellenkezik, csak azért sem fogad szót, dacos, akaratos. Ráragadt a minősítés, hogy rossz gyerek. Az első osztályt a közeli település iskolájában végzi, ott lesz elsőáldozó is. A birtok nagysága csökken a lányok férjhez adásával. Férfi hiányában egyre többbe kerül a fenntartása is. Amíg a nagymama él, nincs még olyan nagy probléma, mert van egy biztos pont. Nagymama meghal, a birtok eladásra kerül, az örökösök között osztozkodás történik. Bözsi is férjhez megy egy vasúti tiszthez. Budapesten élnek, gyermekük nem születik. Mária családja gyarapodik, szépen élnek.

- Mi legyen Tinkával? Hová menjen három kisgyerekekkel, még mindig fiatalon, özvegyen? Könnyen utazgatott, és fogadta az udvarlókat addig, amíg tartott a „sarokház” neki járó része, és élt a nagymama, aki ellátta az unokákat, s nekik biztos otthont nyújtott. Most választani kell. Feladni az önzőnek látszó életet, és a gyerekekkel, a kis anyai örökséggel meghúzni magukat valahol. Dolgozni keményen, mert a gyerekeknek ruha, élelem és iskola kell.

A nagymama stílusú özvegy szeretne mindent egyszerre megkapni. Gyerekeit itt-ott rokonainál helyezi el, hogy ő élhesse életét és férjet találjon magának.

Ferike azt veszi észre, hogy Bánátból hirtelen Aknaszlatinán él és ott jár iskolába. Majd a veszprémi Davidikumba kerül. Tinka anyuka ügyesen mozog a társaságokban, kapcsolatokat épít, így ingyen helyeket szerez gyerekeinek, az árváknak. Ő magas körökben mozog, gyerekei alig látják. Legjobban a kicsi Sanyika tolerálja az új helyzetet. Ahová helyezik, ott akar megfelelni. Rendesen végzi iskoláit. A két fiú között egyre inkább alakul a testvériség és barátság, pedig sok különbség van természetükben. Talán pont ez vonzza őket egymáshoz? A kiegészítés? A középső gyermek, a gyönyörű és okos kislány, Krisztina szereti fivéreit, de természete taszítja őket. Mindig van bajuk nővérükkel, akinek életeleme a piszkálódás, az intrika. Különben meg arany szíve van. Mindezt odaadná testvéreinek, szereti őket, de viszonyuk mégis terhelt marad.

Ferike tehát gyakran kényszerült költözni, iskolát váltani.

Veszprém, a királynők városa. Békés, elegáns kisváros, érseki székhely, megyeszékhely. A békés jelző nagyon fontos, hisz 1917-ben ez egyáltalán nem természetes. Persze, itt is látni katonákat, akik szabadságukat töltik, vagy éppen a bevonulás miatt mutatkoznak a városban, főleg a pályaudvaron. Társaságban, közösségekben szó esik a harcokról, a háborúról, de hála Isten messze földön van. A tömegkommunikáció nem gyors, nem borzolja minden apró hír az idegeket. A háború különösen nem jó téma a gyerekek között. Fent a hegyen, a katolikus gimnáziumban és internátusban, a Davidikumban megszokott ütemben és stílusban folyik a diákélet. Ferike, a 11 éves kisgimnazista megint lakhelyet cserélt. Nem érti, miért nem maradhatott a Parciumban. Aknaszlatinán éppen megszokott, az addig ismeretlen és neki idegen rokonoknál eltöltött két év gyorsan eltelt. Lettek barátai, játszótársai. Ő volt a bandavezér. Nagyon mérges, haragos volt, mikor megtudta, hogy új iskolába kerül, ráadásul internátusba, egy messzi városban. Barátai is szomorúak, és nem akarják, hogy elmenjen. Ez is nehezíti az elválást. Hallotta nagyobb fiúktól, hogy milyen az internátus. Ő nem vágyott arra a kötöttségre, fegyelemre, amit megtudott. Élvezte a szabadságot, a kötetlenséget. Nagy mozgástere volt Aknaszlatinán. Minél nagyobb teret és bizalmat kapott, annál kevesebb gondot okozott magatartásával. Nem élt vissza a szabadsággal, inkább meghálálta. Sok kemény csínytevést és merész játékot eszeltek ki, de baj soha nem történt. Szilaj volt, sportos, kreatív, de becsületes a játéokban is. A tanulástól nem félt, hisz osztályelső volt. Szinte hallás után tanult, mindent megjegyzett, amit hallott, és mindent elolvasott, ami a kezébe került. Fantasztikus logikájával pillanatok alatt átlátott minden helyzeten. A Davidikumban nem érezte jól magát. Nem tudott és nem is akart alkalmazkodni a szigorú szabályokhoz. A gyerekes csínytevések egyre komolyabbá váltak. A felnőtté vált Ferike két egyházellenes diákcsinról beszélt, ami miatt végleg eltávolították a híres intézetből. Megfosztotta magát attól a nagy lehetőségtől, hogy

ingyenes diákként tudást, jó nevelést és ezzel együtt egy megfelelő alapot, indulást kaphasson az élethez.

Veszprémből Szegedre került, ahol pár évi technikumi tanulás után munkába állt. Egyre erősebben vonzódott a munkásmozgalomhoz, mert abban látta életével szembeni igazságtalanságok megoldását. Amikor anyukája, aki soha nem nevelte, dobálta egyik helyről a másikra, hintóval utazott és „magas rangú” férfiak látogatták, olyan düh és harag nőtt benne a saját osztálya ellen, hogy egyszer az anyukájához érkező hintót a lovakkal együtt felborította.

A II. Világháború utáni változásokban ő komolyan hitt és bízott. Gyorsan és nagyot csalódott és teljes szívvel állt 1956-ban a Forradalom mellé. Ezt követően is próbálta „belülről” megreformálni és jó útra téríteni a pártot. Persze ez egy naiv próbálkozás egy becsületes ember széllel szembeni erőlködése. Ez a folyamatos csalódás életének értelmét kérdőjelezte meg. Fokozatosan, emelkedett mértékben ivott, és amikor kizárták a pártból, meghalt. Belehalt abba, hogy nem tudott „rendet” tenni, igazságot szolgáltatni. Nem láthatta a tiszta és szép eszméket, az igazságosságot, az emberi egyenlőséget megvalósulni. Nem bírta feldolgozni, hogy először az „urak” járnak hintón és élnek más munkájából, majd a változás után a „senkik” járnak autón és a melós ugyanúgy kiszolgáltatott és húzza az igát. Meghasonlott lett és nem értett semmit. Egyre többet ivott, mámorban irredenta énekeket énekelt és mocskolta a rádiót, amikor a „Szép város Kolozsvár” című énekben Kaposvárt énekeltek a '60-as években.

Az igazság iránti elkötelezettséget, a kiszolgáltatott emberek védelmét, a Haza iránti szeretetet, a határon kívül rekedt magyar testvéreink testvérként való elismerését, mint Tőle tanultam.

Martonné Lakos Klára

Az unokatábor

Hol volt, hol nem volt, a múlt század elején élt egy falusi tanítónő. Özvegyen nevelte három gyerekét, köztük az édesapámat. Mikor aztán a gyermekei felnőttek, édesapám egyetemista korában megjelent valami hirdetés, hogy a Balaton parton, egy réten olcsó telkeket parcelláznak. Gondolt egyet, összekuporgatta a szükséges kis pénzt, és vett egy tenyérnyi darabot a fiának, a lányokat kistafirozta.

Telt múlt az idő, a fiú megnősült, és sorban születtek a gyerekek. Tíz gyermek népesítette be a tanár házaspár otthonát. Ezek a gyermekek, köztük én magam is, nőttek, nővegettek, amint az már lenni szokott a gyermekekkel. Mikor a fiai megerősödtek, édesapámnak eszébe jutott a kis földecske a Balaton parton. Már szinte el is felejtette, más dolga volt, nevelni, eltartani a nagycsaládot. Mivel vállalkozó szellemű volt, a fiaival összefogva épített rá házacskát. Mert bizony az igen kicsire sikeredett, de megvolt!

Akkor édesanyám, aki szintén nagyszerű asszony volt, kitalálta az unokatábort. Összegyűjtötte hat-hét unokáját, és nekivágtak az ismeretlennek. Egyetlen fő szabály lett, hogy szülő nem vehet részt a táborban! Hogyan is, hiszen akkor óhatatlanul kényeztetés lenne, az pedig tilos! Mindenki egyformán fontos! Így, mivel jómagam ki voltam onnan tiltva, csak a gyermekeim elmondásából tudom, milyen vidám élet folyt ott.

Énekeket, szindarabokat tanultak, édesanyám főzött, vitte lubickolni a csapatot. Életre szóló emlékeket hagyott a gyermekeimben.

Telt múlt az idő, az én három szép gyermekem is felnövekedett, ahogy kell, sorban férjhez mentek, megnősültek, és újra jött az istenáldás. Boldog nagyszülő lettem, aki egyik boldogságból a már fel sem ocsúdott, máris jött a következő. Tíz év leforgása alatt megszületett mind a kilenc gyönyörűség. Akkor jutott eszembe, hogy felkeresem a Balaton parti kis házat, hátha én is tudok ott valamit kezdeni. Mivel gyermekeim szanaszét rajzoltak az országban, össze kellett terelgetni a csimotákat, hogy egy időben többel is együtt tudjak lenni. Visszaemlékeztem édesanyám táboraira, nekem is sikerülnie kell, gondoltam. Nekiláttunk a megvalósításnak.

Megszületett az UNOKATÁBOR! Az első nyáron az öt „nagy” jöhetett el, most is szigorúan szülők nélkül. Előd kilenc éves volt, Kinga pedig már öt. Ez az első táborunk a kísérletezés jegyében telt. Tudok-e a Balatonban öt gyerekre vigyázni, mikor a nagyobbak már tudnak úszni, a mélybe akarnak menni, de a kicsikkel a partközelsben kell maradni? Sok izgalom után sikerült a dolog, férjem is sokat segített. Ő képviselte mindig a parton, és a házban is az állandóságot, a biztos hátteret. Felfedeztük a terepet. Van a szomszéd telken egy dzsumbuj, ott

lehetett bújócskázni. Találtunk egy remek vidámparkot, még lovacska is volt benne. Versenyeztünk a bringo-hintón, felkerestük a helyeket, ahol száraz fát lehetett gyűjteni a tábortűzhöz. Mert az elengedhetetlen a táborozáshoz, az elbúcsúzáshoz! A part is rejtegetett addig nem látott csodákat, kicsi halakat, kagylókat, érdekes növényeket, köveket. Városi gyerekeknek mind-mind felfedezni való gyönyörűség. Vitathatatlanul Előd volt a táborparancsnok, mind legidősebb, felelősséggel tartozott a kisebbek iránt. Pompásan sikerült a hét, szent fogadalmat tettünk, hogy jövőre újra itt leszünk.

Így is volt. Évente egyre többen jöttek, hiszen aki öt-hat éves lett, már mindenképpen részt akart venni a szórakozásban, olyan jó hírért keltették az ott levők. Micsoda viháncolások voltak a hullámokon! Talán az volt a legizgalmasabb, szeles napokon ugrálni a habzó vízben! De minden évben ki kellett próbálni a vízi csúszdát, s mind a jól bevált szórakozásokat!

A ház hamarosan kicsi lett, kellett sátor, először egy, majd kettő, és végül három is, s akkor már nem is lehetett elférni az udvaron. De mit számított mindez!

Kialakult az esti beszélgetések során, az együtt elvégzett feladatok révén valami csodálatos összetartozás a gyerekek között. Igazi csapattá, szerető közösséggé formálódtak.

A tábor végére, mikor a szülők jöttek értük, minden évben készültek a gyerekek meglepetéssel. Volt rajzkiállítás, persze versennyel egybekötve, zenekar, táncbemutató.

Egyik évben a Bibliából vett történeteket tanulták meg, mert nálunk a tábor a lelki töltekezés ideje is volt, imádsággal, igeolvasással, énektanulással.

Az UNOKATÁBOR központi helyet kezdett elfoglalni a kicsik életében. Mind a kilencen vallják, hogy a nyári szórakozások, egyéb táborok, utazások közül legfontosabb az a hét, amikor együtt lehetnek. Midőn a legkisebb, Borika is eljőhetett, még nem tudott úszni, a mély vizeket próbálgatták, ő balett táncot lejtett a sekély vízben. Egy ízben a menyem december elején megkérdezte Kingát, hogy mit is vár olyan nagyon, - gondolva a közelgő karácsonyra, - a válasz az volt, hogy az unokátábort.

Voltak, mint mindig, esős napok is, beszorultak a tornácra, akkor jöttek a nagy kártyacsaták, társasjátékok, a könyvmolyok beletemetkeztek olvasmányaikba, a többiek festettek, rajzoltak doboltak, gitároztak, kis szövőszéken szövögettek. Réka a kis olvasó, Tomi a versenyfocista, Piroska, Borika a táncművészek. Mindannyian nagyon muzikálisak.

Mindeközben kialakult a házirend, mindent megcsináltak, beosztás szerint. A reggeli, ebéd, vacsora elkészítése, sőt elmosogatása is a gyerekek feladatává nemesült, amit szó nélkül el is végeztek. Ő de finom lett palacsinta! Tettünk

néhány kirándulást is, hideg napokon megnéztük Balatonszárszón a József Attila Múzeumot, ez Danit ragadta meg leginkább, és bejártunk Siófokra.

Akadtak kisebb csetepaték is, ez elkerülhetetlen ekkora csapatban. Mind a három családban van legnagyobb gyerek. Ők egyszer fellázadtak a táborparancsnok ellen, hiszen Tamara és Annamari is legnagyobb” volt, nem tűrték a felsőbbiséget. Akkor megbeszéltük, hogy ezután én leszek a táborparancsnok. Volt, akinek hiányzott eleinte a mama, volt néhány szepegés, siráncokzás, de mindig volt vigasz is, elcsitultak a hullámok. Tamara a komoly nagylány egyik nyári napon eltörte a karját, akadt kisebb, nagyobb betegség is, de volt rá gyógyír. Annamari a mindig vidám, nagy szervező rendezte a kicsiket. Mindenki külön egyéniség, és együtt mégis csodálatos csapat. Megmutatkozott ez akkor is, mikor csőtörés lett az udvaron, mert bizony az a fránya cső felmondta a több évtizedes szolgálatot, és elárasztotta az egész kertet a víz, még a sátrak is beáztak. No gyorsan ásó, lapát, fejsze. Előd, Dani úgy nekilátott, mint a felnőttek, Tomi pedig még csak tíz éves volt, de ő vágta szét az összes gyökeret. Nagy hősök lettek a fiúk! A szerelőnek csak annyi dolga maradt, hogy kicserélje a csöveket.

Egyik éjjel kitört az égiháború. Éktelen villámlások közepette szakadni kezdett az eső, az orkán, mint megvadult oroszlán, felborította a sátrakat s a bőrig ázott verebek berohantak a házba, és a két személyre bútorozott szobában mindannyian „kényelmesen” elhelyezkedtek. Hajnalig kihallatszott vídám nevetésük, viháncolásuk. Nagy mókát csináltak a fergetegből.

Máris tervezik a következő táborát, és én hálás vagyok a nagymamámnak, hogy annak idején megvette azt a kis földcsékét, nem is sejtve, hogy milyen nagy fává növekedik rajta, benne a családi összetartás, nőttön nő a szeretet, több generáción át.

Az így eltelt kilenc év alatt annyira összenőttek a gyerekek, megszerették egymást, hogy szinte minden szünidőben, szabadnapon fáradtságot nem kímélve megszervezik a találkozást. És mindig van tervük a következőre. Most már ott tartanak, hogy kisfilmet forgatnak saját ötletből, ők maguk játsszák, zenéjét szerzik, fényképezik, összevágják, és nekünk, felnőtteknek büszkén bemutatják.

Ez a szeretetet biztosan elkíséri őket egész életükben, bárhova veti őket a sorsuk.

Öregségemre kaptam Istentől azt a nagy ajándékot, hogy ebben a családban élhetek, nem tudok eléggé hálás lenni. Így nekem az öregedés nem nyűg, hanem az öröm új, és új, kimeríthetetlen forrása.

Dr Péterfia Katalin

Díjazottak névsora

Résztvevő neve	Korcsoport	Helyezés
Dániel Boglárka	1.	I.
Rezessy Júlia Sára	1.	I.
Vezendi Alexandra	2.	I.
Kátay Dominika	2.	II.
Magyar Melinda	2.	III.
Fodor Boglárka Anikó	2.	Különdíj
Fodor László Bálint	2.	Különdíj
Almási Gábor	3.	I.
Benedek Zsolt	3.	II.
Soós Gabriella	3.	III.
Csíkai Sándor	3.	Különdíj
Somi Zsuzsanna	3.	Különdíj
Buzai Jánosné	4.	I.
Kormos Albert Endre	4.	II.
Kárpátiné Marton Éva	4.	III.
Fábián Krisztina	4.	Különdíj
Juhász Anna Mária	4.	Különdíj

2011-ben pályázatot beküldők

Pályázó neve	Település	korcsoport
Dániel Boglárka	Nyárádszereda - Maros megye	1
Rezessy Júlia Sára	Martonvásár	1
Rezessy Lili	Martonvásár	1
Szász Balázs	Debrecen	1
Dandóczy Dominik	Nyíregyháza	2
Dandóczy Máté	Nyíregyháza	2
Fodor Boglárka Anikó	Debrecen	2
Fodor László Bálint	Debrecen	2
Forray Mercédesz	Debrecen	2
Juhász Emese	Debrecen	2
Kátay Dominika	Debrecen	2
Krizsán Georgina	Martonvásár	2
Magyar Melinda	Debrecen	2
Nagy Boglárka	Martonvásár	2
Vezendi Alexandra	Debrecen	2
Almási Gábor	Debrecen	3
Benedek Zsolt	Budapest	3
Csíki Sándor	Székelyföld	3
Gyönki Ágnes	Eger	3
Mohácsi Bianka	Somogyapáti	3
Richly Gáborné Kárpáti Éva	Budapest	3
Soós Gabriella	Bátaszék	3
Buzai Jánosné	Nyíregyháza	4
Buzai Jánosné	Nyíregyháza	4
Buzainé Hugyecz Erzsébet	Nyíregyháza	4
Fábián Krisztina	Abádszalók	4
Halkovicsné Szabó Andrea	Gárdony	4
Juhász Anna Mária	Hatvan	4
Kárpátiné Marton Éva	Budapest	4
Király Lajosné	Szomolya	4
Kormos Albert Endre	Szigetszentmiklós	4
Martonné Lakos Klára	Zalaegerszeg	4

Mikhel Judit	Budapest	4
Molnárné László Andrea	Várpalota	4
Dr. Péterfia Katalin	Balatonalmádi	4
Sármány Ágnes	Hatvan	4
Szendreiné Dudás Ildikó	Gyula	4
Husztai Anna	Debrecen	
Juhász János	Bekecs	
Kobza Zsuzsa	Budapest	
Mogyorósi Máté	Nagyvázsony	
Rinyai László		
Somi Zsuzsanna		
Török Zsuzsánna	Debrecen	

Kiadványunk az egyesület számára

felajánlott 1% segítségével jött létre.

Ezúton is köszönjük
szerető támogatásukat!

Köszönet a tanító, és tanár néniknek!